Nr. 1 bestselerių autorius

JEFFREY ARCHER

Britų Johnas Grishamas.
- Time

GARBĖS REIKALAS

Jeffrey Archer

GARBĖS REIKALAS

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
DALIA URŽAITĖ

UDK 820-3
Ar53

Versta iš: Jeffrey Archer
A Matter of Honour
Pan Books, 2003

ISBN 978-609-403-026-0

Skiriu Vilui

PIRMOJI DALIS

KREMLIUS
MASKVA

1966 m. gegužės 19-oji

1 SKYRIUS

KREMLIUS, MASKVA

1966 m. gegužės 19-oji

– Klastotė, – ištarė Rusijos vadovas, žvelgdamas į mažą, subtilų paveikslą savo rankose.

– Tai neįmanoma, – atsiliepė kolega iš politbiuro.

– Carui priklausiusi *Šventojo Jurgio ir drakono* ikona penkiasdešimt metų buvo griežtai saugoma Žiemos rūmuose, Leningrade.

– Tiesa, drauge Zaborski, – atsiliepė senis, – penkiasdešimt metų saugojome klastotę. Caras tikriausiai nukabino originalą prieš Raudonajai armijai įžengiant į Sankt Peterburgą ir užimant Žiemos rūmus.

Valstybės saugumo vadas neramiai muistėsi kėdėje, prasidėjo katės ir pelės žaidimas. Zaborskis daugelį metų vadovavo KGB, todėl jau tą akimirką, kai ketvirtą valandą ryto suskambo telefonas ir pranešė, kad generalinis sekretorius reikalauja, jog jis skubiai prisistatytų į Kremlių, gerai suprato, kas tapo pele.

– Leonidai Iljičiau, kodėl manote, kad tai klastotė? – pasiteiravo mažytė figūrėlė.

– Todėl, mano mielas Zaborski, kad visų Žiemos rūmų lobių amžius buvo patikrintas radioaktyviuoju anglies skilimu. Šiuolaikinis mokslinis metodas nekelia jokių abejonių, – paaiškino Brežnevas, atskleisdamas ką tik įgytas žinias.

– Išaiškėjo, kad vienas kūrinys, kurį visada manėme esant nacionaliniu šedevru, buvo nutapytas penkiais šimtais metų vėliau už Rubliovo originalą.

– Bet kas ir kam jį nutapė? – skeptiškai pasiteiravo valstybės saugumo vadas.

– Ekspertai mano, kad tai tikriausiai buvo rūmų dailininkas, – paaiškino Rusijos vadovas, – jam turbūt buvo pavesta sukurti klastotę prieš kelis mėnesius iki revoliucijos. Žiemos rūmų muziejaus prižiūrėtojas visada jaudinosi, kad kitoje rėmelio pusėje nėra tradicinės sidabrinės karūnos, kuri buvo ant visų kitų šedevrų, – pridūrė Brežnevas.

– Aš visada maniau, kad sidabrinę karūną nuėmė koks nors suvenyrų medžiotojas, dar prieš bolševikams įžengiant į Sankt Peterburgą.

– Ne, – sausai atrėžė generalinis sekretorius. Ištardamas kiekvieną sakinį jis pakeldavo tankius antakius.

– Buvo nuimta ne caro sidabrinė karūna, o paveikslas.

– Ką caras galėjo padaryti su originalu? – tarsi savęs paklausė saugumo vadas.

– Kaip tik tai ir norėčiau sužinoti, – atsiliepė Brežnevas, tebelaikydamas rankas šalia paveikslėlio.

– O tave pasirinkome, kad surastumei atsakymą, – dar pridūrė.

Pirmą kartą KGB vadas nepasitikėjo savimi.

– Ar jūs turite ką nors, kas galėtų mane nukreipti?

– Labai nedaug, – prisipažino generalinis sekretorius, atsegdamas segtuvą, kurį ištraukė iš viršutiniojo rašomojo stalo stalčiaus. Atidžiai peržvelgė glaustus užrašus „Ikonos reikšmė Rusijos istorijoje". Kažkas nemigo visą naktį, kad paruoštų dešimties lapų ataskaitą, kurią vadas tik pervertė. Brežnevas susidomėjo ketvirtuoju puslapiu. Prieš pradėdamas skaityti garsiai, skubiai sklaidė tris pirmuosius puslapius. „Revoliucijos metu caras Nikolajus II Rubliovo šedevrą, matyt, vertino kaip savo pasą į laisvę Vakaruose. Jam tikriausiai nutapė kopiją, kurią vėliau pakabino ant sienos originalo vietoje." Rusijos lyderis pakėlė akis:

– Išskyrus tai, nelabai ką daugiau turime.

KGB vadas atrodė suglumęs. Jį tebetrikdė ir tai, kad Brežnevas norėjo, jog valstybės saugumas domėtųsi nedidelio šedevro vagyste.

– Ar labai svarbu rasti originalą? – pasitikslino bandydamas suvokti kitas detales.

Brežnevas pažvelgė į savąjį Kremliaus kolegą.

– Nieko nėra svarbiau, – pasigirdo netikėtas atsakymas.

– Aš užtikrinsiu visus žmogiškuosius ir finansinius resursus, kurių tik prireiks, kad nustatytum caro ikonos buvimo vietą.

– Bet, jeigu pasikliaučiau jūsų žodžiu, drauge generalini sekretoriau, – prakalbo KGB vadas, bandydamas nuslėpti nepasitikėjimą, – galėčiau išleisti daug daugiau, negu paveikslas vertas.

– Būtų neįmanoma, – atsakė Brežnevas nutildamas, kad padarytų įspūdį, – nes ieškau ne pačios ikonos.

Atsuko nugarą valstybės saugumo pirmininkui ir žvelgė pro langą. Jam visada nepatiko, kad per Kremliaus sieną nematyti Raudonosios aikštės. Kelias akimirkas palaukęs paskelbė:

– Caras už pinigus, kuriuos galėjo gauti pardavęs paveikslą, būtų įprastai gyvenęs kelis mėnesius, gal metus. Ne, mes manome, kad caras ikonos *viduje* slėpė tai, kas garantuotų jo ir šeimos saugumą visą likusį gyvenimą.

Priešais generalinio sekretoriaus veidą aprasojo lango stiklas.

– Kas galėtų būti taip vertinga? – pasidomėjo pašnekovas.

– Ar prisimeni, ką caras pažadėjo Leninui už gyvybę?

– Taip, bet išaiškėjo, jog tai apgaulė, nes toks dokumentas nebuvo paslėptas... – pritilo, nespėjęs ištarti: „ikonoje".

Zaborskis tylėjo nepajėgdamas pažvelgti į triumfuojančią Brežnevo šypseną.

– Pagaliau pagavai mano mintį. Supranti, dokumentas visada buvo paslėptas ikonoje. Mes tik turėjome ne tą ikoną.

Šiek tiek padelsęs Rusijos vadovas atsisuko ir perdavė kolegai popieriaus lapą.

– Čia – caro patvirtinimas, ką turime rasti *Šv. Jurgio ir drakono* ikonoje. Tuo metu ikonoje nieko nerado, Leninui tai buvo tik patvirtinimas, kad caro prašymas išgelbėti šeimą nuo egzekucijos tebuvo tik patetiškas blefas.

Zaborskis lėtai skaitė caro ranka, likus kelioms valandoms iki egzekucijos, rašytą liudijimą. Vyro rankos virpėjo, prakaito karoliukas pakibo ant kaktos dar nepriartėjus iki paskutinės pastraipos. Pažvelgė į vos knygos dydžio paveikslėlį, tebegulintį ant vado stalo.

– Po Lenino mirties niekas, – tęsė Brežnevas, – netikėjo caro prašymu. Bet dabar beveik neabejojame, kad jeigu rastume tikrąjį šedevrą, turėtume ir žadėtąjį dokumentą.

– Dėl pasirašiusiųjų dokumentą autoriteto niekas negalėtų prieštarauti mūsų teisiniam ieškiniui, – svarstė Zaborskis.

– Tai neabejotinai patvirtintų bylos galimybę, – atsiliepė Rusijos vadovas. – Be to, esu įsitikinęs, kad mus palaikys Jungtinių Tautų Tarptautinis teisingumo teismas, jeigu Jungtinės Valstijos bandytų paneigti mūsų teisę. Tik bijau, kad laikas mums nepalankus.

– Kodėl? – paklausė valstybės saugumo pirmininkas.

– Pažvelk į vykdymo datą, nurodytą caro pareiškime, žinosi, kiek laiko liko mūsų susitarimo daliai įgyvendinti, – atsakė Brežnevas.

Zaborskis pažvelgė į caro ranka pakeverzotą datą – 1966 m. birželio 20-oji. Suvokęs vado jam iškeltos užduoties rimtumą, atidavė pareiškimą atgal. Leonidas Iljičius tęsė monologą.

– Taigi, kaip matai, drauge Zaborski, iki paskutinio termino mums liko mėnuo. Jeigu tau pavyktų nustatyti, kur yra ikonos originalas, prezidento Džonsono gynybos strategija taptų visiškai beverte, o Jungtinės Valstijos būtų pėstininkas Rusijos šachmatų lentoje.

2 SKYRIUS

APLŠO, ANGLIJA
1966 m. birželis

„O savo mylimam vieninteliam sūnui kapitonui, apdovanotam Karo kryžiaus ordinu, Adamui Skotui, palieku penkis šimtus svarų."

Nors Adamas ir tikėjosi, kad suma bus pasigailėtina, vis dėlto išliko kėdėje tiesus kaip styga, kai advokatas pažvelgė per pusmėnulio formos akinių viršų.

Senas teisininkas, sėdėjęs prie didžiulio partnerių stalo, pakėlė galvą ir mirktelėjo išvaizdžiam jaunuoliui. Adamas, staiga suvokęs teisininko spoksojimą, nervingai ranka perbraukė tankius juodus plaukus. Pono Holbruko žvilgsnis grįžo prie popierių.

„O savo mylimai dukrai, Margaretai Skot, palieku keturis šimtus svarų."

Adamas nepajėgė sulaikyti vypsnio. Net baigiamojo akto smulkmenos rodė tėvo šovinizmą.

„Hampšyro grafystės kriketo klubui, – monotoniškai, nesutrikdytas sąlyginės panelės Skot nesėkmės, skaitė ponas Holbrukas, – dvidešimt penkis svarus, nario mokestį už visą gyvenimą."

„Galų gale sumokėjo“, – mąstė Adamas. „Pirmojo pasaulinio karo veteranų organizacijai *The Old Contemptibles* penkiolika svarų, Aplšo parapijos bažnyčiai dešimt svarų.“ „Mirusiojo narystės mokestis“, – mintijo Adamas. „Vilfui Prodfutui, ateinančiam sodininkui, dešimt svarų ir poniai Meivis Koks, kasdienei pagalbininkei – penki svarai.“

„Ir galų gale mano brangiai ir mylimai žmonai Suzanai mūsų šeimyninis namas ir likęs mano turtas.“

Po šio paskelbimo Adamui norėjosi kvatoti. Jis abejojo, ar pardavus tėčio premijines obligacijas ir prieškario golfo lazdas surinktų dar tūkstantį svarų.

Bet mama buvo griežtai išauklėta, ji nesiskųs. Niekada nesiskundė. Jeigu Dievas kada nors, prieštaraudamas kuriam nors Romos popiežiui, paskelbtų ką nors šventaisiais, tai tikrai šalia Marijos ir Elžbietos atsirastų šventoji Suzana iš Aplšo. Tėtis visą gyvenimą kėlė labai aukštus gyvenimo standartus šeimai. Galbūt dėl to Adamas visada juo žavėjosi labiau negu kitais vyrais. Kartais net mintis priversdavo jaustis kažkaip nepatogiai palaidame septintajame dešimtmetyje.

Adamas suvokdamas, kad procedūra eina į pabaigą, pradėjo neramiai muistytis kėdėje. Kuo greičiau visi išeis iš šalto, nejaukaus, mažo kabineto, tuo geriau jis jausis.

Ponas Holbrukas dar kartą pakėlė akis ir atsikrenkštė, tarsi ketindamas paskelbti, kam paliekamas Goja arba Habsburgų deimantai. Pastūmėjo pusmėnulio akinius aukščiau ant nosies ir pažvelgė į paskutiniojo savo kliento testamento baigiamąją pastraipą. Trys likusieji gyvi Skotų šeimos atstovai sėdėjo tylūs. „Ką jis dar galėtų pridurti?“ – svarstė Adamas.

Akivaizdu, kad advokatas paskutinę testamento dalį buvo apsvarstęs keletą kartų. Jis bėrė žodžius kaip talentingas aktorius, akimis tik kartą grįždamas prie rašto.

„Taip pat savo sūnui palieku, – ponas Holbrukas stabtelėjo, – čia įdėtą voką, – tęsė iškeldamas jį aukštyn, – tikiuosi, kad jam atneš daugiau laimės negu man. Jeigu jis nuspręstų atplėšti voką, turi būti tvirtai nusiteikęs neatskleisti jo turinio jokiai kitai gyvai būtybei."

Adamas pagavo sesers žvilgsnį, bet ji tik švelniai papurtė galvą, matyt, taip pat sutrikusi, kaip ir jis. Pažvelgė į motiną, ji atrodė priblokšta. Ar tai baimė, ar sielvartas? Adamas nežinojo. Netaręs nė žodžio, ponas Holbrukas perdavė voką vieninteliam pulkininko sūnui.

Visi liko sėdėti ne visiškai suvokdami, ką turėtų daryti toliau. Ponas Holbrukas užvertė ploną bylą, pažymėtą: pulkininkas Džeraldas Skotas, *DSO*, OBE**, MC****, pristūmė kėdę ir lėtai pasuko prie našlės. Paspaudė jai ranką.

– Ačiū, – išspaudė moteris, nereikšmingas kvailokas dėkingumas. Adamas jautė, kad vienintelis žmogus, turėjęs savotiškos naudos iš šio sandorio, buvo ponas Holbrukas. Ir tai tik *Holbruko, Holbruko ir Gaskono* dėka.

Adamas pakilo ir skubiai priėjo prie motinos.

– Pone Holbrukai, ar išgersite su mumis arbatos, – pasiteiravo moteris.

– Bijau, kad ne, mieloji ponia, – pradėjo advokatas, bet Adamas nesivargino klausytis toliau. Matyt, mokestis nebuvo

* DSO *(Distinguished Service Order)* – ordinas už nuopelnus tarnyboje.
** OBE *(Officer of the Order of British Empire)* – Britanijos imperijos 4-ojo laipsnio ordino kavalierius.
*** MC *(Military Cross)* – Karo kryžius (ordinas).

pakankamai didelis, kad padengtų pono Holbruko sugaištą laiką arbatai.

Išėjęs iš biuro, Adamas įsitikino, kad motina ir sesuo patogiai įsitaisė galinėje šeimyninio *Morris Minor* automobilio sėdynėje. Pats sėdo prie vairo. Buvo pastatęs automobilį prie pono Holbruko biuro, Haistrito gatvės viduryje. „Aplšo gatvėse dar nėra geltonųjų linijų", – pagalvojo Adamas. Dar prieš užvedant variklį, motina dalykiškai pareiškė:

– Žinote, turime atsikratyti šito. Dabar, kai galonas benzino kainuoja šešis šilingus, negaliu sau leisti jo turėti.

– Šiandien tuo nesirūpinkime, – guodžiamai, bet pritariančiu motinai balsu atsiliepė Margareta. – Adamai, man rūpi, kas galėtų būti tame voke, – pridūrė norėdama pakeisti pokalbio temą.

– Be abejonės, išsamūs nurodymai, kaip turėčiau investuoti savuosius penkis šimtus svarų, – atsiliepė brolis, stengdamasis praskaidrinti jos nuotaiką.

– Gerbk mirusiuosius, – atsiliepė motina, ta pačia baiminga veido išraiška. – Maldavau jūsų tėvą sunaikinti tą voką, – tyliai sušnibždėjo.

Adamas sučiaupė lūpas supratęs, kad tai *tas* vokas, kurį vis minėdavo tėvas, dėl kurio kilo vienintelis jo matytas tėvų barnis. Adamas iki šiol prisimena pakeltą tėvo balsą ir piktus žodžius, ištartus po kelių dienų nuo grįžimo iš Vokietijos.

– Negi nesupranti, turiu jį atplėšti, – atkakliai tvirtino tėtis.

– Niekada, – atsiliepė mama. – Po visų mano aukų tau, bent tiek gali padaryti dėl manęs.

Praėjo daugiau nei dvidešimt metų nuo to ginčo, niekada negirdėjo, kad būtų prie to sugrįžta. Vienintelį kartą Adamas užsiminė apie pokalbį sesei, bet ji nenumanė, apie ką jis galėtų būti.

Privažiavęs T formos sankryžą Haistrito gale Adamas spustelėjo stabdžių pedalą.

Pasuko į dešinę ir dar pavažiavo mylią ar daugiau vingiuotu kaimo keliu, kol sustabdė senąjį *Morris Minor.* Iššokęs atvėrė pintus vartus į taką per tvarkingą veją nendrėmis dengto namelio link.

– Manau, kad turėtum grįžti į Londoną, – nuskambėjo pirmieji mamos ištarti žodžiai, tik įžengus į svetainę.

– Aš neskubu, mama. Nėra nieko, kas negalėtų palaukti iki rytojaus.

– Kaip nori, mielasis, bet dėl manęs nesijaudink, – tęsė motina. Ji žvelgė į jauną, aukštą vyrą labai primenantį Džeraldą. Jis atrodytų taip pat gerai, kaip jos vyras, jei ne menkutis nosies lūžis. Tie patys tamsūs plaukai, gilios rudos akys, tas pats atviras, doras veidas, netgi toks pat malonus bendravimas su visais sutiktais žmonėmis, o svarbiausia – tie patys aukšti moralės principai, nustūmę juos į liūdną dabartinę būseną.

– Bet kuriuo atveju visada yra Margareta, kuri gali manimi pasirūpinti, – pridūrė. Adamas pažvelgė į seserį svarstydamas, kaip jai dabar seksis su šventąja Suzana iš Aplšo.

Margareta neseniai susižadėjo su miesto biržos makleriu. Nors vestuvės buvo atidėtos, bet vis tiek ji greitai norės pradėti savo gyvenimą. Ačiū Dievui, jos sužadėtinis jau sumokėjo dalį pinigų už nedidelį namelį tik už keturiolikos mylių.

Po arbatos ir liūdno mamos monologo apie jų tėvo dorybes ir nesėkmes, Margareta nurinko indus ir paliko juos vienus. Jiedu mylėjo tėvą labai skirtingai, nors Adamas jautė, kad niekada neleido tėčiui suprasti, kaip jį gerbė.

– Dabar tu nebe kariuomenėje, tikiuosi, kad pavyks susirasti gerai apmokamą darbą, – nerimastingai ištarė mama prisimindama, kaip sunku buvo vyrui.

– Esu įsitikinęs, kad viskas bus gerai, mama, – atsiliepė, – Užsienio reikalų ministerija vėl mane kvietė, – pridūrė tikėdamasis ją nuraminti.

– Dabar turi savo penkis šimtus svarų, turėtų būti šiek tiek lengviau, – kalbėjo mama. Adamas švelniai nusišypsojo jai svarstydamas, kada ji paskutinį kartą praleido dieną Londone. Buto mokesčio dalis per savaitę buvo keturi svarai, be to, dar kartkartėmis reikėjo valgyti. Motina pakėlė akis ir pažvelgė į laikrodį ant židinio atbrailos.

– Verčiau važiuok, mielasis. Bijau net pagalvoti apie tave ant to motociklo sutemus.

Adamas pasilenkęs pabučiavo ją į skruostą.

– Rytoj paskambinsiu, – pažadėjo sūnus. Išeidamas stuktelėjo galvą į virtuvės durų staktą ir šūktelėjo seseriai:

– Išvykstu, siuntinėsiu tau čekius po penkiasdešimt svarų.

– Kodėl? – nustebo Margareta, žvelgdama nuo plautuvės.

– Sakykime, kad tai mano smūgis moterų teisėms. – Tvarkingai uždarė virtuvės duris, kad išvengtų skrendančios pašluostės. Užvedė savąjį *BSA* motociklą ir pasuko A303 keliu per Andoverį, Londono link. Visas eismas vyko į vakarus nuo miesto, taigi jam pavyko gana greitai grįžti į savo butą Infildo kelyje.

Adamas nusprendė prieš atplėšdamas voką, grįžti į kambarį. Pastaruoju metu gyvenimas nebuvo labai įspūdingas, taigi jautė, kad negalės atsispirti tokiai mažytei ceremonijai. Galų gale juk didžiąją gyvenimo dalį laukė, kad sužinotų, kas galėtų būti tame, dabar paveldėtame, voke.

Apie šeimos tragediją tėvas buvo pasakojęs tūkstantį kartų. „Visa tai garbės reikalas, drauguži", – kartodavo tėvas, pakeldamas smakrą ir ištiesindamas pečius. Adamo tėvas nesuvokė, kad jis visą gyvenimą nugirsdavo kandžius pavaldinių komentarus ir kęsdavo kreivus tų karininkų, kurie ne itin dažnai būdavo tėvo draugijoje, žvilgsnius. Menkų žmogelių – menkos mintys. Adamas per daug gerai pažinojo savo tėvą, kad būtų patikėjęs, jog jis dalyvavo tokioje išdavystėje, apie kurią buvo šnibždamasi. Adamas pakėlė vieną ranką nuo motociklo vairo ir pirštais palietė vidinėje kišenėje esantį voką. Kaip mokinukas prieš savo gimtadienį pagal dovanos formą tikėdamasis suprasti, kas galėtų būti viduje. Buvo tikras, kad ir kas būtų voke, niekas be jo nežinos, nes tėvas jau miręs, bet nuo to smalsumas nesumažėjo.

Bandė sugretinti keletą faktų, apie kuriuos kažkada buvo kalbėta. 1946-aisiais, kai jam suėjo penkiolika, tėvas atsisakė savo įgaliojimų kariuomenėje. *The Times* apibūdino tėtį kaip puikų taktikos karininką, apdovanotą už drąsą kare. Sprendimas atsistatydinti nustebino *The Times* korespondentą, pribloškė artimiausius gimines ir šokiravo pulką. Visi, kas jį pažinojo, buvo įsitikinę, kad po vos kelių mėnesių sukryžiuoti kardai ir lazda būtų prisiūti prie jo antpečių.

Pulkininkas atsistatydino staigiai ir netikėtai. Dėl to jo atsistatydinimas buvo apipintas įvairiausiais prasimanymais.

Kai pulkininko paklausdavo, jis atsakydavo tik tiek, kad jam karo gana, o dabar atėjo laikas, kol nevėlu, uždirbti savo ir Suzanos senatvei šiek tiek pinigų. Kai kuriems žmonėms jo aiškinimas pasirodė įtikinamas, bet tik tol, kol pulkininkui tepavyko rasti vietinio golfo klubo sekretorius darbą.

Tik senelio, generolo pono Pelhamo Vestleiko, dosnumo dėka Adamas galėjo likti Velingtono koledže, tęsti šeimos tradiciją ir siekti karinės karjeros.

Baigęs mokyklą Adamas gavo pasiūlymą iš Karališkosios karo akademijos Sandherste. Akademijoje stropiai studijavo karo istoriją, taktiką bei mūšio metodiką. Savaitgaliais treniruodavosi regbį ir skvošą, tačiau geriausiai sekėsi įvairiausios kroso varžybos. Dvejus metus šnopuojantys kadetai iš Kranvelio ir Dartmuto matydavo tik purvu aptaškytą jo nugarą, kai Adamas vis tapdavo kariuomenės čempionu. Jis taip pat tapo vidutinio svorio bokso čempionu, nors pirmame finalo raunde Nigerijos kadetas sulaužė jam nosį. Nigerietis suklydo, nes nesuvokė, kad kova jau buvo pasibaigusi.

1956-ųjų rugpjūtį Adamas, baigdamas Sandherstą, buvo devintoje vietoje pagal mokslą, bet jis vadovavo ir taip pavyzdingai elgėsi už mokyklos ribų, jog niekas nenustebo, kai jam įteikė Garbės kalaviją. Nuo tos akimirkos Adamas niekada neabejojo, kad seks savo tėvu ir vadovaus pulkui.

Karališkasis Vesekso pulkas priėmė pulkininko sūnų, kai jam buvo suteikti kariniai įgaliojimai. Adamas greitai įgijo kareivių pagarbą ir populiarumą tarp tų karininkų, kurie nesidomėjo gandais. Jis neturėjo lygių kaip taktikas, kai teko vykdyti kovines užduotis, buvo aišku, kad paveldėjo tėvo drąsą. Tačiau kai po šešerių metų Karo ministerija *London Gazette*

paskelbė jaunesniųjų karininkų vardus, kuriems suteikiamas kapitono laipsnis, leitenanto Adamo Skoto tame sąraše nebuvo. Jo bendraamžiai nuoširdžiai nustebo, o vyresnieji pulko karininkai išliko nekalbūs. Adamui darėsi aišku, kad jam nebus leista išpirkti to, ką buvo manoma, jog padarė jo tėvas.

Galop Adamui buvo suteiktas kapitono laipsnis, bet tik tuomet, kai pasižymėjo Malajos džiunglėse kovodamas su nesibaigiančiomis kinų karių grandimis. Jį sugavo ir laikė nelaisvėje komunistai, teko iškęsti vienatvę ir kankinimus, kuriems jokie mokymai nebuvo paruošę. Pabėgo praėjus aštuoniems mėnesiams po įkalinimo. Grįžęs į frontą sužinojo, kad po mirties buvo apdovanotas Karo kryžiumi. Būdamas dvidešimt devynerių, kapitonas Skotas išlaikė štabo karininko egzaminą, bet jam nebuvo pasiūlyta vieta koledže, pagaliau suprato, kad niekada negalės tikėtis vadovauti pulkui. Po kelių savaičių atsisakė savo įgaliojimų: nebuvo jokio reikalo sakyti, kad atsistatydino dėl to, jog norėjo užsidirbti daugiau pinigų.

Tarnaudamas paskutiniuosius keletą mėnesių pulke iš mamos sužinojo, kad tėvui liko gyventi tik kelios savaitės. Adamas nutarė nepranešti tėčiui apie savo atsistatydinimą. Žinojo, kad tėvas kaltintų tik save. Adamas galėjo pasidžiaugti bent tuo, kad tėtis mirė nesužinojęs, kokia dėmė tapo jo sūnaus kasdienio gyvenimo dalimi.

Kai Adamas pasiekė Londono pakraštį, jo mintys grįžo prie slegiančios problemos rasti gerai apmokamą darbą, taip dažnai atsitikdavo pastaruoju metu. Per tas septynias savaites, kai nedirbo, su banko valdytoju kalbėjosi dažniau negu su galimais darbdaviais. Tiesa, buvo numatytas pokalbis Už-

sienio reikalų ministerijoje, bet jam padarė įspūdį kitų sutiktų kandidatų lygis, taigi suprato, kad trūksta universitetinio išsilavinimo. Laimė, pirmasis pokalbis buvo sėkmingas, be to, tarnyboje dirbo daug buvusių karininkų, o atrankos tarybos pirmininkas turėjo Karo kryžių, tad suvokė, kad jam nenumatomas darbas prie stalo.

Įsukęs motociklą į Kingsroudą, Adamas dar kartą palietė voką vidinėje striukės kišenėje nemaloniai tikėdamasis, kad Lorensas dar nebus grįžęs iš banko. Negalėjo skųstis: senasis mokyklos draugas buvo ypač dosnus ir pasiūlė tokį mielą kambarį savo erdviame bute tik už keturis svarus per savaitę.

– Galėsi mokėti daugiau, kai tave paskirs ambasadoriumi, – pajuokavo Lorensas.

– Kalbi kaip nuomininkų gąsdintojas, – atrėmė Adamas išsišiepdamas vyrui, kuriuo taip žavėjosi Velingtone. Lorensui, priešingai negu Adamui, atrodė, viskas ėjosi lengvai: egzaminai, darbai, sportas ir moterys, ypač moterys. Niekas nenustebo, kai jis pateko į Baliolo koledžą ir gavo FPE (filosofijos, politikos ir ekonomikos) mokslinį laipsnį. Tačiau, kai Lorensas pasirinko bankininkystę, jo bendraamžiai negalėjo nuslėpti nuostabos. Atrodė, kad tai pirmas kartas, kai jis ėmėsi kažko, ką galima būtų pavadinti žemišku užsiėmimu.

Adamas pasistatė motociklą šalia Ifildo kelio. Jeigu darbas Užsienio reikalų ministerijoje netaps realiu, teks jį parduoti kaip ir senąjį mamos *Morris Minor.* Eidamas buto link nepastebėjo, kad mergina, su kuria prasilenkė, atsigręžusi pažvelgė į jį dar kartą. Žengdamas per tris pakopas, pasiekė penktąjį aukštą, jau kišo raktą į automatinę spyną, kai iš vidaus pasigirdo šaukiant:

– Jos užsklęstos.

– Prakeikimas, – sušnibždėjo Adamas.

– Kaip praėjo? – pasiteiravo Lorensas, kai Adamas įžengė į svetainę.

– Labai gerai, atsižvelgiant... – atsiliepė Adamas nežinodamas, ką dar turėtų pasakyti, ir šyptelėjo buto draugui.

Lorensas jau buvo nusivilkęs darbinius drabužius ir persirengęs sportiniu švarku bei pilkomis flanelinėmis kelnėmis. Buvo šiek tiek žemesnis ir stambesnis už Adamą, šiurkščių šviesių plaukų, stambios kaktos ir mąslių akių su nuolatos klausiančia išraiška.

– Labai žavėjausi tavo tėvu, – pridūrė. – Jis visada manė, kad kiekvienas laikosi tokių pačių standartų, kaip ir jis.

Adamas iki šiol prisimena, kaip nervinosi pristatydamas Lorensą tėvui vienos apdovanojimų dienos metu. Jie tuojau pat susidraugavo. Bet tada Lorensas nesidomėjo gandais.

– Ar galėsime laukti pensijos su šeimos turtu? – linksmai paklausė Lorensas.

– Jeigu per kelias dienas tas įtartinas bankas, kuriame tu dirbi, suras būdą penkis šimtus svarų paversti penkiais tūkstančiais.

– Šiuo metu nepavyks, bičiuli, Haroldas Vilsonas paskelbė atlyginimų ir kainų kėlimo sustabdymą.

Adamas šypsojosi žiūrėdamas į draugą. Nors dabar buvo aukštesnis už jį, prisiminė tas dienas, kai Lorensas jam atrodė kaip milžinas.

– Vėl vėluoji, Skotai, – sakydavo, kai Adamas bėgdavo paskui jį koridoriumi. Adamas nekantravo laukdamas tos dienos, kai galės viską daryti taip atsipalaidavęs ir taip stilingai. O gal

pats Lorensas buvo pranašesnis? Jo kostiumai visada būdavo puikiai išlyginti, batai nublizginti, plaukai tvarkingai sušukuoti. Adamas iki šiol nesuvokė, kaip jam viskas pavykdavo be jokių pastangų.

Adamas išgirdo atsidarančias vonios duris, klausiamai pažvelgė į Lorensą.

– Tai Karolina, – sušnibždėjo Lorensas, – ji liks nakčiai... aš manau.

Kai Karolina įėjo, Adamas nusišypsojo gražiai, aukštai moteriai. Jos ilgi, šviesūs plaukai bangavo ant pečių, einant vaikinų link. Dauguma vyrų negalėtų atitraukti akių nuo nepriekaištingos figūros. Kaip Lorensui pavyko?

– Ar eisi su mumis pavalgyti? – paklausė Lorensas, per pečius apkabindamas Karoliną, jo balsas staiga nuskambėjo pernelyg entuziastingai. – Radau ką tik atidarytą italų restoraną Fulhamo kelyje.

– Gal ateisiu vėliau, – atsakė Adamas, – dar turiu peržiūrėti vieną ar du popierius, likusius nuo šios popietės, būtinai turiu patikrinti.

– Pamiršk paveldėjimo smulkmenas, mano berniuk. Gal geriau pašėlkime spagečių naikinimo vakarėlyje netikėtos sėkmės proga!

– Ak, ar tau paliko daug pinigėlių? – paklausė Karolina tokiu veriamu ir tokiu dirbtiniu balsu, kad niekas nebūtų nustebęs, jeigu sužinotų, kad ji ką tik tapo metų debiutante.

– Ne, – atsakė Adamas, – įvertinus mano dabartines išlaidas.

Lorensas nusijuokė:

– Na, užsuk vėliau, jeigu primesi, kad pakanka lėkštei makaronų. – Mirktelėjo Adamui – įprastinis ženklas, reiškiantis: „Kai grįšime, išeik iš buto. Ar bent jau lik savo kambaryje ir apsimesk miegančiu."

– Taip, ateik, – suburkavo Karolina, nuskambėjo taip, tarsi tikrai būtų taip galvojusi – šviesiai rudų akių nenuleido nuo Adamo, kai Lorensas vedėsi ją prie durų.

Adamas nepajudėjo, kol neįsitikino, kad laiptinėje nebeaidi jos kiaurai veriantis balsas. Patenkintas nukiūtino į savo kambarį ir užsirakino. Atsisėdo ant vienintelės patogios kėdės ir iš vidinės kišenės išsitraukė tėvo voką. Tai buvo brangus, kietas vokas. Tėtis visada tokius naudojo. Pirkdavo pas Smitsonus, Bondo gatvėje, mokėjo beveik dvigubai, negu būtų pirkęs vietinėje V. H. Smito parduotuvėje. „Kapitonui Adamui Skotui, *MC*" buvo parašyta tvarkinga, kaligrafiška tėvo rašysena.

Truputėlį drebančiomis rankomis Adamas atsargiai atplėšė voką ir išėmė jo turinį: neabejotinai tėvo ranka rašytas laiškas ir mažesnis vokas, aiškiai senas, nes buvo išblukintas laiko. Ant seno voko nepažįstamu braižu parašyta: „Pulkininkui Džeraldui Skotui", pablukęs rašalas – neaiškios spalvos. Adamas padėjo seną voką šalia ant stalelio, išskleidė tėvo laišką ir pradėjo skaityti. Jis buvo be datos.

Mano mielas Adamai,

bėgant metams girdėjai daugybę škinimų apie mano staigų pasitraukimą iš pulko. Dauguma jų buvo absurdiški, kai kurie šmeižikiški. Bet aš visada maniau,

kad visų suinteresuotųjų labui laikysiuosi savo plano. Tačiau jaučiu, kad tau turiu paaiškinti išsamiau, šis laiškas tam ir skirtas.

Kaip žinai, mano paskutinis paskyrimas, prieš atsisakant įgaliojimų, buvo Niurnberge nuo 1945-ųjų lapkričio iki 1946-ųjų spalio. Po ketverių metų nenutrūkstamų veiksmų mūšio lauke gavau užduotį vadovauti britų skyriui, prižiūrinčiam aukščiausio rango nacius, laukiančius teismo už karo nusikaltimus. Nors už viską buvo atsakingi amerikiečiai, aš gana gerai susipažinau su įkalintaisiais karininkais ir beveik per metus kai kuriuos jų net ėmiau toleruoti: Hesą, Dėnicą ir Špėrą. Dažnai svarstydavau, kaip su mumis elgtųsi vokiečiai, jeigu situacija būtų priešinga. Tuo metu tokios mintys buvo nepriimtinos. „Broliavimasis" dažnai skambėdavo iš tų žmonių, kuriems nebuvo galimybės pagalvoti dar kartą, lūpų.

Tarp vyresniųjų nacių, su kuriais susidurdavau kiekvieną dieną, buvo reichsmaršalas Hermanas Gėringas. Bet, priešingai anksčiau minėtiems vyrams, pasibjaurėjau juo vos pirmą kartą pamatęs. Jis buvo arogantiškas, valdingas ir nė kiek nesigėdijo savo barbariškų darbų karo metu. Niekada neradau jokios priežasties, kad pakeisčiau savo nuomonę apie jį. Tiesą sakant, kartais svarsčiau, kaip man pavyksta susivaldyti šalia jo.

Naktį prieš mirties bausmę Gėringas paprašė asmeniškai susitikti. Buvo pirmadienis, iki šiol prisimenu kiekvieną to susitikimo detalę, tarsi jis būtų vykęs vakar.

Gavau prašymą, kai perėmiau sargybą iš rusų majoro Vladimiro Koskio. Iš tiesų Koskis pats padavė man raštišką prašymą. Patikrinęs sargybą ir atlikęs įprastus darbus su dokumentais, kartu su budinčiu kapralu nuėjau aplankyti reichsmaršalo į jo kamerą. Geringas stovėjo „ramiai“ prie žemos lovelės, kai įėjau į kamerą, atidavė pagarbą. Visada pašiurpdavau skurdžioje pilkai nudažytoje plytų kameroje.

– Prašėte pasimatyti su manimi? – paklausiau. Niekaip negalėjau prisiversti kreiptis į jį vardu ir laipsniu.

– Taip, – atsakė. – Malonu, kad atėjote, pulkininke. Paprasčiausiai noriu pareikšti paskutinįjį pasmerktojo mirčiai norą. Ar kapralas galėtų palikti mus vienus?

Įsivaizduodamas, kad bus kažkas labai asmeniško, paprašiau kapralo palaukti už durų. Prisiekiu, neturėjau supratimo, kas gali būti taip asmeniška, kai žmogui liko gyventi tik kelios valandos. Bet, kai durys užsivėrė, jis vėl atidavė pagarbą ir perdavė voką, kurį tu dabar turi. Kai paėmiau, jis tepasakė: „Ar galėtumėte būti pakankamai geras ir neatplėšti jo, kol man nebus rytoj įvykdyta mirties bausmė.“ Paskui pridūrė: „Galiu tik tikėtis, kad jums bus atlyginta už bet kokią kaltę, kuri vėliau gali prislėgti jūsų pečius.“ Tuo metu neturėjau jokio supratimo, apie ką jis užsimena, ir pamaniau, kad jį tikriausiai ištiko protinė negalia. Daugelis kalinių išsipasakojo man per paskutiniąsias kelias dienas, ir, artėjant galui, kai kurie neabejotinai buvo ant išprotėjimo ribos.

Adamas stabtelėjo pasvarstyti, ką jis būtų daręs tokiomis aplinkybėmis. Nutarė skaityti toliau ir pažiūrėti, ar tėvas ir sūnus elgtųsi vienodai.

Tačiau paskutinieji Gėringo žodžiai, man išeinant iš kameros, visiškai neatrodė kaip pamišėlio. Pasakė gana paprastai: „Galite būti tikras. Tai šedevras; nesumenkinkite jo vertės." Tada užsidegė cigarą tarsi po gerų pietų ilsėtųsi savo klube. Visi turėjome savų spėjimų, kas jam atnešdavo cigarų, ir lygiai taip pat svarstydavome, kas galėjo kartkartėmis būti išnešama iš jo.

Įsidėjau voką į švarko kišenę ir palikau jį. Koridoriuje susitikau su kapralu. Kartu patikrinome kitas kameras, pažiūrėjome, ar visi kaliniai užrakinti nakčiai. Patikrinimas baigtas, grįžau į savo kabinetą. Buvau patenkintas, kad nebuvo daugiau jokių neatidėliotinų pareigų, rašiau savo ataskaitą. Palikau voką švarko kišenėje, ketindamas jį atplėšti kitą rytą, kai bus įvykdyta mirties bausmė Gėringui. Tikrinau dienos įsakymus, kai nepasibeldęs į mano kabinetą įsiveržė kapralas: „Tai Gėringas, pone, tai Gėringas", – paklaikęs kartojo. Panika vyro veide nereikalavo jokių detalių. Abu bėgome visą kelią iki reichsmaršalo kameros.

Radau Gėringą gulintį kniūbsčią ant savo gulto. Apverčiu jį, jau buvo miręs. Per kilusį sąmyšį visiškai pamiršau apie jo laišką. Po kelių dienų atliktas skrodimas parodė, kad kalinys nusinuodijo; teismas padarė išvadą, kad cianido kapsulė, kurią rado jo kūne, tikriausiai buvo įdėta į vieną cigarų.

Kadangi buvau paskutinis, matęs jį gyvą, prireikė pašnibždėti tik kelis žodelius, kad mano vardas būtų susietas su jo mirtimi. Žinoma, kaltinimas buvo neteisingas. Iš tiesų nė akimirkos neabejojau, kad teismas jam skyrė teisingą nuosprendį, jis nusipelnė būti pakartas už karo nusikaltimus.

Mane labai skaudino nesibaigiantys kaltinimai už akių, kad aš galbūt palengvinau jo mirtį, atnešdamas cigarų. Jutau, kad tokiomis aplinkybėmis vienintelis garbingas kelias – atsisakyti įgaliojimų, kad neužtraukčiau dar didesnės nešlovės savo pulkui. Kai vėliau grįžau į Angliją ir galų gale nutariau išmesti savo senąją uniformą, vėl aptikau tą voką. Kai paaiškinau tavo motinai incidento detales, ji maldavo, kad sunaikinčiau voką, nes, jos manymu, jis užtraukė mūsų šeimai negarbę. Net jeigu jis ir nurodys, kas padėjo Gėringui nusižudyti, tokios žinios negali niekam atnešti nieko gero. Sutikau patenkinti jos prašymą. Nors niekada neatplėšiau laiško, tačiau neprisiverčiau jo sunaikinti. Prisiminiau paskutinį Gėringo ištartą sakinį, kad tai – šedevras. Taigi paslėpiau jį tarp savo popierių.

Kadangi įsivaizduojamos tėvo nuodėmės neišvengiamai perkeliamos kitai kartai, jaučiu, kad tokios abejonės neturėtų paveikti tavęs. Jeigu yra kas nors, ką būtų galima gauti iš šio voko turinio, prašau tik vieno, kad tavo motina būtų pirmoji, kuri tuo pasinaudos, nors niekada nesužinos, iš kur toji sėkmė atėjo.

Daug metų didžiuodamasis stebėjau tavo pažangą ir esu įsitikinęs, kad galiu leisti tau priimti tinkamą sprendimą.

Jeigu turi kokių nors abejonių dėl laiško, ilgai nesvarstydamas sunaikink. Jeigu atplėšęs suprasi, kad jo tikslas – įtraukti tave į kokią nors negarbingą veiklą, nedvejodamas atsikratyk jo.

Tesaugo tave Dievas.
Tavo mylintis tėvas,
Džeraldas Skotas

Adamas dar kartą perskaitė laišką, suvokdamas tėvo pasitikėjimą. Širdis daužėsi krūtinėje supratus, kaip tėčio gyvenimą niokojo žmonių šnabždesiai ir užuominos. Tų pačių žmonių, kuriems pavyko pasiekti, kad jis per anksti nutrauktų savo karjerą. Trečią kartą perskaitęs išsamų laišką, tvarkingai jį sulankstė ir įdėjo atgal į voką.

Tada nuo stalelio paėmė antrąjį voką. Žodžiai „Pulkininkui Džeraldui Skotui" buvo parašyti išblukusiu raiškiu braižu.

Adamas iš vidinės kišenės išsiėmė šukas ir įspraudė į voko kampą. Lėtai praręždamas atplėšė voką. Akimirką dvejojo prieš ištraukdamas nuo laiko pageltusius du popieriaus lapelius. Vienas atrodė kaip laiškas, o kitas – savotiškas dokumentas. Trečiojo reicho herbas buvo įspaustas ant laiškinio popieriaus su reichsmaršalo Hermano Geringo vardu. Adamo rankos pradėjo virpėti, kai perskaitė pirmąją eilutę.

Ji prasidėjo: *Sehr geehrter Herr Oberst Scott**...

* Didžiai gerbiamas pulkininke Skotai *(vok.)*.

3 SKYRIUS

Kai juodas limuzinas *Čaika* pro Spaskio bokštą išvažiavo į Raudonąją aikštę, du Kremliaus sargybiniai chaki uniformomis staigiai įsitempė ir pagerbė ginklu. Nuaidėjo veriamas švilpesys, patvirtinantis, kad Jurijui Jefimovičiui Zaborskiui niekas nekliudys kelyje atgal į Dzeržinskio aikštę.

Zaborskis automatiškai palietė juodą fetrinę skrybėlę, priimdamas pagarbą, nors jo mintys kažkur klaidžiojo. Automobiliui dardant grindinio akmenimis, jis nė akies krašteliu nežvilgtelėjo į ilgą gyvatę primenančią eilę, nusidriekusią nuo Lenino kapo iki pat Raudonosios aikštės krašto. Pirmas sprendimas, kurį priims, neabejotinai bus svarbiausias: kuris jo vyresniųjų operatyvininkų turi vadovauti caro ikonos ieškančiai komandai? Jis ir toliau svarstė problemą, kol vairuotojas vežė per Raudonąją aikštę, pravažiavo pro pilką GUM'o parduotuvės fasadą kairėje ir įsuko į Kuibyševo prospektą.

Atsisveikindamas su savo vadu valstybės saugumo pirmininkas mintyse svarstė dviejų asmenų kandidatūras. Vis dar neapsisprendė, kurį iš tų dviejų – Valčeką ar Romanovą – reikės pasirinkti. Normaliomis aplinkybėmis sugaištų mažiausiai savaitę, kol priimtų tokį sprendimą, bet generalinio sekretoriaus terminas – birželio 20-oji – jam nesuteikė tokios laisvės.

Žinojo, kad turės apsispręsti netgi prieš atvažiuodamas į savo biurą. Vairuotojas kirto pro kitą žalią šviesą, pralėkė Kultūros ministeriją ir pasuko į Čerkaskij Bolšoj skersgatvį, apsuptą įspūdingų, panašių į blokus, pilkų pastatų. Automobilis liko vidurinėje eilėje, kuria galėjo naudotis tik aukštieji partijos pareigūnai. Jis nustebo, kad Anglijoje taip pat planuojamos tokios juostos, bet jos bus skirtos tik autobusams.

Automobilis staiga sustojo priešais KGB štabą. Nė kiek nepadėjo tai, kad trijų kilometrų kelią įveikė mažiau nei per keturias minutes. Vairuotojas apibėgo aplink ir atidarė galines dureles, leisdamas savo šeimininkui išlipti, bet Zaborskis nepajudėjo. Žmogus, retai keičiantis savo nuomonę, pakeliui į Dzeržinskio aikštę jau du kartus ją pakeitė. Žinojo, kad gali pasikliauti ir biurokratais, ir akademikais, kurie atliktų juodą darbą, bet kas nors turi subtiliai jiems vadovauti ir atsiskaityti jam.

Profesinė nuojauta kuždėjo pasirinkti Jurijų Valčeką, kuris per daugelį metų įrodė esąs ištikimas ir nuolankus valstybės tarnas. Taip pat buvo vienas ilgiausiai tarnaujančių departamento vadovų. Lėtas, metodiškas ir patikimas dešimt metų išdirbo agentu, prieš apsiribodamas darbu prie stalo.

Romanovas – priešingai, ką tik tapo skyriaus vadu, blykstelėdavo talentu savo srityje, bet dažnai stokodavo asmeninės nuovokos. Dvidešimt devynerių – jis buvo jauniausias ir, be abejonės, ambicingiausias pirmininko komandoje.

Zaborskis išlipo ant šaligatvio ir žengė jam atidarytų durų link. Žingsniavo marmurinėmis grindimis, sustojo tik priėjęs lifto vartus. Keletas tylių vyrų ir moterų taip pat laukė lifto,

bet, kai tas nusileido pirmajame aukšte ir pirmininkas įėjo į narvelį, nė vienas jų nebandė lipti kartu. Zaborskis lėtai kilo savo kabineto link, niekada nepamiršdavo nepalankiai palyginti lifto su amerikietiškuoju. „Jie gali paleisti savo raketas, kol tu pakilsi iki savo kabineto“, – įspėjo jo pirmtakas. Kol pasiekė viršutinį aukštą ir jam atidarė vartus, Zaborskis apsisprendė. Bus Valčekas.

Sekretorė padėjo nusivilkti ilgą, juodą paltą ir paėmė skrybėlę. Zaborskis skubiai nuėjo prie stalo. Dvi bylos, kurių buvo prašęs, gulėjo ant stalo. Atsisėdo ir įniko į Valčeko bylą. Baigęs sulojo įsakymą besisukinėjančiai aplinkui sekretorei:

– Surask Romanovą.

Draugas Romanovas gulėjo ant nugaros, kairė ranka už galvos, o jo priešininko dešinioji – jam ant gerklės, – ruošėsi dvigubam spaudimui keliu. Treneris atliko jį tobulai, Romanovas sudejavo, kai dunkstelėjęs atsitrenkė į grindis.

Tarnautojas skubiai priėjo prie jų ir pasilenkęs sušnibždėjo treneriui į ausį. Treneris nenoriai paleido savo mokinį. Šis lėtai tarsi apsvaigęs pakilo, nusilenkė treneriui. Tada vienu dešiniosios rankos ir kairiosios kojos judesiu išmušė jį iš kojų ir paliko gulėti ant sporto salės grindų, po to skubiai nuėjo prie kabinete kabančio telefono. Romanovas nepastebėjo merginos, padavusios jam telefoną.

– Išsimaudysiu duše ir ateisiu, – tik tiek išgirdo mergina. Ji dažnai svarstydavo, kaip Romanovas atrodo duše. Kaip ir

kitos biuro merginos, šimtus kartų matė jį sporto salėje. Šešių pėdų ūgio, ilgų, šviesių plaukų – buvo panašus į vesternų žvaigždę. Ir tos „veriančiai mėlynos" akys, taip apibūdino draugė, sėdinti prie to paties stalo.

– Jis turi randą ant... – papasakojo draugė.

– Iš kur tu žinai? – paklausė, bet draugė tik sukikeno.

Tuo metu pirmininkas antrą kartą atsivertė Romanovo bylą ir atidžiai tyrinėjo detales. Pradėjo skaityti įvairius įrašus, kurie sudarė tiesioginį veikėjo įvertinimą. Romanovas jo niekada nepamatys, jeigu netaps pirmininku:

Aleksandras Petrovičius Romanovas. Gimė Leningrade 1937 metais, kovo 12 dieną. Išrinktas partijos nariu 1958-aisiais. Tėvas – Piotras Nikolajevičius Romanovas, 1942 metais tarnavo Rytų fronte. 1945-aisiais grįžo į Rusiją ir atsisakė stoti į Komunistų partiją. Po kelių pranešimų apie antivalstybinę veiklą, kuriuos pateikė jo sūnus, buvo nuteistas dešimčiai metų kalėjimo. Mirė kalėjime 1948 metų spalio 20-tą dieną.

Zaborskis pakėlė akis ir nusišypsojo – valstybės vaikas.

Senelis – Nikolajus Aleksandrovičius Romanovas, pirklys, vienas turtingiausių žemvaldžių Petrograde. Pašautas ir nužudytas 1918-ųjų metų gegužės 11-ąją, kai bandė pabėgti nuo Raudonosios armijos būrių.

Revoliucija įvyko tarp didingo senelio ir nepaklusnaus draugo tėvo.

Aleksas, taip jam labiau patiko būti vadinamam, vis dėlto paveldėjo Romanovų ambicingumą, taigi būdamas devynerių užsirašė į pionierių organizaciją. Kai jam buvo vienuolika, gavo pasiūlymą iš specialiosios mokyklos Smolenske. Kai kurie žemesnieji partijos darbuotojai pasipiktino tuo. Jie manė, kad tokios privilegijos turėtų būti taikomos ištikimų partijos tarnautojų sūnums, o ne tų, kurių tėvai kalėjime. Romanovas tuojau pat pasižymėjo klasėje, sukeldamas nerimą mokyklos direktoriui, kuris tikėjosi paneigti Darvino teoriją. Keturiolikos buvo išrinktas į partijos elitą ir tapo komjaunuoliu.

Būdamas šešiolikos Romanovas laimėjo Lenino kalbų medalį ir jaunimo gimnastikos prizą. Nepaisant direktoriaus bandymų paneigti jaunojo Alekso laimėjimus, mokyklos tarybos narių dauguma pripažino Romanovo gabumus ir pasirūpino, kad jis būtų priimtas į universitetą. Paskutiniame kurse jam sekėsi kalbos, jis specializavosi anglų, prancūzų ir vokiečių. Įgimti gabumai ir sunkus darbas padėjo jam siekti kiekvieno dalyko viršūnės.

Zaborskis pakėlė telefono ragelį ir atžariai išrėžė:

– Aš prašiau pakviesti Romanovą.

– Jis ką tik baigė rytinę treniruotę sporto salėje, pirmininke, – atsiliepė sekretorė. – Išėjo persirengti tą pačią akimirką, kai tik išgirdo, kad norite jį matyti.

Pirmininkas padėjo telefoną, jo akys grįžo prie bylos. Nestebino, kad Romanovą bet kuriuo metu galima rasti sporto salėje: vyro sportinis pajėgumas buvo pripažintas dar prieš pradedant tarnybą.

Pirmaisiais studijų metais Romanovas atkakliai treniravosi gimnastiką, net galėjo patekti į rinktinę, kol universiteto treneris juodomis raidėmis parašė: „Šis studentas per aukštas, kad galėtų būti vertinamas kaip būsimasis olimpietis." Romanovas paklausė trenerio patarimo ir ėmėsi dziudo. Per dvejus metus buvo išrinktas į 1958-ųjų metų Rytų bloko žaidynes Budapešte, o per kitus dvejus metus neatsirado varžovų, norinčių su juo susidurti neišvengiamame Romanovo kelyje į finalą. Po pergalės sovietų žaidynėse Maskvoje Vakarų spauda šiurkščiai apibūdino jį pavadindama „Kirviu". Tie, kurie planavo jo ateitį, jautė, kad būtų išmintinga jo neįtraukti į olimpiadą.

Baigęs penktąjį kursą universitete, Romanovas gavo diplomą (su pagyrimu), liko Maskvoje ir pradėjo dirbti diplomatinėje tarnyboje.

Zaborskis byloje pasiekė tą vietą, kurioje jis pirmą kartą susidūrė su savimi pasitikinčiu jaunu vyru. Kiekvienais metais KGB turėjo galimybę paremti vieną asmenį iš diplomatinės tarnybos, kuris, jų manymu, turėjo išskirtinį talentą. Romanovas buvo aiškus kandidatas. Zaborskio taisyklė – neimti nė vieno, kuris nemano, jog KGB yra elitas. Nenorintys kandidatai niekada netapdavo gerais operatyvininkais, o kartais netgi pradėdavo dirbti kitai pusei. Romanovas nesukėlė tokių abejonių. Jis visada norėjo būti KGB karininku. Per šešerius metus jis stažavosi ambasadose Paryžiuje, Londone, Prahoje ir Lagose. Tuo metu, kai grįžo į Maskvą ir prisijungė prie štabo personalo, buvo patyręs operatyvininkas, toks pat pasitikintis savimi ir kokteilių vakarėlyje, ir sporto salėje.

Zaborskis pradėjo skaityti savo pastabas, kuriomis papildė ataskaitą per pastaruosius ketverius metus – ypač apie

Romanovo pokyčius, kai dirbo pirmininko personalo štabe. Operatyvininkas tapo majoru, sėkmingai tarnavo toje srityje prieš paskyrimą departamento vadu. Du raudoni taškai buvo šalia jo vardo, jie žymėjo sėkmingas misijas. Dezertyruojantis smuikininkas, bandantis pabėgti iš Prahos, ir generolas, manęs, kad jis taps kitu mažos Afrikos valstybės vadu. Labiausiai Zaborskį jo protežė veikla žavėjo tuo, kad Vakarų spauda manė, jog už pirmąjį atsakingi čekai, o už antrąjį – amerikiečiai. Tačiau reikšmingiausias Romanovo laimėjimas – užverbuotas agentas iš britų Užsienio reikalų ministerijos, kurio lygiagretus kilimas tik padėjo Romanovo karjerai. Romanovo paskyrimas departamento vadu nieko nenustebino, net ir jo paties. Tik greitai paaiškėjo, kad jis neteko galimybės aktyviai dirbti ne prie stalo.

Pirmininkas atsivertė paskutinįjį veikėjo vertinimo lapą, jame dauguma bendradarbių kaip susitarę teigė: ambicingas, patyręs, nuožmus, arogantiškas, bet ne visada patikimas, tokie žodžiai nuolatos šmėkščiojo beveik kiekviename apibendrinime.

Atkakliai pabeldė į duris. Zaborskis užvertė bylą ir paspaudė mygtuką po stalu. Atsivėrė durys, ir į kambarį įėjo Aleksandras Petrovičius Romanovas.

– Labas rytas, drauge pirmininke, – pasisveikino elegantiškas jaunuolis, kuris įsitempęs stovėjo priešais jį. Zaborskis pažvelgė į vyrą kiek pavydėdamas – dievai tiek daug suteikė tokiam jaunam. Vis dėlto būtent jis suprato, kaip panaudoti tokį vyrą valstybės labui.

Jis žvelgė į tas skaidrias mėlynas akis ir pagalvojo: „Jeigu Romanovas būtų gimęs Holivude, jam nebūtų sunku užsi-

dirbti pragyvenimui." Jo kostiumas atrodė kaip sukirptas vienoje iš Sevil Rou gatvės siuvyklų, o gal ir buvo... Zaborskis nutarė nekreipti dėmesio į tokius nukrypimus, nors kilo pagunda paklausti jaunuolio, kur pasiūti jo marškiniai.

– Ieškojote manęs? – prabilo Romanovas.

Pirmininkas linktelėjo.

– Ką tik grįžau iš Kremliaus, – pranešė. – Generalinis sekretorius įteikė mums ganėtinai įslaptintą projektą, labai svarbų valstybei. – Zaborskis stabtelėjo. – Tiesą sakant, toks įslaptintas, kad atsiskaitinėsi tik man. Gali susirinkti savo komandą, jokių resursų tau netrūks.

– Jaučiuosi pagerbtas, – neįprastai nuoširdžiai pasakė Romanovas.

– Būsi, – atsiliepė pirmininkas, – jeigu pavyks sužinoti caro ikonos buvimo vietą.

– Bet aš maniau... – pradėjo Romanovas.

4 SKYRIUS

Adamas priėjo prie lovos ir nuo lentynos pasiėmė Bibliją, kurią konfirmacijos proga padovanojo mama. Atvertė auksu apkraštuotus puslapius, pakilo dulkių debesis. Įdėjo voką prie apsireiškimo, o Bibliją – atgal į lentyną.

Adamas slankiojo po virtuvę, išsikepė kiaušinį, pasišildė nuo vakar likusių konservuotų pupelių. Ant virtuvės stalo pasidėjęs savo nesveiką maistą niekaip negalėjo atsikratyti minčių apie tai, kaip prabangiai naujajame italų restorane dabar vaišinasi Lorensas ir Karolina. Pavalgęs ir sutvarkęs lėkštes, Adamas grįžo į kambarį ir prigulė pamąstyti. Ar išblukusio voko turinys pagaliau įrodys jo tėvo nekaltumą? Mintyse pradėjo dėlioti planą.

Sieniniam laikrodžiui nuskambėjus dešimt kartų, Adamas perkėlė ilgas savo kojas per lovos galą ir vėl išsitraukė Bibliją. Truputėlį nuogąstaudamas pasiėmė voką. Šalia mažyčio rašomojo stalo užsidegė skaitymo lempą, prieš save išskleidė du popieriaus lapus.

Vienas pasirodė esąs asmeninis Geringo laiškas Adamo tėvui, o kitas atrodė daug senesnis ir oficialesnis dokumentas. Adamas antrąjį dokumentą padėjo į šalį ir eilutė po eilutės pradėjo skaityti laišką. Nepadėjo.

Iš bloknoto, gulėjusio ant Lorenso stalo, išsiplėšė lapą popieriaus ir ėmė nurašinėti Gėringo laišką. Išmetė tik pasisveikinimą ir tai, kas, jo manymu, buvo palinkėjimas atsisveikinant – *hochachtungsvoll**, po juo buvo didelis ir stambus reichsmaršalo parašas. Prieš įkišdamas atgal į išblukusį voką rūpestingai patikrino kopiją. Buvo tik pradėjęs tą patį procesą ant kito popieriaus lapo su oficialiuoju dokumentu, kai išgirdo duryse pasukamą raktą ir balsus prie durų. Ir Lorenso, ir Karolinos balsai skambėjo taip, tarsi būtų išgėrę daugiau negu žadėtąjį vyno butelį. Karolinos balsas virto nepaliaujamomis šaižaus kikenimo bangomis.

Adamas atsiduséęs išjungė šviesą prie rašomojo stalo, kad jie nesužinotų, jog jis dar nemiega. Tamsoje padidėjo jo jautrumas kiekvienam skleidžiamam garsui. Kažkuris iš buvusiųjų kitame kambaryje nuėjo į virtuvę, pasigirdo slopus šaldytuvo durelių garsas, o po kelių akimirkų – iš butelio ištraukiamo kamščio pokštelėjimas. Adamas numanė, kad tai buvo jo paskutinis baltojo vyno butelis. Juk Lorensas su Karolina nebuvo tokie girti, kad gertų actą. Adamas nenoriai pakilo nuo kėdės ir, mosuodamas rankas priešais save, nuėjo prie lovos. Palietė čiužinį, tylutėliai atsigulė ir nekantriai laukė, kol užsivers Lorenso miegamojo durys.

Tikriausiai užsnūdo, nes kitas garsas, kurį prisiminė, buvo laikrodžio tiksėjimas koridoriuje. Adamas palaižė pirštus ir patrynė akis, bandydamas apsiprasti su tamsa. Pažiūrėjo į mažytį, šviečiantį žadintuvo ciferblatą – dešimt po trijų. Atsargiai pakilo iš lovos, jautėsi ganėtinai sumuręs ir nuvargęs. Lėtai, apgraibomis slinko prie stalo, keliaudamas skaudžiai

* Pagarbiai *(vok.)*.

susitrenkė kelį į komodą. Negalėjo susilaikyti nesikeikęs. Grabaliojo jungiklio, įsižiebus lemputei, keletą kartų sumirksėjo. Išblukęs vokas atrodė toks nereikšmingas – gal toks ir buvo. Oficialusis dokumentas tebegulėjo stalo viduryje šalia pirmųjų jo ranka padarytos kopijos eilučių.

Adamas žiovaudamas dar kartą pradėjo tyrinėti eilutes. Dokumentą buvo daug sunkiau nukopijuoti negu prieš tai laišką. Raštas šį kartą buvo voratinklinis ir labai glaustas, tarsi rašantysis būtų vertinęs popierių kaip brangų turtą. Adamas praleido adresą viršutiniame dešiniajame lapo kampe, panaikino teksto pradžioje pabrauktą aštuonių skaičių numerį, kitais atžvilgiais tekstas buvo tikslus originalo nuorašas.

Dirbo labai kruopščiai, užtruko stebėtinai ilgai. Kiekvieną žodį rašė didžiosiomis spausdintomis raidėmis, suabejojęs dėl rašybos šalia parašydavo kitus galimus raidžių variantus; norėjo užsitikrinti, kad pavyks išversti iš pirmo karto.

– Vaje, ilgai dirbi, – sušnibždėjo už nugaros. Adamas atsisuko, jautėsi kaip plėšikas pagautas su šeimos sidabru rankose.

– Neturėtum būti toks rimtas, čia tik aš, – prisistatė Karolina, stovėdama prie miegamojo durų.

Adamas spoksojo į aukštą blondinę, kuri buvo dar patrauklesnė, nors vilkėjo tik atsagstytą didžiulę Lorenso pižamą ir avėjo nutriušusias šlepetes. Ilgi, šviesūs plaukai dabar netvarkingai krito jai ant pečių. Adamas pradėjo suprasti, ką Lorensas turėjo galvoje, kai sakė, kad ji gali degtuką paversti kubietišku cigaru.

– Vonia – koridoriaus gale, – truputėlį apdujęs paaiškino Adamas.

– Ne vonios kambario ieškojau, kvailuti, – sukikeno mergina.

– Atrodo, nepajėgsiu prikelti Lorenso. Po viso išgerto vyno išsijungė kaip sumuštas sunkiasvoris boksininkas, – atsiduso. – Gerokai prieš penkioliktąjį raundą. Nemanau, kad kas nors galėtų jį prikelti iki ryto. – Žengė žingsnį arčiau Adamo.

Adamas kažką sumiksėjo, kad jaučiasi labai išvargęs. Pasitikrino, ar jo nugara užstoja ant stalo gulinčius popierius nuo moters žvilgsnio.

– O, Dieve, – šūktelėjo Karolina, – juk nesi pederastas?

– Žinoma, ne, – truputėlį pompastiškai atsakė Adamas.

– Tik nenori manęs? – pasitikslino.

– Ne visiškai tai, – atsiliepė Adamas.

– Bet Lorensas – tavo bičiulis, – pasakė mergina. Adamas nutylėjo.

– Dieve, dabar septintasis dešimtmetis, Adamai. Reikia dalytis po lygiai.

– Tik, kad... – vebleno Adamas.

– Koks nuostolis, – įvertino Karolina, – gal kitą kartą. – Ant pirštų galiukų nutipeno prie durų, išsmuko atgal į koridorių nė nenumanydama apie savo varžovą – vokietį.

Tą rytą išėjęs iš pirmininko kabineto Romanovas pirmiausia grįžo į savąją *Alma mater* ir susirinko dvylikos tyrėjų komandą. Tuojau pat po instruktažo poros pradėjo studijuoti keturių valandų trukmės pamainomis, darbas nenutrūkdavo ištisą parą.

Pirmoji informacija atėjo beveik po valandos, tyrėjai nustatė, kad caro ikona buvo privačiose Žiemos rūmų Petrograde patalpose iki 1914-ųjų metų gruodžio. Romanovas skrupulingai tyrinėjo mažyčio, subtilaus *Šv. Jurgio ir drakono* paveikslo nuotrauką. Šv. Jurgis sudarytas iš mažyčių auksinių ir mėlynų mozaikos gabalėlių, o drakonas – liepsnojančios raudonos ir geltonos. Nors niekada anksčiau Romanovas nerodė susidomėjimo menu, gerai suprato, kodėl žmones jaudino šis mažytis šedevras. Toliau skaitė apie ikonos detales, nors vis dar nesuvokė, kodėl ji tokia svarbi valstybei. Svarstė, ar pats Zaborskis žino tą priežastį.

Caro tarnas, liudijęs Liaudies teisme praėjus metams po revoliucijos, tvirtino, kad caro ikona po Heseno Didžiojo kunigaikščio Ernsto Liudviko vizito, 1915-aisiais metais, kelias dienas buvo dingusi. Tuo metu teismo tardytojai skyrė nepakankamą dėmesį kabančiai ikonai, nes ji tebebuvo ant caro studijos sienos po Žiemos rūmų šturmo. Teismui labiau rūpėjo tai, kodėl nuožmaus karo su kaizerine Vokietija įkarštyje Didysis Heseno kunigaikštis apskritai lankėsi pas carą.

Istorijos universiteto profesoriaus buvo paprašyta nedelsiant išsakyti savo nuomonę. Akademikas sutriko dėl tokio prašymo, KGB niekada anksčiau nerodė jokio susidomėjimo tautos praeitimi. Vis dėlto perdavė Romanovui viską, kas buvo žinoma apie tą įvykį. Romanovas dar kartą įsigilino į profesoriaus pranešimą. Buvo manoma, kad Didysis kunigaikštis slapta lankėsi pas savo seserį carienę Aleksandrą. Dabar istorikai mano, kad jis ketino užtikrinti karo nutraukimą su Rusija vildamasis, kad Vokietija galės nukreipti karo pajėgas prieš britus ir prancūzus.

Nebuvo jokių įrodymų, kad caras savo žmonių vardu būtų ką nors pažadėjęs, bet atrodo, kad Didysis kunigaikštis į Vokietiją grįžo netuščiomis rankomis. Iš Liaudies teismo protokolų matyti, kad vienam rūmų tarnui buvo liepta suvynioti ikoną ir įdėti tarp Didžiojo kunigaikščio daiktų. Tačiau niekas iš rūmų personalo negalėjo tinkamai paaiškinti, kaip po kelių dienų ikona vėl atsirado savo vietoje ant privačios caro studijos sienos.

Vyriausias Romanovo konsultantas, profesorius Olegas Konstantinovas, išstudijavęs profesoriaus užrašus kitų tyrėjų darbus ir savo išvadas pabraukė raudonu rašalu.

„Caras tikriausiai pakeitė originalų paveikslą puikia kopija. Tikrąją ikoną perdavė saugoti savo svainiui, Didžiajam kunigaikščiui."

– Bet kodėl, – klausė Romanovas, – juk caro rūmuose buvo pilna Gojos, El Greko, Ticiano ir Rubenso darbų, o jis varginosi dėl vienos ikonos, kurią Brežnevas taip nori susigrąžinti?

Romanovas liepė profesoriui ir dvidešimt keturiems savo tyrėjams nukreipti visą dėmesį į Heseno karališkuosius namus, tikintis sužinoti, kas nutiko caro ikonai. Per dešimt dienų jie gavo tiek informacijos apie Didįjį kunigaikštį ir jo šeimą, kiek joks profesorius nebuvo gavęs per visą gyvenimą. Kiekvienai bylai pasirodžius ant jo stalo, Romanovas dirbdavo ištisas naktis tikrindamas kiekvieną informacijos gabalėlį, kuris galėtų nurodyti bent apytikrę originalo buvimo vietą. Atsidūrė aklavietėje tada, kai po Didžiojo kunigaikščio mirties paveikslas buvo paliktas jo sūnui, o šis tragiškai žuvo, sudužus lėktuvui. Nuo tos dienos nieko nebuvo žinoma apie ikoną.

Trečios savaitės pradžioje Romanovas padarė priverstinę išvadą, kad neįmanoma rasti jokios naujos informacijos apie ikonos buvimo vietą. Jis ruošė galutinę ataskaitą KGB pirmininkui, kai viena tyrėja, draugė Petrova, kurios protas veikė nestandartiškai, netikėtai aptiko straipsnį Londono *The Times* 1937 m. lapkričio 17 d. Petrova atėjo pas tyrimo vadovą ir įteikė svarbią kopiją tiesiog į rankas Romanovui. Per pastarąsias valandas jis perskaitė straipsnį tiek kartų, kad beveik išmoko mintinai.

Laikantis tradicijos užsienio korespondentas išliko anonimas. Straipsnis buvo parašytas 1937-ųjų metų lapkričio 16-ąją Ostendėje.

Buvo rašoma:

Didysis Heseno kunigaikštis Georgas ir keturi jo šeimos nariai tragiškai žuvo šį rytą, kai *Sabena* lėktuvas, skridęs iš Frankfurto į Londoną, sudužo tirštame rūke virš kaimo Belgijoje.

Didysis kunigaikštis Georgas skrido į Angliją dalyvauti savo jaunesniojo brolio, princo Liudviko, vestuvėse su gerbiamąja Joana Gedes. Jaunasis princas laukė savo šeimos Kroidono oro uoste, kai pasiekė ši žinia. Tuojau pat atšaukė buvusius vestuvių planus ir pranešė, kad vestuvės bus atidėtos ir įvyks tik nedidelė privati ceremonija Vindzoro koplyčioje.

The Times tęsė:

Princas Liudvikas yra brolio įpėdinis ir tampa Didžiuoju Heseno kunigaikščiu. Šiandien su savo nuota-

ka išvyks iš Ostendės ir lydės penkis karstus į Vokietiją. Laidotuvės įvyks lapkričio 23-ąją Darmštate.

Kitą pastraipą tyrėja buvo ryškiai apibraukusi.

Kai kurie velionio Didžiojo kunigaikščio asmeniniai daiktai ir princo Liudviko vestuvių dovanos išsibarstė lėktuvo sudužimo teritorijoje. Vokietijos vyriausybė šį rytą paskelbė, kad patyręs vokiečių generolas buvo paskirtas vadovauti išgelbėto turto ekspertų komandai. Jie turėjo užtikrinti, kad būtų sugrąžinti visi šeimos daiktai, kurie vis dar priklauso Didžiojo kunigaikščio įpėdiniui.

Romanovas skubiai iškvietė jaunąją darbuotoją. Po kelių minučių atvykusi Ana Petrova, atrodė, nė kiek nesibaimina departamento viršininko. Ji suprato, kad bus sunku jam padaryti įspūdį su tais rūbais, kuriuos galėjo sau leisti. Vis dėlto vilkėjo gražiausiais savo drabužiais, o plaukus kirposi amerikiečių aktorės Mijos Ferou stiliumi. Matė ją viename iš nedaugelio valdžios neuždraustų filmų. Tikėjosi, kad Romanovas pastebės.

– Noriu, kad išnaršytum šešių mėnesių kiekvienos dienos *The Times*, pradedant 1937-ųjų lapkričio 17-ąja. Taip pat to paties periodo Vokietijos ir Belgijos spaudą. Gal pastebėsi paminėtą ką nors, ką surado išgelbėto turto ekspertai. – Išleido ją šypsodamasis.

Nepraėjus nė parai, draugė Petrova įsibrovė į Romanovo kabinetą net nepasivarginusi pasibelsti. Romanovas tik pakėlė antakius dėl merginos nemandagumo, bet ir vėl pasinėrė

į jos surastą straipsnį 1938-ųjų sausio 19-osios Berlyno *Die Zeit* laikraštyje.

„Baigtas tyrimas dėl praėjusį lapkritį sudužusio lėktuvo *Sabena,* į Londoną gabenusio Heseno karališkąją šeimą. Visi asmeniniai daiktai, priklausantys šeimai, rasti sudužimo teritorijoje ir buvo grąžinti Didžiajam kunigaikščiui, princui Liudvikui. Suprantama, jis nusiminęs dėl prarastos šeimos relikvijos, turėjusios būti brolio, buvusio Didžiojo kunigaikščio, vestuvių dovana. Paveikslas, žinomas kaip „Caro ikona", anksčiau priklausė jo dėdei, carui Nikolajui II. *Šv. Jurgio ir drakono* ikona buvo tik Rubliovo šedevro kopija, tačiau vertinama kaip vienas puikiausių dvidešimtojo amžiaus Rusijos meno dirbinių prieš revoliuciją."

Romanovas pakėlė akis į merginą:

– Dvidešimtojo amžiaus kopija, po galais, – nusikeikė. – Penkioliktojo amžiaus originalas, bet niekas tuo metu nesuprato – galbūt net pats senasis Didysis kunigaikštis. Be abejonės, caras, jeigu jam būtų pavykę pabėgti, dėl ikonos turėjo kitokių planų.

Romanovas bijojo pasakyti Zaborskiui, kad dabar jau tikrai gali pasakyti, jog originali caro ikona buvo sunaikinta prieš trisdešimt metų sudužus lėktuvui. Tokios žinios tikrai nesuteiks paaukštinimo jas atnešusiajam. Jis buvo įsitikinęs, kad ant kortos pastatyta ne tik ikona, jeigu Zaborskis taip ėmėsi veikti.

Jis žvelgė į nuotrauką *Die Zeit* laikraštyje. Jaunas Didysis kunigaikštis spaudė ranką generolui, atsakingam už išlikusio turto paieškos komandą, kuri sėkmingai sugrąžino tiek daug princo šeimos daiktų.

– Ar jis viską sugrąžino? – garsiai paklausė Romanovas.

– Ką turite omenyje? – pasiteiravo jaunoji tyrėja. Romanovas, tebežiūrėdamas į išblukusią prieškarinę dviejų vyrų nuotrauką, pamojo jai ranka. Nors generolas nebuvo įvardytas, kiekvienas Vokietijos mokinys būtų atpažinęs didelį, beaistrį, stambių žandikaulių veidą, kurio šiurpinančios akys blogai pagarsėjo tarp visų sąjungininkų.

Romanovas pažvelgė į tyrėją:

– Nuo šiol, drauge Petrova, gali pamiršti Didįjį kunigaikštį. Sutelk pastangas į reichsmaršalą Hermaną Gėringą.

Tik pabudęs Adamas prisiminė Karoliną. Kai pagalvojo apie jos kvietimą praėjusią naktį, žiovulys pavirto šypsena. Tada atsigavo. Pašoko iš lovos ir priėjo prie stalo. Viskas buvo savo vietose. Nusižiovavo antrą kartą.

Be dešimt septynios. Nors jautėsi tokios pat geros formos, kaip ir prieš septynias savaites išeidamas iš kariuomenės, vis dėlto kiekvieną rytą darydavo varginančią mankštą. Norėjo būti geriausios formos, kai Užsienio reikalų ministerija tikrins fizinį pasirengimą. Netrukus buvo apsirengęs sportiniais marškinėliais ir bėgimo trumpikėmis. Užsitempė seną treningą ir užsirišo bėgimo batelius.

Adamas, stengdamasis neprižadinti Lorenso ir Karolinos, išėjo iš buto ant pirštų galų. Nors įtarė, kad mergina pabudusi ir nekantrauja. Trisdešimt keturias minutes lapnojo krantine per Alberto tiltą, Baltersio parku, sugrįžo Čelsio tiltu. Buvo užvaldžiusi vienintelė mintis. Ar po dvidešimties metų gandų

ir užuominų atsiras galimybė sugrąžinti tėvui gerą vardą? Atbėgęs prie buto Adamas pasitikrino pulsą: 150 tvinksnių per minutę. Po šešiasdešimties sekundžių nukrito iki 100, dar po minutės iki 70, baigiantis ketvirtajai minutei pulsas buvo vėl ramus – 58 tvinksniai. „Toks atsistatymas įrodo gerą formą, o ne tavo greitį", – senasis kūno kultūros instruktorius Olderšotas buvo įkalęs jam tai į galvą.

Grįždamas atgal į savo kambarį Adamas nepamatė jokio Karolinos ženklo. Lorensas, pasipuošęs kostiumu su šviesiais ruoželiais, virtuvėje ruošė pusryčius ir peržiūrinėjo *Daily Telegraph* sporto puslapius, skaitė apie kriketą.

– Vest Indijos komanda surinko 526, – beviltiškai pranešė Adamui.

– Ar mes pradėjome padavimus? – iš vonios šūktelėjo Adamas.

– Ne, žaidimas buvo sustabdytas dėl blogo apšvietimo.

Adamas sumurmėjo, nusirengdamas prieš dušą. Buvo pasiruošęs rytiniam žaidimui – bandyti, kiek laiko ištvers po ledine srove. Keturiasdešimt aštuonios ledinio vandens adatėlės badė nugarą ir krūtinę, versdamos kelis kartus giliai įkvėpti. Instruktorius tvirtino, kad jeigu pavyksta ištverti pirmąsias trisdešimt sekundžių, gali stovėti amžinai. Adamas išėjo po trijų minučių patenkintas, bet vis tiek keikdamas instruktorių, kurio įtakos, matyt, neatsikratys per amžius. Nusišluostęs grįžo į kambarį. Apsivilko chalatą ir netrukus prisijungė prie virtuvėje pusryčiaujančio draugo. Dabar Lorensas sėdėjo prie stalo, susikaupęs valgė kukurūzų dribsnius ir pirštu vedžiojo *Financial Times* pateiktus užsienio valiutų kursus.

Adamas pažvelgė į laikrodį: jau dešimt po aštuonių.

– Ar nepavėluosi į biurą? – paklausė.

– Mielas berniuk, – atsiliepė Lorensas, – aš ne liokajus, dirbantis tokiame banke, kurio klientai laikosi parduotuvių darbo laiko.

Adamas nusijuokė.

– Tačiau pusę dešimtos jau turiu būti prisirakinęs prie savo stalo Sityje, – prisipažino Lorensas.

– Šiuo metu nebeatsiunčia man vairuotojo, – paaiškino, – pasakiau, kad esant tokiam eismui, metro daug greičiau.

Adamas pradėjo ruošti sau pusryčius.

– Galiu pavežti tave motociklu.

– Ar gali įsivaizduoti mano padėties žmogų atvažiuojantį motociklu prie *Barclay* banko valdybos? Valdytoją ištiktų smūgis, – pridūrė sulankstydamas *Financial Times.*

Adamas įmušė į keptuvę antrą kiaušinį.

– Iki vakaro, baisus, nesiprausęs bedarbi, – pasišaipė Lorensas, imdamas skėtį nuo skrybėlių stovo.

Adamas nurinko ir suplovė indus, kol dar neturėjo darbo, džiaugėsi namų šeimininkės pareigomis. Nepaisant to, kad daug metų juo rūpinosi pasiuntinys, Adamas puikiai žinojo, ko iš jo tikimasi. Prieš pokalbį Užsienio reikalų ministerijoje norėjo pagulėti vonioje ir lėtai nusiskusti. Tada prisiminė, kad reichsmaršalas Geringas tebeguli ant jo stalo miegamajame.

– Ar radai ką nors, kas įrodytų, jog Geringas galbūt pasiliko ikoną sau? – paklausė Romanovas viltingai atsisukdamas į tyrėją.

– Tik tai, kas akivaizdu, – atsainiai atsiliepė Ana Petrova.

Romanovas galvojo papeikti merginą dėl tokio akiplėšiškumo, bet šį kartą nieko nepasakė. Galų gale draugė Petrova įrodė esanti pažangiausia iš visos tyrėjų komandos.

– Ir kas gi taip akivaizdu? – pasiteiravo Romanovas.

– Visiems žinoma, kad Hitleris paskyrė Gėringą atsakingu už visus meno lobius, pagrobtus Trečiojo reicho vardu. Kadangi fiureris turėjo tvirtą asmeninę nuomonę, kas yra kokybė, daugybė pasaulinių šedevrų buvo pripažinti „ydingais", taigi nevertais rodyti viešai didžiosios rasės pasitenkinimui.

– Kas jiems nutiko?

– Hitleris įsakė juos sunaikinti. Tarp tų pasmerktų mirčiai ugnyje atsidūrė Van Gogo, Manė, Monė, o ypač jaunojo Pikaso darbai, buvo paskelbta, kad jie beverčiai mėlynojo kraujo arijų rasei, kurią Hitleris rūpestingai ruošė pasaulio valdymui.

– Užsimeni, kad Gėringas galėjo pavogti caro ikoną, – priminė Romanovas, žiūrėdamas į lubas, – ir tik paskui ją sudeginti?

– Ne, ne. Gėringas nebuvo toks kvailas. Kaip dabar žinome, jis ne visada paklusdavo kiekvienam fiurerio žodžiui.

– Gėringas nevykdydavo Hitlerio įsakymų? – nepatikliai pasitikslino Romanovas.

– Priklauso nuo požiūrio, – atsiliepė Petrova. – Ar jis turėjo elgtis, kaip reikalavo pamišęs jo šeimininkas, ar nekreipti dėmesio ir vadovautis sveiku protu?

– Remkis faktais, – aštriu balsu staiga paliepė Romanovas.

– Taip, drauge majore, – atsiliepė pavaldinė tokiu tonu, kuris teigė, kad ji nepakeičiama, bent jau šiuo metu.

– Atėjus laikui, – tęsė Petrova, – Gėringas nesunaikino nė vieno pasmerkto šedevro. Surengė keletą viešų deginimų Berlyne ir Diuseldorfe, panaudojo mažiau žinomų vokiečių dailininkų darbus, kurie būtų rinkoje uždirbę ne daugiau kaip kelis šimtus markių. Bet šedevrai, genijų darbai buvo apdairiai pergabenti per sieną ir atiduoti saugoti Šveicarijos bankų saugykloms.

– Taigi yra menka galimybė, kad suradęs ikoną...

– Jis padėjo ją į Šveicarijos banką, – papildė Petrova. – Norėčiau, kad būtų taip paprasta, drauge majore, – dėstė toliau, – tačiau Gėringas nebuvo toks naivus, kokį jį vaizdavo to meto karikatūristai. Manau, kad paveikslus ir antikvarinius daiktus jis paliko keliuose Šveicarijos bankuose. Iki šiol niekam nepavyko nustatyti, kokiais bankais ar slapyvardžiais jis naudojosi.

– Tada *mes* tai padarysime, – užsidegė Romanovas. – Kur siūlytum pradėti?

– Na, nuo karo pabaigos daug paveikslų buvo surasta ir sugrąžinta tikriesiems savininkams, tarp jų ir Vokietijos Demokratinės Respublikos galerijoms. Tačiau kiti buvo nublokšti toliau – į *Getty* muziejų Kalifornijoje, *Gotoh* Tokijuje, kartais be pateisinamo paaiškinimo. Tiesą sakant, neseniai vieną pagrindinių Renuaro darbų matė ant sienos Niujorko *Metropolitan* muziejuje. Jis neabejotinai buvo Gėringo rankose, tačiau muziejaus direktorius niekada nenorėjo aiškinti, kaip galerija įsigijo tą paveikslą.

– Ar jau rasti visi dingusieji paveikslai? – sunerimęs pasiteiravo Romanovas.

– Daugiau kaip septyniasdešimt procentų, bet dar dėl daugelio aiškinamasi. Kai kurie galėjo netgi būti pamesti ar sunaikinti, bet, mano manymu, daugelis tebėra priglausti Šveicarijos bankuose.

– Kodėl tu tokia įsitikinusi? – primygtinai klausė Romanovas baimindamasis, kad gali užsiverti paskutinė galimybė.

– Nes Šveicarijos bankai visada sugrąžina vertybę, kai tikrai žino tautos ar asmens teisę į nuosavybę. Didžiojo Heseno kunigaikščio ir caro ikonos atveju nebuvo nuosavybės įrodymo, kadangi paskutinis ikonos savininkas buvo caras Nikolajus II, o jis, kaip žinoma kiekvienam geram rusui, palikuonių neturi.

– Tada aš turiu elgtis lygiai taip pat kaip Gėringas ir pakartoti jo žingsnius tiesiai į bankus. Kokia iki šiol buvo jų politika? – pasitikslino Romanovas.

– Kiekvienos įstaigos skirtinga, – paaiškino Petrova. – Kai kurie bankai laukia dvidešimt ar daugiau metų, tada per išplėstinę paiešką arba per skelbimus bando susisiekti su savininku ar jo giminėmis. Žydų, žuvusių nacių režimo metu, atveju pasirodė neįmanoma surasti teisėtų savininkų. Nors negaliu to įrodyti, įtariu, kad jie laikė vertybes, o pajamas pasidalijo tarpusavyje, – pareiškė Petrova, – tipiški kapitalistai.

– Ir nesąžininga, ir netikslu, – papeikė Romanovas patenkintas, kad gali parodyti, jog jis irgi padirbėjo. – Tai dar vienas vargšų sukurtas mitas. Iš tiesų, kai bankams nepavykdavo rasti bet kurio lobio teisėtų savininkų, atiduodavo Raudonojo kryžiaus aukcionui.

– Jeigu caro ikona būtų patekusi į aukcioną, mūsų agentai jau būtų pranešę.

– Tiksliai, – pritarė Romanovas, – aš jau patikrinau Raudonojo kryžiaus aprašą: per pastaruosius dvidešimt metų buvo iškeltos keturios ikonos, bet nė vienos *Šv. Jurgio ir drakono* ikonos.

– Tai gali reikšti, kad kokie nors nesąžiningi bankininkai privačiai susitvarkė su ikona, nes buvo įsitikinę, jog niekas nepateiks ieškinio.

– Drauge Petrova, įtariu, kad tai dar viena neteisinga prielaida.

– Kaip galite būti toks įsitikinęs? – susidomėjo mergina.

– Dėl vienos paprastos priežasties. Šveicarijos bankininkų šeimos labai artimai pažįstamos, ir niekada nebuvo girdėta apie jų polinkį nusižengti įstatymams. Mums žinoma, kad Šveicarijos teisingumas toks pat griežtas ir korumpuotiems bankininkams, ir žudikams. Kaip tik dėl to mafija niekada nenorėjo plauti pinigų per žinomus bankus. Tiesa ta, kad Šveicarijos bankai uždirba tiek daug pinigų turėdami reikalų su sąžiningais žmonėmis, kad niekada nebuvo suinteresuoti bendrauti su sukčiais. Ši taisyklė turi itin mažai išimčių, dėl to dauguma žmonių nori sieti verslą su Šveicarija.

– Jeigu Gėringas pavogė caro ikoną ir padėjo į saugyklą Šveicarijos banke, ji turėtų iki šiol kur nors būti? – pasitikslino Petrova.

– Abejoju.

– Kodėl? – nesuprato Petrova truputėlį suirzusi, kad jos išvados pasirodė esančios labai toli nuo tikslo.

– Todėl, kad pastarąsias tris savaites, tik dangus žino, kiek mano operatyvininkų šukavo Europą ieškodami caro ikonos. Jie kalbėjo beveik su kiekvienu svarbesniu muziejaus prižiūrėtoju, tvarkytoju, prekeiviu ir sukčiumi, tačiau iki šiol neturi jokios informacijos. Kodėl neturi? Todėl, kad vienintelíai žmonės, po 1917-ųjų metų matę ikoną, buvo Hesenai ir Gėringas, tai suteikia man vienintelę viltį, jeigu paveikslas nebuvo sunaikintas per Didžiojo kunigaikščio lėktuvo katastrofą, – paaiškino Romanovas.

– Kokią? – pasidomėjo Petrova.

– Kol visas likęs pasaulis tebeturi iliuziją, jog originalas kabo Žiemos rūmuose, jis pastaruosius dvidešimt metų buvo priglaustas Šveicarijos banke ir laukė, kad kas nors jo pareikalautų.

– Abejotina sėkmė, – svarstė padėjėja.

– Žinau, – aštriai atsiliepė Romanovas, – bet nepamiršk, kad Šveicarijos bankai turi dvidešimt penkerių metų tylėjimo taisyklę prieš paskelbdami, o kai kurie net trisdešimties. Viename ar dviejuose galutinio termino nėra tol, kol užtenka įmokos už turto saugojimą.

– Dangus žino, kiek bankų gali tikti šiai kategorijai, – atsiduso Petrova.

– Dangus žino, – pritarė Romanovas, – ir galbūt tu – rytoj devintą ryto. Tada aš turėsiu apsilankyti pas vieną žmogų, kuris šioje šalyje išmano viską apie bankininkystę.

– Ar tikimasi, kad pradėsiu tuojau pat, drauge majore? – apsimestinai kukliai paklausė darbuotoja.

Romanovas nusišypsojo ir pažvelgė į žalias merginos akis. Į vilkinčią nuobodžią pilką darbinę uniformą niekas antrą

kartą nepažvelgtų. Bet nuoga ji buvo neapsakomai puiki. Jis lenkėsi tol, kol jų lūpos beveik susitiko.

– Turėsi keltis labai anksti, Ana, bet dabar tik išjunk šviesą.

5 SKYRIUS

Adamas užtruko keletą minučių, kol dar kartą patikrino abu dokumentus. Originalus įdėjo atgal į išblukusį voką ir į Bibliją ant lentynos. Galop Gėringo laiško kopijos dublikatą tris kartus perlenkė išilgai ir rūpestingai perkirpo lenkimo vietose. Juosteles sudėjo į tuščią voką ir paliko ant stalelio prie lovos. Kita Adamo problema – kaip gauti dokumento ir Gėringo laiško vertimą, nesukėlus nepageidaujamo susidomėjimo. Daugelio metų karinis lavinimas išmokė atsargumo susidūrus su nežinoma situacija. Greitai atmetė Vokietijos ambasadą, Vokietijos turizmo tarybą ir Vokietijos spaudos agentūrą, visos trys buvo per daug oficialios, dėl to panašu, kad gali pateikti nepageidaujamų klausimų. Apsirengęs nuėjo į koridorių ir pradėjo vartyti Londono adresų knygą su R–Z raidėmis, kol pirštas pasiekė ieškomą skyrių:

Vokiškos laidos
Vokiečių kultūros institutas
Vokietijos federalinis geležinkelis
Vokiečių ligoninė
Vokiečių senelių namai

Praleido pro akis „Vokiečių techniniai vertimai“ ir stabtelėjo prie daugiau žadančio įrašo. Buvo adresas: Beisvoterio 35, Kraveno terasa vakarų Londone. Pažvelgė į laikrodį.

Adamas išėjo iš namų prieš dešimt, trys laiško dalys saugiai gulėjo striukės vidinėje kišenėje. Džiaugdamasis ryto saule ėjo Editgrouvu į Kingsroudą. Gatvė labai skyrėsi nuo tos, kurią pažinojo būdamas jaunesnysis karininkas. Nedidelės brangių moteriškų rūbų krautuvėlės užėmė antikvariatų vietą. Įrašų parduotuvės atsirado vietoj batsiuvio, *Dolcis* užleido vietą *Mary Quant*. „Išvyk dviem savaitėms atostogų ir negali būti tikras, kad grįžęs viską rasi taip pat, kaip palikai“, – liūdnai mąstė.

Nuo šaligatvių į kelią pasipylė minios žmonių. Vieni tikėjosi paspoksoti, kiti – kad spoksos į juos. Norai priklausė nuo amžiaus. Praeidamas pro pirmąją įrašų parduotuvę Adamas negalėjo išvengti nepasiklausęs *I Want to Hold Your Hand**, šie garsai sklido iš visų pusių.

Kai Adamas atėjo iki Slouno aikštės, pasaulis beveik buvo sugrįžęs į normalias vėžes – Piteris Džonsas, V. H. Smitas ir Londono metro. Kiekvieną kartą atėjęs į aikštę prisimindavo žodžius, kuriuos taip dažnai virtuvėje dainuodavo mama:

„Pavaišinsi visus (ledais ar mėsa),
Gimines ir draugus.
Baisiai išalkus minia, ir štai jie jau čia,
Slouno aikštėje, Pietų Kensingtono stotyje.“

---

* Garsi grupės „The Beatles“ daina.

Sumokėjo šilingą už bilietą į Padingtoną ir įsitaisęs pustuščiame vagone dar kartą permąstė savo planą. Atsidūręs gryname Padingtono ore vėl pasitikrino gatvės pavadinimą. Įsitikinęs krypties teisingumu, paėjėjo iki pirmojo spaudos kiosko Kreiveno kelyje ir pasiklausė kelio į Kreiveno Terasą.

– Ketvirtas kelias į kairę, bičiuli, – atsakė parduotuvės savininkas net nepakėlęs akių nuo krūvos *Radio Times,* ant kurių pieštuku rašė pavardes. Adamas padėkojo ir po kelių minučių jau stovėjo trumpo įvažiavimo gale prie ryškaus žaliai geltono ženklo: „Krikščioniško vokiečių jaunimo asociacija."

Atidarė vartus, taku nuėjo prie durų ir pasitikinčiai žengė vidun. Prieškambaryje jį sustabdė budėtojas:

– Kuo galėčiau padėti, pone?

Adamas nutaisė perdėtai karišką toną ir paaiškino ieškąs jaunuolio Hanso Kramerio.

– Nesu apie jį girdėjęs, pone, – atpažinęs pulko kaklaraištį, vos susilaikė neatsistojęs. Pažvelgė į ant stalo gulinčią knygą.

– Jis neužregistruotas, – nuo cigarečių parudavusiu nykščiu perbraukė per vardų sąrašą. – Kodėl jums nepažiūrėjus žaidimų kambario laukiamajame? – mostelėjo pirštu į duris dešinėje.

– Ačiū, – padėkojo Adamas tuo pačiu manieringu tonu. Tvarkingai perėjo koridorių ir sukamąsias duris, kurių apačia buvo be dažų, galima numanyti, kad jas daug dažniau paspirdavo koja, negu pastumdavo. Apžvelgė kambarį. Keletas studentų išsidrėbę skaitė vokiškus laikraščius ir žurnalus. Adamas abejojo, kur galėtų pradėti. Pagaliau pastebėjo stropiai atrodančią merginą, kampe įnikusią į *Time* žurnalą. Iš viršelio žvelgė Brežnevo veidas. Adamas priėjo ir atsisėdo šalia mergi-

nos. Ji skersom pažvelgė į Adamą, stebėdamasi oficialia jo apranga. Jis palaukė, kol mergina padės laikraštį, tada paklausė:

– Svarstau, ar galėtum man padėti.

– Kaip? – truputėlį baimingai pasiteiravo mergina.

– Man tik reikia kai ką išversti.

Atrodė, kad jai palengvėjo.

– Pažiūrėsiu, ar galiu padėti. Ar ką nors atsinešėte?

– Taip, tikiuosi, kad nebus per sunku, – kalbėjo Adamas. Iš vidinės kišenės išėmė voką ir ištraukė pirmąją Geringo laiško pastraipą.

Voką įsidėjo atgal į kišenę, pasiėmė užrašų knygelę ir viltingai laukė. Jautėsi kaip pradedantysis reporteris.

Ji perskaitė pastraipą du ar tris kartus, atrodė abejojanti.

– Ar kas nors negerai?

– Ne visai, – atsiliepė susikaupusi žiūrėdama į priešais ją gulinčius žodžius. – Tai tik šiek tiek senoviška, man gali nepavykti perteikti tikslios prasmės.

Adamas atsiduso su palengvėjimu.

Ji lėtai pakartojo kiekvieną sakinį, iš pradžių vokiškai, paskui angliškai, tarsi norėdama ne tik išversti, bet ir pajusti sakinių prasmę.

– Per paskutiniuosius... praėjusius metus mes šiek tiek pažinome vienas kitą... ne, ne, – pasitaisė, – gana gerai.

Adamas užsirašinėjo kiekvieną merginos išverstą žodį.

– Jūs niekada nemaskavote – galbūt geriau tiktų „neslėpėte“, – pridūrė, – savo antipatijos nacionalsocialistų partijai.

Ji pakėlė akis ir atidžiai pažiūrėjo į Adamą.

– Tai iš knygos, – patikino Adamas. Neatrodė, kad mergina patikėjo, bet tęsė.

– Bet jūs kiekvieną kartą... ne, visą laiką elgėtės mandagiai kaip karininkas ir džentelmenas.

Mergina dar labiau sutrikusi pakėlė akis, ne – tai buvo paskutinis žodis.

– Ar čia viskas? – pasitikslino. – Nėra jokios prasmės, turėtų būti daugiau.

– Ne, tai viskas, – užtikrino Adamas, skubiai pasiimdamas popieriaus lapą. – Ačiū, – pridūrė, – labai miela, kad pagelbėjai.

Paliko merginą, jam palengvėjo, kai pamatė, jog ši nuolankiai gūžtelėjo pečiais ir grįžo prie savo *Time*. Adamas nuėjo ieškoti žaidimų kambario.

Atidaręs duris pamatė vaikiną su pasaulio taurės marškinėliais ir zomšos šortais, jis apatiškai mušinėjo stalo teniso kamuoliuką.

– Norėtum pažaisti? – paklausė berniukas, visiškai neturėdamas vilties.

– Žinoma, – sutiko Adamas, nusivilko švarką ir nuo stalo galo pasiėmė raketę. Dvidešimt minučių Adamas turėjo žaisti lygiai, kad užsitikrintų pralaimėjimą 18–21, 12–21, 17–21. Pasiėmęs švarką, pasveikino varžovą, jautėsi užsitikrinęs jaunuolio pasitikėjimą.

– Puikiai kovojai, – įvertino vokietis, – gerai pažaidžiau.

Adamas priėjo prie stalo gale stovinčio vaikino.

– Svarstau, gal galėtum man šiek tiek padėti, – prakalbo.

– Dėl kairiojo smūgio? – paklausė jaunuolis..

– Ne, ačiū. Man reikia iš vokiečių kalbos išversti kelis sakinius, – padavė viduriniąją laiško pastraipą. Ir vėl būsimasis vertėjas buvo sutrikęs.

– Čia iš knygos, taigi gali atrodyti ištraukta iš konteksto, – neįtikinamai paaiškino Adamas.

– Gerai, pabandysiu. – Vaikinui pradėjus studijuoti pastraipą, į žaidimų kambarį įėjo mergina, išvertusi pirmąją dalį. Artinosi prie jų.

– Sunku suprasti, aš nelabai koks vertėjas, – paaiškino jaunuolis, – manau, mano merginai geriau sekasi. Paprašysiu jos. *Liebling, kannst Du dies für den Herrn ins Englische?**

Nė nežvilgtelėjęs į Adamą, perdavė antrąją pastraipą merginai. Ši tuojau pat pareiškė:

– Sakiau, kad turėjo būti daugiau.

– Ne, ne, nesivargink, – atsisakė Adamas ir ištraukė tekstą merginai iš rankų. Atsisuko į vaikiną ir ištarė:

– Ačiū už žaidimą. Atsiprašau, kad sutrukdžiau, – skubiai išėjo į koridorių ir pasuko durų link.

– Ar radote jį, pone?

– Radau? – perklausė Adamas.

– Hansą Kramerį, – patikslino budėtojas.

– Ak, taip, ačiū, – atsiliepė Adamas. Pasisukęs išeiti pastebėjo, kad jaunuolis su mergina seka jam iš paskos.

Adamas išbėgo taku ir sustabdė pravažiuojantį taksį.

– Kur? – pasiteiravo vairuotojas.

– Į *Karališkąjį Klivlando* viešbutį.

– Bet jis čia pat – už kampo.

– Žinau, – atsakė Adamas, – bet aš vėluoju.

– Darykite, kaip patinka, pone, – nusileido vairuotojas, – pinigai jūsų.

---

* Mieloji, ar negalėtum ponams išversti į anglų kalbą? *(vok.)*.

Važiuodamas taksi automobiliu, Adamas per galinį langą matė savo stalo teniso varžovą, kalbantį su budėtoju. Mergina stovėjo šalia ir rodė į taksi automobilį.

Adamas atsipalaidavo tik automobiliui pasukus už kampo, kai jie dingo iš akiračio.

Nepraėjus nė minutei, taksi privažiavo prie *Karališkojo Klivlando.* Adamas padavė vairuotojui pusę kronos ir laukė grąžos. Tada prasistūmė pro sukamąsias viešbučio duris ir keletą minučių palaukęs grįžo ant šaligatvio. Pažiūrėjo į laikrodį: dvylika trisdešimt. Neabejotinai pakaks laiko priešpiečiams iki pokalbio Užsienio reikalų ministerijoje. Skubiu žingsniu perėjo Beisvoterio kelią ir pasuko į parką, žinojo, kad neras jokio baro, kol neateis į Naitsbridžą.

Adamas prisiminė stalo teniso varžybas. „Po velnių, – galvojo, – turėjau jį sutriuškinti. Bent jau būtų turėjęs apie ką pagalvoti."

Romanovas perbėgo akimis keturiolikos bankų sąrašą. Buvo tikimybė, kad viename jų yra caro ikona, bet pavadinimai nieko nesakė. Tai kitas pasaulis, suprato, tad reikės eksperto patarimo.

Atsirakino viršutinįjį stalčių ir peržvelgė raudonąją knygą, kurią turėjo tik aukščiausiojo rango KGB karininkai. Keičiantis režimui daugelis vardų buvo užbraukti ir parašyti nauji. Bet Aleksejus Andrejevičius Poskonovas beveik dešimtmetį išliko Nacionalinio banko prezidentas, tik Užsienio reikalų sekretorius Gromyka buvo ilgiau ištarnavęs savo įstaigoje. Roma-

novas surinko numerį ir paliepė asmenine linija sujungti su *Gosbanko* valdytoju.

Po kurio laiko linijoje pasigirdo balsas:

– Drauge Romanovai, kuo galėčiau pasitarnauti?

– Skubiai turiu jus pamatyti, – pareiškė Romanovas.

– Tikrai, – iš kito laido galo gergždžiantis balsas neatrodė sužavėtas. Romanovas girdėjo verčiant lapus.

– Galėčiau antradienį, sakykime, pusę dvylikos.

– Jau sakiau, kad tai skubu, – pakartojo Romanovas, – susiję su valstybės reikalais, kurie negali laukti.

– Mes, valstybės bankininkai, irgi turime keletą savų reikalų, nors jus tai ir stebintų, – pasigirdo negailestingas balsas. Romanovas susitvardė ir palaukė. Vėl buvo vartomi puslapiai.

– Na, manau, kad galėčiau jus įterpti šiandien, be penkiolikos ketvirtą, penkiolikai minučių, – nusileido bankininkas. – Bet perspėju, kad ketvirtą turiu seniai sutartą susitikimą.

– Tada be penkiolikos ketvirtą, – sutiko Romanovas.

– Mano kabinete, – patikslino Poskonovas. Telefonas išsijungė.

Romanovas garsiai nusikeikė. Kodėl kiekvienas nori įrodyti savo drąsą prieš KGB? Pradėjo užsirašinėti klausimus, kuriuos reikės pateikti, kad jo planas pradėtų veikti. Negalėjo švaistyti nė vienos iš jam paskirtų penkiolikos minučių. Po valandos paprašė pasimatyti su KGB vadu. Šį kartą laukti nereikėjo.

– Bandysime su kapitalistais žaisti jų pačių žaidimą? – pasitikslino Zaborskis, kai Romanovas išdėstė savo ketinimus. – Būk atsargus, jie žaidžia daug ilgiau negu mes.

– Suprantu, – sutiko Romanovas, – bet jeigu ikona yra Vakaruose, man lieka mažytė galimybė, kuria būtinai pasinaudosiu, kad mano rankos ją pasiektų.

– Galbūt, – svarstė vadas, – bet dėl tavo pavardės toks požiūris gali būti klaidingai suprastas.

Romanovas žinojo, kad geriau nenutraukti stojusios tylos.

– Nesijaudink, suteiksiu tau visokeriopą paramą. Nors niekada iki šiol nebuvau gavęs tokio prašymo.

– Ar galiu sužinoti, kodėl ikona tokia svarbi? – pasiteiravo Romanovas.

KGB vadas suraukė antakius.

– Neturiu įgaliojimų atsakyti į šį klausimą, bet kadangi draugo Brežnevo domėjimasis menu gerai žinomas, manau, kad sugebėjai suvokti, jog ieškome ne paties paveikslo.

„Kokią paslaptį gali saugoti paveikslas? – svarstė Romanovas ir nusprendė paspausti:

– Svarsčiau, jeigu...

KGB vadas ryžtingai papurtė galvą. „Pasiklausymo aparatai neturi akių, – primetė Romanovas, – bet tu kažką žinai, taip?“

Vadas pakilo nuo kėdės ir nuėjęs prie sienos nuplėšė kalendoriaus lapelį.

– Liko tik dešimt dienų prakeiktam daiktui surasti, – ištarė. – Generalinis sekretorius įprato skambinti man pirmą valandą kiekvieną naktį.

– Pirmą valandą? – pasitikslino Romanovas įsitraukdamas į žaidimą.

– Taip, jie sako, kad vargšas žmogus negali užmigti, – kalbėjo grįždamas prie stalo. – Laikui bėgant visi suprasime –

galbūt net tu, Romanovai, galbūt net anksčiau, negu tikiesi, jeigu tik nesiliausi klausinėjęs, – ironiškai nusišypsojo savo jaunajam kolegai.

Romanovas po kelių minučių išėjo iš vado kabineto, grįžo į savąjį ir peržvelgė klausimus, į kuriuos turės atsakyti *Gosbanko* valdytojas. Negalėjo išvengti nuolatos atitraukiančių minčių apie tokio mažyčio paveikslėlio reikšmingumą, bet pripažino, kad turi sutelkti pastangas jo paieškoms, galbūt tada ir paslaptis taps akivaizdi.

Romanovas atėjo prie Neglinajos 12 pastato laiptų pusę keturių. Žinojo, jog prireiks daugiau nei paskirtųjų penkiolikos minučių, kad gautų atsakymus į visus klausimus. Jis tikėjosi, kad Poskonovas sutiks tuojau pat su juo pasimatyti.

Prisistatė registracijoje, uniformuotas sargybinis plačiais marmuro laiptais palydėjo į antrąjį aukštą, čia jau laukė ir pasveikino Poskonovo sekretorius. Palydėjo į laukiamąjį.

– Pranešiu banko valdytojui, kad jūs jau atvykote, drauge Romanovai, – pradingo savo kabinete.

Romanovas nekantriai vaikštinėjo pirmyn atgal mažyčiame laukiamajame, bet sekretorius nesugrįžo, kol laikrodžio rodyklės nesudarė tiesios linijos. Be dešimt keturios Romanovą palydėjo į valdytojo kabinetą.

Jaunąjį majorą akimirką pribloškė tviskanti kabineto prabanga. Ilgos raudono aksomo užuolaidos, marmuro grindys, subtilūs prancūziški baldai, jo manymu, būtų visiškai tikę

Anglijos banko valdytojo kabinetui. Romanovui jau nebe pirmą kartą buvo priminta, kad pinigai tebėra pats svarbiausias dalykas pasaulyje – netgi komunistiniame. Žiūrėjo į seną susikūprinusį žmogų, retėjančiais žilais plaukais ir tankiais nukarusiais ūsais, kuris kontroliuoja valstybės pinigus. Buvo kalbama, kad jis žino kiekvienos šeimos paslaptį. „Visų, bet ne mano“, – galvojo Romanovas. Languotas jo kostiumas tikriausiai buvo pasiūtas prieš revoliuciją ir, ko gero, vėl galėtų būti „madingas“ Londono Kingsroude.

– Kuo galėčiau padėti, drauge Romanovai? – atsidusdamas pasiteiravo bankininkas, tarsi kreiptųsi į įkyrų klientą, prašantį nedidelės paskolos.

– Skubiai reikalauju šimto milijonų Amerikos dolerių vertės aukso luito, – monotoniškai pranešė.

Nuobodžiaujanti valdytojo išraiška staiga pasikeitė. Jis išraudo ir atsilošė kėdėje. Kelis kartus trumpai, aštriai įkvėpė, atsidarė stalčių, išsitraukė kvadratinę dėžutę ir išsiėmė didelę baltą tabletę. Praėjo ištisa minutė, kol jis vėl atrodė ramus.

– Ar jums pasimaišė protas? – pasidomėjo senis. – Nenurodęs priežasties prašotės priimamas, įpuolate į mano kabinetą ir be jokio paaiškinimo reikalaujate, kad jums įteikčiau šimtą milijonų Amerikos dolerių auksu. Dėl kokios priežasties pateikiate tokį absurdišką prašymą?

– Tai valstybės reikalas, – pareiškė Romanovas, – bet jeigu jūs teiraujatės, ketinu padėti lygias sumas daugelyje Šveicarijos bankų.

– Kieno įgaliotas jūs pateikiate tokį sumanymą? – lygiu balsu pasiteiravo bankininkas.

– Partijos generalinio sekretoriaus.

– Keista, – svarstė Poskonovas, – matausi su Leonidu Iljičiumi bent kartą per savaitę, bet jis man nė neužsiminė, – pažiūrėjo į bloknotą stalo viduryje, – kad majoras Romanovas, vidutinio rango, – pabrėžė žodžius, – KGB karininkas pateiks tokį drastišką reikalavimą.

Romanovas žengė pirmyn, pakėlė šalia Poskonovo esančio telefono ragelį ir ištiesė jam:

– Kodėl jums pačiam nepaklausus Leonido Iljičiaus ir nesutaupius mūsų laiko? – įžūliai pastūmė telefoną prie bankininko. Poskonovas pažvelgė į jį, pakėlė telefono ragelį ir prisispaudė prie ausies. Romanovas pajuto tokią įtampą, kurią jausdavo tik mūšio lauke.

Iš linijos sklido balsas:

– Skambinote, drauge valdytojau?

– Taip, – atsiliepė senis, – atšauk ketvirtos valandos susitikimą ir prižiūrėk, kad manęs niekas netrukdytų, kol išeis majoras Romanovas.

– Taip, drauge valdytojau.

Poskonovas perkėlė telefoną, netaręs daugiau nė žodžio, pakilo nuo stalo ir perėjo į Romanovo pusę. Palydėjo jaunuolį į patogų krėslą tolimoje kambario pusėje prie erkerio, pats atsisėdo priešais.

– Pažinojau jūsų senelį, – prabilo ramiu, dalykišku balsu, – kai jį sutikau, buvau jaunesnysis prekybos tarnautojas. Tik baigiau mokyklą, bet jis elgėsi su manimi labai maloniai, nors buvo toks pat nekantrus, kaip ir jūs. Manau, dėl to jis tapo geriausiu prekiautoju kailiais Rusijoje, bet blogiausiu pokerio žaidėju.

Romanovas nusijuokė. Jis niekada nepažinojo savo senelio, o keletas knygų, kuriose buvo apie jį rašoma, seniai sunaikintos. Jo tėvas atvirai kalbėjo apie senelio turtą ir užimtą padėtį, o tai valdžiai suteikė įrankius jį sunaikinti.

– Prašyčiau atleisti už mano smalsumą, majore, bet jeigu turiu duoti šimtą milijonų dolerių auksu, norėčiau žinoti, kur jie bus išleisti. Maniau, tik CŽV pateikia tokių išlaidų sąskaitas be jokio paaiškinimo.

Romanovas dar kartą nusijuokė. Paaiškino valdytojui, kaip jie sužinojo, kad caro ikona buvo klastotė, o jam iškelta užduotis surasti originalą. Pabaigęs pasakojimą pateikė keturiolikos bankų sąrašą. Bankininkas atidžiai studijavo sąrašą, kol Romanovas bendrais bruožais nupasakojo savo siūlomų veiksmų planą atskleisdamas, kaip pinigai nepaliesti tuojau pat grįš atgal, kai tik pavyks nustatyti, kur yra ikona.

– Argi įmanoma, kad viena mažytė ikona būtų tokia svarbi valstybei? – garsiai nusistebėjo Poskonovas tarsi Romanovo jau nebūtų kambaryje.

– Neturiu supratimo, – sąžiningai prisipažino Romanovas ir informavo apie paieškos rezultatus.

Kai Romanovas baigė, iš priešais stovinčio krėslo pasigirdo irzlus murmėjimas.

– Gal man būtų leista pasiūlyti alternatyvą jūsų planui?

– Prašom siūlyti, – su palengvėjimu atsiliepė Romanovas, bankininkas bendradarbiaus.

– Ar rūkote? – pasiteiravo bankininkas, iš kišenės išsitraukdamas „Dunhill“ cigarečių pakelį.

– Ne, – atsakė Romanovas, jo antakiai pakilo pamačius raudoną dėžutę.

Senis prisidegė cigaretę.

– Tas kostiumas taip pat ne Maskvoje siūtas, – pareiškė rodydamas cigarete į Romanovą. – Dabar prie reikalo – nesivaržykite mane pataisyti, jeigu neteisingai supratau kai kuriuos jūsų reikalavimus. Jūs įtariate, kad viename iš tų keturiolikos Šveicarijos bankų, – valdytojas smiliumi pastukseno į sąrašą, – yra laikoma originali caro ikona. Dėl to norite, kad aš į kiekvieną banką padėčiau dideles sumas auksu vildamasis, jog tai jums tuojau pat padės prieiti prie šeimos galvos arba valdytojo. Tada, jei jie pažadės su jumis bendradarbiauti, valdytojui pažadėsite leisti kontroliuoti visą šimtą milijonų?

– Taip, – patvirtino Romanovas. – Papirkimas visada buvo suprantamas Vakarams.

– Pasakyčiau „naivu“, jei nebūčiau pažinojęs jūsų senelio. Jeigu sąžiningai, tai jis užsidirbo milijonus rublių, o ne aš. Vis dėlto, kokia suma, jūsų manymu, yra didelė stambiajam Šveicarijos bankui?

Romanovas svarstė klausimą.

– Dešimt milijonų, dvidešimt milijonų?

– Maskvos Nacionaliniam bankui galbūt, – atsakė Poskonovas. – Bet kiekvienas bankas, su kuriuo ketinate turėti reikalų, turi keletą klientų, kurių kiekvieno indėlis viršija šimtą milijonų.

Romanovas nepajėgė nuslėpti nuostabos.

– Pripažįstu, – tęsė valdytojas, – didžiai gerbiamas mūsų generalinis sekretorius nė kiek ne mažiau nustebo, kai prieš keletą metų jam pateikiau šiuos faktus.

– Tada man reikės tūkstančio milijonų? – paklausė Romanovas.

– Ne, ne, ne. Turime rasti kitokį sprendimą. Pasiūlydamas triušio troškinį nepagausi brakonieriaus.

– Jei šveicarų nedomina siūlomos didžiulės pinigų sumos, kas tuomet jiems *svarbu?*

– Paprasta užuomina, kad jų bankas bus panaudotas nusikalstamiems tikslams, – paaiškino valdytojas.

– Bet kaip... – pradėjo Romanovas.

– Leiskite paaiškinti. Teigiate, kad caro ikona, kabanti Žiemos rūmuose, – ne originalas, o kopija. Gera kopija nutapyta dvidešimtojo amžiaus rūmų dailininko, bet vis dėlto kopija. Galima visiems keturiolikai bankų asmeniškai paaiškinti, kad po išplėstinės paieškos turime pagrindo teigti, jog viena brangiausių valstybės vertybių buvo pakeista kopija, ir manoma, kad originalas saugomas jų banke. Nenorėdami sukelti diplomatinio skandalo – kiekvienas Šveicarijos bankas stengiasi to išvengti bet kokia kaina – galbūt būdami suinteresuoti gerais santykiais pasvarstytų galimybę patikrinti savo saugyklose daiktus, apie kuriuos nesiteirauta daugiau nei dvidešimt metų.

Romanovas žvelgdamas tiesiai į senąjį vyrą suvokė, kodėl jis išgyveno kelis valymus.

– Turiu jūsų atsiprašyti, drauge Poskonovai.

– Ne, ne, kiekvienas mūsų turi savo įgūdžių. Esu tikras, kad jūsų pasaulyje pasimesčiau lygiai taip pat, kaip jūs mūsiškiame. Dabar, jei leistumėte, susisiekčiau su visų keturiolikos bankų valdytojais ir papasakočiau tiesą. Visada privalau teikti tokią paslaugą. Nors kolegos nėra informuoti, kad aš įtariu, jog caro ikona yra būtent *jų* banke, dauguma jų nenorės sau-

goti šedevro, jeigu patikės, jog taip elgdamiesi nusikalsta suvereniai valstybei.

– Norėčiau pabrėžti, kad tai labai skubu, – priminė Romanovas.

– Visai kaip senelis, – pakartojo Poskonovas. – Tebūnie. Jeigu pavyks rasti, pasikalbėsiu su visais šiandien. Vienas privalumų prieš likusį pasaulį, kad jie pabunda vėliau už mus. Galite būti tikras, kad pranešiu jums tą pačią akimirką, kai tik turėsiu kokių nors naujienų.

– Ačiū, – padėkojo Romanovas, pakildamas išeiti, – labai padėjote. – Norėjo, kaip įprasta, pridurti, kad informuos savo vadą, bet suvokė, kad seniui tai nė velnio nerūpi.

Gosbanko valdytojas uždarė duris, nuėjo prie erkerio ir stebėjo Romanovą, bėgantį banko laiptais žemyn prie laukiančio automobilio. „Nebūčiau tau davęs šimto milijonų dolerių auksu, nors ir pats generalinis sekretorius būtų liepęs, – mąstė valdytojas. – Abejoju, ar šiuo metu saugyklose yra likę bent dešimt milijonų dolerių auksu. Generalinis sekretorius jau įsakė kiekvieną laisvą unciją nuskraidinti į Niujorko banką. Jo gudrybė buvo taip sumaniai užslėpta, kad CŽV apie indėlį sužinojo per valandą. 700 milijonų dolerių auksu sunku nuslėpti net Amerikoje. Bandžiau jam pasakyti." Valdytojas stebėjo nuvažiuojantį Romanovo automobilį. „Žinoma, jei tu, kaip tavo senelis, skaitei *Washington Post* ir *Pravda*, jau turėjai apie tai žinoti." Sugrįžęs prie stalo patikrino keturiolikos bankų pavadinimus. Akimirksniu suprato, kuriems bankams reikia skambinti.

Adamas išėjo iš Tatersolo tavernos Kingsbridžo Gryn gatvėje, pro *Haid Parko* viešbutį nuėjo Karališkojo Temzės jachtklubo link. Vieta Užsienio reikalų ministerijos organizuojamam pokalbiui atrodė keista, bet iki šiol viskas, kas susiję su prašymu, buvo kažkaip paslaptinga.

Atėjo keliomis minutėmis per anksti, prie durų pasiklausė Karališkojo jūrų laivyno atsargos seržanto, kur vyksta pokalbiai.

– Šeštame aukšte, pone. Liftas kampe, – parodė priešais save, – informuokite registratorę.

Adamas nuspaudė mygtuką, palaukė lifto. Staigiai atsivėrė durys, jis žengė vidun. Maždaug jo amžiaus, akiniuotas nutukęs vyras, atrodo, neatsisakantis trečios jokio patiekalo porcijos, palengva įžengė iš paskos. Adamas nuspaudė šeštąjį mygtuką, tačiau kelionės metu nė vienas vyrų nepratarė nė žodžio. Didelis žmogus išlipo iš lifto priešais Adamą.

– Mano pavardė Vainraitas, – pranešė merginai registratūroje.

– Taip, pone, – patikrino mergina, – jūs truputėlį per anksti, bet prisėskite, – parodė į kėdę kampe, tada nukreipė akis į Adamą ir nusišypsojo.

– Skotas, – prisistatė.

– Taip, pone, – pakartojo referentė, – gal prisijungtumėte prie kito džentelmeno? Su jumis tuojau pasikalbės.

Adamas nuėjo, pasiėmė *Punch* ir atsisėdo šalia Vainraito. Šis jau sprendė *Telegraph* kryžiažodį.

Adamui greitai pabodo sklaidyti nesibaigiančias *Punch* problemas, todėl atidžiai pažvelgė į Vainraitą.

– Gal jūs kalbate vokiškai? – staiga paklausė Adamas, atsisukdamas į kitą kandidatą.

– Vokiškai, prancūziškai, itališkai ir ispaniškai, – pakeldamas akis atsakė Vainraitas, – manau, kad dėl to man pavyko taip toli nueiti, – kažkaip pasipūtusiai pridūrė.

– Gal galėtumėte man išversti pastraipą iš vokiško laiško?

– Mielai, bičiuli, – sutiko Adamo kompanionas, nusiimdamas nuo nosies storo stiklo akinius ir laukdamas, kol Adamas ištrauks iš voko viduriniąją laiško pastraipą.

– Leiskite pažiūrėti, – kalbėjo Vainraitas, paimdamas popieriaus lapelį ir užsidėdamas akinius.

– Tai bent iššūkis. Bičiuli, gal tu iš apklausiančiųjų komandos?

– Ne, ne, – šypsodamasis patikino Adamas. – Aš lygiai toks pat kaip ir jūs, tik nekalbu nei vokiškai, nei prancūziškai, nei itališkai, nei ispaniškai.

Atrodė, Vainraitas atsipalaidavo.

– Leiskite pažiūrėti, – pakartojo. Adamas iš vidinės kišenės išsiėmė mažytę užrašų knygelę.

– „Per paskutiniuosius metus negalėjote... nepastebėti, kad vienas sargybinis reguliariai... reguliariai tiekdavo man, – staiga patvirtino, – taip, tiekdavo Havanos cigarus. Vienas iš nedaugelio man paliktų, ne – „duotų“, ne, vis dėlto geriau „leidžiamų“ malonumų – nepaisant to, jog esu... įkalintas“. Taip būtų tiksliausia, – pridūrė Vainraitas. – „Cigarai pasitarnavo ir kitam tikslui“, – akivaizdžiai patenkintas savimi tęsė Vainraitas, – „kadangi juose buvo mažytės kapsulės...“

– Pone Skotai.

– Taip, – paklusniai pašokdamas atsiliepė Adamas.

– Taryba dabar kalbėsis su jumis, – informavo referentė.

– Ar norite, kad pabaigčiau, kol jie kalbėsis su jumis, bičiuli? – pasiteiravo Vainraitas.

– Ačiū, – padėkojo Adamas, – jeigu ne per sunku.

– Daug lengviau negu kryžiažodis, – pridūrė vyrukas, palikęs neužpildytą langelių formą.

Net ir geriausiais laikais Aleksas Romanovas nebuvo kantrus. O šiuo metu, kai jo viršininkui generalinis sekretorius skambina du kartus per dieną, ne patys geriausi laikai.

Laukdamas *Gosbanko* valdytojo užklausos rezultatų, dar kartą perskaitė ant stalo gulėjusius tyrimo popierius, patikrino naują žvalgybos informaciją, kurią atsiuntė jo agentai.

Romanovą erzino valdytojo per valandą tikriausiai gautos informacijos gabalėliai, bet nepaisydamas laiko stokos, neketino seniui įkyrėti.

Tada valdytojas paskambino pats.

Tokia proga Romanovą nuvežė tiesiai į Neglinają 12, prie Valstybinio banko. Po akimirkos buvo palydėtas į puikiais baldais apstatytą kambarį. Poskonovas, vilkėdamas vienu tų kostiumų, su dar didesniais langeliais, stovėjo prie durų ir laukė jo.

– Tikriausiai jaudinotės, kad jus pamiršau, – prabilo Poskonovas, lydėdamas Romanovą prie patogaus krėslo. – Užuot

švaistęs jūsų laiką, norėjau pranešti gerų naujienų. Kiek prisimenu, nerūkote, – pridūrė, išsiimdamas savo „Dunhill“ cigarečių pakelį.

– Ne, ačiū, – atsiliepė Romanovas svarstydamas, ar valdytojo gydytojas žino, kiek senis rūko.

Įėjo valdytojo sekretorius, padėjo ant stalo dvi taures, apšarmojusį butelį ir lėkštę ikrų.

Romanovas tyliai laukė.

– Per dvi dienas man pavyko pakalbėti su dvylika bankų valdytojų iš jūsų sąrašo, – pradėjo Poskonovas pildamas degtinę, – bet išvengiau kontaktų su dviem likusiais.

– Išvengėte? – pakartojo Romanovas.

– Kantrybės, drauge, – kaip dosnus dėdė nuramino Poskonovas. – Jūs gyvensite ilgiau negu aš, taigi, jeigu galima švaistyti kieno nors laiką, tai tik jūsų.

Romanovas nuleido akis.

– Išvengiau vieno valdytojo, nes jis Meksikoje moko prezidentą Ordazą, kaip grąžinti paskolą *Chase Manhattan* bankui, tuo pačiu metu dar daugiau dolerių pasiskolinant iš Amerikos banko. Jeigu jam pavyks, turėsiu rekomenduoti partijos generaliniam sekretoriui, kad, kai išeisiu į pensiją, jam pasiūlytų mano darbą. Antrojo džentelmeno išvengiau todėl, kad oficialiai jis Čikagoje baigia *Eurobond* sandorį su *Continental Illinois*, iš tiesų su meiluže San Fransiske užsisakė viešbučio kambarį. Drauge majore, jaučiu, kad tikrai pritarsite, jog mūsų reikalo nepagreitintų, jeigu šiuo delikačiu momentu sutrukdytume kurį nors džentelmeną. Pirmasis turi pakankamai problemų visai savaitei, o antrojo telefono gali

būti klausomasi – mes nenorėtume, kad amerikiečiai sužinotų, ko ieškome, taip?

– Pritariu, – sutiko Romanovas.

– Gerai. Kol jie kitą savaitę grįš į Šveicariją, turime pakankamai darbo.

– Taip, bet ką... – pradėjo Romanovas.

– Jūsų žiniai, – tęsė Poskonovas, – visi likusieji dvylika valdytojų sutiko bendradarbiauti, o penki jau skambino. Keturi pranešė, kad patikrino savo klientų, kurie nebuvo susisiekę su banku ilgiau negu dvidešimt metų, turtą, bet nerado nieko, kas bent iš tolo primintų ikoną. Tiesą sakant, vienas trijų kitų direktorių akivaizdoje atidarė nuo 1931-ųjų metų neliestą dėžę ir rado tik 1929-ųjų metų *Taylor* portveino butelio kamštį.

– Tik kamštį? – nustebo Romanovas.

– Na, 1929-ieji buvo gero vyno metai, – paaiškino valdytojas.

– O penktasis? – pasiteiravo Romanovas.

– Tai, įtariu, gali būti pirmasis mūsų laimėjimas, – kalbėjo Poskonovas, rodydamas į priešais gulintį segtuvą. Prieš tęsdamas, dešiniosios rankos smiliumi pasitaisė akinius.

– Ponas Diteris Bišofas iš *Bischoff et Cie* banko, – pakėlė akis į savo svečią, tarsi Romanovas galėtų atpažinti pavardę, – garbingas vyras, su kuriuo daug kartų turėjau reikalų – garbingas, žinoma, pagal vakarietiškus standartus, – akivaizdžiai mėgaudamasis pridūrė valdytojas. – Bišofas surado kai ką, paliktą banke 1938-aisiais metais. Tai neabejotinai ikona, bet jis neturi jokių galimybių sužinoti, ar mes ieškome būtent tos.

Romanovas susižavėjęs pašoko nuo krėslo.

– Aš verčiau nuvažiuosiu ir pats pažiūrėsiu, – netvėrė savame kailyje Romanovas, – galėčiau skristi jau šiandien.

Valdytojas pamojo jam grįžti atgal į krėslą.

– Jums tinkamas lėktuvas išskrenda iš Šeremetjevo oro uosto tik penkios po pusės penkių. Bet kuriuo atveju jau užsakiau jums dvi vietas.

– Dvi? – pasitikslino Romanovas.

– Akivaizdu, kad reikia, jog jus lydėtų ekspertas, jeigu apie ikonas neišmanote daugiau negu apie bankininkystę. – Poskonovas tęsė: – Be to, leidau sau užsakyti *Swissair* skrydį. Jeigu tik galima išvengti, reikėtų neskraidyti *Aeroflotu.* Jis sistemingai, kiekvienais metais nuo įkūrimo, vykdo vieną aviacijos rekordą – nuskristos mylios proporcingos prarastų keleivių skaičiui. Bankininkas netiki priešinimusi žinomiems sunkumams. Susitariau dėl jūsų susitikimo su ponu Bišofu rytoj dešimtą valandą ryto, jeigu, žinoma, niekas svarbesnis jūsų nesulaikys Maskvoje.

Romanovas nusišypsojo.

– Iš jūsų bylos sužinojau, kad netarnavote Šveicarijoje, – pasakė senis, norėdamas pasirodyti. – Taigi gal rekomenduočiau, kol būsite Ciuriche, apsistoti *St. Gothard* viešbutyje. Džekas Pontinis puikiai jumis pasirūpins. Tautybė niekada nerūpėjo šveicarams – tik valiuta. Kai mano tyrimas pasistūmės, ir du keliaujantys valdytojai kitą pirmadienį grįš į Šveicariją, nedelsdamas su jumis susisieksiu. Kol kas galiu tik palinkėti sėkmės Ciuriche.

– Ačiū, – padėkojo Romanovas. – Ar leistumėte pridurti, kaip vertinu jūsų kruopštumą?

– Jaučiu malonumą, drauge, sakykime, kad esu skolingas jūsų seneliui už paslaugą, galbūt vieną dieną suprasite, kad esate skolingas man, tegu taip ir lieka.

Romanovas bandė suvokti senio žodžių prasmę. Poskonovo veide nebuvo jokios užuominos, taigi išėjo netaręs nė žodžio. Leisdamasis plačiais marmuro laiptais, vis svarstė apie bankininko žodžius, bet neišsakytos eilutės KGB karininkui taip ir liko neaiškios.

Kai Romanovas grįžo į Dzeržinskio aikštę, jo sekretorius pranešė, kad iš Ciuricho skambino pono Bišofo padėjėjas ir patvirtino rytdienos susitikimo su valdytoju laiką. Romanovas paprašė paskambinti *St. Gothard* viešbučio šeimininkui ir užsakyti du kambarius.

– Ir patvirtink mano skrydį su *Swissair,* – liepė prieš kopdamas du aukštus susitikti su viršininku, kad informuotų apie susitikimą su valdytoju.

– Ačiū Dievui, – buvo pirmieji Zaborskio žodžiai, – likus devynioms dienoms, bent jau suteikei peno pokalbiui su generaliniu sekretoriumi, kai paskambins pirmą valandą nakties.

Romanovas šypsojosi.

– Sėkmės, drauge. Mūsų ambasada patenkins kiekvieną tavo poreikį. Tikėkime iš visos širdies, kad tau pavyks sugrąžinti šedevrą į Žiemos rūmus.

– Jeigu jis tame banke, rytoj vakare bus mano rankose, – pareiškė Romanovas ir šypsodamasis paliko viršininką.

Atėjęs į savo kabinetą, rado belaukiančią Petrovą.

– Kvietėte mane?

– Taip, važiuojame į Ciurichą. – Romanovas pažvelgė į laikrodį. – Po trijų valandų. Skrydis ir kambariai jau užsakyti.

– Be abejo, *Herr* ir *frau* Šmitų vardu, – sumurkė meilužė.

6 SKYRIUS

Išėjęs iš kabineto, Adamas jautėsi visiškai pasitikintis. Baigdamas pokalbį viršininkas pasiteiravo, ar jis kitą savaitę bus pasiruošęs visapusiškai medicinos apžiūrai. Adamas atsakė, kad net nesugalvotų, kas galėtų sutrukdyti. Nekantraudamas laukė galimybės tarnauti britų užsienio tarnyboje.

Laukiamajame Vainraitas sugrąžino jo popieriaus lapelį.

– Labai ačiū, – padėkojo Adamas, stengdamasis atrodyti abejingas, įsidėdamas į vidinę kišenę, nė nepažvelgė į rezultatus.

– Kas ten vyksta? – atsargiai pasiteiravo kompanionas.

– Jokių sunkumų žmogui, kuris apsiginklavęs vokiečių, prancūzų, ispanų ir italų kalbomis, – užtikrino Adamas, – geriausios kloties.

– Pone Vainraitai, – pranešė referentė, – taryba dabar kalbėsis su jumis.

Adamas nusileido liftu į pirmąjį aukštą ir nusprendė eiti namo pėsčiomis. Norėjo sustoti prie Viltono aikštės kampo ir iš gatvės prekiautojo, kuris, atrodė, nuolatos žvalgosi policijos, nusipirkti maišelį obuolių. Adamas ėjo mintyse peržvelgdamas tarybos klausimus ir savo atsakymus. Nusprendęs, kad tai beprasmis užsiėmimas, vis tiek buvo patenkintas, kad po-

kalbis praėjo gerai. Sustojo taip staiga, kad iš paskos ėjęs žmogus atsitrenkė į nugarą. Jo dėmesį patraukė ženklas su užrašu: „Vokiečių maisto centras.“ Šalia durų prie kasos aparato sėdėjo patraukli mergina ir šypsojosi, jos akys juokėsi. Adamas įžengė į parduotuvę ir nuėjo tiesiai prie kasos, net nesistengdamas ko nors nusipirkti.

– Nieko nepirksite? – su švelniu akcentu pasiteiravo mergina.

– Ne, bet ruošiausi, – patikino Adamas, – tik svarsčiau, ar jūs kalbate vokiškai.

– Dauguma merginų iš Mainco kalba, – šypsodamasi atsakė.

– Taip, manau, kad turėtų, – pritarė Adamas, atidžiau įsižiūrėdamas į merginą. Jai turbūt tik šiek tiek daugiau negu dvidešimt, nusprendė Adamas ir tuojau pat susižavėjo jos draugiška šypsena bei elgesiu. Žvilgantys tamsūs plaukai dideliu raudonu kaspinu surišti į uodegą. Baltas megztinis ir dailus klostuotas sijonas būtų bet kurį vyrą privertę pažvelgti į ją dar kartą. Lieknos kojos sulenktos po kėde.

– Norėčiau žinoti, ar būtumėte tokia maloni ir išverstumėte man trumpą pastraipą?

– Pabandysiu, – šypsodamasi sutiko.

Adamas išsiėmė voką su paskutiniąja laiško dalimi ir padavė merginai.

– Stilius truputėlį pasenęs, – rimtai paaiškino. – Gali užtrukti.

– Aš eisiu apsipirkti, – patikino Adamas ir lėtai nužingsniavo aplink ilgas, prikrautas lentynas. Pasiėmė saliamio, parūkytų dešrelių, šoninės ir vokiškų garstyčių. Pakėlęs akis

pažiūrėjo, kaip sekasi merginai. Iš to, ką matė, suprato, kad jai pavyko išversti tik kelis žodžius, nes nuolatos trukdė pirkėjai. Praėjo beveik dvidešimt minučių, kai pamatė, kad ji atidėjo laišką į šalį. Adamas tučtuojau priėjo prie kasos ir padėjo savo pirkinius ant prekystalio.

– Svaras, du šilingai ir šeši pensai, – suskaičiavo. Adamas padavė du svarus, mergina atidavė grąžą ir popierėlį.

– Manau, čia apytikslis vertimas, bet prasmė aiški.

– Nežinau, kaip jums dėkoti, – kalbėjo Adamas, kai už jo į eilę atsistojo pagyvenusi moteris.

– Galėtumėte pasikviesti mane ir pasidalyti parūkytomis dešrelėmis, – nusijuokė mergina.

– Puiki mintis, – sutiko Adamas, – gal pavakarieniaukime kartu šį vakarą?

– Aš tik pajuokavau, – teisinosi mergina.

– O aš rimtai, – nusišypsojo Adamas. Dar vienas žmogus atsistojo į eilę, o moteris už jo sunkiai tvardėsi. Adamas nuo prekystalio pasičiupo lankstinuką, pasitraukė į parduotuvės galą ir pradėjo skubiai rašyti savo vardą, adresą ir telefono numerį. Palaukė, kol du stovėję pirkėjai susimokės, ir perdavė jai „vieną kartą gyvenime pasitaikantį *Persil* pasiūlymą“.

– Kas tai? – nekaltai paklausė mergina.

– Viduriniame puslapyje užrašiau savo vardą ir adresą, – paaiškino Adamas, – lauksiu jūsų vakarienei apie aštuntą, šį vakarą. Bent jau žinote meniu.

Atrodė, kad ji abejoja.

– Aš tikrai tik pajuokavau.

– Nesuvalgysiu jūsų, – pažadėjo Adamas, – tik dešreles.

Ji pažvelgė į lankstinuką savo rankoje ir nusijuokė.

– Pagalvosiu.

Adamas švilpaudamas išėjo į kelią. Blogas rytas, gera diena ir galbūt dar geresnis vakaras.

Sugrįžo į butą kaip tik be penkiolikos šeštą rodomoms žinioms. Ponia Gandi, naujoji Indijos ministrė pirmininkė, susidūrė su atviru maištu savo kabinete. Adamas svarstė, ar Britanijoje moteris kada nors galėtų būti premjere. Anglija po pirmųjų mušimų turėjo 117 prieš 7 mušimus, Vest Indijos komanda tebebuvo lentelės viršuje. Atsiduses išjungė televizorių. Padėjo maistą į šaldytuvą ir nuėjo į kambarį sudėlioti visą Gėringo laiško tekstą. Perskaitęs visus lapelius, išsitraukė užrašų knygelę ir pradėjo iš eilės nurašinėti vertimą: pirmiausia „Krikščioniško vokiečių jaunimo asociacijos“ merginos pateiktą dalį, paskui Vainraito rankraštį iš knygelės ir paskutinę laiško dalį, kurią išvertė miela mergina iš Mainco. Atidžiai dar kartą perskaitė visą vertimą.

Niurnbergas,
1946 m. spalio 15 d.

Mielas pulkininke,

per pastaruosius metus gana gerai vienas kitą pažinome. Niekada neslėpėte antipatijos nacionalsocialistų partijai, bet visada elgėtės mandagiai kaip karininkas ir džentelmenas. Per tuos metus negalėjote nepastebėti, kad vienas sargybinis man tiekdavo Havanos cigarus – nepaisant įkalinimo, man buvo leistas šis malonumas. Cigarai tarnavo dar ir kitam tikslui, nes kiekviename buvo mažytė nuodų kapsulė. Žinojimo, kad apgausiu budelį, pakako, jog išgyvenčiau teismo procesą.

Tik apgailestauju, kad jūs, karininkas, atsakingas už sargybą, tuo metu, kai aš numirsiu, galbūt turėsite atsakyti už tai, ko nepadarėte. Norėdamas šiek tiek pataisyti situaciją, Emanuelio Rozenbaumo vardu įdedu dokumentą, kuris padės jums išvengti bet kokių finansinių sunkumų ateityje.

Jums tik reikės...

– Ar kas nors yra namuose? – šūktelėjo Lorensas. Adamas skubiai sulankstė popierėlius, priėjęs prie knygų spintos padėjo juos šalia originalo Biblijoje. Po sekundės Lorensas įkišo galvą pro duris.

– Prakeiktas eismas, – linksmai nusikeikė Lorensas. – Negaliu sulaukti, kol mane paskirs banko valdytoju ir gausiu tą prabangų butą viršuje, jau nekalbant apie vairuotoją ir bendrovės automobilį.

Adamas nusijuokė.

– Mielasis, dar viena sunki diena biure? – paerzino, prieš ateidamas į virtuvę. Adamas pradėjo iš šaldytuvo traukti maistą.

– Spėlioju, kas ateis vakarienės, – susidomėjo Lorensas, pamatęs iš šaldytuvo traukiamus gardumynus.

– Gana patraukli vokietaitė, tikiuosi, – atsakė Adamas.

– Kodėl sakai „tikiuosi“?

– Na, negalėčiau sakyti, kad oficialiai pakviečiau, taigi nežinau, ar ji pasirodys.

– Tokiu atveju aš irgi galėčiau pasisukioti aplinkui, jeigu ji tave atstumtų, padėčiau viską suvalgyti.

– Ačiū už pasitikėjimą, bet manau, kad atėjo laikas tau dingti ar apsimesti mirusiu. Beje, kaip Karolina? – pasiteiravo Adamas.

– Karolina – vakarykštė mergina, sakė didžiai gerbiamas Haroldas Vilsonas*. Kur sutikai savo *gnädiges Fräulein?***

– Ji dirba maisto parduotuvėje Naitsbridže.

– Suprantu. Dabar jau nusileidome iki pardavėjų.

– Tiesą sakant, net nežinau, kokia ji, ar kuo vardu, – kalbėjo Adamas, – bet tikiuosi šį vakarą sužinoti. Kaip sakiau, turėtum išnykti.

– *Natürlich.* Kaip matai, jeigu reikės ką nors išversti, galėsi kreiptis mano pagalbos.

– Tik padėk vyną į šaldytuvą ir padenk stalą.

– Argi tokių gerų manierų vyrui daugiau nebus patikėta jokių rimtų darbų? – kikeno Lorensas.

Kai išmušė aštuonias, stalas buvo padengtas, Adamas užkaitė virti dešreles. Pusę devinių jie abu liovėsi apsimetinėti, ir Adamas pateikė dvi lėkštes dešrelių, saliamio su salotomis, keptomis bulvėmis ir raugintų kopūstų padažu. Nusirišo stuobrio prijuostę ir pakabinęs ją už virtuvės durų atsisėdo priešais Lorensą, šis jau pilstė vyną.

– Ak, *mein liebes Mädchen****, žaviai atrodai su šiuo *Harris* tvido švarkeliu, – pliurpė Lorensas pakeldamas taurę.

Adamas jau ruošėsi atsilyginti jam daržovių šaukštu, kai pasigirdo garsus beldimas į duris. Abu vyrai dėbtelėjo vienas į

---

* Haroldas Vilsonas (*Harold Wilson, Baron Wilson of Rievaulx, 1916–1995*) – ekonomistas, vienas žymiausių XX amžiaus Didžiosios Britanijos politinių veikėjų.

** Mieloji panelė (*vok.*).

*** Mano mieloji (*vok.*).

kitą, paskui Adamas pašoko atidaryti. Tarpduryje stovėjo šešių pėdų, plačių kaip profesionalaus apsauginio pečių vyras. O šalia jo sumažėjusi mergaitė, kurią Adamas pasikvietė vakarienės.

– Čia mano brolis, Johanas, – paaiškino. Adamą pribloškė, kokia ji graži su šia tamsiai mėlyna gėlėta palaidine ir mėlynu, kelius siekiančiu klostuotu sijonu. Ilgi tamsūs plaukai buvo paleisti, atrodė ką tik išplauti ir spindėjo net keturiasdešimties vatų lemputės šviesoje.

– Sveiki, – pasisveikino gana smarkiai priblokštas Adamas.

– Johanas tik atvežė mane.

– Taip, žinoma, Johanai, užeik, išgersi, – pakvietė Adamas.

– Ne, ačiū. Man irgi pasimatymas, bet vienuoliktą pasiimsiu Heidę, ar tau tinka?

– Puiku, – atsiliepė Adamas. Pagaliau sužinojo jos vardą.

Milžinas pasilenkė ir pabučiavo seserį į abu skruostus. Paspaudė Adamui ranką ir paliko juos stovinčius prie durų.

– Atsiprašau, kad vėluoju. Brolis tik po septynių grįžo iš darbo.

– Ne bėda, – ramino Adamas, vesdamas ją į butą. – Anksčiau ir aš dar nebuvau pasiruošęs. Beje, čia mano buto draugas, Lorensas Pembertonas.

– Ar Anglijoje vyrams irgi reikia palydovo? – pasiteiravo Heidė.

Abu vyrai nusijuokė.

– Ne, ne, – užtikrino Lorensas, – aš jau išeinu. Kaip ir tavo brolis, einu į pasimatymą. Kaip matai, stalas padengtas tik

dviem. Grįšiu apie vienuoliktą, tik patikrinsiu, ar tu saugus, Adamai. – Nusišypsojo Heidei, užsivilko paltą ir nė vienam nespėjus paprieštarauti išėjo per duris.

– Tikiuosi, jo neišvariau, – pasitikslino Heidė.

– Ne, ne, – užtikrino Adamas, jai sėdantis į Lorenso vietą prie stalo, – jis jau vėluoja pas savo merginą. Žavi mergina, vardu Karolina, socialinė darbuotoja. – Apsimesdamas, kad dar nebuvo įpilta, papildė jos vyno taurę.

– Taigi pagaliau valgysiu savo dešreles, – nusijuokė mergina. Juokas netilo visą vakarą. Adamas sužinojo apie Heidės ir jos šeimos gyvenimą Vokietijoje, apie darbą per atostogas Mainco universitete.

– Tėvai man leidžia atvykti į Londoną tik todėl, kad čia jau yra mano brolis; tai padeda mokantis kalbos. Dabar, Adamai, norėčiau sužinoti, ką veiki tu, kai maisto parduotuvėse nekabini merginų.

– Devynerius metus tarnavau kariuomenėje, dabar tikiuosi dirbti Užsienio reikalų ministerijoje.

– Kokiose pareigose, jeigu taip teisinga klausti? – pasiteiravo Heidė.

– Teisinga, bet kol kas nežinau, ar turiu teisingą atsakymą.

– Kai kas nors kalba apie užsienio tarnybą, paprastai reiškia, kad jie šnipai.

– Tiesą sakant, nežinau, ką tai reiškia, bet žadėjo pasakyti kitą savaitę. Bet kuriuo atveju, manau, kad nebūčiau geras šnipas. Ką ketini veikti grįžusi į Vokietiją?

– Baigti paskutinįjį kursą Mainco universitete ir susirasti televizijos reporterės darbą.

– O Johanas? – domėjosi Adamas.

– Kai grįš namo, kartu su tėvu užsiims teisės praktika.

– Kiek dar būsi Londone, – nė pats nepajuto, kaip paklausė.

– Dar du mėnesius, – atsakė, – jeigu iškentėsiu darbe.

– Kodėl dirbi, jeigu taip blogai?

– Geriausias būdas pasitikrinti anglų kalbos žinias su nekantriais klientais, kalbančiais įvairiausiais akcentais.

– Viliuosi, kad ištversi abu mėnesius, – ištarė Adamas.

– Ir aš, – sutiko šypsodamasi.

Kai lygiai vienuoliktą grįžo Johanas, Adamas ir Heidė plovė indus.

– Dėkoju už įdomų vakarą, – šluostydamasi rankas padėkojo Heidė.

– Netinkamas žodis, – papeikė Johanas, – manau, ne įdomus. Mielas, linksmas, žavus, gal malonus, bet ne įdomus.

– Taip, buvo visko, – patvirtino Adamas, – ir buvo įdomu. – Ji šypsojosi.

– Ar galiu rytoj ateiti ir nusipirkti dešrelių?

– Man patiktų, – sutiko Heidė, – tik šį kartą negaišink gižių senų moterų su prašymais išversti. Beje, taip man ir nepasakei, kam tau reikėjo tos keistos pastraipos. Svarsčiau, kas tas Rozenbaumas ir ką ten kažkam paliko.

– Galbūt kitą kartą, – truputį sutrikęs pasiūlė Adamas.

– Kitą kartą galėsi pats parvežti mano seserį namo, – pareiškė Johanas, tvirtai spausdamas Adamo ranką.

Kai Heidė išėjo, Adamas atsisėdo prie stalo gerdamas likusį vyną, galvojo, kad jau seniai neturėjo tokio mielo, linksmo, žavaus, malonaus ir įdomaus vakaro.

Juodas limuzinas tamsintais langais tebestovėjo Ciuricho Kloteno oro uosto *VIP* teritorijoje. Skrupulingas Šveicarijos policininkas du kartus priėjo prie automobilio ir patikrino vairuotojo įgaliojamuosius raštus, kol majoras Romanovas ir Ana Petrova pasirodė iš muitinės salės ir susėdo galinėje automobilio sėdynėje. Jau buvo tamsu, kai vairuotojas pasuko į neoninį miesto spindesį. Automobiliui privažiavus prie *St. Gothard* viešbučio, Romanovas vairuotojui pasakė tik tiek:

– Į Maskvą grįšiu antradienį rytiniu reisu.

Viešbučio valdytojas Džekas Pontinis stovėjo prie durų ir laukė, kol galės pasveikinti naujai atvykusius. Prisistatęs užregistravo svečius, delnu spustelėjęs skambutį, iškvietė nešiką pagelbėti su lagaminais. Po akimirkos pasirodė dvidešimtmetis jaunuolis, vilkintis žalia livrėja.

– Septyniasdešimt trečias liuksas ir septyniasdešimt ketvirtas kambarys, – informavo prieš atsisukdamas į Romanovą. – Tikiuosi, kad jūsų viešnagė bus maloni, *Herr* Romanovai, – pasakė. – Jeigu ko prireiktų, nedvejodami kreipkitės į mane.

– Ačiū, – padėkojo Romanovas, atsisukdamas į nešiką, stovintį kaip sargybinis prie atvirų lifto durų. Romanovas pasitraukė į šalį, leisdamas Anai įeiti pirmai. Liftas sustojo septintame aukšte, ir nešikas nuvedė prie koridoriaus gale esančio kampinio liukso. Pasukęs raktą spynoje, pakvietė svečius eiti priešais jį. Kaip Romanovas ir tikėjosi, liuksas buvo visai kitoks nei Maskvoje ar Leningrade. Pamatęs daugybę įrengimų marmuriniame vonios kambaryje, prisiminė, kad net turtin-

giausi keliautojai po Rusiją, jeigu buvo daug matę lankytojai, atsiveždavo savo vonios kamščius.

– Jūsų, ponia, kambarys tiesiai čia, – nešikas informavo tyrėją, atrakindamas šalia esančias duris. Nors šiek tiek mažesnis, bet toks pat nepretenzingai elegantiškas kambarys. Nešikas grįžo pas Romanovą, padavė raktą ir paklausė, ar dar ko nors pageidaus. Romanovas užtikrino, kad nieko, ir padavė penkis frankus.

Nešikas dar kartą nusilenkė ir uždaręs duris paliko Romanovą išsikrauti daiktų, Ana Petrova nuėjo į savo kambarį.

Romanovas pradėjo nusirenginėti ir nuėjo į vonios kambarį. Apžiūrinėjo save veidrodyje. Labai puikavosi savo išvaizda, dar labiau didžiavosi kūno sudėjimu. Dvidešimt devynerių. Nors buvo šešių pėdų ūgio, bet vakarietiškos svarstyklės rodė tik 165 svarus, o raumenys išliko kieti ir nesuglebę.

Sugrįžęs į miegamąjį girdėjo šalia esančio kambario duše bėgantį vandenį. Prislinko ir pravėrė duris. Garuojančiame duše gana aiškiai bolavo Anos siluetas. Nusišypsojęs be garso žengė kilimu atgal ir palindo po paklodėmis merginos lovoje. Laukė, kol ji užsuks garuojantį dušą.

Adamas išlindo iš ledinio dušo. Per kelias minutes apsirengė ir atėjo į virtuvę papusryčiauti kartu su Lorensu.

– Vis dar negaliu prašyti mokesčio už karštą vandenį, taip? – paklausė Lorensas, Adamas per jo petį bandė pamatyti paskutinio vertinimo rezultatą.

– Kodėl nėra tikrai greitų žaidėjų? – retoriškai paklausė.

– Negaliu likti ir plepėti su bedarbiu, – pareiškė Lorensas pasiimdamas lagaminėlį. – Irano šachas nori su manimi aptarti savo finansines problemas. Atsiprašau, kad nepalaukiu, kol tu suvalgysi savo dribsnius, bet negaliu Jo Imperatoriškosios Didenybės versti laukti.

Likęs vienas Adamas išsivirė kiaušinį ir pasiskrudino skrebutį. Po to laikraštyje perskaitė apie sužeistuosius Vietname ir prezidento Džonsono ketinimą vykti į Tolimuosius Rytus. Nusprendė, kad nelaimės *Daily Mail* organizuojamo „Metų namų šeimininkės“ konkurso. Viską sutvarkęs virtuvėje grįžo į miegamąjį, pasiklojo lovą ir sutvarkė viską, ką buvo sujaukęs Lorensas. Devyneri griežtos disciplinos metai neleido įpročiams greitai keistis. Atsisėdo planuoti kitos dienos.

Suvokė, kad nebegali ilgiau atidėlioti sprendimo. Vėl atsisėdo prie stalo ir pradėjo svarstyti, kaip gauti oficialaus dokumento vertimą nesukeliant įtarimų.

Beveik nesąmoningai nuo lentynos pasiėmė Bibliją ir ištraukė vakar skaitytą laišką. Paskutinė pastraipa tebetrikdė. Dar kartą apgalvojo Heidės vertimą:

Jums tik reikės nueiti dokumento dešiniajame viršutiniame kampe nurodytu adresu ir patvirtinti, kad esate pulkininkas Džeraldas Skotas. Užtektų paso. Jums bus įteiktas palikimas testamentu, kurį palikau Emanuelio Rozenbaumo vardu.

Tikiuosi, kad jums tai bus nemažas turtas.

Adamas nukreipė dėmesį į dokumentą. Jis vis tiek negalėjo nustatyti, koks tas palikimas, jau nekalbant apie jo vertę. Adamas mintijo apie tai, kad toks blogas žmogus galėtų prieš pat mirtį atlikti gerą darbą – darbą, kuris jam nesuteikė jokios galimybės rinktis.

Romanovas suėmė antklodes ir akimirksniu numetė jas ant grindų, atidengdamas nuogą Aną, susirietusią kaip vaikas – keliai beveik lietė standžias krūtis. Ana, norėdama prisidengti nuogumą, čiupo paklodės kampą.

– Pusryčiai į lovą? – viltingai sumurmėjo.

– Apsirenk per dešimt minučių arba visai negausi pusryčių, – sulaukė atsakymo. Ana atsargiai nuleido kojas ant storo kilimo. Palaukusi, kol kambarys nustos suktis, nuėjo į vonią. Romanovas išgirdo galinga srove bėgantį dušą.

– A-a-a! – nuskambėjo gailus šauksmas. Romanovas nusišypsojo prisiminęs, kad paliko indikatorių ant tamsiai mėlynos žymės.

Pusryčiaudami valgomajame aptarė, ką pasiūlys bankui, jeigu Petrova patvirtins, kad ikona – iš tikrųjų originalus Rubliovo šedevras. Žiūrėjo pakėlęs akis nuo stalo, staiga be jokio įspėjimo ištarė:

– Eime.

– Kodėl? – nesuprato Ana, atsikąsdama antrojo skrebučio. Romanovas pakilo nuo stalo ir nesivargindamas paaiškinti išžingsniavo iš kambario tiesiai prie lifto. Petrova pasivijo savo šeimininką prieš pat užsiveriant liftui.

– Kodėl? – vėl paklausė. Bet Romanovas nekalbėjo, kol abu sugrįžo į jo liuksą. Tada jis atvėrė didžiulį langą, per kurį buvo matyti geležinkelio stotis.

– A, jis už tavo kambario, – pasakė ir skubiai perėjo šalia esantį miegamąjį. Praėjo pro sutaršytą dvigulę lovą, staigiai truktelėjęs atidarė artimiausią langą ir išlipo lauk. Petrovai sukosi galva žiūrint žemyn iš septintojo aukšto. Pasiekęs paskutinį gaisro kopėčių skersinį Romanovas nubėgo į pravažiuojantį tramvajų. Petrova pati nebūtų pajėgusi to padaryti, jeigu Romanovas nebūtų jos galingai kilstelėjęs į tramvajų.

– Kas vyksta? – sutrikusi paklausė.

– Tikrai nežinau, – atsakė Romanovas žvelgdamas per tramvajaus galą. – Bet žinau, kaip atrodo vietinis CŽV agentas.

Tyrėja pažvelgė atgal viešbučio kryptimi, bet matė tik beveidę žmonių masę, vaikštančią šaligatviu.

Romanovas važiavo tramvajumi beveik mylią, paskui iššoko ir sustabdė priešinga kryptimi važiuojantį taksi automobilį.

– *Bischoff et Cie,* – pasakė laukdamas, kol įsės sunkiai alsuojanti pagalbininkė.

Taksi pajudėjo atgal, viešbučio link. Nardė rytmetiniame transporto sraute, kol sustojo prie didžiulio pilko granito pastato, užimančio visą kvartalą. Romanovas sumokėjo vairuotojui ir sustojo prie įspūdingų storo stiklo durų, apkaustytų medžio šakas primenančiu plienu. Šalia durų, akmenyje neryškiai iškaltas paauksuotas užrašas *Bischoff et Cie.* Daugiau nebuvo jokių detalių, skelbiančių, kokia tai įstaiga.

Romanovas pasuko sunkią plieninę rankeną, ir du rusai įžengė į erdvų vestibiulį. Vestibiulio kairėje nuošaliai stovėjo stalas, už jo sėdėjo dailiai apsirengęs jaunas vyras.

– *Guten Morgen, mein Herr**, – pasisveikino.

– Labas rytas, – atsakė Romanovas. – Mums paskirtas susitikimas su ponu Diteriu Bišofu.

– Taip, pone Romanovai, – atsakė registratorius, patikrindamas priešais gulintį sąrašą.

– Gal pakiltumėte liftu į penktąjį aukštą, ten jus pasitiks pono Bišofo sekretorė.

Kai abu išėjo iš lifto, juos pasitiko dailiu, paprastu kostiumu vilkinti ponia.

– Sekite paskui mane, – pakvietė be jokio akcento. Du rusus lydėjo paveikslais nukabinėtu koridoriumi į patogų kambarį, labiau primenantį kaimo namus negu banką.

– Ponas Bišofas pas jus ateis po minutės, – pasišalindama pranešė sekretorė. Įėjęs į kambarį, Romanovas stovėdamas apžiūrinėjo kambarį. Trys juodai baltos niūrių vyrų pilkais kostiumais, kurie stengėsi atrodyti kaip niūrūs vyrai pilkais kostiumais, nuotraukos užėmė beveik visą tolimąją sieną. Ant kitų sienų aliejiniais dažais nutapyti santūrūs, bet dailūs devynioliktojo amžiaus Šveicarijos miesto ir kaimo vaizdai. Didingas ovalus Liudviko XIV stalas ir aštuonios raudonmedžio kėdės viešpatavo kambario viduryje. Romanovą nudiegė pavydas pagalvojus, kad niekada negalės tikėtis tokio stilingo gyvenimo.

Prasivėrė durys, ir įėjo maždaug šešiasdešimt penkerių metų vyriškis, paskui jį sekė dar trys vyrai pilkais kostiumais.

---

* Labas rytas, mano pone *(vok.)*.

Vos žvilgtelėjęs į poną Bišofą, Romanovas suprato, kieno nuotrauka greitai kabės šalia kitų trijų niūrių pilkų vyrų.

– Kokia garbė mūsų mažyčiam bankui, – spausdamas ranką ir nusilenkdamas Romanovui, kalbėjo Bišofas. Romanovas linktelėjo ir pristatė savo padėjėją, ji sulaukė tokio pat nuoširdaus pasveikinimo.

– Norėčiau pristatyti savo sūnų ir du partnerius, poną Miulerį ir poną Vaitskofą.

Trys vyrai sutartinai nusilenkė, bet nesėdo, kol ponas Bišofas neužėmė savo vietos stalo gale. Pamojo Romanovui ir Petrovai sėsti šalia jo.

– Norėčiau žinoti, ar man bus leista patikrinti jūsų pasą, – paklausė Bišofas tarsi parodydamas, kad prasidėjo formalūs reikalai. Romanovas iš vidinės kišenės išsitraukė ir perdavė mažytį mėlyną pasą minkštais viršeliais. Atidžiai apžiūrėjęs, kaip filatelistas pašto ženklą, Bišofas nusprendė, kad jis tinkamas.

– Ačiū, – padėkojo sugrąžindamas savininkui.

Tada Bišofas iškėlė rankas, ir vienas partnerių skubiai pasišalino.

– Mano sūnus sugaiš tik minutėlę, kol atneš iš saugyklos ikoną, – paaiškino. – Gal norėtumėt kavos – rusiškai, – pridūrė.

Kavą atnešė dar viena dailiai apsirengusi moteris.

– Ačiū, – aiškiai truputėlį išsigandusi padėkojo Petrova, bet Romanovas neištarė nė žodžio, kol su nedidele dėžute grįžo pono Bišofo sūnus ir padavė ją tėvui.

– Suprasite, kad turiu labai subtiliai atlikti šį reikalą, – prisipažino senasis vyras. – Gali paaiškėti, jog tai ne ta ikona, kurios ieško jūsų vyriausybė.

– Žinoma, – atsakė Romanovas.

– Šį nuostabų Rusijos meno pavyzdį saugome nuo 1938 metų. Jis buvo atiduotas bankui pono Emanuelio Rozenbaumo vardu.

Abu svečiai buvo priblokšti.

– *Nevozmožno*, – prabilo Ana atsisukdama į savo šeimininką. – Jis niekada nebūtų...

– Įtariu, dėl ko pirmiausia buvo pasirinktas vardas, – priešiškai atkirto Anai, susierzinęs dėl jos neapdairumo. – Ar nesupranti? Yra prasmės. Ar galėčiau dabar pamatyti ikoną? – pasiteiravo atsisukdamas į banko valdytoją.

Ponas Bišofas padėjo dėžutę stalo viduryje. Trys vyrai pilkais kostiumais žengė žingsnį pirmyn. Romanovas pakėlė akis.

– Pagal Šveicarijos įstatymus, atidarant dėžutę su kito žmogaus pavarde, reikia trijų liudininkų, – paaiškino bankininkas.

Romanovas atžariai linktelėjo.

Ponas Bišofas priėjęs atrakino dėžutę raktu, kurį išsitraukė iš kišenės, o jo sūnus antrąją spyną atrakino kitu raktu. Pabaigęs nedidelę ceremoniją ponas Bišofas atidengė dėžutę ir atsuko į svečius. Romanovas siekė dėžutės turinio kaip nekantraujantis vaikas Kalėdų kojinės ir išėmė ikoną. Negalėjo atitraukti akių nuo nuostabaus paveikslo. Mažytis medinis stačiakampis, padengtas smulkia raudonos, auksinės, mėlynos spalvų mozaika, sudarančia žmogų, kuris, atrodo, ant savo pečių laiko viso pasaulio vargus. Liūdnas veidas žadino ramybę. Paveikslas Romanovo rankose buvo toks didingas, kaip nė

vienas kitas matytas Žiemos rūmuose. Kambaryje niekas nežinojo, kas bus toliau, nes Romanovas nieko nesiūlė.

Galų gale prabilo Ana.

– Kaip matote, čia šedevras, – kalbėjo mergina, – neabejotinai penkioliktasis amžius, bet akivaizdu, kad tai ne *Šventasis Jurgis ir drakonas.*

Romanovas pritariamai linktelėjo vis dar negalėdamas iš rankų paleisti mažo paveikslėlio.

– Ar tu žinai šios ikonos kilmę? – pasiteiravo Romanovas.

– Taip, – patenkinta, kad ją pirmą kartą įvertino, atsiliepė Ana. – Tai Šventojo Petro ikona, matote – jis turi raktus... 1471-aisiais metais ją nutapė Dionisijus*, nors tai neabejotinai vienas puikiausių jo darbų, bet tai ne caro ikona.

– Ar ji priklauso Rusijos liaudžiai? – viltingai pasiteiravo Romanovas, vis dar tikėdamasis atlyginimo už rūpesčius.

– Ne, drauge majore, – ryžtingai atsakė ekspertė. – Ji priklauso Miuncheno galerijai, dingo iš ten tą dieną, kai Hitleris buvo paskirtas Vokietijos reicho kancleriu.

Ponas Bišofas užsirašinėjo ant popieriaus lapelio. Bent vienas Miuncheno bankas bus laimingas ateityje turėdamas reikalų su juo.

Romanovas nenoriai sugrąžino ikoną ponui Bišofui vos pajėgdamas ištarti:

– Ačiū.

– Nėra už ką, – šaltakraujiškai atsakė ponas Bišofas, sugrąžindamas ikoną į dėžę ir pasukdamas savo raktą spynoje. Jo sūnus pakartojo tą patį ritualą su savo raktu ir išėjo su neat-

---

* Dionisijus – garsus ikonų tapytojas, gyvenęs apie 1440–1505 metus.

siimtu lobiu. Romanovas pamanęs, kad nieko daugiau neišspaus iš susitikimo, pakilo. Nors tikėjo, kad surado Geringo bendrininkus ar vieną jų.

– Norėčiau žinoti, ar galėčiau su jumis pasikalbėti asmeniškai, pone Romanovai, – paklausė pagyvenęs bankininkas.

– Žinoma.

– Reikalas, kurį norėčiau su jums aptarti, gana subtilus, – kalbėjo ponas Bišofas, – todėl pamaniau, kad jums labiau patiktų, jeigu jūsų kompanionė išeitų.

– Nebūtina, – patikino Romanovas negalėdamas suprasti, ką galėtų pasakyti Bišofas, ko vėliau neaptartų su Petrova.

– Kaip norite, – sutiko Bišofas. – Man smalsu, ar be jūsų prašymo buvo dar kokia nors priežastis susitikti su manimi?

– Nesuprantu, apie ką jūs, – prisipažino Romanovas.

– Maniau žinąs tikrąją priežastį, kodėl pasirinkote būtent šį banką savo tyrimo pradžiai.

– Nepasirinkau jūsų, – užtikrino Romanovas, – buvote tik vienas iš... – sulaikė pats save.

– Aišku, – pasakė Bišofas, nors atrodė suglumęs. – Tada gal leisite jums užduoti keletą klausimų?

– Taip, jeigu būtina, – sutiko Romanovas, dabar jau nekantraudamas išeiti.

– Jūs esate Aleksandras Petrovičius Romanovas?

– Jūs jau turite tuo patikėti, ar mes dar nenuėjome taip toli?

– Vienintelis Piotro Nikolajevičius Romanovo sūnus?

– Taip.

– Ir grafo Nikolajaus Aleksandrovičiaus Romanovo anūkas?

– Ar tai mano šeimos medžio istorijos pamoka? – akivaizdžiai susierzinęs paklausė Romanovas.

– Ne, tik norėjau patikrinti savo faktus. Dabar dar labiau įsitikinau, kad jūsų kompanionei būtų išmintinga kuriam laikui palikti mus vienus, – nedrąsiai pasiūlė senas žmogus.

– Žinoma ne, – paprieštaravo Romanovas, – Sovietų Sąjungoje visi lygūs, – pompastiškai pridūrė.

– Taip, žinoma, – paantrino Bišofas, prieš tęsdamas trumpai žvilgtelėjo į Aną. – Ar jūsų tėvas mirė 1948-aisiais?

– Taip, mirė, – atsakė Romanovas, pasijuto ypatingai nejaukiai.

– O jūs – vienintelis gyvas vaikas?

– Taip, – išdidžiai patvirtino Romanovas.

– Tokiu atveju šis bankas turi... – Bišofas delsė, nes aplanką pateikė vienas pilkai apsirengusių vyrų. Kiek galėdamas ilgiau ant nosies dėjosi pusmėnulio formos auksinius akinius.

– Nieko daugiau nesakykite, – tyliai paprašė Romanovas. Bišofas pakėlė akis.

– Atleiskite, bet turėjau priežasčių manyti, kad jūsų apsilankymas buvo suplanuotas.

Petrova sėdėjo ant kėdės krašto ir mėgavosi kiekviena atsiskleidžiančios dramos akimirka. Ji jau nujautė, kas tiksliai įvyks, ir labai nusivylė, kai atsisukęs į ją Romanovas pasakė:

– Palauk už durų, – tik tiek pasakė. Petrova susiraukė ir nenoriai pakilo, paliko juos vienus, paskui save užvėrusi duris.

Bišofas palaukė, kol durys užsivėrė, ir per stalą pastūmė aplanką. Romanovas atsargiai atvertė. Pirmojo puslapio viršuje buvo parašyta jo senelio pavardė ir tris kartus pabraukta. Po pavarde buvo išspausdintos eilės nesuprantamų skaičių.

– Manau, suprasite, kad laikėmės jūsų senelio instrukcijų, tvarkydami kuklų dokumentų aplanką dėl jūsų senelio fondų investavimo.

Bišofas pasilenkė ir bakstelėjo į skaičių, rodantį, jog bankas pasiekė 6–7 procentų prieaugį kiekvienais metais per pastaruosius keturiasdešimt devynerius metus.

– Ką reiškia šis skaičius puslapio apačioje? – susidomėjo Romanovas.

– Bendrąją jūsų akcijų, obligacijų ir grynųjų pinigų vertę šiandien, devintą valandą ryto. Kai jūsų senelis 1916-ais metais šiame banke atsidarė sąskaitą, jos vertė perskaičiuojama kiekvieną pirmadienį, – senis išdidžiai pažvelgė į tris nuotraukas ant sienos.

– *Bože moi,* – ištarė Romanovas, pažvelgęs į paskutinįjį skaičių. – Kokia čia valiuta?

– Jūsų senelis buvo ištikimas tik Anglijos svarui, – atsakė Bišofas.

– *Bože moi,* – pakartojo Romanovas.

– Ar pagal jūsų komentarą galėčiau spręsti, kad nenusivylėte mūsų valdymu?

Romanovas neteko žado.

– Jums taip pat gali būti įdomu, kad mes turime keletą dėžių, apie kurių turinį nieko nežinome. Jūsų tėvas tuojau po karo mus taip pat vieną kartą aplankė. Jis atrodė patenkintas ir užtikrino, kad tiki, jog sugrįš, bet daugiau nieko iš jo negirdėjome. Mus nuliūdino žinia apie jo mirtį. Jūs taip pat pagal aplinkybes galėtumėte sugrįžti kitą kartą ir ištyrinėti dėžes, – tęsė bankininkas.

– Taip, – tyliai sutiko Romanovas. – Gal galėčiau grįžti šią popietę?

– Bankas visada jūsų paslaugoms, jūsų prakilnybe.

Po revoliucijos niekas tuo titulu nesikreipė į Romanovą. Kurį laiką sėdėjo tyloje.

Galų gale pakilo, paspaudė ranką ponui Bišofui.

– Grįšiu šią popietę, – pakartojo išeidamas į koridorių pas savo kolegę.

Kol išėjo į gatvę, nė vienas neištarė nė žodžio. Romanovas buvo taip susijaudinęs nuo to, ką sužinojo, kad nepastebėjo vyro, kurio taip mikliai išvengė prie viešbučio. Dabar jis stovėjo eilėje prie tramvajaus kitoje gatvės pusėje.

7 SKYRIUS

Pastorius, atsisėdęs prie stalo, studijavo dokumentą, bet kurį laiką nepasakė savo nuomonės. Išgirdęs Adamo prašymą, pasikvietė jį į nuošalų savo kabinetuką už vokiečių liuteronų bažnyčios. Tai buvo tuščias kambarys su mediniu stalu ir keliomis nederančiomis kėdėmis. Mažytis juodas nukryžiuotasis – vienintelė baltintų sienų puošmena. Dvi nederančias kėdes dabar užėmė Adamas ir pastorius. Adamas sėdėjo visiškai tiesus, o šventikas, nuo galvos iki kojų apsisiautęs juoda sutana, alkūnes pasidėjo ant stalo, pasirėmė rankomis ir žvelgė į dokumento kopiją.

Po kurio laiko, nepakeldamas akių, pareiškė:

– Jeigu aš neklystu, tai – kvitas. Nors ne daug ką žinau apie tokius dalykus, esu visiškai įsitikinęs, kad *Roget et Cie*, šveicarai bankininkai, įsikūrę Ženevoje, turi čia aprašytą daiktą, vadinamą „Caro ikona". Jeigu gerai prisimenu istoriją, originalą galima apžiūrėti kažkur Maskvoje. Pasirodo, – tęsė neatitraukdamas akių nuo dokumento, – jeigu šio kvito turėtojas pateiks jį Ženevoje, galės reikalauti minėtosios *Šv. Jurgio ir drakono* ikonos, kurią ten padėjo saugoti Emanuelis Rozenbaumas. Prisipažįstu, – pasakė pastorius pirmą kartą pakeldamas akis, – nieko panašaus nesu iki šiol matęs.

Sulankstė dokumentą ir sugrąžino Adamui.

– Labai ačiū, – padėkojo Adamas, – tikrai pagelbėjote.

– Tik apgailestauju, kad mano viršininkas, vyskupas, pasitraukė į kasmetinę nuošalumą, esu įsitikinęs, kad jis būtų galėjęs geriau nušviesti šį reikalą negu aš.

– Jūs man pasakėte viską, ką turiu žinoti, – patikino Adamas, bet nesusilaikė nepaklausęs, – ar ikonos iš viso vertingos?

– Dar kartą turiu prisipažinti, kad nesu pats tinkamiausias žmogus, galintis pateikti savo nuomonę. Galiu pasakyti tik tiek, kad bet kurio meno objekto vertė gali svyruoti nuo ypatingai aukštos iki grašių be jokio mums, paprastiems mirtingiesiems, suvokiamo paaiškinimo.

– Ir nėra jokio būdo sužinoti būtent šios ikonos vertę? – mygo Adamas.

– Neišdrįsčiau pareikšti savo nuomonės, bet, be abejonės yra, *Sotheby's* ir *Christie's* meno aukcionierių, kurie norėtų tai padaryti. Galų gale, reklamose jie skelbia, kad turi kiekvienos srities ekspertų, galinčių jums patarti.

– Tada patikrinsiu jų teiginius, – pažadėjo Adamas, – apsilankysiu pas juos.

Pakilęs nuo kėdės paspaudė pastoriui ranką ir padėkojo:

– Buvote labai malonus.

– Visiškai ne, – atsiliepė pastorius. – Man tiesiog buvo labai malonu jums padėti. Tai gerokai skiriasi nuo ponios Gerber vedybinių problemų ir nuo bažnyčios seniūno reikalų.

Adamas įsėdo į autobusą ties Haid parko kampu, o iššoko už posūkio kairėn į Naitsbridžą. Perėjęs požeminę perėją spėriai žingsniavo Pikadiliu, *Rico* link. Buvo kažkur skaitęs, kad *Sotheby's* yra kažkur Bondo gatvėje, nors neprisiminė, kad būtų kada nors matęs.

Prieš pasukdamas kairėn dar paėjėjo šimtą jardų ir sulėtinęs žingsnį perskaitė visus ženklus abiejose kelio pusėse. Praėjo *Gucci, Cartier, Asprey*, jau buvo bepradedąs jaudintis, kad atmintis jį pavedė, ar gal derėtų pasitikrinti adresų knygoje. Praėjęs Airijos turizmo tarybą ir *Celines* pagaliau kitoje gatvės pusėje, virš mažyčio laikraščio kiosko, pastebėjo paauksuotą užrašą.

Adamas perėjo vienos krypties eismo gatvę ir įžengė per duris šalia kiosko. Jautėsi kaip berniukas pirmą dieną naujoje mokykloje, nepasitikintis aplinka ir nežinantis, į ką kreiptis patarimo. Dauguma praeinančių žmonių tiesiog kilo laiptais aukštyn, jis jau ruošėsi pasekti jais, kai išgirdo balsą:

– Laiptais aukštyn ir tiesiai iki pat galo, ponia. Aukcionas turi prasidėti po kelių minučių.

Atsisukęs Adamas pamatė vyrą ilgu žaliu apsiaustu. *Sotheby* buvo išsiuvinėta virš kairiosios jo kišenės.

– Kur man eiti, jeigu noriu, kad nustatytų daikto vertę? – pasiteiravo Adamas.

– Tiesiai koridoriumi, pone, iki pat galo, kol kairėje pamatysite registratūroje sėdinčią merginą, – sulojo informatorius. Adamas padėkojo pamanęs, kad gidas anksčiau galėjo dirbti

tik Olderšoto rikiuotės mokymo aikštėje... Nuėjo prie registratūros. Sena ponia aiškino vienai už stalo sėdinčiai merginai, kad prieš keletą metų senelė jai paliko vazą, ir jai rūpi, kiek ši galėtų būti verta.

Mergina tik žvilgtelėjo į paveldėtą daiktą ir paklausė:

– Ar galėtumėte grįžti po penkiolikos minučių? Tuo metu ponas Meikpesas jau bus apžiūrėjęs ją ir galės pateikti jums vertinimą.

– Ačiū, mieloji, – viltingai padėkojo senoji ponia. Mergina paėmė puošnią vazą ir nunešė į galinį kambarį. Sugrįžusi po kelių minučių pamatė Adamą.

– Ar galiu kuo nors padėti, pone?

– Nesu įsitikinęs, – prabilo Adamas, – man reikia patarimo dėl ikonos.

– Ar atsinešėte ją, pone?

– Ne, šiuo metu ji tebėra užsienyje.

– Ar žinote kokių nors detalių?

– Detalių?

– Dailininko pavardę, datą, dydį. Arba dar geriau, gal turite nuotrauką?

– Ne, – suglumęs prisipažino Adamas. – Tik žinau jos pavadinimą, bet turiu dokumentą, – pridūrė, ištiesdamas pastoriui rodytą kvitą.

– Negausu, kad galėtume tęsti, – įvertino mergina studijuodama vokišką įrašą. – Bet paklausiu pono Sedžviko, rusiškų ir graikiškų ikonų skyriaus vadovo, gal jis galės jums padėti.

– Labai ačiū, – padėkojo Adamas, kai mergina pakėlė telefono ragelį.

– Ar ponas Sedžvikas galėtų patarti klientui? – pasiteiravo mergina. Pasiklausė kelias akimirkas ir padėjo ragelį.

– Jeigu palauksite, ponas Sedžvikas nusileis po kelių minučių.

– Žinoma, – sutiko Adamas jausdamas kažką panašaus į suktybę. Kol mergina rūpinosi kitu klientu, Adamas, laukdamas pono Sedžviko, apžiūrinėjo paveikslus ant sienų. Buvo keletas nuotraukų tų daiktų, kurie parduoti po aukcionieriaus plaktuko dūžio per paskutiniuosius aukcionus. Didžiulis Pikaso paveikslas „Trys nuogalės" buvo parduotas už keturiolika tūkstančių svarų. Kiek Adamas galėjo suprasti, žiūrėdamas į ryškias dažų spalvas, paplūdimyje šoko trys moterys. Jis buvo įsitikinęs, jog tai moterys, nes turėjo krūtis, nors tos ir nebuvo krūtinės viduryje. Šalia Pikaso kabojo Dega „Balerina"; šį kartą nekilo jokių abejonių, kad tai mergaitė. Bet labiausiai Adamo dėmesį patraukė didžiulis niekada jam negirdėto dailininko Džeksono Poloko paveikslas, parduotas už vienuolika tūkstančių svarų. Adamas svarstė, kokie žmonės galėtų leisti tokius pinigus meno kūriniams.

– Nuostabus dailininko darbo teptuku pavyzdys, – pasakė balsas už nugaros. Atsisukęs Adamas pamatė aukštą, lavono blyškumo, rusvais ūsais ir retais raudonais plaukais žmogų. Kostiumas kabėjo ant jo kaip ant karties.

– Aš esu Sedžvikas, – pranešė akademišku balsu.

– Skotas, – prisistatė Adamas, ištiesdamas ranką.

– Na, pone Skotai, prisėskime štai čia, ir pasakysite, kuo galėčiau jums padėti.

– Nesu įsitikinęs, kad galite, – prisipažino Adamas, atsisėsdamas priešais jį.

– Man testamentu paliko ikoną, viliuosi, kad ji gali pasirodyti esanti vertinga.

– Gera pradžia, – įvertino Sedžvikas, atlenkdamas akinius, kuriuos išsiėmė iš viršutinės kišenės.

– Gali būti ir nevertinga, – tęsė Adamas, – nes aš nieko neišmanau apie paveikslus ir nenorėčiau veltui jūsų gaišinti.

– Negaišinsite matęs, – patikino Sedžvikas, – žinote, parduodame daug daiktų mažiau negu už dešimt svarų.

Adamas nesuprato, bet švelnus Sedžviko balsas sumažino nerimą.

– Manau, kad jūs neturite tos ikonos nuotraukos.

– Teisingai, – atsakė Adamas, – ikona tebėra užsienyje ir, tiesą sakant, nesu jos akyse matęs.

– Aišku, – ištarė Sedžvikas, sulenkdamas akinius. – Bet gal galite papasakoti ką nors apie jos kilmę?

– Truputį. Ji žinoma „Caro ikonos“ vardu, joje pavaizduotas šventasis Jurgis ir drakonas.

– Kaip keista, – svarstė Sedžvikas, – praėjusią savaitę dar kažkas teiravosi apie tą patį paveikslą, bet nepasisakė pavardės.

– Dar kažkas norėjo žinoti apie caro ikoną? – nustebo Adamas.

– Taip, jeigu neklystu, rusų džentelmenas. – Sedžvikas akiniais tapšnojo kelį. – Nuodugniai viską patikrinau, bet radau labai nedaug, ko nebuvo užrašyta dokumentuose. Vyras teiravosi, ar ji praėjo per mūsų rankas, ar mes iš viso apie ją ką nors girdėjome. Galėjau tik paaiškinti, kad nuostabų Rubliovo kūrinį visi gali pamatyti Žiemos rūmuose. Kiekvienas gali įsitikinti, kad Žiemos rūmuose yra originalas, nes kitoje

rėmo pusėje yra įspausta sidabrinė caro karūna. Nuo keturioliktojo amžiaus buvo padaryta daug Rubliovo šedevro kopijų, jų kokybė ir vertė labai skirtinga. Bet tą, kuria jis, atrodo, domėjosi, carui Nikolajui apie 1914-uosius metus nutapė rūmų dailininkas. Man nepavyko rasti jokių tokios ikonos pėdsakų jokiuose standartiniuose užrašuose. Ar jūs turite kokių nors savo ikonos dokumentų? – pasiteiravo Sedžvikas.

– Nedaug, – atsakė Adamas. – Nors turiu testamentu palikto kvito kopiją, – pridūrė ją paduodamas.

Ponas Sedžvikas dar kartą išlankstė akinius, po to keletą kartų atidžiai studijavo dokumentą.

– Puiku, viskas puiku, – pagaliau pasakė. – Man atrodo, jeigu tik ponas *Roget et Cie* atiduos caro ikonos kopiją, kurią nutapė rūmų dailininkas, ji priklauso jums. Bet turėsite nuvažiuoti ir pats ją pasiimti. Tikrai.

– Ar ji verta visų tų rūpesčių, – abejojo Adamas. – Gal galėtumėte man bent apytikriai nurodyti jos vertę?

– Sunku nematčius tiksliai pasakyti, – prisipažino Sedžvikas, sugrąžindamas dokumentą.

– Kokios mažiausios sumos galėčiau tikėtis už ją?

Vyriškis suraukė antakius. Šiek tiek pagalvojęs ištarė:

– Dešimt. Galbūt penkiolika, bet dvidešimt tikrai būtų aukščiausia suma.

– Dvidešimt svarų? – nepajėgė nuslėpti nusivylimo Adamas. – Atsiprašau, kad jus gaišinau, pone Sedžvikai.

– Ne, ne, pone Skotai, ne taip supratote. Sakiau dvidešimt *tūkstančių* svarų.

8 SKYRIUS

– Dar truputį ikrų? – prie pietų stalo pasiteiravo Petrova.

Romanovas susiraukė. Jo apsimetimas, kad „griežtai konfidenciali informacija“ bus perduota tik aukščiausiu lygiu, partnerės veide sukėlė tik daug žinančią šypseną, ji taip pat nebuvo linkusi tikėti, kad bosas šią popietę turi neatidėliotiną susitikimą konsulate, apie kurį buvo pamiršęs anksčiau užsiminti.

Ana pakėlė sklidiną ikrų šaukštą prie Romanovo tarsi ruoštųsi maitinti nepaklusnų berniuką.

– Ačiū, *ne*, – tvirtai atsisakė Romanovas.

– Tavo reikalas, – pareiškė jaunoji moteris, prieš ikrams išnykstant jos burnoje. Romanovas paprašė sąskaitos. Gavęs popieriaus lapelį, negalėjo susilaikyti nepagalvojęs, kad Rusijoje už tokius pinigus galėtų visą mėnesį maitinti šeimą. Be žodžių sumokėjo.

– Vėliau susitiksime viešbutyje, – trumpai mestelėjo.

– Žinoma, – atsakė Petrova tebesimėgaudama kava. – Kada tavęs laukti?

Romanovas vėl susiraukė.

– Ne anksčiau septintos, – atsakė.

– Ar turi man kokių planų šią popietę, drauge majore?

– Gali daryti ką nori, – išrėžė ir išėjo daugiau netaręs nė žodžio. Išėjęs gatvėn, pasuko priešinga bankui kryptimi, bet suabejojo, ar pavyko apkvailinti moterį, kuri vis dar įtariai stebėjo per viešbučio langą jį ir agentą, kuris beveik dvi valandas kantriai laukė kitoje gatvės pusėje.

Trečią valandą Romanovas vėl sėdėjo privačiame kambaryje penktame aukšte, nuo sienos jį stebėjo trys ponų Bišofų fotografijos, ketvirtasis ponas Bišofas sėdėjo priešais jį, o penktasis stovėjo už nugaros.

– Mes turime... – pradėjo ponas Bišofas taip pat apgalvotai ir formaliai kaip ir iš ryto, – ...penkias dėžes, kurios nebuvo atidarytos nuo jūsų tėvo apsilankymo 1945 metais. Ar jūs pageidautumėte patikrinti turinį?

– Dėl ko dar būčiau grįžęs? – jau netekdamas kantrybės dėl nutaisyto balso ir dirbtinio ritualo, paklausė Romanovas.

– Iš tikrųjų, – sutiko ponas Bišofas, atrodo, nepastebėdamas šiurkščios pastabos. – Dabar jums tereikia pasirašyti atsisakymą, kad būtų galima legalizuoti situaciją pagal Šveicarijos įstatymus.

Romanovas atrodė susirūpinęs.

– Tai tik formalumas.

Rusas vis dar nekalbėjo.

– Jūsų prakilnybe, galite būti tikras, kad esate ne vienintelis jūsų šalies pilietis, laiks nuo laiko sėdintis šiame krėsle.

Ponas Bišofas per stalą pastūmė popieriaus lapą. Smulkiu šriftu vokiškai buvo parašyta daugiau kaip dvidešimt punktų. Romanovas įteiktu auksiniu parkeriu tarp dviejų X suraitė savo parašą. Nebandė sužinoti, ką pasirašo. Pagalvojo, jeigu

jie iki šiol nepavogė senelio palikimo, kodėl turėtų vargintis dabar.

– Gal būsite toks malonus ir eisite su manimi, – pakvietė ponas Bišofas, greitai perdavė popierių sūnui, o šis skubiai pasišalino. Pakilęs tyliai išsivedė Romanovą atgal į koridorių. Bet šį kartą leidosi privačiu valdytojo liftu tiesiai į rūsį.

Atsidarius durims Romanovas kone pamanė, kad jie kalėjime, tik grotos padarytos iš poliruoto plieno. Vyras, sėdintis prie stalo kitapus grotų, tik pamatęs valdytoją pašoko ir pasukęs ilgą cilindrinį raktą atrakino spyną. Romanovas nusekė poną Bišofą per atviras duris ir palaukė, kol juos abu užrakino viduje. Sargybinis vedė juos koridoriumi panašiu į vyno rūsį, su kas keli jardai išdėstytais temperatūros ir drėgmės matuokliais. Šviesa buvo neryški, kad tik matytųsi, kur eiti. Koridoriaus gale jie rado pono Bišofo sūnų, laukiantį prie didžiulių sraigtinių plieno durų. Senis linktelėjo, jaunasis ponas Bišofas įkišo raktą į spyną ir pasuko. Tada pirmyn žengė valdytojas ir atrakino antrąją spyną. Tėvas ir sūnus atstūmė devynių colių storio duris, bet nė vienas neįžengė į saugyklą.

– Jums priklauso penkios dėžės. Numeriai: 1721, 1722, 1723, 1724...

– Ir, be abejonės, 1725, – įsiterpė Romanovas.

– Būtent taip, – sutiko ponas Bišofas. Iš kišenės išėmė mažą paketėlį ir pridūrė: – Štai jūsų vokas su raktu, juo atidarysite visas penkias dėžes.

Romanovas pasiėmė voką ir pasuko prie atviros ertmės.

– Prieš jums įeinant, mes turime atrakinti banko spyną, – pranešė ponas Bišofas. – Ar malonėsite sekti paskui mus?

Romanovas linktelėjo, ir abu ponai Bišofai įėjo į saugyklą. Romanovas palenkė galvą ir žengė paskui. Jaunasis ponas Bišofas atrakino viršutiniąją penkių dėžių spyną, trys mažosios, padėtos ant dviejų didžiųjų, sudarė tikslų kubą.

– Kadangi paliekame jūsų prakilnybę, – prabilo senasis bankininkas, – uždarysime duris, kai jūs panorėsite atidaryti jas, paspauskite raudoną mygtuką šoninėje sienoje, kad mes būtume pasirengę. Turiu jus įspėti, kad šeštą valandą saugykla užsirakina automatiškai, ir jos negalima atidaryti iki kito ryto devintos valandos. Įspėjamoji sirena įsijungs be penkiolikos šeštą.

Romanovas pažiūrėjo į laikrodį ant sienos: septyniolika po trijų. Negalėjo patikėti, kad jam prireiks daugiau nei dviejų valandų sužinoti, kas yra penkiose dėžėse. Du ponai Bišofai nusilenkė ir išėjo.

Romanovas nekantriai laukė, kol už nugaros užsivėrė didžiulės durys. Likęs vienas Aladino urve apsižvalgė ir paskaičiavo, kad aplink visas keturias sienas susidarytų apie du ar tris tūkstančius dėžių, sudėtos ant lentynų jos priminė seifų biblioteką. Įtarė, kad privataus turto šioje saugykloje yra daugiau negu daugelis pasaulio šalių gali įsivaizduoti. Patikrino savo dėžių numerius ir stovėjo laukdamas kaip našlaitis, kuriam pasakė, kad bus antra porcija.

Nusprendė pradėti nuo vienos mažos dėžės. Pasukęs raktą išgirdo trakštelėjimą, ištraukė popierių prigrūstą stalčių. Pervertęs juos pamatė, kad tai didžiulių žemės plotų Bohemijoje ir Bulgarijoje nuosavybės dokumentai. Kažkada buvo verti milijonų, dabar priklausė socialistinei valstybei. Patikrinus kiekvieną dokumentą, į galvą šovė mintis: „nevertas to popie-

riaus, ant kurio parašytas". Romanovas ėmėsi antrosios dėžės. Joje rado kažkada Jo Ekscelencijai grafui Nikolajui Aleksandrovičiui Romanovui priklausiusių bendrovių obligacijų liudijimus. Pelnas buvo paskutinį kartą deklaruotas 1914-aisiais. Keikdamas sistemą, kurioje gimė, perėjo prie trečiosios dėžės. Joje buvo vienintelis dokumentas – senelio testamentas. Užgaišo tik minutę, kol suprato, kad viskas buvo palikta tėvui, taigi dabar jis buvo teisėtas visko ir nieko savininkas.

Nusivylęs Romanovas priklaupė patyrinėti dviejų didesniųjų dėžių, abi buvo tokio dydžio, kad galėtų tilpti violončelė. Suabejojo prieš įkišdamas ir pasukdamas raktą pirmosios dėžės spynoje. Ištraukė didžiulį konteinerį. Žvelgė į jį su viltimi.

Jis buvo tuščias. Buvo galima manyti, kad taip ir gulėjo daugiau kaip penkiasdešimt metų, jeigu jo tėvas visko nepasiėmė, tačiau nebuvo jokios priežasties tuo tikėti. Greitai atrakino penktąją dėžę ir desperatiškai atidarė. Dėžė buvo suskaidyta į dvylika vienodų skyrių. Pakėlė pirmojo skyriaus dangtį, negalėjo patikėti savo akimis. Priešais jį gulėjo tokio dydžio ir spalvų įvairumo brangakmeniai, kad kiekvienas ne karališkos kilmės asmuo būtų aiktelėjęs. Atsargiai pakėlė antrojo skyriaus dangtį, jame buvo tokios kokybės perlai, kurių vienintelis vėrinys paprastą merginą būtų pavertęs gražuole. Atidarius trečiąjį skyrių jo nuostaba nesumažėjo, jis pirmą kartą suprato, kodėl jo senelis buvo vadinamas vienu sumaniausių amžiaus pirklių. O dabar viskas priklauso Aleksui Romanovui, beturčiui vyriausybės tarnautojui, kuris jau svarstė, kaip galėtų pasimėgauti tokiais turtais.

Romanovas užtruko dar beveik valandą, kol patikrino likusių devynių skyrių turinį. Kai pasiekė paskutinįjį, galima sakyti – nuvilиantį, nes jame buvo tik aukso monetos, Romanovas pasijuto visiškai išsekęs. Pažiūrėjo į laikrodį ant sienos: pusė šešių. Pradėjo uždenginėti skyrius, bet per lobių medžioklę aptiko tokį nuostabų daiktą, kad negalėjo susilaikyti jo nenuėmęs. Stabtelėjo pakėlęs ilgą sunkią aukso grandinę, svarinamą taip pat auksinio medaliono. Vienoje pusėje buvo išgraviruotas jo senelio, grafo Nikolajus Aleksandrovičiaus Romanovo – išdidaus, dailaus vyro paveikslas, kitoje – senelės profilis. Ji buvo tokia graži, kad neabejotinai galėjo nešioti bet kurią brangenybę iš šio lobio.

Kurį laiką Romanovas laikė grandinę rankoje, paskui pasikabino medalioną sau ant kaklo. Prieš pakišdamas po marškiniais dar kartą pažvelgė į jį. Uždėjęs dangtį ant paskutiniojo skyriaus, pastūmė dėžę atgal į vietą ir užrakino.

Antrą kartą per dieną Romanovo mintys grįžo prie tėvo ir jo sprendimo, pamačius tokį turtą. Jis grįžo į Rusiją su savo paslaptimi. Ar tikėjosi išvaduoti Aleksą nuo sunkaus gyvenimo? Tėvas visada tikino, kad jo laukia puiki ateitis, bet yra paslapčių, kurioms jis dar per jaunas. Savo ruožtu, jis perdavė tą informaciją valdžiai. Už tai buvo priimtas į komjaunimą, o tėvas tikriausiai nusinešė paslaptį į kapą. Aleksas niekada nebūtų sužinojęs apie turtą, jeigu ne Poskonovas.

Mintys pasuko prie senojo bankininko. Ar jis visą laiką žinojo, ar tai tik sutapimas, kad Poskonovas pirmiausia jį pasiuntė į šį banką? Jo profesijos žmonės neišgyventų, jeigu tikėtų atsitiktinumais. Vienas klaidingas judesys, ir valstybė

nedvejodama pasiųstų į tą patį tėvo ir senelio kapą. Turi būti labai sumanus, kai kitą kartą susisieks su senuoju bankininku. Kitaip gali nesulaukti, kada teks rinktis tarp valdžios tėvynėje ir turto Vakaruose.

– Kai rasiu caro ikoną, tada nuspręsiu, – garsiai pasakė sau. Staiga pasisuko, nes suaidėjo verianti sirena. Pažiūrėjęs į laikrodį nustebo, kad tiek daug laiko praleido užrakintame kambaryje. Nuėjo prie saugyklos durų ir nepažvelgęs atgal nuspaudė raudoną mygtuką. Didžiosios durys pasisukusios atsidarė, už jų pasirodė du sunerimę ponai Bišofai. Sūnus skubiai įžengė į saugyklą, priėjo prie penkių dėžių ir saugiai užrakino banko spynas.

– Jau buvome pradėję jaudintis dėl laiko, – prabilo senasis vyras. – Tikiuosi, kad tai, ką radote, jus patenkino.

– Visiškai, – patvirtino Romanovas. – Kas atsitiks, jeigu aš po kurio laiko negalėsiu grįžti?

– Visiškai nesvarbu, – užtikrino ponas Bišofas. – Kol jūs nesugrįšite, dėžės liks nepaliestos, kadangi jos hermetiškai užsandarintos, jūsų turtas išliks puikios kokybės.

– Kokioje temperatūroje dėžės laikomos?

– Dešimt laipsnių Celsijaus, – atsakė Bišofas, kažkaip sutrikdytas klausimo.

– Ar jos nepraleidžia oro?

– Žinoma, – patvirtino bankininkas, – nepraleidžia ir vandens, nors rūsys niekada nebuvo užtvindytas, – visiškai rimtai pridūrė.

– Kas jose bebūtų, yra visiškai apsaugota nuo bet kokio tyrinėjimo?

– Jūs esate tik trečias žmogus, per penkiasdešimt metų pažvelgęs į tų dėžių vidų.

– Puiku, – apsidžiaugė Romanovas, žvelgdamas žemyn į poną Bišofą. – Nes yra tokia galimybė, kad aš norėsiu grįžti jau rytoj rytą ir padėti saugoti savo indėlį.

– Ar galėtumėte sujungti mane su ponu Pembertonu?

Po ilgos pauzės pasigirdo:

– Ponas Pembertonas čia nedirba.

– Tai *Barclays International* Sityje, taip?

– Taip, pone.

– Ponas Lorensas Pembertonas. Esu įsitikinęs, kad pasirinkau tą atšaką.

Šį kartą tyla truko dar ilgiau.

– O, taip, – galų gale pasigirdo atsakymas. – Dabar matau, kuriame skyriuje jis dirba. Pažiūrėsiu, ar jis yra.

Adamas išgirdo tolumoje skambantį telefoną.

– Atrodo, kad šiuo metu jo nėra prie stalo. Ar norėtumėte palikti žinutę?

– Ne, ačiū, – padėkojo Adamas ir padėjo ragelį. Sėdėjo ir galvojo. Nors temo, šviesų nejungė. Jeigu jis ketina tęsti toliau, jam reikia informacijos, kurią lengvai galėtų suteikti bankininkas Lorensas.

Pasisuko raktas duryse, Adamas stebėjo įeinantį ir įjungiantį šviesas Lorensą. Krūptelėjo pamatęs priešais sėdintį Adamą.

– Kaip atsidaryti sąskaitą Šveicarijos banke? – buvo pirmieji Adamo žodžiai.

– Manau, kad būtų nelengva, jeigu teturi kitos savaitės bedarbio čekį, – atsakė Lorensas. – Atsargiai, jie paprastai užkoduoja Anglijos klientų pavardes, – pridūrė ant stalo padėdamas *Evening News,* – tavo būtų „skurdžius“.

– Galbūt nustebsi, bet klausiau rimtai, – tęsė Adamas.

– Na, – jau rimtai atsakydamas į klausimą, pradėjo Lorensas, – tiesą sakant, bet kas gali atsidaryti sąskaitą Šveicarijos banke, jeigu turi pakankamą pinigų sumą. Pakankama būtų bent dešimt tūkstančių svarų.

– Taip, o ką reikėtų daryti, norint išsiimti pinigus?

– Galima telefonu arba asmeniškai, tuo požiūriu Šveicarijos bankai nedaug skiriasi nuo Anglijos bankų. Tačiau nedaug klientų rizikuoja pasiimti telefonu, nebent jie gyvena tokioje šalyje, kur nėra mokesčių įstatymų, kuriuos būtų galima pažeisti. Dėl ko tada pirmiausia rinktųsi Šveicarijos finansų šulus?

– Kas atsitinka, kai klientas miršta, o bankas nežino, kas yra teisėtas turto savininkas?

– Jie nieko nedaro, bet pretendentas turi įrodyti, kad yra tas asmuo, kuris turi teisę paveldėti banko indėlius. Tai visiškai nesunku, jeigu turi tinkamus dokumentus: testamentą ir tapatybės dokumentą. Mes kiekvieną dieną sprendžiame tokius klausimus.

– Bet tu ką tik pripažinai, kad tai nelegalu!

– Ne užjūrių klientams arba kai reikia subalansuoti mūsų aukso išteklius, jau nekalbant apie banko knygas. Bet Anglijos

bankas griežtai kontroliuoja kiekvieną įeinantį ir išeinantį iš šalies pensą.

– Taigi, jeigu turėčiau teisę gauti milijono svarų vertės aukso, kurį paliko dėdė iš Argentinos ir padėjo saugoti Šveicarijos banke, man reikėtų įstatymiškai tinkančių dokumentų, įrodančių, jog esu paveldėtojas, tada galėčiau nuvykti ir paprašyti?

– Niekas tavęs nelaikytų, – patvirtino Lorensas, – nors pagal dabartinius įstatymus turėtum parsivežti auksą ir parduoti Anglijos bankui, už, jų manymu, tinkamą kainą, o po to sumokėti už tą sumą paveldėjimo mokestį.

Adamas tylėjo.

– Jeigu turi argentinietį dėdę, kuris paliko tau visą tą auksą, protingiausia būtų palikti jį ten, kur yra. Esant šiai vyriausybei, jeigu laikysiesi įstatymo raidės, tau liks apie septynis su puse procentų tikrosios turto vertės.

– Gaila, kad neturiu dėdės iš Argentinos, – atsiliepė Adamas.

– Jis neturi būti iš Argentinos, – patikslino Lorensas, atidžiai stebėdamas kiekvieną draugo reakciją.

– Ačiū už informaciją, – padėkojo Adamas ir dingo savo kambaryje.

Paskutiniai dėlionės gabalėliai surado savo vietas. Jis turi *Roget* ikonos kvitą, skirtą jo tėvui; dabar tik reikėjo testamento kopijos, įrodančios, kad dokumentas buvo paliktas jam. Tada jis galėtų įrodyti esąs bevertės arba neįkainojamos – vis dar nebuvo tikras dėl to – caro ikonos kopijos savininkas. Tą naktį gulėdamas be miego prisiminė tėvo laiško žodžius: „Jei-

gu yra kas nors, ką būtų galima gauti iš šio voko turinio, prašau tik vieno, kad tavo motina būtų pirmoji, kuri turės naudos iš jo, nors niekada nesužinos, iš kur toji sėkmė atėjo."

Romanovas grįžo į viešbutį pro Rusijos konsulatą. Jis rado Petrovą sėdinčią kambario kampe, skaitančią ir tabaluojančią kojomis ant kėdės. Mergina vilkėjo džinsais ir ryškiai rausvu megztuku.

– Tikiuosi, kad popietė buvo sėkminga, – mandagiai kreipėsi Romanovas.

– Tikrai taip, – atsakė Ana. – Labai naudinga aplankyti Ciuricho galerijas. Bet papasakok apie *savo* popietę. Ar ji taip pat buvo sėkminga?

– Mano mažyte, tai buvo netikėtas atradimas, ne mažiau. Galėtume ramiai pavakarieniauti mano kambaryje, viską tau papasakočiau, stilingai atšvęstume.

– Kokia nuostabi mintis, – pritarė moteris, – ar galiu užsakyti vakarienę?

– Žinoma, – sutiko Romanovas.

Petrova numetė knygą ant grindų ir susikaupė prie didžiulio *á la carte* meniu, palikto prie Romanovo staliuko. Gana nemažai užtruko, kol išrinko patiekalus banketui, net Romanovui padarė įspūdį.

Ana kaip pirmąjį patiekalą pasirinko *gravad lax* (plonai supjaustytą žalią lašišą) su krapų padažu. Prie jo – pusę butelio *Premier Cru Chablis 1958*. Užkandžiaudamas Romanovas

papasakojo jai apie paveldėtus šeimos turtus. Jam kalbant apie vis naujus lobius, merginos akys vis labiau ir labiau plėtėsi. Romanovo monologą tik kartą nutraukė su staleliu ant ratų privažiavęs padavėjas. Ant stalelio pūpsojo sidabrinis padėklas. Padavėjas atidengė padėklą, ant jo puikavosi ėriuko šoninė su cukinijomis ir mažytėmis šviežiomis bulvėmis. Prie šio patiekalo buvo patiektas butelis *Gevrey-Chambertin.*

Prie deserto, purios aviečių suflė, ekspertės manymu, tiko tik puikusis *Château Yquem.* Ji pasirinko keturiasdešimt devintųjų. Nuo vyno jai kilo noras dainuoti rusų liaudies dainas. Šiuo metu Romanovui toks elgesys atrodė nederamas.

Gerdama paskutinį vyno lašą Petrova atsistojo ir truputėlį svyruodama pasakė:

– Už Aleksą, vyrą, kurį myliu.

Romanovas pritardamas linktelėjo ir priminė, kad jiems galbūt laikas į lovą, nes kitą rytą pirmuoju skrydžiu grįžta į Maskvą. Išstūmęs stalelį ant ratų į koridorių, ant durų rankenos pakabino ženklą „Netrukdyti“.

– Įsimintinas vakaras, – nusiaudama batus šypsojosi moteris. Romanovas sustojęs gėrėjosi, kaip ji nusivelka drabužius. Kai jis atsisegė marškinius, mergina liovėsi nusirenginėti ir aiktelėjo iš nuostabos.

– Jis nuostabus, – įvertino su pagarbia baime. Romanovas pakėlė aukso medalioną.

– Tik dailus mažmožis palyginus su tuo, ką ten palikau.

– Mielas drauge, – vaikišku balsu sučiauškėjo Ana, tempdama jį į lovą, – ar supranti, kaip tave dievinu, žaviuosi ir gerbiu?

– Um, – pritarė Romanovas.

– Taip pat žinai, – tęsė mergina, – kad niekada tavęs neprašiau jokios paslaugos.

– Jaučiu, kad dabar paprašysi, – spėjo Romanovas, kai ji pakėlė paklodę.

– Jeigu aukso grandinė – tik dailus mažmožis, gal leistum man ją retkarčiais segėti?

– Retkarčiais? – nustebo Romanovas, žiūrėdamas Anai į akis. – Kodėl retkarčiais? Mano mieloji, kodėl ne visada? – Netaręs daugiau nė žodžio nusiėmė aukso grandinę ir užkabino merginai ant kaklo. Ana atsiduso užčiuopusi storus aukso grandinės žiedus, kurių Romanovas nepaleido.

– Man skauda, Aleksai, – susijuokusi pasakė, – prašau, paleisk.

Bet Romanovas tik stipriau patraukė grandinę. Ašaros pradėjo tekėti merginos skruostais, o metalas įsirėžė į odą.

– Negaliu normaliai kvėpuoti, – žioptelėjo tyrėja. – Prašau, liaukis erzinęs.

Vyras ir toliau veržė grandine jos gerklę, kol veidas išraudo nuo priplūdusio kraujo.

– Tu niekam nepasakosi apie netikėtą mano sėkmę, taip, mano mažyte?

– Ne, niekada, Aleksai. Niekam. Gali manimi pasikliauti, – desperatiškai žadėjo springdama.

– Ar galiu visiškai neabejoti? – paklausė su grėsmės gaidele balse.

– Taip, žinoma, bet, prašau, liaukis, – pyptelėjo beviltiškai kabindamasi dailiomis rankutėmis į šviesius savo šeimininko plaukus. Bet Romanovas tarsi krumpliaračiu vis stipriau ver-

žė ir veržė aukso grandine aukos kaklą. Pasukdamas grandinę paskutinį kartą, nesuvokė, kad mergina beviltiškai kabinasi jam į plaukus.

– Esu įsitikinęs, kad supranti, jog turiu nė kiek neabejoti, kad niekam nepapasakosi mūsų paslapties, – paaiškino jai. Bet mergina neišgirdo jo pasiteisinimo, nes jos kaklo slankstelis jau buvo trakštelėjęs.

Rytą bėgdamas krantine Adamas apmąstė užduotis, kurias dar turi atlikti.

Jeigu iš Hitrou išskristų trečiadienį rytiniu reisu, galėtų į Londoną sugrįžti tą patį vakarą arba vėliausiai ketvirtadienį. Bet prieš išvykstant į Ženevą, reikėjo sutvarkyti dar keletą reikalų.

Sustojo ant šaligatvio priešais savo namą ir pasitikrino pulsą, tada laiptais užkopė į butą.

– Tau trys laiškai, – pranešė Lorensas. – Man nė vieno. Žiūrėk, – pridūrė, kai Adamas atėjo į virtuvę, – du minkštuose vokuose. Adamas paėmė laiškus ir pakeliui į vonią padėjo ant savo lovos. Iškentėjo šaltą dušą penkias minutes, paskui susisupo į rankšluostį. Apsirengęs atplėšė vokus. Pradėjo nuo balto. Paaiškėjo, kad Heidė dėkoja už vakarienę ir tikisi susitikti dar kartą. Nusišypsojęs atplėšė vieną minkštą voką. Jame buvo oficialus raštas iš Užsienio reikalų ministerijos personalo koordinavimo skyriaus.

Kapitonas Skotas – laipsnis kažkaip nederėjo – buvo kviečiamas dalyvauti medicininiame patikrinime kitą pirmadienį,

trečią valandą Harlio gatvėje 12. Lydės daktaras Džonas Vensas.

Pagaliau atplėšė antrąjį rudą voką ir išsiėmė *Loido, Kokso ir Kingo* banko filialo Pal Malo gatvėje laišką, informuojantį mielą poną/ponią, kad jie gavo penkių šimtų svarų čekio kvitą iš *Holbruko, Holbruko ir Gaskono,* pagal paskutinius duomenis jo banko sąskaitoje trūksta 272 svarų 18 šilingų ir 4 pensų. Patikrinęs sąskaitą, Adamas pamatė, kad pirmą kartą gyvenime viršijo sąskaitą. Žinojo, kad jeigu būtų kariuomenėje, į tokią situaciją būtų žiūrima nepalankiai. Mažiau nei prieš dvidešimt metų kai kuriuose pulkuose karininkas už sąskaitos viršijimą buvo teisiamas karo lauko teisme.

Ką sakytų jo kolegos karininkai, jeigu būtų prasitaręs, kad be realios garantijos, jog sugrąžins, ketino iš sąskaitos pasiimti du šimtus svarų?

Baigęs rengtis, Adamas sugrįžo į virtuvę pas Lorensą.

– Kaip Irano šachas? – pasiteiravo.

– O, labai supratingas, tikrai, – atsakė Lorensas, atsiversdamas *Daily Telegraph*, – atsižvelgiant į aplinkybes. Pažadėjo sutvarkyti visus finansinius nesklandumus, bet kurį laiką, kol Vakarai neleido pakelti naftos kainų, turėjo mažai pinigų.

– Kur nusivedei jį pietų? – pasidomėjo Adamas, mėgaudamasis žaidimu.

– Pasiūliau *Green Man* piemenų kepsnį, bet prakeiktas vyrukas pasirodė gana šykštus. Atrodo, jis ir imperatorienė turėjo skubėti į *Harrods*, kad juos pamatuotų naujiems sostams. Būčiau ėjęs kartu, bet mano bosas norėjo, kad ištuštinčiau šiukšlių dėžę, taigi praleidau ir *Harrods* sandorį.

– Ką ruošiesi daryti šiandien?

– Neturėčiau tau to sakyti, – kalbėjo Lorensas, žiūrėdamas į nugalėtosios Anglijos kriketo komandos kapitono Tedo Deksterio nuotrauką, – bet Anglijos banko valdytojui reikia mano nuomonės, ar turėtume devalvuoti svarą nuo 2,80 iki 2,40 dolerio.

– Ir ką tu manai?

– Aš jau vyrukui paaiškinau, kad 240 yra tik autobusas, važinėjantis tarp Golders Grino ir Edžveiro, jeigu nepajudėsiu, praleisiu savo mėgstamiausią 14-ąjį, – paaiškino Lorensas, žiūrėdamas į laikrodį.

Adamas juokėsi žiūrėdamas, kaip draugas užtrenkia savo lagaminėlį ir dingsta per duris. Lorensas labai pasikeitė po Velingtono baigimo. Gal dėl to, kad Adamas jį prisiminė tik kaip mokyklos kapitoną, kuris su aukščiausia klasikine stipendija išvyko į Baliolį. Tais laikais jis atrodė toks rimtas, jam, žinoma, buvo prognozuojami rimtesni darbai. Niekas nebūtų pagalvojęs, kad jis taps Berklio banko investicijų analitiku. Bendraamžiai Oksforde juokaudavo, kad jis bus ministrų kabinete. Ar įmanoma, kad iš tų dievaičių, vyresnių už tave pora metų, visada tikimasi per daug? Baigiant mokyklą jų draugystė sustiprėjo. Kai Adamas buvo išsiųstas į Malają, Lorensas nepatikėjo kariuomenės pranešimu, kad jo draugas dingęs, ir manoma, jog jis miręs. Kai Adamas pareiškė, kad išeina iš kariuomenės, Lorensas neprašė jokių paaiškinimų ir nereiškė jokių pretenzijų, kad jis neturi darbo. Adamas tikėjosi, kad galės atsilyginti už tokį draugiškumą.

Adamas išsikepė kiaušinį ir porą bryzelių šoninės. Ne kažin ką galėjo nuveikti iki pusės dešimtos, nors surado laiko parašyti seseriai ir įdėti į voką penkiasdešimties svarų čekį.

Pusę dešimtos paskambino telefonu. Ponas Holbrukas – Adamas svarstė, ar jis turi krikščionišką vardą – negalėjo nuslėpti nuostabos sulaukęs skambučio iš jaunojo pono Skoto. „Dabar, kai mano tėtis mirė, *aš* turėčiau būti senasis ponas Skotas“, – norėjo pasakyti Adamas. Holbrukas dar labiau nustebo dėl jo prašymo.

– Be abejonės, tai kažkaip susiję su voku, – sumurmėjo, bet sutiko tėvo testamento kopiją išsiųsti paštu tą pačią popietę.

Kitų savo reikalų Adamas negalėjo sutvarkyti telefonu. Užrakino butą, išėjo į gatvę ir įšoko į autobusą, važiuojantį į Kingsroudą. Iš dviaukščio autobuso išlipo prie Haid parko kampo ir nuėjo į Pal Malo gatvėje esantį *Loido* banką. Atsistojo į eilę prie valiutos keityklos. Kai Adamas atsidūrė eilės priekyje, mandagi asistentė pasiteiravo:

– Kuo galėčiau padėti?

– Norėčiau penkiasdešimties svarų Šveicarijos frankais, penkiasdešimties grynaisiais ir penkiasdešimties kelionės čekiais.

– Jūsų pavardė? – paklausė.

– Adamas Skotas.

Mergina į didžiulį stalo kompiuterį įvedė kažkokius skaičius, paskui keletą kartų pasuko rankeną. Pažvelgė į rezultatą ir išėjo iš kambario. Po kelių minučių grįžo su banko pranešimo, kurį Adamas gavo šį rytą, kopija.

– Bendra suma su mokesčiais bus 202 svarai, 1 šilingas ir 8 pensai. Jūsų kreditinėje sąskaitoje lieka 70 svarų, 16 šilingų ir 4 pensai, – informavo mergina.

– Taip, – sutiko Adamas, bet nepridūrė, kad kai sesuo pateiks čekį, liks tik 20 svarų 16 šilingų ir 4 pensai. Jis pradėjo

tikėtis, kad Užsienio reikalų ministerija po savaitės sumokės, kitaip bus dar vienas kuklus mėnuo. Na, žinoma, nebent...

Adamas asistentės akivaizdoje užpildė kelionės čekius, o ji padavė penkis šimtus devyniasdešimt keturis Šveicarijos frankus ir penkiasdešimt svarų grynaisiais. Tai buvo didžiausia Adamo kada nors turėta pinigų suma.

Kitu autobusu nuvyko į Britanijos Europos oro linijų terminalą Kromvelio kelyje. Čia paprašė merginos užsakyti jam bilietą į abi puses į Ženevą.

– Pirma ar ekonominė klasė? – pasitikslino mergina.

– Ekonominė, – atsakė Adamas, pralinksmėjęs nuo minties, kad kas nors gali pamanyti, jog jis norės skristi pirmąja klase.

– Pone, bus trisdešimt vienas svaras.

Adamas sumokėjo grynaisiais ir įsidėjo bilietą į vidinę kišenę. Grįžo į butą ir lengvai papietavo. Po pietų paskambino Heidei, ji sutiko kartu pavakarieniauti jo virtuvėje aštuntą valandą. Prieš vakarienę su Heide Adamas turėjo įsitikinti vienu dalyku.

Romanovą pažadino skambantis telefonas.

– Klausau, – atsiliepė.

– Labas rytas, drauge Romanovai. Tai Melinskis, antrasis ambasados sekretorius.

– Labas rytas, kuo galėčiau pasitarnauti?

– Tai dėl pilietės Petrovos.

Romanovas nusišypsojo, nes žinojo, kad ji guli vonioje.

– Ar aptikote merginą, kai pranešėte apie jos dingimą?

– Ne, – atsakė Romanovas, – ji šiąnakt nemiegojo savo lovoje.

– Suprantu, – kalbėjo antrasis sekretorius. – Tada jūsų įtarimai, kad ji galbūt dezertyravo, atrodo, pasitvirtins.

– Bijau, kad taip, – pritarė Romanovas, – grįžęs į Maskvą turėsiu pateikti savo viršininkams išsamią ataskaitą.

– Taip, žinoma, drauge majore.

– Nurodysiu, kad jūs man visokeriopai pagelbėjote sprendžiant šią problemą.

– Ačiū, drauge majore.

– Praneškite man, kai gausite kokios nors informacijos, galinčios nurodyti, kur ji yra.

– Be abejo, drauge majore.

Romanovas padėjo ragelį ir nuėjo į gretimo kambario vonią. Pažvelgė į vonioje susirietusį kūną. Anos akys buvo išsivertusios iš akiduobių, veidas perkreiptas, oda jau pilka. Užmetęs ant negyvo moters kūno rankšluostį ir užrakinęs duris, grįžo į savo apartamentus ir labai ilgai prausėsi duše.

Grįžo tik susisupęs į rankšluostį, atsisėdo savo lovos pusėje ir pakėlė telefono ragelį. Užsisakė pusryčius, juos pristatė po penkiolikos minučių. Per tą laiką jis apsirengė. Išgėręs apelsinų sulčių ir suvalgęs ragelius, grįžo prie telefono, stengėsi prisiminti viešbučio šeimininko pavardę. Prisiminė, kai registratorius ištarė:

– *Guten Morgen, mein Herr.*

– Prašyčiau Žako, – teištarė Romanovas. Po akimirkos pasigirdo šeimininko balsas.

– Labas rytas, pone Romanovai.

– Turiu delikatų reikalą, pone, tikiuosi, kad galėsite man padėti.

– Žinoma, aš pabandysiu, – pasigirdo atsakymas.

– Turiu gana vertingą daiktą, kurį norėčiau padėti saugoti banke, bet nenorėčiau...

– Visiškai suprantu jūsų susirūpinimą, – pasakė šeimininkas. – Kuo galėčiau padėti?

– Man reikia didelės talpos tam daiktui įdėti.

– Ar skalbinių pintinė būtų pakankamo dydžio?

– Tinkamo, bet ar jos dangtis saugus?

– O, taip, – patikino Žakas, – dažnai jas mėtome lifto šachtose.

– Nuostabu, – apsidžiaugė Romanovas.

– Gausite ją po kelių minučių, – pažadėjo Žakas. – Atsiųsiu jums nešiką. Taip pat galiu pasiūlyti nuvežti į apačią krovinių liftu kitoje viešbučio pusėje, kad niekas nematytų jūsų išeinant.

– Labai apdairu, – įvertino Romanovas.

– Ar jūsų lauks automobilis?

– Ne, – atsakė Romanovas, – aš...

– Tada pasirūpinsiu, kad jūsų lauktų taksi. Kada jums jo reikės?

– Ne vėliau kaip po pusės valandos.

– Po dvidešimties minučių stovės prie krovinių įvažiavimo.

– Jūs labai pagelbėjote, – padėkojo Romanovas. Paskui pridūrė:

– Ne veltui Valstybinio banko valdytojas jus taip gyrė.

– Jūs labai malonus, pone Romanovai, – kuklinosi Žakas. – Ar dar ko nors reikės?

– Gal malonėtumėte paruošti mano sąskaitą, kad paskui nereikėtų gaišti.

– Žinoma.

Romanovas padėjo ragelį, norėjosi tokį aptarnavimą eksportuoti į Maskvą. Palaukęs minutę, surinko pirmąjį iš dviejų vietinių numerių. Abiem atvejais jo norai buvo nedelsiant patenkinti. Kai trečią kartą padėjo telefono ragelį, į duris švelniai pabeldė. Romanovas skubiai nuėjo atidaryti durų. Koridoriuje stovėjo jaunas nešikas su skalbinių pintine prie šono. Mandagiai šypsojosi. Romanovas tik linktelėjo ir įsitraukė dėžę vidun.

– Kai taksi atvažiuos, sugrįžkite, – paliepė Romanovas.

Nešikas pasišalino, o Romanovas užrakino duris ir užkabino grandinėlę. Paskui nuvežė dėžę į pagrindinį miegamąjį ir paliko prie lovos. Atsegė tvirtus odinius diržus ir atidengė dangtį.

Paskui atrakino vonios kambarį, paėmė ant rankų sustirusį Petrovos kūną ir pabandė jį įkišti į pintinę. Lavonas jau pradėjo stingti, kojos nesilankstė, moteris netilpo. Romanovas paguldė nuogą Petrovą ant grindų. Įtempė plaštaką ir taip smogė į dešinę koją, kad toji lūžo kaip medžio šaka per audrą. Tą patį pakartojo su kairiąja koja. Tarsi giljotina – antro bandymo nereikėjo. Tada sulenkė kojas po kūnu. Romanovui buvo smagu suvokti, kad jeigu jis būtų nužudytas, Ana Petrova niekaip nebūtų pajėgusi jo įkišti į pintinę, kad ir ką būtų bandžiusi sulaužyti. Tada vyras nustūmė vežimėlį į tyrėjos miegamąjį ir ištuštino visus stalčius: švarius ir nešvarius

Anos drabužius, batus, kosmetikos krepšelį, dantų šepetėlį ir net seną savo nuotrauką, kurios neįtarė ją turint – viską sumetė į pintinę ant kūno. Nukabinęs aukso medalioną Anai nuo kaklo, įsitikino, kad neliko jokių moters daiktų, uždengė jos kūną viešbučio vonios rankšluosčiu ir dosniai apipurškė *Chanel No.5*, juos pagal etiketą dovanojo viešbučio administracija. Galop saugiai diržais surišo dangtį ir išvežęs girgždančią pintinę, paliko prie durų.

Romanovas pradėjo krautis savo lagaminą, dar nebuvo baigęs, kai pasigirdo beldimas į duris.

– Palauk, – griežtai paliepė. Už durų pasigirdo duslus atsakymas:

– *Ja, mein Herr.*

Po kelių akimirkų Romanovas atidarė duris. Įėjo nešikas, linktelėjo Romanovui ir truktelėjo skalbinių pintinę, tačiau prireikė stipraus Romanovo stumtelėjimo koja, kad pintinė pajudėtų. Nešikas prakaitavo su pintine koridoriumi, o Romanovas ėjo šalia ir nešėsi savo lagaminą. Kai nuėjo į viešbučio galą, Romanovas pirmiausia stebėjo, kad pintinė saugiai įvažiuotų į krovinių liftą, paskui įžengė pats.

Kai atsivėrė žemutinio aukšto durys, Romanovui palengvėjo, nes jį pasveikino prie didžiulio mersedeso su atvira bagažine stovintis Žakas. Taksi vairuotojas ir nešikas pakėlė skalbinių pintinę ir įspraudė į bagažinę. Tačiau Romanovo lagaminas nebetilpo, teko jį padėti automobilio priekyje, šalia vairuotojo.

– Ar jūsų sąskaitą persiųsti į konsulatą, *mein Herr?* – pasiteiravo Žakas.

– Taip, būtų gerai.

– Tikiuosi, kad viskas pavyko taip, kaip jūs tikėjotės, – pasakė Žakas, išvykstančiam svečiui atidarydamas galines mersedeso dureles.

– Visiškai, – atsakė Romanovas.

– Malonu. Ar jūsų jaunoji kolegė prisijungs prie jūsų? – pasidomėjo šeimininkas, per petį pažvelgdamas atgal į viešbutį.

– Ne, neprisijungs, – paaiškino Romanovas, – ji jau anksčiau išvažiavo į oro uostą.

– Žinoma, – pritarė Žakas, – tik gaila, kad nesusitikau. Prašau perduoti mano geriausius linkėjimus.

– Būtinai perduosiu, – pažadėjo Romanovas, – nekantrauju kuo greičiau vėl sugrįžti į jūsų viešbutį.

– Ačiū, pone, – padėkojo šeimininkas, kai Romanovas įsmuko į galinę automobilio sėdynę, jam beliko tik užverti dureles.

Atvykęs į *Swissair* oro linijų skyrių Romanovas užregistravo savo bagažą ir po kelių minučių išvyko į banką. Pono Bišofo sūnus ir dar vienas vyras pilkais drabužiais jau laukė jo vestibiulyje.

– Kaip malonu taip greitai vėl jus matyti, – pasidžiaugė jaunasis ponas Bišofas. Romanovą nustebino sodrus jo balsas. Taksi automobilio vairuotojas atidarė bagažinę ir palaukė, kol pono Bišofo kompanionas, beveik keturių su puse pėdų ūgio, tvirtai sudėtas vyras, lengvai kaip biskvitinį pyragaitį iškėlė skalbinių pintinę. Romanovas sumokėjo ir nusekė paskui poną Bišofą į tolimąjį liftą.

– Mes viską paruošėme pagal jūsų pageidavimą telefonu, – kalbėjo ponas Bišofas. – Mano tėvas apgailestavo, kad negali

dalyvauti. Jis jau seniai buvo susitaręs susitikti su kitu klientu ir tikisi, kad suprasite.

Romanovas numojo ranka.

Liftas nusileido tiesiai į žemutinį aukštą. Sargybinis, pamatęs poną Bišofą, atrakino didžiulį plieninį narvą. Romanovas ir du bankininkai lėtai ėjo koridoriumi, jiems iš paskos milžinas nešė pintinę.

Romanovas pažino prie saugyklos durų sukryžiavusį rankas stovintį dar vieną partnerį, kurį buvo matęs vakar. Ponas Bišofas linktelėjo, ir partneris, netaręs nė žodžio, įkišo raktą į saugyklos spyną. Ponas Bišofas atrakino antrąją, tada abu atstūmė didžiules plienines duris. Ponas Bišofas ir jo partneris įėjo prieš Romanovą ir atrakino viršutiniąsias visų penkių jo dėžių spynas. Sargybinis padėjo pintinę šalia jų ant grindų.

– Ar jums reikės pagalbos? – pasiteiravo ponas Bišofas, paduodamas užantspauduotą asmeninį voką rusui.

– Ne, ačiū, – užtikrino Romanovas, bet neatsipalaidavo, kol užsidarė didžiulės durys ir visi keturi šveicarai pagalbininkai išnyko kitoje pusėje.

Įsitikinęs, kad liko vienas, pažvelgė į vieną didelę dėžę, kurią žinojo esant tuščią: ji buvo mažesnė, negu jam atrodė. Prakaito karoliukai pakibo ant kaktos, kai atrakinęs dėžę ištraukė ir atidengė oro nepraleidžiantį dangtį. Bus labai ankšta. Romanovas atsegė pintinės diržus, išėmė viską, išskyrus kūną. Pažvelgė į iškreiptą veidą, gilios žymės ant kaklo buvo tamsiai mėlynos. Pasilenkęs paėmė moterį per juosmenį ir pakėlė, tačiau nejudėjo nė viena kūno dalis, tik nulaužtos kojos, teko ją ant galvos įmesti į dėžę. Net tada norėdamas uždaryti dėžę turėjo patvarkyti įvairias jos galūnes: jei Ana būtų bent

coliu aukštesnė, pastangos liktų bevaisės. Šalia kūno sugrūdo visus merginos daiktus, tik *Chanel* kvepiantį rankšluostį paliko pintinėje.

Romanovas dangčiu užspaudė oro nepraleidžiančią dėžę, užrakino ir pastūmė atgal į saugią vietą. Du kartus patikrino, ar jos tikrai niekas negalės atrakinti be jo asmeninio rakto. Jam palengvėjo, kai nepajėgė net pajudinti dangčio. Akimirką dvejojo, žvelgdamas į antrąją didžiąją dėžę, bet suprato, kad dabar ne laikas mėgautis: teks palaukti kitos progos. Patenkintas, kad viskas vėl savo vietose, užsegė skalbinių pintinę ir nuvežė prie saugyklos išėjimo. Nuspaudė mažą raudoną mygtuką.

– Tikiuosi, kad viskas tvarkinga, – prabilo ponas Bišofas iškart, kai grįžo užrakinęs visas penkias dėžes.

– Taip, ačiū, – atsiliepė Romanovas. – Ar būtų įmanoma, kad kas nors sugrąžintų skalbinių pintinę į *St. Gothard* viešbutį?

– Žinoma, – atsakė bankininkas, linktelėjęs į didįjį vyrą.

– Ar galite garantuoti, kad be manęs dėžės nebus paliestos? – paklausė, kai jie ėjo koridoriumi.

– Savaime suprantama, jūsų prakilnybe, – tarsi įsižeidęs dėl tokio klausimo užtikrino ponas Bišofas.

– Kai grįšite, – tęsė, – rasite viską taip, kaip palikote.

„Na, ne visiškai“, – pagalvojo Romanovas.

Išėjęs iš lifto Romanovas pastebėjo pono Bišofo tėvą su kitu klientu.

Policijos motociklo lydimame mersedese skubiai išnyko Irano šachas, banko valdytojas diskretiškai pamojo atsisveikindamas.

Prie įėjimo į banką jaunasis ponas Bišofas nusilenkė ir pasakė:

– Kai vėl būsite Ciuriche, lauksime jūsų apsilankymo, jūsų prakilnybe.

– Ačiū, – padėkojo Romanovas ir paspaudęs ranką jaunuoliui nuėjo šaligatviu prie laukiančio juodo automobilio, nugabensiančio jį į oro uostą.

Nusikeikė. Šį kartą *pamatė* agentą, kurį anksčiau buvo pastebėjęs viešbutyje.

9 SKYRIUS

– Sumuškite jį, pone, – Adamui į ausį sušnibždėjo kapralas.

– Maža vilties, – suniurzgėjo Adamas, iššokdamas į ringo vidurį.

Jo laukė liesas, raumeningas instruktorius.

– Pažiūrėkime, kaip jums seksis kelis raundus.

Adamas šokinėjo ir rangėsi priešais fizinio rengimo instruktorių, ieškodamas progos.

Adamas smūgiavo kairiąja, bet, deja, pats gavo smūgį į nosį.

– Prisidenk, – įspėjo viršila.

Adamas smūgiavo visa jėga dar kartą ir pataikė instruktoriui į krūtinę, bet už tai sulaukė staigaus smūgio į kairiąją galvos pusę. Susvyravo, bet šį kartą pavyko atmušti smūgius ir iš kairės, ir iš dešinės.

– Jūs silpnas, pone, tai jūsų bėda. Nepajėgtumėte pramušti ryžių pudingo luobelės.

Adamas padarė klaidinantį judesį dešiniąja, tada užsimojo kairiąja ir smogė taip, kad nuo smūgio į smakrą viršila susvyravo ir nugriuvo.

Kol viršila gulėjo ant grindų, šalia ringo stovintis kapralas kvailai šypsojosi. Galų gale jam pavyko atsistoti ant kojų.

– Atsiprašau, – teisinosi prisidengdamas ir pasiruošdamas Adamas.

– Neatsiprašinėk, prakeiktas kvaily... pone. Velniškai geras smūgis. Jeigu tiksliai, techniškas nokautas. Turėsiu palaukti dieną ar dvi, kol galėsiu atsikeršyti.

Adamas atsiduso su palengvėjimu ir nuleido rankas.

– Bet tai nereiškia, kad jūs galite atsipūsti. Treniruokitės su svoriais, pone. Darykite pusiausvyros ir gimnastikos pratimus.

Viršila dar valandą vaikė, daužė, kankino, tiesiog niokojo Adamą, kol šis netekęs jėgų kaip maišas krito ant grindų. Nebūtų pajėgęs net laikraščio pakelti.

– Neblogai. Manau, kad Užsienio reikalų ministerija ras jums nišą. Žiūrėkite, – pridūrė, – beveik visi šlapi kaip pašluostė, net *jūs* turite galimybę suspindėti.

– Jūs labai malonus, viršila, – atsiliepė Adamas, tebegulėdamas aukštielninkas.

– Kelkitės, – sumaurojo instruktorius. Adamas nenoromis atsistojo tokiu greičiu, kokį leido nukamuotas kūnas.

– Nesakykite man, viršila.

– Atsistatymas rodo pajėgumą, o ne greitis, – abu pasakė beveik unisonu.

– Liūdna ta diena, kai išėjote iš kariuomenės, – kalbėjo instruktorius, kai jie grįžo į *Karalienės klubo* persirengimo kambarį.

– Nedaug karininkų mane paguldė ant grindų, – instruktorius švelniai palietė Adamo smakrą. – Pasimokiau nenuvertinti žmogaus, kuris ištvėrė devynis mėnesius maitindamasis

siauraakių maistu. Taigi tikėkimės, kad Užsienio reikalų ministerija irgi jūsų nenuvertins.

Viršila pakilo nuo suolelio prie savo spintelės.

– Tuo pačiu laiku trečiadienį?

– Trečiadienį negalėsiu. Nespėsiu grįžti iš Ženevos.

– Šiomis dienomis šlaistomės po Europą?

– Jeigu jums tiktų, galėčiau ketvirtadienį iš ryto, – atsakė Adamas ignoruodamas pašaipą.

– Jeigu teisingai prisimenu, gydytojų patikrinimas jums pirmadienį.

– Taip.

– Tada ketvirtadienį dešimtą, turėsite daugiau laiko pagalvoti apie mano kablį iš dešinės.

KGB vadas studijavo priešais jį gulinčią ataskaitą: kažkas atrodė ne taip. Pakėlė akis į Romanovą.

– Jūs lankėtės *Bischoff de Cie* todėl, kad jie teigė turį penkioliktojo amžiaus ikoną, kuri galėjo atitikti aprašymą tos, kurios ieškome?

– Teisingai, drauge. *Gosbanko* valdytojas patvirtins, kad jis suorganizavo susitikimą.

– Bet paaiškėjo, kad tai ne *Šv. Jurgio ir drakono* ikona, o Šv. Petro.

– Tą patį savo raporte patvirtino ir draugė Petrova.

– Ach, taip, draugė Petrova, – pakartojo Zaborskis, jo akys grįžo prie popieriaus lapo ant stalo.

– Taip, drauge.

– Tą patį vakarą draugė Petrova paslaptingai neatvyko į susitikimą su tavimi?

– Nepaaiškinama, – patvirtino Romanovas.

– Pranešei draugui Melinskiui į ambasadą, – nutilo, – nors pats buvai atsakingas už tai, kad ją pasirinkai, juk taip?

– Teisingai, drauge vade.

– Ar tai liudija tavo nuovokumo stoką?

Romanovas nebandė atsakyti.

Vado akys grįžo prie bylos.

– Kai pabudai kitą rytą, vis dar nebuvo jokio merginos ženklo?

– Ji sutartu laiku neatėjo pusryčių, – dėstė Romanovas, – kai nuėjau į jos kambarį, visi jos daiktai buvo dingę.

– Tai įtikino tave, jog ji dezertyravo.

– Taip, pone, – patvirtino Romanovas.

– Bet Šveicarijos policija, – tęsė Zaborskis, – neranda jokių jos pėdsakų. Nesiliauju savęs klausinėti, kodėl ji būtų norėjusi pabėgti. Jos vyras ir visi artimieji gyvena Maskvoje. Jie visi dirba valstybinį darbą, tai nebuvo jos pirmasis vizitas į Vakarus.

Romanovas nepareiškė savo nuomonės.

– Galbūt Petrova dingo dėl to, kad galėjo mums pasakyti kažką, ko tu nenorėtum girdėti?

Romanovas vis tiek tylėjo.

Vado žvilgsnis dar kartą grįžo prie bylos.

– Svarstau, apie ką norėjo mums papasakoti Petrova. Gal apie tai, su kuo tu miegojai tą naktį?

Romanovas pašiurpo iš baimės pagalvojęs, kiek iš tikrųjų žino Zaborskis. Zaborskis nutilo ir apsimetė, kad kažką tikrina ataskaitoje.

– Galbūt ji galėjo mums papasakoti, kodėl tu jautei būtinybę dar kartą grįžti į *Bischoff de Cie.* – Dar kartą nutilo Zaborskis. – Manau, kad turiu pradėti tyrimą dėl pilietės Petrovos dingimo. Nes, drauge Romanovai, kai trečią kartą sugrįžai į banką, – kalbėjo vadas, jo balsas su kiekvienu žodžiu darėsi garsesnis, – kiekvienas antrarūšis šnipas nuo čia iki Stambulo žinojo, kad mes kažko ieškome.

Viršininkas nutilo. Romanovas beviltiškai norėjo išsiaiškinti, ar Zaborskis turi kokių nors realių įrodymų. Kurį laiką nė vienas nepratarė nė žodžio.

– Visada buvai vienišius, majore Romanovai, neneigsiu, kad kartais tavo rezultatai leisdavo man įžvelgti tam tikro neapdairumo. Bet aš ne vienišius. Aš – žmogus prie stalo ilgiau neleisiantis tau laisvai veikti.

Rankose vartė popieriaus prispaudėją – kosminės stoties *Luna 9* modelį.

– Esu bylų, popierių žmogus. Rašau ataskaitas trimis egzemplioriais, atsakinėju į paklausimus keturiais egzemplioriais, aiškinu sprendimus penkiais egzemplioriais. Dabar turėsiu politbiurui daugybe egzempliorių paaiškinti keisto Petrovos dingimo aplinkybes.

Romanovas tylėjo, prieš keletą metų KGB buvo taip įdiegta. Beveik patikėjo, kad Zaborskis tik spėlioja. Jeigu būtų ką įtaręs, pokalbis vyktų rūsyje, ten apklausa būtų ne tokia intelektuali.

– SSRS, – tęsė Zaborskis pakildamas nuo kėdės, – nepaisant mūsų įvaizdžio Vakaruose, mes tiriame įtartinas mirtis, – patylėjo, – ar dezertyravimą daug skrupulingiau negu bet kurioje kitoje pasaulio šalyje. Tau, drauge Romanovai, būtų

lengviau išlaikyti pasirinktą profesiją, jeigu būtum gimęs Afrikoje, Pietų Amerikoje ar net Los Andžele.

Romanovas vis tiek neišdrįso pareikšti savo nuomonės.

– Devintą valandą ryto generalinis sekretorius man pranešė, kad tavo paskutinės pastangos jam nedaro įspūdžio, tokie buvo jo žodžiai, nors taip puikiai pradėjai. Tačiau jam šiuo metu terūpi surasti caro ikoną, taigi kol kas, drauge, jis nusprendė, – nebus jokio tyrimo. Bet jeigu dar kada nors pasielgsi taip neatsakingai, sulauksi ne tokios apklausos kaip dabar, bet tribunolo. Mes visi žinome, kas atsitiko paskutiniajam Romanovui, sulaukusiam tribunolo.

Jis užvertė bylą.

– Kadangi liko mažiau nei savaitė, nepaisant mano prieštaravimų, generalinis sekretorius suteikė tau antrąją galimybę tikėdamasis, kad tikrai rasi caro ikoną. Ar aiškiai viską pasakiau? – sulojo.

– Labai aiškiai, drauge vade, – atsakė Romanovas ir dailiai pasisukęs ant kulno išėjo iš kambario.

KGB viršininkas palaukė, kol užsidarė durys, ir vėl įsmeigė akis į bylą. Zaborskis staiga suvokęs, kad jo paties karjera atsidūrė ties riba, turėjo sužinoti, ką sumanė Romanovas. Spragtelėjo šalia esančio valdymo pulto mygtuką:

– Suraskite majorą Valčeką, – įsakė.

– Tiesą sakant, niekada nesu ragavęs šampano su ikrais, – Adamas prisipažino dailiai merginai, sėdinčiai priešais jį prie

stalo. Jam patiko surišti jos plaukai, jos apranga, juokas, bet labiausiai šypsena.

– Nesibaimink, negaliu įsivaizduoti, kad ikrai rastų vietą šiame meniu, – erzino Heidė.

– Bet galbūt netrukus, kai tapsi caro ikonos savininku, tai yra, jeigu ponas Rozenbau...

Adamas prispaudė pirštą jai prie lūpų.

– Daugiau niekas apie tai nežino, net Lorensas.

– Galbūt taip išmintinga, – sušnibždėjo Heidė. – Jis tik tikėsis, kad tu investuosi visus pinigus, kuriuos gausi pardavęs, į jo nuobodų banką.

– Kas tave verčia manyti, kad parduosiu? – paklausė Adamas bandydamas išsiaiškinti, kiek ji supranta.

– Jeigu turi rolsroisą, bet neturi darbo, nesamdai vairuotojo.

– Aš turiu tik motociklą.

– Teks parduoti ir jį, jeigu paaiškės, kad ikona bevertė, – nusijuokė mergina.

– Ar norėtumėte kavos? – nurinkdama indus paklausė padavėja, tikėdamasi įsiteikti dviem klientams, kol dar nepasibaigė vakaras.

– Taip, prašom du kapučino, – užsakė Adamas. Vėl atsisuko į Heidę. – Gana juokinga, – tęsė, kai nuėjo padavėja, – vienintelį kartą, kai skambinau Lorensui į banką, telefonistė jo nerado.

– Kas čia keisto? – pasiteiravo Heidė.

– Atrodė, lyg jie nebūtų apie jį girdėję, – paaiškino Adamas, – bet gal aš tik įsivaizduoju.

– Tokio dydžio banke dirba virš tūkstančio darbuotojų. Gali praeiti keli metai, kol susipažinsi su visais dirbančiaisiais.

– Manau, kad tu teisi, – sutiko Adamas. Du kavos puodeliai buvo padėti ant stalo.

– Kada planuoji vykti į Ženevą? – paklausė Heidė gurkštelėjusi per karštos kavos.

– Trečiadienio rytą. Tikiuosi grįžti tą patį vakarą.

– Mandagu.

– Ką turi omenyje? – nesuprato Adamas.

– Pasirinkti vienintelę mano laisvą dieną ir išskristi, – paaiškino. – Nelabai romantiška.

– Gal nori skristi kartu su manimi? – pasiūlė per stalą siekdamas jos rankos.

– Gali paaiškėti, kad tai daug reikšmingiau, negu dalytis dešrelėmis.

– Tikiuosi, bet vis tiek, galėtum būti labai naudinga.

– Visada žinai, ką pasakyti, – pagyrė Heidė.

– Supranti, kad ne dėl to. Juk nekalbu nei vokiškai, nei prancūziškai, Šveicarijoje esu buvęs tik slidinėti su mokykla, bet tik griuvinėjau.

Heidė vėl gurkštelėjo kavos.

– Na? – paklausė Adamas nepaleisdamas jos rankos.

– Šveicarai puikiai kalba angliškai, – pasakė galų gale, – o jeigu turėsi problemų banke, visada gali susisiekti su Lorensu.

– Užtruksime tik vieną dieną, – skatino Adamas.

– Ir iššvaistysime tavo pinigus.

– Nelabai romantiška, – įvertino Adamas.

– *Touché.* *

– Pagalvok apie tai, – neatlyžo Adamas. – Sumokėjus už tavo bilietą mano sąskaitoje liks tik 19 969 svarai. Nežinau, kaip išsiversiu.

– Tu kalbi rimtai, taip? – pirmą kartą surimtėjo Heidė. – Bet moterys ne impulsyvūs padarai.

– Gali vežtis Johaną kartu.

Heidė nusijuokė.

– Jis netilps į lėktuvą.

– Sakyk, kad skrendi, – mygo Adamas.

– Tik su viena sąlyga, – mąsliai pažadėjo Heidė.

– Atskiri lėktuvai? – ironizavo Adamas.

– Ne, bet jei paaiškės, kad ikona bevertė, leisi man grąžinti pinigus už bilietą.

– Negali būti verta mažiau nei trisdešimt vienas svaras, taigi sutinku su tavo sąlygomis, – svarstė Adamas. Pasilenkęs per stalą, pabučiavo Heidę į lūpas.

– Gali trukti ne vieną dieną, – įspėjo. – Ką tada sakysi?

– Reikalausiu atskirų viešbučių, – atšovė Heidė, – jeigu Šveicarijos frankas nebus labai brangus, – pridūrė.

– Jūs visada toks patikimas, drauge Romanovai. Įvykdote pradinę gero bankininko kvalifikaciją.

Romanovas labai atidžiai tyrinėjo senį ieškodamas kokio nors ženklo, kuris parodytų, kas jo iš tikrųjų laukia banke.

* Į dešimtuką, teisingai *(pranc.)*.

– O jūs visada toks dalykiškas, drauge Poskonovai, – nutilo, – vienintelė kvalifikacija, reikalinga mano pasirinktai profesijai.

– Gerasis dangau, pradedame kalbėti kaip du senstantys komisarai metiniame susitikime. Kaip Ciurichas? – paklausė užsidegdamas cigaretę.

– Kaip lenkiškas traktorius. Tos dalys, kurios veikė, buvo puikios.

– Iš to suprantu, kad neveikiančios dalys nepateikė caro ikonos, – pasakė valdytojas.

– Teisingai, bet Bišofas buvo labai paslaugus, Žakas taip pat. Patenkino visus mano poreikius.

– Visus poreikius?

– Taip, – atsakė Romanovas.

– Bišofas – geras žmogus, – kalbėjo bankininkas, – todėl ir siunčiau pas jį pirmiausia.

Senis susmuko kėdėje.

– Ar buvo dar kokia priežastis, dėl kurios siuntėte pas jį pirmiausia? – pasiteiravo Romanovas.

– Dar penkios priežastys, – atsakė Poskonovas, – bet nekalbėsime apie jas, kol rasi savo ikoną.

– Aš norėčiau pakalbėti dabar, – tvirtai pareiškė Romanovas.

– Pergyvenau dvi Romanovų kartas, – atrėžė senis pakeldamas akis. – Nenorėčiau pergyventi trečiosios. Palikime taip, kaip yra. Garantuoju, kad susitarsime, kai prožektorių šviesa nebus nukreipta į jus.

Romanovas linktelėjo.

– Jums bus malonu sužinoti, kad kol jūsų nebuvo, aš neleidau laiko veltui. Bet bijau, kad mano rezultatai irgi primins lenkišką traktorių.

Bankininkas pamojo Romanovui sėstis. Atvertė gerokai nuo paskutinio karto išsipūtusią bylą.

– Iš pradžių, – prakalbo bankininkas, – man pateikėte keturiolikos bankų sąrašą. Vienuolika jų jau patvirtino, kad neturi caro ikonos.

– Aš svarstau, ar jų žodžiais galima pasikliauti, – pareiškė Romanovas.

– Nebūtinai. Bet šveicarai verčiau neįsitraukia į veiklą, negu tyčia meluoja. Laikui bėgant melas išaiškėja, be to, iš šio kabineto aš kontroliuoju aštuonių tautų grynųjų pinigų srautus. Galbūt neturiu vadinamosios didelės įtakos, bet galiu įkišti pagalį į kapitalistinės monetarinės sistemos ratus.

– Tai mums vis dar lieka trys bankai? – pasitikslino Romanovas.

– Teisingai, drauge. Pirmasis – jūsų aplankytas *Bischoff et Cie.* Tačiau kiti du visiškai atsisakė bendradarbiauti.

– Kodėl jūsų įtaka jų nepasiekia?

– Pati akivaizdžiausia priežastis, – atsakė Poskonovas, – kiti interesai turi didesnę įtaką. Jeigu, pavyzdžiui, jūsų pajamos ateitų iš garsių žydų šeimų ar, priešingai – iš amerikiečių, joks spaudimas niekada jūsų nepriverstų turėti reikalų su Sovietų Sąjunga.

Romanovas pritariamai linktelėjo.

– Reikalas toks, – tęsė Poskonovas, – kad yra tokia galimybė, jog vienas tų bankų turi caro ikoną. Jeigu jie neketina nie-

kada prisipažinti Motinai Rusijai, nežinau, ką galėčiau jums patarti.

Bankininkas atsisėdo, atsilošė ir laukė, kol Romanovas suvirškins naujienas.

– Jūs neįprastai tylus, – pareiškė savo nuomonę Poskonovas prisidegęs kitą cigaretę.

– Pakišote man idėją, – atsakė Romanovas. – Manau, amerikiečiai pavadintų „rizikingu žingsniu". Bet, jeigu neklystu, rusai pasieks namų bazę.

– Beisbolas – tas žaidimas, kurio niekada nesupratau, bet vis tiek džiaugiuosi galėdamas padėti. Manau, kad jums vis tiek šito prireiks, kad ir kokį rizikingą žingsnį žengtumėte.

Poskonovas iš savo bylos išėmė vieną popieriaus lapą ir padavė Romanovui. Jame buvo parašyta: *Simon et Cie,* Ciurichas (atsisakė), *Roget et Cie*, Ženeva (atsisakė).

– Be abejonės, jūs labai greitai grįšite į Šveicariją.

Romanovas pažvelgė tiesiai į bankininką.

– Nerekomenduočiau šios kelionės metu lankytis *Bischoff et Cie,* Aleksai. Tam turėsite pakankamai laiko ateityje.

Romanovas ištiesė rankų pirštus.

Senis pažvelgė į jį.

– Manęs nebus taip lengva atsikratyti kaip Anos Petrovos, – pridūrė.

10 SKYRIUS

Pagyvenęs vyriškis atsistojo į eilės prie taksi galą. Sunku buvo nustatyti jo ūgį, nes buvo labai sulinkęs ir silpnas. Didžiulis paltas, kuris galėjo būti senesnis už savininką, siekė beveik iki žemės, iš rankovių kyšantys pirštų galiukai slėpėsi pilkose kumštinėse pirštinėse. Viena ranka tvirtai spaudė mažytį odinį lagaminėlį su juodais inicialais E. R. Lagaminėlis buvo toks palaikis, jog atrodė, kad galėjo priklausyti jo seneliui.

Jeigu norėtum pamatyti žmogaus veidą, turėtum labai pasilenkti arba būti žemaūgis. Didžiąją veido dalį užėmė nosis, kuri būtų papuošusi Sirano de Beržeraką. Jis lėtai šliurino pirmyn, kol atėjo eilė sėsti į taksi. Ropštėsi taip lėtai, kad vairuotojas jau barbeno pirštais į vairą, kai keleivis gomuriniu balsu paprašė nuvežamas į *Simon et Cie.* Nelaukdamas jokių kitų nurodymų vairuotojas nuvažiavo. Šveicarijos taksi vairuotojai žino kelią į bankus taip pat gerai, kaip londoniečiai visada lengvai randa teatrą, o niujorkiečiai – Vestsaido barą.

Pasiekęs savo kelionės tikslą senasis žmogus šiek tiek užgaišo, kol atrinko, kokiomis monetomis turi susimokėti. Tada lėtai išsirangė iš automobilio ir pastovėjo ant šaligatvio žvelgdamas į marmurinį pastatą. Jo solidumas kėlė pasitikėjimą.

Senolis jau ruošėsi paliesti duris, kai žmogus su dailia mėlyna uniforma jas atidarė.

– Aš atvykau susitikti, – pradėjo nenatūralia vokiečių kalba, bet durininkas parodė į merginą prie registracijos stalo. Nušlepsėjo prie jos ir pakartojo:

– Aš atvykau susitikti su ponu Domjė Aš esu Emanuelis Rozenbaumas.

– Ar jūs susitaręs? – pasiteiravo mergina.

– Bijau, kad ne.

– Ponas Domjė šiuo metu konferencijoje, – paaiškino mergina, – bet pažiūrėsiu, gal kitas partneris galėtų su jumis susitikti.

Po pokalbio telefonu pasiūlė:

– Gal galėtumėte liftu pakilti į trečiąjį aukštą?

Ponas Rozenbaumas akivaizdžiai nenoriai linktelėjo, bet darė, kas liepta. Kol išlipo iš lifto, jo jau laukė pasiruošusi sveikintis jauna moteris. Pasiteiravo, ar galėtų palaukti kambaryje, kurį jis apibūdintų kaip drabužinę su dviem kėdėmis. Tik po kurio laiko pas jį atėjo žmogus. Senolis negalėjo paslėpti nuostabos pamatęs, kokio amžiaus berniukas pagaliau pasirodė.

– Aš – Velferdas Pregeris, – prisistatė jaunuolis, – partneris banke.

– Sėskitės, sėskitės, – paragino ponas Rozenbaumas. – Negaliu taip ilgai žiūrėti aukštyn į jus.

Jaunasis bankininkas įvykdė prašymą.

– Aš esu Emanuelis Rozenbaumas. 1938 metais palikau pas jus paketą, dabar sugrįžau jo pasiimti.

– Taip, žinoma, – sutiko jaunuolis. Jo balsas pasikeitė.

– Ar turite kokį nors tapatybės patvirtinimą ar banko dokumentą?

– O, taip, – pasigirdo atsakymas, senasis ponas įteikė pasą ir kvitą, kuris buvo sulankstytas ir vėl išlankstytas tiek daug kartų, kad dabar buvo beveik suplyšęs į gabalėlius.

Jaunuolis kruopščiai išstudijavo abu dokumentus. Tuojau pat atpažino Izraelio pasą. Viskas atrodė tvarkinga. Banko kvitas, nors išduotas tais metais, kai jis gimė, bet buvo autentiškas.

– Ar galėčiau jus minutei palikti, pone?

– Žinoma, – sutiko senis, – po dvidešimt penkerių metų, manau, galiu palaukti dar penkias minutes.

Kai jaunuolis išėjo, netrukus sugrįžo moteris ir pakvietė poną Rozenbaumą pereiti į kitą kambarį. Šį kartą kambarys buvo erdvesnis ir apstatytas patogiais baldais. Po kelių minučių jaunuolis sugrįžo su kitu vyru, ponu Domjė.

– Manau, kad mums neteko anksčiau susitikti, pone Rozenbaumai, – mandagiai prabilo valdytojas. – Tikriausiai tvarkėte reikalus su mano tėvu.

– Ne, ne, – paneigė ponas Rozenbaumas, – tvarkiau reikalus su jūsų seneliu Helmutu.

Ponas Domjė pagarbiai žvelgė į poną Rozenbaumą.

– Jūsų tėvą mačiau tik vieną kartą. Labai nuliūdau išgirdęs apie ankstyvą jo mirtį, – pridūrė ponas Rozenbaumas. – Jis visada buvo toks dėmesingas. Jūs nešiojate rožės atlapę kaip jis.

– Ne, pone, mažytis maištas.

Rozenbaumas bandė nusijuokti, bet tik sukosėjo.

– Norėčiau paklausti, ar turite dar kokį tapatybės patvirtinimą be paso? – mandagiai pasiteiravo ponas Domjė.

Emanuelis Rozenbaumas pakėlė galvą ir pavargusiu žvilgsniu pažiūrėjo į poną Domjė. Pakėlė aukštyn riešą, ant jo buvo ištatuiruotas skaičius *712910*.

– Atleiskite, – akivaizdžiai sutrikęs atsiprašė Domjė.

– Jeigu palauksite, po kelių minučių atnešiu jūsų dėžę.

Ponas Rozenbaumas sumirksėjo tarsi būtų toks pavargęs, jog nebepajėgtų net linktelėti. Du vyrai paliko jį vieną. Po kelių minučių grįžo su keturių pėdų pločio plokščia dėže ir padėjo ją ant stalo kambario viduryje. Ponas Domjė atrakino viršutiniąją spyną, o kitas vyras atidžiai stebėjo. Po to padavė raktą Rozenbaumui ir pasakė:

– Dabar mes jus paliekame. Kai norėsite, kad grįžtume, paspauskite mygtuką po stalu.

– Ačiū, – padėkojo Rozenbaumas ir palaukė, kol už jų užsidarė durys. Pasukęs spynoje raktą, pakėlė dangtį. Dėžės viduje buvo paveikslo formos maždaug dvylikos ir aštuoniolikos colių įvyniotas į musliną ir rūpestingai surištas paketas. Rozenbaumas atsargiai įdėjo jį į savo seną lagaminą. Paskui uždarė ir užrakino dėžę. Paspaudė mygtuką po stalu, po kelių sekundžių grįžo ponas Domjė su jaunesniuoju partneriu.

– Tikiuosi, kad viską radote, kaip buvote palikę, pone Rozenbaumai, – pasakė valdytojas, – praėjo nemažai laiko.

– Taip, ačiū, – šį kartą senasis džentelmenas pajėgė linktelėti.

– Ar galiu užsiminti ne apie tokį svarbų reikalą? – pasidomėjo ponas Domjė.

– Prašau, – sutiko senolis.

– Ar ketinate ir toliau naudotis dėže? Jūsų palikti fondai išlaidoms padengti neseniai baigėsi.

– Ne, man jos nereikia.

– Buvo nesumokėtas nedidelis mokestis. Bet, esant tokioms aplinkybėms, mes jo nereikalausime.

– Jūs labai malonus.

Ponas Domjė nusilenkė. Jaunasis partneris palydėjo klientą per duris, padėjo įsėsti į taksi automobilį ir nurodė vairuotojui nuvežti poną Rozenbaumą į Ciuricho oro uostą.

Oro uoste senasis ponas užtruko, kol pasiekė registraciją. Išaiškėjo, kad bijo eskalatoriaus, o nešant sunkoką lagaminą, buvo nelengva įveikti laiptus.

Registracijoje merginai parodė savo bilietą ir apsidžiaugė, kad laukiamasis beveik tuščias.

Patraukė seno lagamino sagtis ir spyruoklės nenoriai pakilo. Atidengė dangtį, ištraukė paketą ir priglaudė prie krūtinės. Šiek tiek paknebinėjęs, atrišo mazgus. Tada nuėmė musliną ir pažvelgė į savo laimėjimą. Van Gogo „Javų laukas“. Jis nežinojo, kad šis paveikslas 1938-aisiais metais dingo iš Vienos Nacionalinės galerijos.

Emanuelis Rozenbaumas nusikeikė, nors jam tai buvo nebūdinga. Jis vėl supakavo paveikslą ir saugiai padėjo atgal į lagaminą. Tada nušliurino prie *Swissair* bilietus parduodančios merginos stalo ir paprašė rezervuoti jam pirmą įmanomą skrydį į Ženevą. Laimei, jis dar pasieks *Roget et Cie* prieš uždarymą.

BEA Viscunt tą rytą nusileido Ženevoje po vienuolikos dvidešimt penkios, vėlavo tik kelias minutes. Stiuardesė priminė keleiviams pasukti laikrodžius viena valanda į priekį pagal centrinės Europos laiką.

– Puiku, – džiaugėsi Adamas. – Būsime Ženevoje per priešpiečius, nueisime į banką ir spėsime į oro uostą po penkių penkios skrydžiui į namus.

– Viską vertini kaip karines pratybas, – nusijuokė Heidė.

– Viską, išskyrus paskutiniąją dalį, – atsakė Adamas.

– Paskutiniąją dalį? – suabejojo mergina.

– Mūsų šventinę vakarienę.

– Be abejonės, vėl jūsų virtuvėje.

– Klysti, – atsiliepė Adamas, – užsakiau aštuntai valandai stalelį dviem *Coq d'Or,* šalia Pikadilio.

– Ar tau neatrodo, kad sakome „op" dar neperšokę griovio? – paklausė Heidė.

– Labai juokinga.

– Juokinga? Nesuprantu.

– Paaiškinsiu šiandien per vakarienę.

– Maniau, kad negrįšime, – prisipažino Heidė.

– Kodėl?

– Rytoj galėsiu tikėtis tik kasos stalelio vokiečių maisto centre.

– Ne blogiau už treniruotę su viršila dešimtą valandą, – sumurmėjo Adamas. – Apie pusę vienuolikos aš jau gulėsiu ant nugaros ir gailėsiuosi, kad grįžau iš Ženevos.

– Taip išmoksi jį nokautuoti, – ramino Heidė, – o mums gal kol kas reikėtų pasilikti čia, – pridūrė imdama jį už rankos. Adamas pasilenkė ir švelniai pabučiavo ją į skruostą, jie stovėjo tarp eilių laukdami, kol leis lipti iš lėktuvo. Smulkiai dulksnojo ant lėktuvo trapo. Adamas atsisagstė lietpaltį ir apgaubė juo Heidę, kol perbėgo taku į atvykimo salę.

– Gerai, kad nepamiršau... – džiaugėsi.

– Labiau palapinė negu lietpaltis, – mestelėjo Heidė.

– Mano senas karinis neperšlampamas apsiaustas, – patikino ją vėl išskleisdamas, – į jį gali tilpti žemėlapiai, kompasai, net nakvynės reikmenys.

– Adamai, mes tik vidurvasarį vaikščiosime po Ženevą, nesame paklydę tamsiame miške vidury žiemos.

– Visada, kai lis, prisiminsiu tavo sarkazmą, – nusijuokė Adamas.

Oro uosto autobusu, važiuojančiu į miestą ir atgal, sugaišo tik dvidešimt minučių, kol pateko į Ženevos centrą.

Trumpa kelionė miesto pakraščiais tęsėsi šalia nuostabiai ramaus ežero kalvose. Pagaliau autobusas sustojo priešais didžiulį vienos galingos daugiau nei keturių šimtų pėdų į aukštį šaunančios srovės fontano.

– Pradedu jaustis vienos dienos turiste, – prisipažino Heidė. Lipdama iš autobuso ji nudžiugo, kad smulkus lietus liovėsi.

Abu nustebino ypatinga miesto švara. Ežero pakrante vingiuojantis šaligatvis buvo švarutėlis, nebuvo nė šiukšlelės. Kitoje gatvės pusėje išsirikiavę viešbučiai, parduotuvės bei bankai atrodė esą lygiaverčiai.

– Pirmiausia reikia sužinoti, kur yra mūsų bankas, kad prieš eidami grobio galėtume netoliese papietauti.

– Kaip kariūnas žada susidoroti su tokia užduotimi? – pasiteiravo Heidė.

– Paprastai. Užeisime į pirmą banką ir paprašysime nukreipti mus tiesiai į *Roget et Cie.*

– Lažinuosi, kad kai buvai berniukas, ant skauto uniformos turėjai galybę ženkliukų už aktyvumą.

Adamas prapliupo juoku.

– Ar aš toks blogas?

– Blogesnis, – atsakė Heidė. – Bet tu įkūniji kiekvieno vokiečio įsivaizduojamą tobulą anglų džentelmeną.

Adamas atsisuko, švelniai palietė jos plaukus ir pasilenkęs pabučiavo į lūpas.

Heidė staiga suvokė, kad praeiviai juos stebi.

– Manau, kad šveicarai nepritaria tokiems dalykams viešumoje, – pasakė. – Tiesą sakant, esu girdėjusi, kad net privačiame gyvenime tam nepritaria.

– Ar man nueiti ir pabučiuoti tą seną niurzgą, kuri vis dar rūsčiai tebežiūri į mus? – juokavo Adamas.

– Nedaryk to, Adamai, gali pavirsti varle. Ne, verčiau vykdykime tavo planą, – pasakė rodydama į kitoje gatvės pusėje esantį *Banque Populaire.*

Perėjo gatvę, Heidė paklausė durininko kelio į *Roget et Cie.* Eidami pagal jo nurodymus, dar kartą pasigrožėjo vienos srovės fontanu ir artėjo miesto centro link.

Roget et Cie buvo nelengva pastebėti, jie du kartus praėjo pro šalį, kol Heidė pamatė subtilų ženklą, iškaltą akmenyje, šalia geležimi kaustytų stiklinių durų.

– Atrodo įspūdingai, – įvertino Adamas, – netgi tada, kai uždarytas pietums.

– Ko tu tikėjaisi – mažyčio kaimo filialo? Žinau, jūs, anglai, nenorite pripažinti, bet čia – bankų pasaulio centras.

– Susiraskime restoraną, kol mūsų širdingas supratimas nesužlugo, – pasiūlė Adamas.

Vėl pasuko fontano link. Saulės spinduliai kartkartėmis prasiskverbdavo pro debesis, taigi jie pasirinko į ežerą žvelgiančią šaligatvio kavinę. Abu užsisakė sūrio salotų ir pasidalijo pusę butelio baltojo vyno. Adamui taip patiko Heidės draugija, kad pradėjo pasakoti armijos laikų istorijas. Jai teko jį sustabdyti, nes buvo beveik dvi. Adamas nenoriai paprašė sąskaitos.

– Atėjo laikas sužinoti, ar caro ikona iš tikrųjų egzistuoja, – pasakė Adamas.

Grįžo prie įėjimo į banką, Adamas pastūmęs atidarė sunkias duris, abu įžengė vidun ir dairėsi tamsiame koridoriuje.

– Štai ten, – parodė Heidė į moterį, sėdinčią už stalo.

– Labas rytas. Esu Adamas Skotas. Atvykau pasiimti to, kas man buvo palikta testamentu.

Moteris nusišypsojo.

– Ar susitarėte su kuo nors konkrečiai? – pasiteiravo tik su visiškai nežymiu akcento pėdsaku.

– Ne, – atsakė Adamas. – Nepagalvojau, kad reikia.

– Esu įsitikinusi, kad viskas bus gerai, – nuramino ponia. Pakėlė telefono ragelį, surinko vieną skaičių ir trumpai pasikalbėjo prancūziškai. Padėjusi ragelį, pakvietė juos abu kilti į ketvirtąjį aukštą.

Adamas išlipęs iš lifto nustebo, kad juos pasitiko jo amžiaus vyras.

– Laba diena. Esu Pjeras Nefė, partneris banke, – puikia anglų kalba prisistatė jaunuolis.

– Įspėjau tave, kad manęs neprireiks, – sušnibždėjo Heidė.

– Per anksti nesakyk, – atsiliepė Adamas. – Dar net nepradėjome aiškinti savo problemos.

Ponas Nefė nuvedė juos į puikiai apstatytą kambarį.

– Galėčiau čia gyventi, – pasakė Adamas nusivilkdamas apsiaustą, – be jokių rūpesčių.

– Norime, kad mūsų klientai jaustųsi kaip namuose, – globėjiškai atsakė ponas Nefė.

– Jūs, žinoma, nematėte mano namų, – pajuokavo Adamas. Ponas Nefė nesijuokė.

– Kuo galėčiau jums padėti? – tik tiek tepasakė jaunasis bankininkas.

– Mano tėvas, – pradėjo Adamas, – mirė praėjusį mėnesį ir testamentu man paliko kvitą kažkam, ką jūs nuo 1938-ųjų saugote. Tai buvo vieno jūsų kliento dovana jam. – Adamas dvejojo. – Pono Emanuelio Rozenbaumo.

– Ar turite kokį dokumentą, susijusį su šia dovana? – pasiteiravo ponas Nefė.

– Taip, – atsakė Adamas, rausdamasis apsiausto kišenėje žemėlapiams. Padavė jaunajam bankininkui *Roget et Cie* kvitą. Ponas Nefė peržiūrėjo jį ir linktelėjo.

– Gal leistumėte pamatyti jūsų pasą, pone Skotai?

– Žinoma, – Adamas pašiureno apsiausto kišenėje ir padavė jį ponui Nefei.

– Minutėlei atsiprašysiu, – ponas Nefė pakilo ir paliko juos vienus.

– Ką, tavo manymu, jie dabar daro? – paklausė Heidė.

– Pirmiausia tikrina, ar tebeturi ikoną, o paskui, ar mano kvitas tikras. 1938-ieji buvo gana seniai.

Pratiksėjus dešimčiai minučių Adamas pradėjo jaustis nusivylęs, paskui prislėgtas, galų gale pradėjo tikėti, kad paaiškės, jog čia tik beprasmis laiko švaistymas.

– Bet kada gali nuo sienos nukabinti vieną paveikslą ir įsidėti į savo apsiaustą, – erzino Heidė. – Esu tikra, kad Londone gautum gerą kainą. Gal net daugiau už savo mylimą ikoną.

– Per vėlu, – atsiliepė Adamas, nes sugrįžo ponas Nefė su kitu vyru, ponu Rožė, taip jį pristatė.

– Labas rytas, – pasisveikino ponas Rožė, – apgailestauju, kad jūsų nesutinka mano tėvas, bet jis verslo reikalais užtruko Čikagoje, – paspaudė ranką ir Adamui, ir Heidei.

– Byloje turime pono Rozenbaumo laišką su aiškiomis instrukcijomis bankui, kad dėžės negalima atidaryti jokiam kitam asmeniui, tik, – pažvelgė į atsineštą popieriaus lapą, – pulkininkui Džeraldui Skotui, *DSO, OBE, MC.*

– Mano tėvui, – patvirtino Adamas. Bet, kaip jau aiškinau ponui Nefei, jis mirė praėjusį mėnesį ir testamentu man paliko tą dovaną.

– Būsiu laimingas, galėdamas įsitikinti tuo, ką sakote, – kalbėjo ponas Rožė, – jeigu parodytumėte mirties liudijimo ir testamento kopijas.

Adamas nusišypsojo dėl savo įžvalgumo, dar kartą paieškojęs apsiausto kišenėje, ištraukė rudą voką su juodomis raidėmis išspausdintu užrašu *Holbrukas, Holbrukas ir Gaskonas.* Išėmė

tėvo mirties liudijimo bei testamento kopijas, laišką „Tiems, kuriems tai svarbu“ ir perdavė ponui Rožė. Šis lėtai perskaitė dokumentus, tada perdavė vyresniajam partneriui, kuris viską perskaitęs sušnibždėjo valdytojui į ausį.

– Ar neprieštarausite, jeigu prie jūsų paskambinsime ponui Holbrukui? – paklausė ponas Rožė.

– Ne, – ramiai atsakė Adamas, – tik turiu įspėti, kad jis gana irzlus.

– Irzlus? – pakartojo bankininkas. – Šio žodžio nežinau, bet nujaučiu jo prasmę.

Atsisukęs pasikalbėjo su ponu Nefe. Šis skubiai išėjo iš kambario ir grįžo su 1966-ųjų metų Anglijos teisės bendrijos registru.

Adamui padarė įspūdį banko kruopštumas. Ponas Rožė patikrino, ar adresas ir numeris ant voko sutampa su esančiais metų knygoje.

– Manau, kad nebūtina skambinti ponui Holbrukui, – nusprendė ponas Rožė, – bet susidūrėme su viena nedidele problema, pone Skotai.

– Kokia? – suirzo Adamas.

– Pono Rozenbaumo sąskaita šiek tiek pereikvota, o bankas laikosi taisyklės, kad, prieš atidarant bet kokią dėžę, sąskaita turi būti tvarkinga.

Adamo pulsas padažnėjo, kai suvokė, kad neturi pakankamai pinigų viską apmokėti.

– Trūksta tik 120-ties frankų, – pasakė ponas Rožė, – už dvejus metus saugotą dėžę, kai baigėsi pono Rozenbaumo įmoka.

Adamas lengviau atsikvėpė. Išsiėmė piniginę, išrašė ir padavė kelionės čekį.

– Ir galų gale, – tęsė ponas Rožė, – mums reikia, kad pasirašytumėte garantinį raštą bankui.

Ponas Rožė padavė smulkiai prancūziškai straipsnis po straipsnio surašytą formą, Adamas tik žvilgtelėjęs perdavė ją Heidei. Ji atidžiai išstudijavo kiekvieną straipsnį. Tuo metu ponas Rožė paaiškino Adamui, kad tai standartinis paneigimas, panaikinantis banko atsakomybę dėl to, kas yra dėžėje, ir teisinis Adamo patvirtinimas.

Heidė pakėlė akis ir pritariamai linktelėjo.

Adamas plačiu mostu pasirašė ant taškučių linijos.

– Puiku, – pasakė bankininkas. – Dabar turime tik surasti ir atnešti jūsų dėžę.

– Spėju, kad ji gali būti tuščia, – pašmaikštavo Adamas, kai jie vėl liko dviese.

– Bet gali būti prigrūsta aukso dublonų, tu, senas pesimiste, – subarė Heidė.

Kai po kelių minučių grįžo abu vyrai, ponas Nefė nešė maždaug dvylikos ir devynių colių ir kokių trijų colių gylio plokščią metalinę dėžę.

Adamas nusivylė kukliu jos dydžiu, bet neišsidavė. Ponas Rožė banko raktu atrakino viršutiniąją spyną ir perdavė Adamui išblukusį voką su ant vaško antspaudo išraižytais parašais.

– Viskas, ką rasite dėžėje, priklauso jums, pone Skotai. Kai baigsite, gal būsite tokie malonūs ir pranešite. Kol kas palauksime koridoriuje.

Abu vyrai išėjo iš kambario.

– Nagi, – nekantravo Heidė, – negaliu kentėti.

Adamas atplėšė voką, iškrito raktas. Pasikrapštė spynoje, ji spragtelėjo, tada pakėlė dangtį. Viduje buvo mažas, plokščias paketėlis, įvyniotas į musliną ir tvirtai surištas virvele. Šiek tiek paknebinėjęs mazgus Adamas nekantriai nutraukė virvelę ir lėtai nuėmė musliną. Abu netikėdami žvelgė į šedevrą.

Paprastas aukso, raudonos ir mėlynos spalvos grožis atėmė jiems žadą. Nė vienas nesitikėjo, kad ikona bus tokia stulbinama. Šventasis Jurgis iškilęs virš drakono su didžiuliu kardu rankoje tą akimirką, kai smaigalys sminga į pabaisos širdį. Iš drakono nasrų veržėsi ryškiai raudona liepsna ir kontrastavo su aukso skraiste, gaubiančia šventąjį.

– Ji nuostabi, – pagaliau atgavo amą Heidė.

Adamas tebelaikė mažytį paveikslėlį rankoje.

– Pasakyk ką nors, – paragino Heidė.

– Norėčiau, kad tėvas būtų jį pamatęs, gal jo gyvenimas būtų pasikeitęs.

– Nepamiršk, kad jis norėjo pakeisti tavąjį, – priminė mergina.

Pagaliau Adamas apvertė ikoną ir kitoje pusėje rado mažytę sidabrinę karūną, įspaustą medyje. Žiūrėjo į ją bandydamas prisiminti, ką, pono Sedžviko iš *Sotheby's* teigimu, tai įrodo.

– Norėčiau, kad tėvas būtų atplėšęs tą laišką, – apversdamas ikoną ir vėl gėrėdamasis šventojo Jurgio triumfu kalbėjo Adamas, – ji teisėtai priklausė jam.

Heidė patikrino, ar nieko neliko dėžėje. Tada prispaudė dangtį, o Adamas užrakino savuoju raktu. Apvyniojo muslinu šedevrą ir įsidėjo į apsiausto žemėlapių kišenę.

Heidė šypsojosi.

– Žinojau, kad sugebėsi įrodyti, jog apsiaustas reikalingas, nors ir nelyja.

Adamas priėjo ir atidarė duris. Abu bankininkai tuojau pat sugrįžo.

– Tikiuosi, kad radote tai, kas buvo žadėta, – pasakė ponas Rožė.

– Taip, tikrai, – atsakė Adamas. – Bet dėžės man nebereikės, – pridūrė grąžindamas raktą.

– Kaip pageidaujate, – nusilenkdamas pasakė ponas Rožė, – o čia jūsų kelionės čekio grąža, – padavė Adamui keletą šveicariškų banknotų.

– Jeigu atleisite, paliksiu jus. Jus palydės ponas Nefė. – Paspaudė ranką Adamui, švelniai linktelėjo Heidei ir šypsodamasis pridūrė:

– Tikiuosi, nepasirodėme per daug irzlūs. – Abu nusijuokė.

– Aš taip pat tikiuosi, kad jums patiks mūsų mieste, – kalbėjo ponas Nefė, kai jie lėtai leidosi liftu.

– Būsime labai neilgai, – atsakė Adamas, – jau po valandos turime būti oro uoste.

Liftas sustojo žemutiniame aukšte, ponas Nefė palydėjo Adamą ir Heidę koridoriumi. Atsivėrė durys, bet jie abu pasitraukė į šalį ir praleido pro šalį šlepsintį seną vyrą. Nors dauguma žmonių būtų spoksoję į jo nosį, Adamą pribloškė skvarbus žvilgsnis.

Pagaliau priėjęs prie registracijos stalo senolis pranešė:

– Atvykau susitikti su ponu Rožė.

– Bijau, kad šiuo metu jis Čikagoje, bet pažiūrėsiu, ar laisvas jo sūnus. Kokią pavardę turėčiau pasakyti?

– Emanuelis Rozenbaumas. – Moteris pakėlė telefono ragelį ir vėl prabilo prancūziškai. Padėjusi ragelį paklausė:

– Gal pakiltumėte į ketvirtąjį aukštą, pone Rozenbaumai?

Jam dar kartą teko pasinaudoti bauginančiu liftu ir dar kartą vos spėjo pasprukti nuo jo spyruokliuojančių nasrų. Kita vidutinio amžiaus moteris palydėjo jį į laukiamąjį. Senis mandagiai atsisakė pasiūlytos kavos, dešine ranka pastuksendamas sau į širdį.

– Ponas Rožė netrukus su jumis susitiks, – ji patikino senąjį dženteImeną.

Neteko ilgai laukti, kol pasirodė besišypsantis ponas Rožė.

– Kaip malonu su jumis susipažinti, pone Rozenbaumai, bet bijau, kad ką tik prasilenkėte su ponu Skotu.

– Ponu Skotu, – nustebęs ištarė senolis.

– Taip. Jis išvyko prieš kelias minutes. Mes įvykdėme visas instrukcijas, nurodytas jūsų laiške.

– Mano laiške? – pasitikslino ponas Rozenbaumas.

– Taip, – atsakė bankininkas šiandien antrą kartą atversdamas dvidešimt metų išgulėjusią bylą.

Jis padavė laišką senajam vyrui.

Emanuelis Rozenbaumas išsiėmė akinius, lėtai juos atlenkė ir pradėjo skaityti pažįstama ranka parašytą laišką. Neaiškus raštas, parašytas tirštu juodu rašalu.

Forsthaus Haarhot
Amsberg 14
Vosswinnel
Sachsen
Vokietija, 1946 m. rugsėjo 12-oji

Mielas pone Rožė,

savo 718-oje dėžėje palikau jums saugoti mažytę *Šv. Jurgio ir drakono* ikoną. To paveikslo nuosavybę perleidžiu britų armijos karininkui, pulkininkui Džeraldui Skotui *DSO, OBE, MC*. Jeigu pulkininkas Skotas bet kuriuo metu atvykęs pareikalautų ikonos, prašau užtikrinti, kad neatidėliojant gautų mano raktą.

Dėkoju jums už pagalbą, tik apgailestauju, kad mums niekada neteko susitikti asmeniškai.

Nuoširdžiai Jūsų,
Emanuelis Rozenbaumas

– Sakote, kad pulkininkas Skotas šiandien buvo atvykęs pasiimti dėžės turinio?

– Ne, ne, pone Rozenbaumai. Pulkininkas Skotas neseniai mirė ir paliko dėžės turinį savo sūnui, Adamui Skotui. Ponas Nefė ir aš patikrinome visus dokumentus, tarp jų mirties liudijimą bei testamentą. Mums nekilo jokių abejonių dėl jų autentiškumo, viskas buvo tvarkinga. Jis taip pat turėjo jūsų kvitą.

Jaunasis bankininkas šiek tiek dvejojo.

– Tikiuosi, kad pasielgėme teisingai, pone Rozenbaumai.

– Žinoma, teisingai, – atsakė senolis. – Aš tik norėjau patikrinti, ar pildomi mano norai.

Ponas Rožė su palengvėjimu atsikvėpė.

– Taip pat norėčiau priminti, kad jūsų sąskaitoje susidarė nedidelis deficitas.

– Kiek aš jums skolingas? – paklausė senasis vyras, siekdamas kišenės.

– Nieko, – atsakė ponas Rožė, – visiškai nieko. Ponas Skotas atsiskaitė.

– Aš skolingas ponui Skotui. Ar galėtumėte pasakyti sumą?

– Šimtas dvidešimt frankų, – atsakė ponas Rožė.

– Tada turiu kuo skubiau grąžinti, – pareiškė senis. – Gal atsitiktinai turite adresą, kuriuo galėčiau su juo susisiekti?

– Ne, apgailestauju, negaliu niekuo padėti. Nežinau, kur jis apsistojo Ženevoje.

Ponas Nefė palietė pono Rožė alkūnę ir sušnibždėjo į ausį.

– Pasirodo, – kalbėjo ponas Rožė, – ponas Skotas planavo netrukus grįžti į Angliją, nes turėjo iki penktos valandos registruotis Ženevos oro uoste.

Senis pakilo.

– Džentelmenai, jūs buvote labai paslaugūs, nebegaišinsiu jūsų laiko.

– Skrydis BE 171, jūsų vietos 14A ir 14B, – informavo vyras prie registracijos stalo. – Lėktuvas bus laiku, taigi įlaipini-

mas prie devintųjų vartų prasidės maždaug po dvidešimties minučių.

– Ačiū, – padėkojo Adamas.

– Ar turite registruojamo bagažo?

– Ne, – atsakė Adamas, – mes tik praleidome dieną Ženevoje.

– Tada gero skrydžio, pone, – palinkėjo vyras, paduodamas įlaipinimo talonus. Adamas ir Heidė pradėjo eiti eskalatoriaus, keliančio į išvykstančiųjų laukiamąjį, link.

– Man liko septyni šimtai septyniasdešimt Šveicarijos frankų, – pranešė Adamas perskaičiavęs banknotus, – kadangi esame čia, reikia mamai nupirkti dėžutę gerų šokoladinių saldainių su likeriu. Kai buvau vaikas, per kiekvienas Kalėdas jai padovanodavau mažytę dėžutę. Prisiekiau, jeigu užaugęs kada nors nuvažiuosiu į Šveicariją, surasiu jai pačią puikiausią dėžutę.

Heidė parodė prekystalį, ant kurio gulėjo eilės puošnių dėžučių. Adamas priėjo ir išrinko didelę į aukso spalvos popierių įvyniotą *Lindt* šokoladinių saldainių dėžutę. Mergina už prekystalio suvyniojo ją kaip dovaną ir įdėjo į krepšelį.

– Ko raukaisi? – paklausė Adamas, pasiėmęs grąžą.

– Ji tiesiog priminė man, kad rytoj rytą vėl turėsiu stovėti prie kasos, – pasiguodė Heidė.

– Na, bent šį vakarą turime ko laukti, užsakytas *Coq d'Or,* – priminė Adamas. Pažvelgė į laikrodį.

– Ne kažin ką nuveiksime, nebent parduotuvėje be muito pasiimtume vyno.

– Norėčiau prieš muitinės patikrą susirasti *Der Spiegel* žurnalą.

– Puiku, – sutiko Adamas, – galėtume pažiūrėti laikraščių kioskelyje už kampo.

– Kviečiamas ponas Adamas Skotas. Prašome poną Adamą Skotą sugrįžti prie *BEA* registracijos stalo pirmame aukšte, – gaudė viešoji informacijos sistema.

Adamas ir Heidė spoksojo vienas į kitą.

– Tikriausiai paskyrė ne tas vietas, – patraukė pečiais Adamas.

– Grįžkime ir išsiaiškinkime.

Jie nusileido laiptais ir priėjo prie vyro, davusio įlaipinimo talonus.

– Manau, kad kvietėte mane, – pasakė Adamas, – esu Adamas Skotas.

– Ak, taip, – atsakė vyras, – jums atėjo skubi žinutė, – pasakė ir perskaitė: „Prašome paskambinti ponui Rožė į *Roget et Cie* Ženevoje, numeriu 271279." Jis atplėšė lapelį ir padavė.

– Telefonai yra tolimajame kampe už *KLM* stalo, jums reikia dvidešimties santimų.

– Ačiū, – padėkojo Adamas tyrinėdamas žinutę, bet ji nepadėjo suprasti, apie ką ponui Rožė reikėtų su juo pasikalbėti.

– Svarstau, ko jis galėtų norėti, – kalbėjo Heidė. – Jau truputėlį per vėlu prašyti sugrąžinti ikoną.

– Na, yra tik vienintelis būdas, aš pabandysiu sužinoti, – pasakė Adamas, perduodamas jai krepšį. – Palauk, netrukus grįšiu.

– Pabandysiu gauti savo žurnalą, jei tik šiame aukšte rasiu laikraščių kioskelį, – pasakė Heidė paimdama ryškiaspalvį krepšį su saldainiais.

– Gerai, – pritarė Adamas, – po kelių minučių susitiksime čia.

– *Roget et Cie. Est-ce-que je peux vous aider?**

– Atsakau į pono Rožė skambutį, – pasakė Adamas, nesistengdamas kalbėti prancūziškai.

– Taip, pone. O kas?

– Adamas Skotas.

– Sužinosiu, ar ponas yra.

Adamas apsisuko pasižiūrėti, ar Heidė grįžo prie *BEA* stalo, kadangi jos nebuvo nė ženklo, pamanė, kad tebeieško laikraščio. Tada pastebėjo senį, šliurinantį per salę. Galėjo prisiekti, kad jau kažkur jį matė.

– Pone Skotai, – Adamas atsisuko atgal į kabiną.

– Taip, pone Rožė, atsakau į jūsų skambutį.

– Atsakote į mano skambutį? – bankininko balsas buvo sutrikęs. – Nesuprantu.

– Prie *BEA* stalo man buvo palikta žinutė, prašanti skubiai jums paskambinti.

– Tikriausiai kažkokia klaida, nepalikau jokios žinutės. Bet dabar, kai paskambinote, jums galbūt bus įdomu, kad vos jums išvykus pas mus apsilankė ponas Emanuelis Rozenbaumas.

– Emanuelis Rozenbaumas? – perklausė Adamas. – Aš maniau, kad jis...

---

* Kuo galiu padėti? *(pranc.)*.

– Gal galėtumėte man padėti, jaunoji ponia? – Heidė pakėlė akis į seną vyrą, kuris kreipėsi į ją angliškai, bet su labai ryškiu vidurio Europos akcentu. Jai buvo įdomu, kodėl jis neabejojo, jog ji kalba angliškai, bet nusprendė, kad jam patogiausia bendrauti šia kalba.

– Bandau rasti taksi, jau vėluoju, bet bijau, kad nematau taip gerai, kaip seniau.

Heidė padėjo *Der Spiegel* ant lentynos ir pasakė:

– Jie stovi už tų dvigubų durų centre. Leiskite jums parodyti.

– Kaip miela, – įvertino. – Tikiuosi, kad nesukeliu jums per daug sunkumų.

– Visiškai ne, – atsakė Heidė ir paėmusi senį už rankos vedė jį atgal prie durų, pažymėtų užrašu *Taxi et Autobus.*

– Ar jūs įsitikinęs, kad tai buvo Rozenbaumas? – susirūpinęs paklausė Adamas.

– Įsitikinęs, – atsakė bankininkas.

– Ar atrodė patenkintas, kad ikona pas mane?

– O, taip. Dėl to nekilo problemų. Jis tik susirūpino, kaip jums grąžinti 120 frankų. Manau, kad jis bandys jus susirasti.

– *BEA* skelbia skrydį BE 171 į Londoną, Hitrou, iš devintųjų vartų.

– Turiu eiti, – pasakė Adamas, – mano lėktuvas kils po kelių minučių.

– Gero skrydžio, – palinkėjo bankininkas.

– Ačiū, pone Rože, – padėkojo Adamas ir padėjo ragelį. Jis pasisuko į *BEA* stalą ir nustebo pamatęs, kad Heidė dar negrįžusi. Akimis pradėjo ieškoti laikraščių kioskelio pirmajame aukšte baimindamasis, kad ji galbūt neišgirdo pranešimo apie išvykimą. Tada pastebėjo ją per duris išlydinčią seną vyrą, kurį matė jau anksčiau.

Adamas sušuko ir pradėjo eiti greičiau. Kažkas buvo ne visiškai gerai. Pribėgęs besisukančias duris turėjo priderinti savo žingsnį ir leisti joms atsisukti. Dabar jau matė Heidę stovinčią ant šaligatvio priešais jį ir atidarančią taksi automobilio dureles senajam vyrui.

– Heide, – sušuko. Senasis džentelmenas staigiai atsisuko, o Adamas pajuto dar kartą, kad spokso į vyrą, kurį galėjo prisiekti matęs prie banko.

– Ponas Rozenbaumas? – paklausė. Tada nustebindamas Adamą rankos smūgio staigumu ir galia senis į galinę automobilio sėdynę įmetė Heidę, pats įšoko šalia, užtrenkė dureles ir visu balsu riktelėjo:

– *Allez vite!**

Akimirką Adamas buvo priblokštas, paskui puolė prie taksi šono, bet palietė tik rankenėlę, nes šis greitai nuvažiavo nuo kelkraščio. Staigiai pajudėjęs automobilis nubloškė Adamą atgal ant šaligatvio, jis dar spėjo pamatyti suakmenėjusį Heidės žvilgsnį. Adamas žiūrėjo į tolstančio automobilio numerį: GE712, tiek spėjo pamatyti, bet atpažino, jog tai mėlynas mersedesas. Beviltiškai ieškojo kito taksi automobilio, bet vienintelis, kurį matė, jau buvo prikrautas lagaminų.

---

* Eikite greitai! *(pranc.)*.

„Volkswagen Beetle" atvažiavo į kitą aikštės pusę. Iš vairuotojo pusės išlipo moteris ir žengė į priekį atidaryti bagažinės. Prie jos priėjo iš keleivio pusės išlipęs vyras ir iš bagažinės iškėlė lagaminą, moteris užtrenkė dureles. Kai jie apsikabinę stovėjo ant šaligatvio krašto, Adamas skubiai perbėgo gatvę, įšoko į automobilį per keleivio dureles ir persėdo į vairuotojo vietą. Rakteliai buvo uždegimo spynelėje. Pasukęs raktelį, įjungė pavarą, bet nuspaudęs greičio pedalą šoktelėjo atbulas. Apsikabinusi porelė žiūrėjo į jį nesuprasdama, kas darosi. Adamas truktelėjo pavaros svirtį iš atbulinės eigos į tą, kuri, jo manymu, turėjo būti pirma. Variklis lėtai persisuko, bet Adamui pakako greičio pasprukti nuo besivejančio vyro. „Turėtų būti trečioji", – pagalvojo perjungdamas ir pagal ženklus pasukdamas į Ženevos centrą.

Kol privažiavo pirmąją sankryžą, perprato pavaras, bet teko susikoncentruoti į eismą dešiniąja kelio puse.

„GE712... GE712", – vis kartojo ir kartojo mintyse, kad skaičiai garantuotai įsispaustų atmintyje. Tikrino kiekvieno pro šalį važiuojančio mėlyno taksi automobilio numerį. Po tuzino ar daugiau pradėjo svarstyti, gal Heidės automobilis iš greitkelio pasuko į šalutinį kelią. Dar stipriau spaudė greičio pedalą – 90, 100, 110, 120 kilometrų per valandą. Pralenkė dar tris taksi automobilius, bet Heidės nebuvo nė ženklo.

Kraštinėje juostoje gerokai išsiveržęs į priekį, įjungtomis šviesomis, smarkiai viršydamas greitį lėkė mersedesas. Adamas buvo užtikrintas, kad folksvagenas pakankamai galingas ir gali pavyti mersedesą, jeigu jo variklis varomas dyzeliu. Metras po metro mažino atstumą bandydamas pirmiausia suvokti, kodėl

senis pagrobė Heidę. Ar gali būti, kad tai Rozenbaumas? Bet jis pats norėjo, kad Adamas pasiliktų ikoną, ar bent jau taip užtikrino bankininkas. Nebuvo jokios prasmės, jis vairavo toliau svarstydamas, ar kurią nors akimirką atsibus.

Kai privažiavo priemiestį, Adamas nepabudo, bet atidžiai laikėsi taksi automobilio pasirinkto maršruto. Prie kitos kelių sankirtos juos skyrė tik trys automobiliai. „Raudonos šviesos, man reikia raudonos šviesos", – šaukė Adamas, bet pirmieji trys miesto šviesoforai tarsi užsispyrę švietė žaliai. Kai pagaliau viename užsidegė raudona, priešais jį sustojo furgonas ir padidino atstumą. Adamas keikdamasis iššoko iš automobilio ir bėgo prie taksi automobilio, bet šviesos vėl persijungė, ir mersedesas nudūmė tolyn. Adamas skubiai nubėgo atgal į folksvageną ir vos spėjo pervažiuoti sankryžą, nes užsidegė raudona šviesa. Nusprendęs išlipti iš automobilio prarado keletą lemiamų sekundžių. Kai pažvelgė į priekį, pamatė, kad taksi automobilis labai nutolo.

Privažiavę Prancūzijos prospektą, lygiagretų vakarinei ežero pakrantei, abu automobiliai nardė eismo sraute, mersedesas netikėtai pasuko kairėn, į neaukštą kalvą. Adamas staigiai susuko vairą ir metėsi paskui. Keletą jardų visu greičiu lėkė priešinga eismo puse, tik per plauką prasilenkė su priešais atvingiuojančiu pašto furgonu. Atidžiai sekė mersedesą, kai šis vėl pasuko kairėn, norėdamas nepaleisti jo iš akių, taip staigiai pasisuko priešais autobusą, kad tas buvo priverstas nuspausti stabdžius. Keletas keleivių, išmestų iš kėdžių, grūmojo jam kumščiais, o autobuso signalas kaukė visu garsu.

Taksi automobilis buvo vos už kelių šimtų jardų. Adamas vėl pradėjo mažinti atstumą, kai mersedesas staiga pasuko į

kelkraštį ir suspiegęs sustojo. Atrodė, kad kitas penkias sekundes nieko nevyko, kol Adamas vingiavo stovinčio automobilio link ir slystelėjęs sustojo tiksliai paskui mersedesą. Iššokęs Adamas nubėgo prie stovinčio taksi automobilio. Be jokio įspėjimo iššokęs senis nudūmė šonine gatve nešdamasis Heidės oro uosto pirkinių krepšelį ir mažą lagaminėlį.

Adamas atplėšė galines automobilio dureles ir pažvelgė į sustingusią gražuolę.

– Ar tu sveika, ar sveika?! – šaukė staiga suvokęs, ką ji jam reiškia. Heidė nepajudino nė raumenėlio, neištarė nė žodžio. Adamas apkabino ją per pečius ir pažvelgė į akis. Jose nebuvo jokio atsako. Jis pradėjo glostyti plaukus, merginos galva lėtai tarsi skudurinės lėlės nuslinko jam ant peties, iš burnos kampelio ištekėjo mažytė kraujo srovelė. Adamui pasidarė bloga ir šalta, pradėjo nevaldomai virpėti. Pažvelgė į taksi vairuotoją. Jo rankos kabojo prie šonų, o kūnas buvo susmukęs ant vairo. Vidutinio amžiaus vyro kūnas buvo be gyvybės ženklų.

Jis negalėjo susitaikyti su tuo, kad jie negyvi.

Adamas tebelaikė apkabinęs Heidę ir žvelgė už jos: senis įkopė į kalvą.

Kodėl jis galvoja, kad tai senis? Akivaizdu, kad jis visiškai ne senas, o jaunas ir labai pajėgus. Staiga Adamo baimė pavirto pykčiu. Jis žaibiškai priėmė sprendimą. Paleido Heidę, iššoko iš automobilio ir pasileido bėgti į kalvą, paskui jos žudiką. Du ar trys žiūrovai jau stovėjo kelkraštyje ir stebėjo Adamą bei du automobilius. Jis turėjo pagauti bėgantį vyrą. Adamas lėkė iš visų jėgų, bet apsiaustas varžė ir lėtino judesius. Kai jis pasiekė kalvos viršūnę, žudikas jau buvo nutolęs šimtą jardų ir skynėsi kelią pagrindine gatve. Adamas bandė pailginti žings-

nį, kai pamatė, kad vyras įšoko į pravažiuojantį tramvajų. Jis buvo taip atsilikęs, kad liko tik stebėti, kaip tramvajus negailestingai tolsta.

Vyras stovėjo ant tramvajaus laiptelių ir žvelgė į Adamą. Įžūliai iškėlęs vienoje rankoje laikė pirkinių krepšelį. Nugara nesikūprino, kūnas nebuvo silpnas, ir net iš tokio atstumo Adamas matė jo triumfuojančią pozą. Adamas keletą sekundžių stovėjo kelio viduryje bejėgiškai stebėdamas iš akių išnykstantį tramvajų.

Bandė susikaupti. Suvokė, kad labai maža vilties piko metu pagauti taksi. Girdėjo greitosios pagalbos mašinų, skubančių į avarijos vietą, sirenas. „Avarijos", – ištarė Adamas. „Jie greitai supras, kad tai nužudymas." Mintyse bandė sudėlioti paskutiniojo pusvalandžio beprotystę. Nebuvo jokios prasmės. Tikriausiai sužinos, kad visa tai klaida... Tada palietė apsiausto šoną, apčiuopė paketėlį su caro ikona. Žudikas dėl 20 000 svarų nebūtų prisidaręs sau tiek bėdos – nužudė du nekaltus žmones, pasitaikiusius jo kelyje – kodėl, kodėl, *kodėl* ikona tokia svarbi? Ką pasakė *Sotheby's* ekspertas? „Rusų džentelmenas domėjosi paveikslu." Adamo mintys pradėjo suktis. Jeigu tai Emanuelis Rozenbaumas ir jis žudė dėl ikonos, į jo rankas pakliuvo tik didelė dėžė šveicariškų šokoladinių saldainių su likeriu.

Kai Adamas išgirdo švilpuką, jam palengvėjo, kad sulaukė pagalbos, bet atsisukęs pamatė du ginkluotus pareigūnus, nusitaikiusius į jį. Jis instinktyviai pradėjo bėgti greičiau, pažvelgęs per petį pastebėjo, kad keli policininkai jį vejasi. Jis vėl pailgino žingsnį. Nepaisant apsiausto, abejojo, ar Šveicarijos pajėgose būtų atsiradęs žmogus, galėjęs išlaikyti tokį tempą il-

giau kaip ketvirtį mylios. Pasuko į pirmąjį pasitaikiusį skersgatvį ir nubėgo tolyn. Skersgatvis siauras, neprasilenktų net du dviračiai. Išbėgęs iš jo pasuko į vienos krypties gatvę. Ji buvo kimšte prikimšta automobilių, jam pavyko greitai ir saugiai judėti pirmyn tarp lėtai slenkančių automobilių.

Per kelias minutes atsikratė persekiojančių policininkų, bet nuolatos keisdamas kryptį bėgo toliau, kol pajuto įveikęs mažiausiai dvi mylias. Galop pasuko į ramią gatvę, pusiaukelėje pamatė šviečiančią *Monarcho* viešbučio reklaminę iškabą. Neatrodė didesnis už svečių namą ir turbūt nebūtų atitikęs viešbučio apibūdinimo. Gaudydamas kvapą stovėjo šešėlyje. Po trijų minučių Adamo kvėpavimas buvo normalus, ir jis žengė tiesiai į viešbutį.

11 SKYRIUS

Jis stovėjo nuogas ir viešbučio veidrodyje stebėjo Emanuelio Rozenbaumo atvaizdą. Nepatiko tai, ką matė. Pirmiausia išsiėmė dantis, tada pradėjo taukšėti savaisiais: jį įspėjo, kad kelias dienas skaudės dantenas. Kruopščiai atsikratė kiekvieno išpurtusios nosies sluoksnio žavėdamasis, kaip įgudusiai ir meniškai buvo sukurtas tas bjaurus daiktas. Jis nuogąstavo, kad nosis labai kris į akis. „Jie daugiau nieko neprisimins", – atsakė ekspertai.

Nuėmus paskutinįjį sluoksnį, aristokratiška nosis tokio veido viduryje atrodė kvailai. Paskui ėmėsi raukšlėmis išvagotos kaktos, kuri netgi judėjo, kai susiraukdavo. Dingus raukšlėms, sumažėjo ir amžius. Paskui sudribę raudoni skruostai ir pagaliau – dvigubas smakras. Šveicarijos bankininkai nustebtų pamatę, kad stipriai patrynus pemza neištrinamas numeris ant rankos lengvai išnyko. Dar kartą apžiūrėjo save veidrodyje. Ilgiau užtruks, kol trumpi, pražilę plaukai vėl bus natūralūs. Kai kirpo plaukus, o galvą ištepė tuo tirštu, dumblą primenančiu mišiniu, jis suprato, kaip turėtų jaustis airis, išteptas derva ir išvoliotas plunksnose. Po kelių minučių stovėjo po šiltu dušu, pirštais stipriai masažuodamas plaukų šaknis. Juodas, lipnus vanduo bėgo veidu ir kūnu, kol pagaliau ištekėjo

per nutekamąją angą. Prireikė buteliuko šampūno, kol plaukai atgavo normalią spalvą. Bet suvokė, kad praeis gerokai daugiau laiko, kol nebeatrodys kaip Jungtinių Valstijų laivyno štabo seržantas.

Kambario kampe gulėjo ilgas dukslus paltas, blizgantis beformis kostiumas, kažkada buvę balti marškiniai, vilnonės pirštinės ir Izraelio pasas. Daugelio valandų pasiruošimas buvo nurašytas per kelias minutes. Užuot palikęs krūvoje, troško juos sudeginti. Grįžo į pagrindinį kambarį ir išsitiesė ant lovos kaip žiovaujantis katinas. Nuo susilenkimo ir kūprinimosi tebeskaudėjo nugarą. Atsistojo, pasilenkęs pasiekė kojų pirštus ir staigia atsitiesdamas iškėlė rankas aukštyn. Pakartojo penkiasdešimt kartų. Vieną minutę pailsėjęs, padarė penkiasdešimt atsispaudimų.

Sugrįžo į vonios kambarį ir dar kartą nusiprausė po dušu – šaltu. Vėl pradėjo jaustis žmogumi. Užsivilko ką tik išlygintus kremo spalvos šilkinius marškinius ir naują dvieilį kostiumą.

Prieš skambindamas į Londoną ir dar du kartus į Maskvą užsisakė vakarienę į kambarį, kad niekas jo nematytų – nedegė noru aiškinti, kaip užsiregistravęs vyras buvo trisdešimčia metų senesnis už vyrą, valgantį kambaryje. Tartum alkanas žvėris suleido dantis į kepsnį ir godžiai nugėrė vyno.

Spoksojo į spalvingą krepšelį, bet nenorėjo pasivaišinti Skoto šokoladiniais saldainiais su likeriu. Dar kartą įniršo pagalvojęs, kad anglas jį kontroliuoja.

Tada jo akys apsistojo ties mažyčiu odiniu lagaminėliu, gulinčiu ant grindų šalia lovos. Atidarė ir išėmė ikonos kopiją. Zaborskis liepė ją visada turėti su savimi, jeigu aptiktų *Šv. Jurgio ir drakono* originalą, kad nekiltų jokių abejonių.

Truputį po vienuoliktos įsijungė vėlyvąsias žinias. Jie turėjo tik to kvailo taksi vairuotojo, kuris važiavo per lėtai ir už tai susimokėjo gyvybe, ir tos gražios vokietaitės, kuri bandė gintis, nuotraukas, bet ne įtariamojo. Patetiška – vienas švarus tvirtas smūgis, ir jos kaklas lūžo. Televizijos diktorius paskelbė, kad ieškomas nežinomas anglas. Romanovas nusišypsojo pagalvojęs, kad policija ieško Skoto, o jis tuo metu valgo kepsnį prabangiame viešbutyje. Nors Šveicarijos policija neturėjo žudiko nuotraukos, Romanovui jos nereikėjo. To veido jis niekada nepamirš. Bet kuriuo atveju jo žmogus Anglijoje per vieną pokalbį telefonu suteikė jam apie kapitoną Skotą daugiau informacijos negu Šveicarijos policija gali tikėtis rasti per savaitę.

Kai Romanovui papasakojo Skoto karinės karjeros detales ir apie jo papuošaliukus už drąsą, pamanė, kad bus malonu nužudyti tokį vyrą.

Adamas gulėjo nejudėdamas prastoje mažoje lovelėje ir bandė sujungti visas juodos dėlionės detales. Jeigu Gėringas paliko ikoną jo tėvui, o jo slapyvardis buvo Emanuelis Rozenbaumas, reiškia, realybėje Emanuelis Rozenbaumas neegzistuoja. Bet jis *egzistavo*: jis net du kartus nužudė bandydamas gauti caro ikoną. Adamas pasilenkė, įjungė lempą prie lovos ir iš apsiausto kišenės išėmė mažą paketėlį. Atsargiai išvyniojęs pakėlė ikoną prieš šviesą. Šventasis Jurgis žvelgė į jį – žvilgsnis nebuvo didingas, Adamui atrodė labiau kaltinamas. Adamas

nedvejodamas būtų atidavęs ikoną Rozenbaumui, kad Heidei nebūtų reikėję paaukoti gyvybės.

Apie vidurnaktį Adamas nusprendė, ką reikia daryti, bet iš to mažyčio kambario pajudėjo tik po trijų. Tyliai pakilo iš lovos, atidarė duris, apžvelgė koridorių, be garso užrakinęs duris lėtai nuslinko laiptais žemyn. Nulipęs iki paskutiniojo laiptelio sustojo ir įsiklausė. Naktinis durininkas nulenkęs galvą sėdėjo prie televizoriaus, nuo kurio sklido neryškus ramus dūzgimas. Sidabrinis taškas buvo ekrano viduryje. Adamas sugaišo dvi minutes, kol nuėjo iki durų, ant girgždančios grindų lentos užmynė tik kartą; durininko knarkimas užgožė tą garsą. Išėjęs į lauką Adamas patikrino abi gatvės puses, nebuvo jokių judėjimo požymių. Nenorėjo eiti toli, liko šešėlyje šalia kelio, judėjo jam neįprastu greičiu. Atėjęs iki kampo beveik už šimto jardų pamatė tai, ko ieškojo.

Aplink – nė gyvos dvasios, jis greitai nusigavo iki telefono būdelės. Įspraudė dvidešimt santimų į dėžę ir laukė. Atsiliepė balsas:

– *Est-ce-que je peux vous aider?*

Adamas ištarė tik vieną žodį:

– Tarptautinis. – Po akimirkos jau kitas balsas pateikė tą patį klausimą.

– Norėčiau atgalinio mokesčio skambučio į Londoną, – tvirtai pasakė Adamas. Neturėjo noro kartoti.

– Taip. – Atsiliepė balsas. – Jūsų pavardė?

– Džordžas Kromeris, – atsakė Adamas.

– Iš kokio numerio skambinate?

– Ženeva, 271982. – Jis pakeitė tris paskutiniuosius skaičius: jautė, kad policija tą naktį gali klausytis visų skambučių į

Angliją. Tada pasakė merginai numerį, kurio jam reikėjo Londone.

– Prašome minutėlę palaukti.

– Gerai, – atsakė Adamas, akimis tikrindamas gatvę, ieškodamas nežinomo judėjimo. Tik atsitiktinis automobilis pravažiavo pro šalį. Adamas visiškai nejudėjo būdelėje. Girdėjo sujungimo garsus. „Prašau, pabusk“, – jo lūpos šnibždėjo be garso. Pagaliau skambėjimas liovėsi, ir Adamas pažino atsiliepusį balsą.

– Kas čia? – Lorensas buvo susierzinęs, bet visiškai pabudęs.

– Ar sutinkate apmokėti pono Džordžo Kromerio skambutį iš Ženevos?

– Džordžo Kromerio, lordo Kromerio, Anglijos banko valdyt..? Taip, sutinku, – atsakė.

– Tai aš, Lorensai, – prabilo Adamas.

– Ačiū Dievui. Kur tu esi?

– Vis dar Ženevoje, bet nežinau, ar patikėsi tuo, ką tau papasakosiu. Kol laukėme įsodinimo į lėktuvą, vyras įsitempė Heidę į taksi, o paskui ją nužudė. Aš nespėjau jų pavyti. Bėda ta, kad Šveicarijos policija mano, jog esu žudikas.

– Dabar nusiramink, Adamai. Tiek aš žinau. Pranešė per vakaro žinias, o policija jau mane apklausė. Atrodo, kad Heidės brolis tave atpažino.

– Ką reiškia *atpažino?* Aš to nepadariau. Žinai, kad negalėjau padaryti. Tai vyras, pavarde Rozenbaumas, ne aš, Lorensai.

– Rozenbaumas? Adamai, kas tas Rozenbaumas?

Adamas bandė išlikti ramus.

– Mes su Heide šį rytą atvykome į Ženevą iš banko pasiimti dovanos, kurią man testamentu paliko tėtis. Išaiškėjo, jog tai paveikslas. Kai grįžome į oro uostą, tas Rozenbaumas pačiupo Heidę manydamas, kad ji turi paveikslą, nors nėra jokios prasmės, nes ta prakeikta ikona verta tik 20 000 svarų.

– Ikona? – pasitikslino Lorensas.

– Taip, *Šventojo Jurgio ir drakono* ikona, – atsakė Adamas. – Tai nesvarbu. Svarbu, kad...

– Dabar klausykis ir klausykis atidžiai, – pertraukė Lorensas, – neketinu kartoti. Nesirodyk iki ryto, o paskui prisistatyk į konsulatą. Žiūrėk, kad ateitum ten sveikas, aš pasistengsiu, kad konsulas tavęs lauktų. Nesirodyk prieš vienuoliktą, nes Londono laiku viena valanda mažiau negu Ženevoje. Tvarkant reikalus ir tinkamai organizuojant konsulato veiklą man bus brangi kiekviena minutė.

Adamas pajuto, kad šypsosi pirmą kartą per dvylika valandų.

– Ar žudikas gavo tai, ko ieškojo? – paklausė Lorensas.

– Ne, jis negavo ikonos, – atsakė Adamas, – jis turi tik mano mamos saldainius...

– Ačiū Dievui, ir saugokis Šveicarijos policijos, nes jie įsitikinę, kad tu nužudei Heidę.

– Bet... – pradėjo Adamas.

– Jokių pasiaiškinimų. Tik būk konsulate vienuoliktą. Dabar verčiau atlaisvink liniją, – patarė Lorensas. – Vienuoliktą ir nevėluok.

– Gerai, – sutiko Adamas, – ir... – bet iš telefono ragelio sklido ilgas signalas. Ačiū, Dieve, už Lorensą. Senąjį Lorensą, kuriam nereikėjo klausinėti, nes jis jau žinojo atsakymus.

Jėzau, į ką jis įsipainiojo. Adamas dar kartą patikrino gatvę. Ir vėl – nieko. Greitai vogčiomis nubėgo du šimtus jardų iki viešbučio. Durys neužrakintos, durininkas tebemiega, televizorius silpnai gaudžia, sidabrinis taškas savo vietoje. Penkios minutės po keturių Adamas vėl buvo savo lovoje. Nemiegojo. Rozenbaumas, Heidė, taksi automobilio vairuotojas, rusų džentelmenas *Sotheby's*. Tiek daug niekur netinkančių dėlionės dalelių.

Bet vienas dalykas jaudino labiausiai – pokalbis su Lorensu – senuoju Lorensu?

Tą ketvirtadienio rytą, dvidešimt po septynių, į *Monarcho* viešbutį atvyko du policininkai. Jie buvo pavargę, nepatenkinti ir alkani. Nuo vidurnakčio apsilankė keturiasdešimt trijuose vakarinės miesto dalies viešbučiuose, visuose nesėkmingai. Patikrino virš tūkstančio registracijos kortelių, prikėlė iš miegų septynis nekaltus anglus, visiškai neatitinkančius Adamo Skoto apibūdinimo.

Aštuntą valandą baigsis budėjimas, ir jie galės eiti pas žmonas pusryčiauti; bet iki tol dar turėjo patikrinti tris viešbučius. Kai šeimininkė pamatė juos įeinančius į holą, kuo greičiau atkrypavo prie jų iš vidinio kabineto. Ji bjaurėjosi policija ir buvo linkusi patikėti bet kuo, kas būtų pasakęs, kad Šveicarijos kiaulės dar bjauresnės už Vokietijos. Pernai ją du kartus nubaudė, o kartą netgi pagrasino kalėjimu už tai, kad neužregistruodavo kiekvieno svečio. Jeigu pagautų dar kartą, žinojo, kad atimtų jos licenciją, kartu ir pragyvenimo šaltinį. Lėtas

jos protas bandė atkurti, kas užsiregistravo vakar vakare. Užsiregistravo aštuoni žmonės, bet tik du mokėjo grynaisiais – anglas, beveik nepravėręs burnos, jo pavardė ant dingusios kortelės buvo ponas Pembertonas, ir Morisas, kuris kiekvieną kartą, kai tik apsistodavo Ženevoje, pasirodydavo su kita mergina. Ji sunaikino abi korteles, o pinigus įsidėjo į kišenę. Morisas su mergina išėjo apie septintą, ji jau paklojo jų lovą, bet anglas tebemiega savo kambaryje.

– Turime patikrinti praėjusios nakties jūsų registracijos korteles, ponia.

– Žinoma, ponai, – atsiliepė šiltai šypsodamasi ir surinko šešias likusias korteles: du prancūzai, vienas italas, du tautiečiai iš Ciuricho ir vienas iš Bazelio.

– Ar praėjusią naktį čia buvo apsistojęs anglas?

– Ne, – tvirtai atsakė šeimininkė. – Neturėjau anglo, – paslaugiai pridūrė, – mažiausiai mėnesį. Ar norėtumėte pamatyti praėjusios savaitės korteles?

– Ne, nebūtina, – atsakė policininkas.

Šeimininkė patenkinta sumurmėjo.

– Bet mes turime patikrinti jūsų neužimtus kambarius. Pagal sertifikatą viešbutyje yra dvylika svečių kambarių, – tęsė policininkas, – taigi šeši turėtų būti tušti.

– Juose nieko nėra, – užtikrino šeimininkė. – Šį rytą jau kartą tikrinau juos.

– Vis tiek turime pamatyti patys, – atkakliai pareikalavo antrasis pareigūnas.

Šeimininkė pasiėmė pagrindinį raktą ir nukrypavo laiptų link. Kopė jais kaip į paskutinę Everesto atkarpą. Atidarė miegamuosius: penktąjį, septintąjį, devintąjį, dešimtąjį, vienuo-

liktąjį. Moriso kambarys buvo sutvarkytas po kelių minučių, kai jis išėjo. Bet senoji ponia žinojo, kad atidariusi dvyliktąjį neteks savo licencijos. Prieš pasukdama raktą spynoje, vos susilaikė nepabeldusi į duris. Du policininkai įėjo į kambarį, moteris liko koridoriuje, jeigu kiltų kokių bėdų. Nebe pirmą kartą šiandien keikė Šveicarijos policijos stropumą.

– Ačiū, ponia, – padėkojo pirmasis policininkas išėjęs į koridorių. – Atsiprašome už sutrukdymą, – pridūrė. Sąraše šalia *Monarcho* viešbučio padėjo varnelę.

Kai abu policininkai nusileido laiptais, šeimininkė suglumusi įėjo į dvyliktąjį kambarį. Lova buvo nepaliesta, tarsi joje niekas nebūtų miegojęs, nebuvo jokio ženklo, kad kas nors būtų čia praleidęs naktį. Moteris įtempė pavargusią savo atmintį. Vakar tiek daug negėrė – tarsi įrodymą palietė kišenėje penkiasdešimt frankų. „Kur jis galėtų būti?“ – sumurmėjo.

Pastarąją valandą Adamas slėpėsi už apleisto vagono geležinkelio prekių kieme, mažiau nei už pusės mylios nuo viešbučio. Jis aiškiai matė bent po šimtą jardų į visas puses. Stebėjo ankstyvo ryto keliauninkus, plūstančius į kiekvieną traukinį. Adamas nustatė, kad dvidešimt minučių po aštuonių yra pikas. Pasitikrino, ar ikona savo vietoje, paliko slėptuvę ir prisijungė prie į darbą judančio žmonių srauto. Sustojęs prie kiosko nusipirko laikraštį. Tokiu metu buvo parduodamas vienintelis angliškas laikraštis *Herald-Tribune:* Londono laikraščiai atvykdavo kartu su pirmuoju lėktuvu, bet Adamas matė, kad *Herald-Tribune* buvo vežamas traukiniu iš Paryžiaus. Stoties kioske nusipirko dar du daiktus: Ženevos žemėlapį ir didelį *Nestle* šokoladą.

Reikėjo dar daug laiko užmušti, kol galės pasirodyti konsulate. Pažvelgęs į žemėlapį pamatė pastatą, kurį pasirinko kitu savo prieglobsčiu. Laikėsi tokio maršruto, kuris leido judėti didžiausiame žmonių sraute. Atėjęs į aikštę, pasuko po parduotuvių pastogėmis tolimiausiu keliu, žingsniuodamas arčiau sienų ir vengdamas atvirų vietų. Užtruko gana ilgai, bet apskaičiavimas buvo tobulas. Pasirodė prie pagrindinių durų, kai šimtai Dievo garbintojų ėjo iš rytinių pamaldų.

Įnėręs vidun pasijuto saugus. Katedra buvo pagrindinė miesto katalikų bažnyčia. Adamas rado savo naštai kaip tik tinkamą vietą. Lėtai nuslinko šoniniu praėjimu prie Dievo motinos koplyčios, įmetė kelias monetas į aukų dėžutę, uždegė žvakę ir įstatė į laisvą laikiklį prie Mergelės Marijos. Tada parklupo, bet neužsimerkė. Nepraktikuojantis katalikas suprato, kad nebetiki Dievu – išskyrus, kai sirgdavo, būdavo išsigandęs arba skrisdavo lėktuvu. Praėjo apie dvidešimt minučių, Adamas susijaudino, kad katedroje liko tik saujelė žmonių. Kelios juodai apsirengusios moterys užėmė pirmąjį klauptą, nuosekliai lietė rožinio karoliukus ir giedojo: „*Ave Maria, gratia plena, Domine teum, Benedicta...*“ Keletas turistų atlošę galvas gėrėdamiesi žiūrėjo į nuostabų stogą, jų akys žvelgė tik aukštyn.

Adamas lėtai pakilo, jo akys šaudė iš vienos pusės į kitą. Ištiesė kojas ir nuėjo prie klausyklos, beveik pasislėpusios už kolonos. Ženklelis ant medinės atramos rodė, kad klausykla tuščia. Adamas įslinko vidun ir užtraukė užuolaidėlę. Pirmiausia iš apsiausto kišenės išsiėmė *Herald-Tribune,* paskui šokolado plytą. Nuplėšęs nuo šokolado sidabrinį popierių, ėmė godžiai žiaumoti. Tada ėmė ieškoti istorijos. Pirmame puslapyje buvo

viena ar dvi žinios iš Anglijos, dauguma straipsnių rašė apie tai, kas vyksta Amerikoje. Viena antraštė skelbė: „Ar 2,80 dolerio už svarą vis dar per daug?" Adamas akimis perbėgo smulkesnes antraštes, pagaliau rado tą pastraipą, kurios ieškojo. Ji buvo apatiniame kairiajame kampe: „Ieškomas anglas, nužudęs merginą vokietę ir šveicarą taksi automobilio vairuotoją." Adamas perskaitė pasakojimą ir tik tada pradėjo virpėti, kai suprato, kad jie žino jo pavardę:

„Kapitonas Adamas Skotas, kuris neseniai atsisakė įgaliojimų Karališkajame Vesekso pulke, ieškomas... tęsinys penkioliktajame puslapyje." Adamas pradėjo versti didelius puslapius. Buvo nelengva ribojamam mažos klausyklos erdvės. „... Šveicarijos policijos apklausa susijusi su..."

– *Au nom du Père, du Fils et du Saint Esprit.* *

Adamas priblokštas pakėlė akis nuo laikraščio ir galvojo mestis lauk. Bet užleido vietą seniai praėjusiam mokymui ir nepajuto, kaip automatiškai pasakė:

– Palaimink mane, tėve, nes nusidėjau ir noriu išpažinti nuodėmes.

– Gerai, mano sūnau, ir kokios gi tavo nuodėmės? – paklausė kunigas su akcentu, bet aiškia anglų kalba.

Adamas karštligiškai mąstė. Neturi leisti jam suprasti, kas esąs. Jis pažvelgė per užuolaidėlės tarpą ir pamatė du policininkus prie vakarinių durų, apklausiančius kitą kunigą. Tvirtai užtraukė užuolaidas ir prabilo vieninteliu akcentu, kurį mokėjo pamėgdžioti.

– Aš iš Dublino, tėve, ir vakar vakare bare pasigavau tą vietinę merginą ir parsivedžiau į viešbutį.

* Vardan Dievo Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios *(pranc.)*.

– Taip, mano sūnau.

– Na, tėve, vienas reikalas nuvedė prie kito.

– Prie kito ko, mano sūnau?

– Na, nusivedžiau ją į savo kambarį.

– Taip, mano sūnau?

– Ji pradėjo nusirenginėti.

– Kas tada nutiko?

– Ji pradėjo nurenginėti mane.

– Ar bandei atsilaikyti, mano sūnau?

– Taip, bet sunkiai sekėsi.

– Ar buvo santykiai? – paklausė kunigas.

– Bijau, kad taip, tėve. Negalėjau susilaikyti. Ji buvo labai graži, – pridūrė Adamas.

– Ar tu ketini vesti tą merginą, mano sūnau?

– O ne, tėve, aš jau vedęs ir turiu du mielus vaikučius, Siamą ir Moriną.

– Turi tą naktį pamiršti visiems laikams.

– Norėčiau, tėve.

– Ar anksčiau yra taip nutikę?

– Ne, tėve, aš pirmą kartą vienas užsienyje. Prisiekiu.

– Tada tegul tai būna pamoka tau, mano sūnau, o Dievas bus gailestingas ir atleis tau šią kūnišką nuodėmę. Dabar turi atlikti savo atgailą.

– O, mano Dieve...

Kai Adamas baigė atgailą, kunigas davė išrišimą ir liepė sukalbėti tris rožinio paslaptis.

– Dar vienas dalykas.

– Taip, tėve?

– Kai grįši į Airiją, viską papasakok žmonai, kitaip nesulauksi atpirkimo. Turi pažadėti, mano sūnau.

– Kai pamatysiu savo žmoną, papasakosiu jai viską, kas šiąnakt nutiko, tėve, – pažadėjo Adamas dar kartą pažiūrėdamas pro užuolaidų tarpą. Policijos niekur nebesimatė.

– Gerai, ir nenustok melstis Palaimintajai Mergelei, kad apsaugotų tave nuo piktų pagundų.

Adamas sulankstė savo laikraštį, įsidėjo į apsiausto kišenę ir išlindęs iš mažytės klausyklos atsisėdo klaupto gale. Nuleidęs galvą pradėjo šnibždėti „Tėve mūsų" ir atsivertęs Ženevos žemėlapį dėlioti kelią. Kai atėjo iki „apsaugok mus nuo pikto", nustatė, kad Britanijos konsulatas yra kitoje didelės sodo aikštės pusėje. Apskaičiavo, kad tai maždaug mylia nuo katedros, bet reikėjo įveikti septynias gatves ir tiltą, kol bus saugus. Keliais grįžo į koplyčią. Pažiūrėjo į laikrodį. Buvo per anksti palikti Šventąjį Petrą. Taigi dar pusvalandį liko rankomis suspaudęs galvą, mintyse vis kartojo maršrutą. Stebėjo grupę turistų, vedamą per katedrą. Nepaleido jų iš akių, kol šie priartėjo prie didžiųjų durų vakarinėje praėjimo pusėje. Turėjo tiksliai apskaičiuoti laiką.

Staiga Adamas atsistojo ir skubiai nuėjo šoniniu praėjimu, priebažnytyje atsidūrė tik už jardo nuo turistų. Prisidengęs jais išėjo į aikštę. Adamas nėrė į parduotuvės pastogę kelkraštyje, tada apėjo tris aikštės šonus, kad išvengtų šiauriniame kampe budinčio policininko. Įsijungus raudonai šviesai, perėjo vieną kelią ir pasuko į vienos krypties eismo gatvę. Laikėsi vidinės šaligatvio pusės, nes žinojo, kad gatvės gale turės pasukti kairėn. Du uniformuoti policininkai išėjo iš už kampo ir pasuko

tiesiai jo link. Nežiūrėdamas įšoko į pirmą pasitaikiusią parduotuvę ir atsuko nugarą šaligatviui.

– *Bonjour, monsieur,* – jauna dama pasisveikino su Adamu.

– *Vous dèsirez quelque chose?** – Adamas apsidairė. Aplink jį stovėjo plonos manekenės su moteriškomis kelnaitėmis ir liemenėlėmis, petnešomis ir ilgomis nailoninėmis kojinėmis.

– Ieškau dovanos žmonai.

Mergina nusišypsojo.

– Gal apatinio sijono? – pasiūlė.

– Tikrai, – pritarė Adamas, – apatinio sijono. Ar turite bordo spalvos? – paklausė pasisukdamas pažiūrėti į praeinantį policininką.

– Taip, manau, kad turime, bet reikia pažiūrėti sandėlyje.

Adamas jau buvo prie kitos gatvės kampo, kai pardavėja sugrįžo su „būtent tuo daiktu".

Jam pavyko penkias minutes apsieiti be incidentų. Likus dviem šimtams jardų jo širdis taip daužėsi, kad, rodės, iššoks iš krūtinės. Prie paskutiniojo kampo stovėjo tik vienas policininkas, kuris, matyt, ketino reguliuoti eismą. Adamas buvo atsukęs nugarą policininkui, jau matė sodo aikštę, kuri žemėlapyje buvo pažymėta žalia dėme. Kitoje gatvės pusėje pastebėjo virš mėlynų durų kabančią Jungtinės Karalystės vėliavą.

Kai patruliavo Malajos džiunglėse, jo seržantas daugybę kartų mokė niekada nebėgti paskutiniųjų jardų, ypač per atvirą teritoriją. Jis perėjo gatvę, sustojo mažyčio parko pakraštyje tik už penkiasdešimties jardų nuo saugios vietos. Policininkas

* Ar ko nors pageidautumėte? *(pranc.).*

be tikslo patruliavo gatvėje. Adamas įtarė, kad tik dėl to, jog šalia vienas kito buvo įsikūrę keli konsulatai. Jis atidžiai stebėjo pareigūną. Vyras sugaišdavo dvi minutes, kol nueidavo iki galo ir apsisukęs palengva grįždavo atgal. Adamas pasislėpė po medžiu parkelio kampe ir pasirinko medį, už kurio pasislėps nuo ateinančio policininko kitoje kelio pusėje tik už kelių jardų nuo pagrindinių konsulato durų. Apskaičiavo, kad eidamas į akis nekrentančiu žingsniu galėtų paskutiniuosius trisdešimt jardų nueiti per dešimt sekundžių. Laukė, kol policininkas atsidurs toliausiame taške.

Dar kartą patikrino konsulato duris, jam palengvėjo pamačius įeinančią merginą ir su lagaminu į gatvę išeinantį vyrą. Durys liko pusiau pravertos, tačiau jokio sargybinio jis nepastebėjo. Pakėlė akis į švieslangį antrajame aukšte. Matė du vyrus, žiūrinčius į parką ir tarsi nekantriai laukiančius kažko atvykstant. Lorensui pavyko. Po kelių minučių jis bus saugus. Adamas pasistatė apsiausto apykaklę ir, laikrodžiui išmušus vienuoliktą, leidosi į kelią. Policininkas buvo už kelių žingsnių nuo tolimiausiojo taško, bet tebeėjo priešinga kryptimi. Adamas tiksliais žingsniais perėjo gatvę. Pasiekęs eilės vidurį, turėjo staiga sustoti ir praleisti pravažiuojantį automobilį. Policininkas apsisuko kelionei atgal.

Kelias akimirkas Adamas stovėjo nejudėdamas viduryje plačios gatvės ir žiūrėdamas į pasirinktą medį, po kuriuo slėptųsi, jeigu policininkas atsisuktų jam nespėjus prieiti iki durų. Užtikrintu greičiu pasuko Britanijos konsulato link. Atletiškai sudėtas, aukštas vyras, trumpų šviesių plaukų ražiena padengta galva žengė jo pasveikinti. Adamas nebūtų jo atpažinęs, jeigu ne akys.

ANTROJI DALIS

DAUNINGO GATVĖ 10 PIETVAKARIŲ LONDONAS

1966 m. birželio 17-oji

12 SKYRIUS

DAUNINGO GATVĖ 10, PIETVAKARIŲ LONDONAS

1966 m. birželio 17-oji

Seras Morisas Jongfildas išėjo iš ministro pirmininko kabineto, tačiau vis tiek nepajėgė suprasti, kodėl taip svarbu turėti ikoną.

10-asis numeris liko už nugaros, seras Morisas greitu žingsniu įėjo į Užsienio reikalų ministerijos kiemą, po kelių minučių jau žengė iš lifto septintajame aukšte. Kai įėjo į savo kabinetą, Tesa, jo sekretorė, ant stalo dėjo jam skirtus dokumentus.

– Noriu, kad skubiai susirinktų D4, – paliepė jau keturiolika metų jam ištikimai tarnaujančiai moteriai. – Ir paprašyk, kad vadas Bušas prisidėtų prie komandos.

Tesa pakėlė antakius, bet seras Morisas ignoravo jos tylų komentarą. Žinojo, kad nepajėgs susidoroti su šiuo reikalu be amerikiečių pagalbos. Dar kartą seras Morisas apsvarstė ministro pirmininko instrukcijas. Haroldui Vilsonui nereikėjo aiškinti, kad vildamiesi pagalbos, nesulauks daug transatlantinių skambučių iš Lindono Džonsono.

Bet kodėl rusų ikona su anglų šventuoju?

Romanovui pasislinkus jo link, Adamas žengė žingsnį atgal nuo tramvajaus linijos, leisdamas tarp jų pravažiuoti tramvajui. Pravažiavus vagonams, Adamas buvo dingęs. Romanovas suurzgė dėl tokio mėgėjiško triuko, nubėgęs dvidešimt jardų pasivijo tramvajų ir, keleivių nuostabai, įšoko vidun. Eilė po eilės tikrino keleivių veidus.

Adamas palaukė, kol tramvajus nuvažiavo dar dvidešimt jardų, ir išėjo iš po medžio kitoje kelio pusėje. Buvo įsitikinęs, kad suspės pasiekti konsulato duris gerokai prieš Heidės žudiko sugrįžimą. Patikrino kitą gatvės pusę ir uždusęs nusikeikė. Patruliuojantis policininkas buvo tik už kelių žingsnių nuo konsulato ir negailestingai artėjo. Adamas pažiūrėjo atgal į tramvajų, šis ką tik prasilenkė su kitu, važiuojančiu priešinga kryptimi. Jis baimingai stebėjo, kaip jo priešininkas tarsi aukščiausios klasės gimnastas peršoko nuo vienos platformos ant kitos. Kadangi policininkas buvo tik už kelių jardų nuo konsulato, Adamui teko atsitraukti ir bėgti atgal į vienos krypties gatvę. Už penkiasdešimties jardų žvilgtelėjo per petį. Vyras, kurį žinojo tik kaip Rozenbaumą, pasileidęs bėgti paskui Adamą, nebeatrodė kaip bejėgis senis.

Adamas šokinėjo tarp automobilių ir autobusų, mėtėsi tarp netvarkingai judančių pėsčiųjų, stengdamasis pailginti penkiasdešimties jardų atstumą. Prie pirmosios sankryžos pamatė iš telefono būdelės išeinančią apkūnią damą. Staigiai pakeitęs kryptį įšoko į tuščią būdelę ir susirietė kampe. Durys lėtai sužlegėjusios užsidarė. Rozenbaumas nulėkė už kampo, buvo

sukoręs dvidešimt jardų už būdelės, kai pamatė, kad Adamas šovė milžinišku greičiu atgal. Adamas žinojo, kad turi bent penkias sekundes, kol priešininkas susigaudys, kurią kryptį jis pasirinko. Vienas ir du, ir trys, ir keturi, ir penki – skaičiavo bėgdamas gatve. Pasižiūrėjo į dešinę, peršokęs tris laiptelius prasispraudė pro sukamąsias duris. Atsidūrė prie mažo prekystalio, už jo sėdėjo jauna moteris su pluošteliu bilietų.

– *Deux francs, monsieur**, – prabilo mergina. Adamas pažiūrėjo į dėžutę, skubiai išėmė du frankus ir nuėjo ilgu, tamsiu perėjimu, paskui pro kitas sukamąsias duris. Pastovėjo gale, kol akys priprato prie tamsos. Buvo pirmasis dienos seansas, kino teatras beveik tuščias. Adamas pasirinko vietą eilės gale, kad būtų beveik vienodas atstumas iki abiejų išėjimų.

Su palengvėjimu, kad filmas tik prasidėjo, žiūrėjo į ekraną. Jam reikėjo laiko planui sukurti. Kai ekranas pakankamai nušvisdavo, jis tikrino raudoną kelio liniją žemėlapyje. Paskui naudodamasis nykščio galu kaip vieno colio liniuote išmatavo atstumą iki artimiausios sienos su Prancūzija. Tik aštuonios mylios iki Ferne Voltero. Iš čia galėjo per Dižoną nukeliauti į Paryžių ir grįžti namo beveik taip pat greitai kaip dukart perskaityti *Išėjimo knygą.* Kai pasirinko maršrutą, Adamui iškilo kita problema – kaip keliauti. Atmetė bet kokį viešąjį transportą ir nusprendė išsinuomoti automobilį. Likęs kėdėje per pertrauką dar kartą patikrino maršrutus. Tą akimirką, kai Polas Njumenas vėl pasirodė ekrane, Adamas sulankstė žemėlapį ir išėjo iš kino per tą išėjimą, kuriuo per pastarąsias keturias valandas buvo mažiausiai naudotasi.

---

* Du frankai, pone *(pranc.).*

Kai seras Morisas žengė į kabinetą „Šiaurinio departamento“ susitikimui, rado visus D4 narius susirinkusius ir vartančius bylas, kurios jiems buvo pateiktos tik prieš valandą.

Per stalą pažvelgė į specialiai atrinktus D4, visi rinktiniai vyrai, bet tik vieną pripažino sau lygiu. Tai nebuvo senas karo žirgas Alekas Snelas, kuris Užsienio reikalų ministerijoje dirbo ilgiau už juos visus, ir nervingai lietė savo ūsus laukdamas, kol seras Morisas užims vietą. Šalia jo sėdėjo Brajanas Metjusas, departamente žinomas kaip „gerai subalansuotas žmogus“ – klasikinės mokyklos mokinys dvigubais kumščiais ir visada pasiruošęs ginčytis. Kitoje pusėje įsitaisė vadas Ralfas Bušas, ūmaus būdo CŽV atstovas, penkerius metus priskirtas ambasadai Grosvenoro aikštėje, per tą laiką tapęs tikresniu britu negu britas. Norėdamas tai patvirtinti netgi imitavo Užsienio reikalų ministerijos aprangos stilių. Kitoje stalo pusėje buvo užėmęs vietą antrasis sero Moriso komandos narys. Kai kurie teigė, kad jis truputėlį per jaunas, nors visi, išskyrus Tesą, pamiršo, kad ir seras Morisas ėmėsi darbo būdamas tokio paties amžiaus.

Kai seras Morisas atsisėdo savo vietoje, stalo gale, keturi komiteto nariai liovėsi kalbėję.

– Džentelmenai, – kreipėsi, nors dalyvavo viena dama, Tesa, bet jos buvimą jis retai pripažindavo, – ministras pirmininkas suteikė visišką palaiminimą šiam D4. Jis reikalauja, kad kas dvylika valandų jam būtų siunčiamos išsamios ataskaitos. Nesvarbu, kur jis tuo metu būtų, nesvarbu, koks paros metas, jeigu netikėtai kas nors pajudėtų. Taigi kaip matote, negali-

me švaistyti laiko. Prie šio D4 kaip komandos dalis prisijungė ryšių karininkas iš CŽV, vadas Ralfas Bušas. Per pastaruosius penkerius metus keletą kartų dirbau su vadu Bušu, džiaugiuosi, kad Amerikos ambasada pasirinko jį savo atstovu.

Vyras, sėdintis sero Moriso dešinėje, nežymiai linktelėjo. Penkių pėdų, devynių colių ūgio, raumeningų pečių, su dailia juoda barzdele, kiekvienas jo colis atrodė kaip jūreivio iš *Player's* cigarečių reklamos. Tiesą sakant, jūreivis būtų tinkamas palyginimas, nes per Antrąjį pasaulinį karą Bušas buvo patrulinių torpedų laivų vadas.

– Paskutinės ataskaitos, – tęsė seras Morisas, atversdamas priešais gulinčią bylą, – rodo, kad Skotas šį rytą nepasiekė konsulato. Nors buvome prašę policijos susitelkti tik dėl akių ir saugoti du šimtus jardų parko.

– Apytikslė mūsų informacija iš *BEA* linijų vakar patvirtino, – kalbėjo seras Morisas, tikrindamas priešais gulintį raštą, – kad Skotui būnant oro uoste, jam skambino iš *Roget et Cie.* Tik tada, kai smarkiai paspaudė mūsų ambasadorius ir Interpolas, iš pono Rožė pavyko sužinoti, kad Skoto apsilankymo banke tikslas buvo pasiimti nežinomą pono Emanuelio Rozenbaumo palikimą testamentu. Tolesnis tyrimas rodo, kad ponas Rozenbaumas vakar rytą atvyko į Ciurichą, o po pietų pasiekė Ženevą. Anksti rytą šiandien išvyko iš viešbučio, o po to išnyko nuo žemės paviršiaus. Visa tai neturės jokios reikšmės, jeigu ponas Rozenbaumas nebus įsėdęs į lėktuvą, skrendantį į Ciurichą, – seras Morisas negalėjo susilaikyti nuo trumpos dramatiškos pauzės, – Maskvoje. Galvoju, kad galima spėti, jog ponas Rozenbaumas, kas jis bebūtų, tiesiogiai ar netiesiogiai dirba KGB.

– Kaip mums žinoma, KGB Ženevoje turi gerai aprūpintą tarnybą. Daug žmonių iš Rytų Europos, prisidengę Jungtinėmis Tautomis, dirba Pasaulinėje sveikatos organizacijoje ir Tarptautinėje darbo organizacijoje, visi turi reikiamą diplomatinį statusą ir atlieka darbus be priedangos. Man iki šiol nesuprantama, kodėl ponas Rozenbaumas norėtų nužudyti du nekaltus žmones dėl kažkokios sąlygiškai nereikšmingos ikonos. Tokia mano naujausia informacija. Bet galbūt jūs turite ką nors naujo? – paklausė seras Morisas, atsisukdamas į antrąjį numerį.

Lorensas Pembertonas pakėlė akis iš savojo stalo galo.

– Po mūsų susitikimo šį rytą, sere Morisai, – pradėjo, – kalbėjausi su Skoto seserimi, mama ir advokatų firma iš Aplšo, kuri administravo jo tėvo testamentą. Pasirodo Skotui nebuvo palikta nieko tikrai svarbaus, išskyrus voką, kuriame, jo motinos žodžiais, buvo laiškas nuo reichsmaršalo Hermano Geringo.

Akimirksniu kilo šurmulys, kol seras Morisas pabeldė krumpliu į stalą.

– Ar turime kokių nors žinių apie Geringo laiško turinį? – paklausė seras Morisas.

– Dalies laiško, sere. Vieno iš stojančiųjų, pono Nikolo Vainraito, Skotas paprašė išversti pastraipą. Dabar mes manome, kad ji buvo iš laiško, nes vėliau Vainraitas taryboje paklausė, ar tai buvo patikrinimo dalis. – Lorensas išsitraukė lapą popieriaus ir perskaitė pastraipą:

Per tuos metus negalėjote nepastebėti, kad vienas sargybinis man tiekdavo Havanos cigarus – ne-

paisant įkalinimo, man buvo leistas šis malonumas. Cigarai tarnavo dar ir kitam tikslui, nes kiekviename buvo mažytė nuodų kapsulė. Žinojimo, kad apgausiu budelį, pakako, kad išgyvenčiau teismo procesą.

– Tai viskas? – paklausė seras Morisas.

– Bijau, kad taip, – atsakė Lorensas, – nors manau, kad tai patvirtina Skoto kelionės į Ženevą priežastį, kurią pasakė man vakar naktį. Mano manymu, nėra abejonės, kad pakete, kurio jis važiavo pasiimti, buvo *Šventojo Jurgio ir drakono* ikona, Geringo palikta jo tėvui.

– *Šventojo Jurgio ir drakono*, – įsiterpė Metjusas, – juk tos ikonos pastarąsias dvi savaites ieškojo pusė KGB, mano departamentas niekaip negalėjo suprasti kodėl.

– Ką jūs sužinojote? – pasiteiravo seras Morisas.

– Labai nedaug, – prisipažino Metjusas. – Bet pradėjome manyti, kad tai gali būti masalas, nes *Šventojo Jurgio ir drakono* ikona kabo Žiemos rūmuose (Leningrade) jau tris šimtus metų.

– Dar kas nors? – paklausė seras Morisas.

– Ikonos paieškos grupei vadovauja Aleksas Romanovas, – pridūrė Metjusas. Snelas švilptelėjo:

– Na, bent jau žinome, kad turime reikalų su pirmuoju skyriumi.

Po ilgos tylos seras Morisas prabilo:

– Vienas dalykas aiškus. Mes pirmieji turime pasiekti Skotą, be to, reikia įvertinti, kad kaunamės su Romanovu. Taigi ką darysime?

– Viską, ką tik galime, – atsakė Lorensas. – Kartu su amerikiečiais Ženevoje turime septyniolika operatyvininkų, visi bando surasti Skotą.

– Tūkstantis Šveicarijos policininkų daro tą patį, tačiau tik dangus žino, kieno pusėje jie mano esą, – pridūrė Snelas.

Lorensas vėl įsiterpė į pokalbį:

– Buvo beveik neįmanoma jų įtikinti, kad Skotas tikrai neatsakingas už dvi žmogžudystes. Taigi nelabai vertėtų pasikliauti jų bendradarbiavimu.

– Kas, jūsų manymu, atsitiks, jeigu Romanovui arba tam Rozenbaumui, kuris turbūt taip pat iš KGB, pavyks pirmiau prisikasti iki Skoto? – paklausė Metjusas.

– Civilinio sprendimo prieš vieną nuožmiausių Rusijos agentų. Štai ko mums reikia, – pareiškė vadas Bušas.

Lorensas palenkė galvą prie amerikiečio:

– Pažįstu Adamą beveik visą gyvenimą. Šios ypatingai nemalonios padėties ironija, kad aš, be jo žinios, rekomendavau jį pokalbiui dėl vietos šiauriniame departamente. Norėjau, kad jis, baigęs naujokų kursus, kuo greičiau prisijungtų prie mūsų. Jeigu Romanovas ar kas nors kitas iš jo kohortos akis į akį susidurs su Skotu, turėtų nepamiršti, kad jis po susidūrimo su tūkstančiu kinų buvo apdovanotas Karo kryžiumi.

– Jeigu susitiktų su Romanovu, – paklausė Snelas, – ar Skotas pajėgtų jį nužudyti?

– Būčiau sakęs ne, kol Rozenbaumas nebuvo nužudęs jo merginos.

– Ir dabar nebūčiau garantuotas dėl jo šansų, – atsiliepė Bušas.

– Ir aš, – pridūrė Metjusas.

– Todėl, kad jūs nepažįstate Adamo Skoto, – užginčijo Lorensas.

Metjusas, norėdamas išvengti konflikto su savo vadu, nuleido akis. Dešimt metų jo pavaldinys. Iš dviejų žmonių jie pasirinko vyrą iš Oksbridžo. Metjusas žinojo, kad pagal Užsienio reikalų ministerijos standartus jis baigė ne tą mokyklą ir ne tą universitetą. Reikėjo paklausyti tėvo patarimo ir stoti į policiją. Ten nėra klasinių barjerų, dabar jau tikriausiai būtų vyriausias policijos inspektorius.

Seras Morisas nekreipė dėmesio į menką proveržį, kuris jau tapo įprastas, nes pasirinko Pembertoną ir aplenkė vyresnįjį vyrą.

– Ar mums leidžiama sužinoti, – įsiterpė Snelas, žvelgdamas tiesiai į Bušą, – kodėl sąlygiškai nežymi ikona tokia svarbi ir Rusijai, ir Jungtinėms Valstijoms?

– Mums tai irgi paslaptis, kaip ir jums, – atsakė amerikietis.

– Mes galime prie jūsų turimos informacijos pridėti tik tiek, kad Rusija prieš dvi savaites be jokio paaiškinimo Niujorke padėjo aukso luitą, vertą septynių šimtų milijonų dolerių. Žinoma, šiuo metu neaišku, ar tai kaip nors susiję.

– Septynis šimtus milijonų dolerių? – pasitikslino seras Morisas. – Už tiek Jungtinėse Tautose galima nupirkti pusę valstybių.

– Ir visas kada nors nutapytas ikonas, – pridūrė Metjusas.

– Grįžkime prie to, ką žinome, ir liaukimės spėlioję, kas galėtų būti, – paragino seras Morisas, atsisukdamas į savo pavaduotoją. – Kokia tikroji SV padėtis?

Lorensas atrišo aplanką su raudonu raiščiu ir juodomis raidėmis išspausdintu užrašu: „SKUBŪS VEIKSMAI“. Jam nereikėjo juo remtis, bet vis tiek kartkartėmis pažvelgdavo į užrašus pasitikrinti, ar ko nors nepamiršo.

– Kaip jau informavau, turime septyniolika agentų, dar dvylika amerikiečių šiandien atskrenda į Ženevą. Kaip Apvaliojo stalo riteriai, ieškodami Šventojo Gralio, rusai ir šveicarai klaidžioja po miestą, galiu tik tikėtis, kad kas nors greitai užtiks Skotą. Viena didžiausių problemų, kaip jau aiškinau, yra ta, kad šveicarai nenori bendradarbiauti. Jiems rūpi tik tai, kad Skotas – paprastas pabėgęs nusikaltėlis. Jeigu jie sučiups jį pirmieji, aiškiai pasakė, kad nesuteiks jam diplomatinės neliečiamybės.

– Mes, kaip ir Šveicarijos policija, ir, be abejonės, rusai, – tęsė Lorensas, – pradėjome tikrinti visas akivaizdžias vietas: viešbučius, svečių namus, restoranus, oro uostus, automobilių nuomos įmones, netgi tualetus ir nuolatos palaikome ryšius su visais savo agentais. Taigi, jeigu Skotas staiga išnirtų iš niekur, turime būti pasiruošę nedelsiant suteikti jam pagalbą, – Lorensas pastebėjęs, kad vienas komandos narių užsirašinėja, pakėlė akis.

– Be to, paštas perima visus skambučius iš Ženevos į *Barclays DCO.* Jeigu Skotas bandytų su manimi susisiekti banke ar mano bute, skambutis automatiškai bus pervestas į šį kabinetą.

– Ar jis žino, kad dirbate tarnybai? – pasidomėjo Snelas, ranka perbraukdamas tamsius savo plaukus.

– Ne. Jis, kaip ir mano mieloji mama, tebegalvoja, kad aš esu banko tarnautojas *Barclays DCO* tarptautiniame skyriuje.

Bet neilgai trukus jis sužinos, kad tai tik fasadas. Priešingai mano mamai, jis ne visada tiki tuo, ką jam sakau, o po vakar nakties pokalbio jam tikrai kilo įtarimų.

– Ar turime dar ką nors? – susidomėjo seras Morisas, pakeldamas akis į Lorensą.

– Šiuo metu nieko, sere. Darome viską nepamiršdami, kad tai – ne varžybos namuose; bet vis dėlto tikimės, kad per dvidešimt keturias valandas viskas vienaip ar kitaip išsispręs. Dėl to paprašiau, kad, esant reikalui, pastate viskas būtų paruošta nakvynei. Grįžę po vakarienės kabinetuose rasite paklotas lovas.

– Niekas šį vakarą neišeis vakarienės, – pranešė seras Morisas.

Kino teatro durys atsivėrė į judrų šaligatvį. Adamas įsmuko į pagrindinį žmonių srautą, jie dabar grįžo namo vakarienės. Eidamas stengėsi kuo mažiau dairytis, bet akys be paliovos klaidžiojo, tikrindamos viską 180 laipsnių kampu. Praėjęs tris kvartalus, pastebėjo raudoną *Avis* ženklą, besisūpuojantį popiečio vėjyje kitoje gatvės pusėje. Jis atsargiai žvalgėsi judrioje sankryžoje, bet vos kojai palietus šaligatvį, sustingo vietoje. Tiesiai priešais jį besigrumdančioje minioje stovėjo vyras su lietpalčiu. Jis visą laiką dairėsi aplink, neketindamas eiti nė viena kryptimi. Ar jis – vienas Rozenbaumo žmonių, policininkas, o gal net britas? Buvo neįmanoma nustatyti, kieno jis pusėje. Adamas nepaleido jo iš akių, kai šis išsiėmė vietinio

ryšio telefoną, pakėlė prie burnos ir sušnibždėjo: „Nėra ko pranešti. Mūsų žmogaus nė ženklo. Taip pat ir KGB."

Adamas, negalėdamas girdėti žodžių, pasuko į šalutinę gatvę ir vos nepartrenkė laikraščius pardavinėjančio berniuko. Antraštė trimitavo: *Le soldat anglais toujours á Genève**. Greitai kirto gatvę ir vėl delsė. Šį kartą stoviniavo šalia marmuro statulos ant mažyčio žolės lopinėlio. Žiūrėjo į pastatą priešais, bet žinojo, kad nėra prasmės bandyti ten slėptis. Adamas pasitraukė, kai priešais namą sustojo didelis kelioninis autobusas. Dailus mėlynas užrašas ant šono skelbė: *KFO – Karališkasis filharmonijos orkestras.* Adamas stebėjo iš viešbučio išeinančius muzikantus, su įvairiausių dydžių instrumentų dėklais lipančius į autobusą. Vienas netgi nešėsi didžiulį būgną, kurį padėjo autobuso bagažinėje. Kol muzikantai ėjo iš viešbučio, Adamas nusprendė, kad geresnės galimybės nesulauks. Kai kita grupė praėjo dvigubas duris, jis žengė žingsnį ir nepastebėtas atsidūrė tarp jų. Kartu su jais įžengė pro viešbučio duris. Pilname žmonių vestibiulyje pirmiausia pastebėjo prie sienos atremtą kontrabosą. Pažvelgė į etiketę ant griozdiško dėklo: *„Robin Beresford"*.

Adamas priėjo prie stalo ir pamojo klerkui:

– Man skubiai reikia kambario rakto – viršuje palikau stryką, o dabar visus užlaikau.

– Taip, pone. Kambario numeris? – paklausė klerkas.

– Manau 312, ar toks buvo vakar? – suabejojo Adamas.

– Kokia pavardė, pone?

– Beresford–Robin Beresford.

---

* Britų kareivis visada Ženevoje *(pranc.)*.

Klerkas jam įteikė 612 raktą. Vienintelis jo komentaras:

– Suklydote tris aukštus.

– Ačiū, – padėkojo Adamas. Pasitraukęs nuo stalo, atsisuko pasižiūrėti, ar klerkas jau aptarnauja kitą klientą. Jis užtikrintai ėjo prie lifto, iš kurio išsiveržė dar daugiau muzikantų. Ištuštėjus kabinai, Adamas nuspaudė šeštojo aukšto mygtuką, palaukė. Jam buvo linksma, kai pagaliau lifto durys susivėrė. Po daugelio valandų jis buvo vienas. Kai durys atsidarė, Adamui palengvėjo, nes koridoriuje niekas nestovėjo. Jis greitai nuėjo prie 612-ojo kambario.

Pasukęs raktą ir atidaręs duris, kiek įmanoma geresniu prancūzišku akcentu pranešė: „Kambarių tarnyba“. Kai niekas neatsiliepė, įžengė į kambarį ir užsirakino. Kampe buvo paliktas neatidarytas lagaminas. Adamas patikrino etiketę. Akivaizdu, kad ponas *Beresford* net neturėjo laiko jo iškrauti. Adamas apžiūrėjo kambarį, nebuvo jokių kitų svečio pėdsakų, tik ant stalelio gulėjo popieriaus lapas.

Ant jo buvo atspausdintas maršrutas:

„Europos turas: Ženeva, Frankfurtas, Berlynas, Amsterdamas, Londonas.

Ženeva, 5.00 autobusas į koncertų salę, 6.00 repeticija, 7.30 koncertas, 10.00 kartojimas.

Programa: Trečiasis Mocarto koncertas ragui, pirmas veiksmas, Antroji Bramso simfonija, Nebaigtoji Šuberto simfonija.“

Adamas pažvelgė į laikrodį: kol *Robin Beresford* baigs „Nebaigtąją simfoniją“, jis jau bus už sienos; jautėsi saugiai 612-ajame kambaryje laukdamas, kol sutems.

Pakėlė telefono ragelį ir surinko kambarių tarnybos numerį. „*Beresford* 612“, – prisistatė ir užsisakė vakarienę į kambarį, po to nuėjo į vonią. Šalia praustuvo gulėjo nedidelis plastikinis maišelis su užrašu: „Linkėjimai nuo administracijos.“ Viduje Adamas rado muilą, mažytį dantų šepetėlį, dantų pastos ir plastikinį skustuvą.

Buvo tik baigęs skustis, kai išgirdo beldimą į duris ir kažką šaukiant: „Kambarių tarnyba.“ Adamas greitai išsitepė veidą putomis ir užsivilko viešbučio chalatą, tada atidarė duris. Padavėjas nė nežvilgtelėjęs į Adamą padengė stalą. Baigęs paprašė:

– Gal pasirašytumėte sąskaitą, pone?

Padavė Adamui popieriaus lapelį. Šis pasirašė „*Robin Beresford*“ ir pridėjo penkiolika procentų arbatpinigių.

– Ačiū, – padėkojo padavėjas ir išėjo. Kai tik durys užsidarė, Adamo akys nukrypo į puotos stalą: svogūnų sriuba, romšteksas su žaliosiomis pupelėmis ir bulvėmis ir galų gale aviečių šerbetas. Namų vyno butelis jau buvo atidarytas, reikėjo tik įsipilti. Staiga pasijuto ne itin išalkęs.

Vis dar negalėjo suvokti, kas nutiko. Jeigu nebūtų taip spaudęs Heidės prisidėti prie jo šioje nebūtinoje kelionėje. Prieš savaitę mergina jo net nepažinojo, o dabar jis atsakingas už jos mirtį. Reikės paaiškinti tėvams, kas atsitiko jų vienintelei dukrai. Prieš susitikdamas su jais Adamas pats turi išsiaiškinti dalykus, kurių dar nesupranta. Ypač dėl nereikšmingos ikonos. Nereikšmingos?

Suvalgęs pusę maisto Adamas išstūmė stalelį į koridorių ir ant durų pakabino ženklą: „Netrukdyti.“ Grįžęs į miegamąjį per langą žvelgė į miestą. Saulė atrodė taip, lyg būtų skyrusi dar vieną valandą Ženevai. Adamas prigulė ant lovos ir galvo-

jo apie tai, kas įvyko per pastarąsias dvidešimt keturias gyvenimo valandas.

– Antarktida turi *Šventojo Jurgio ir drakono* ikoną. Bet iš to laikotarpio bylų žinome, kad ta ikona sunaikinta per Heseno Didžiojo kunigaikščio lėktuvo katastrofą virš Belgijos 1937 metais.

– Gal taip tik parašyta mūsų bylose, – atsakė balsas kitame laido gale. – O jeigu paaiškės, kad jūsų informacija Langlyje klaidinga, kad ikoną rado Geringas ir negrąžino didžiajam kunigaikščiui?

– Bet Stalinas Jaltoje patvirtino, kad ikona ir jos turinys buvo sunaikinta per lėktuvo katastrofą. Jis sutiko neprotestuoti, kadangi neturėjo dokumento originalo. Galų gale dėl to Ruzveltas gavo tiek mažai, o Stalinas tiek daug. Prisimeni, kokį triukšmą sukėlė Čerčilis?

– Žinoma, prisimenu, nes jis suprato, kad ne Britanija turės naudos dėl tokio sprendimo.

– O jeigu rusai dabar sužinojo apie ikonos originalo egzistavimą?

– Manote, kad jie taip pat gali tiesti rankas į originalų dokumentą?

– Būtent. Taigi turite būti tikras, kad pasieksite Antarktidą prieš rusus arba prieš Užsienio reikalų ministeriją.

– Bet aš esu Užsienio reikalų ministerijos komandos dalis.

– Mes norime, kad būtent tuo Užsienio reikalų ministerija ir toliau tikėtų.

– O kas miegojo mano lovoje? – paklausė mama meška.

Adamas pabudo krūptelėjęs. Į jį žvelgė mergina, viena ranka tvirtai laikanti kontrabosą, o kita stryką. Ji buvo beveik šešių pėdų ir tikrai svėrė žymiai daugiau už Adamą. Jos ilgi raudoni plaukai spindėjo, sudarydami kontrastą kitoms kūno dalims, atrodė, kad kūrėjas pradėjęs nuo viršaus greitai prarado susidomėjimą. Ji vilkėjo balta palaidine ir gražiai krintančiu beveik iki žemės juodu sijonu.

– Kas jūs? – išsigandęs paklausė Adamas.

– Aš tikrai ne Auksaplaukė, – išsisuko mergina. – Teisingiau būtų klausti, kas jūs.

Adamas dvejojo:

– Jeigu pasakyčiau, nepatikėtumėte.

– Negaliu įsivaizduoti kodėl, – susidomėjo. – Neatrodote kaip princas Čarlzas ar Elvis Preslis, taigi, pirmyn, pabandykite.

– Aš esu Adamas Skotas.

– Ar turėčiau alpti ir pulti prie jūsų, ar klykti ir bėgti šalin? – pasiteiravo.

Adamas staiga suvokė, kad mergina galėjo bent dvi dienas nežiūrėti televizoriaus ir neskaityti laikraščių. Jis pakeitė taktiką.

– Maniau, kad mano draugas *Robin Beresford* turėjo gyventi šiame kambaryje, – užtikrintai pasakė.

– Ir aš taip maniau, kol pamačiau jus ant savo lovos.

– Jūs *Robin Beresford?*

– Jūs gana įžvalgus, nors ką tik pabudęs.

– Bet *Robin?*

– Ne mano kaltė, kad tėtis norėjo berniuko, – atsakė. – O jūs vis dar nepaaiškinote, ką veikiate mano lovoje.

– Ar yra vilties, kad nepertraukinėdama klausysitės manęs penketą minučių? – paklausė Adamas.

– Taip, bet nesivarginkite su pasakomis, – įspėjo Robin. – Mano tėvas buvo apsigimęs melagis, jau būdama dvylikos metų kiaurai jį permatydavau.

– Jūsų vietoje prisėsčiau, – pasiūlė Adamas. – Gali užtrukti ilgiau negu įprastas akompanimentas kontrabosu.

– Jeigu neprieštarausite, liksiu stovėti, – atšovė Robin. – Bent iki pirmojo melo.

– Kaip norite. Nuo ko pradėti? Geros ar blogos žinios?

– Išbandykite mane blogąja, – patarė Robin.

– Šveicarijos policija nori mane areštuoti ir...

– Už ką? – nutraukė mergina.

– Už žmogžudystę, – prisipažino Skotas.

– Kokia geroji žinia? – pasidomėjo mergina.

– Aš nekaltas.

Romanovas stovėjo ambasadoriaus kabinete rankas padėjęs ant stalo.

– Kaltinu save, – kalbėjo labai tyliai, – labiau negu bet kurį jūsų. Neįvertinau anglo. Jis gudrus. Jeigu kas nors planuoja jį nužudyti prieš man jį pasiekiant, turės būti *labai* gudrūs.

Nė vienas tą vakarą sėdėjęs ambasadoriaus kabinete nebuvo nusiteikęs prieštarauti majorui. Romanovas nutilo ir tyrinėjo grupę vyrų, atskridusių iš kelių Rytų valstybių po trumpo pranešimo. Visi turėjo ilgas ataskaitas apie tarnybą valstybei, bet tik vieną, Valčeką, Romanovas pažinojo asmeniškai. Valčekas per daug artimai bendradarbiavo su Zaborskiu, todėl nebuvo galima juo pasitikėti. Romanovas jau susidūrė su faktu, kad tik keli pagalbininkai pažino Ženevą. Jam beliko tik melstis, kad britai ir amerikiečiai turėtų tą pačią problemą.

Akimis perkošė kambarį. „Šveicarijos policija turėjo puikiausią galimybę surasti Skotą, bet nebuvo tokie paslaugūs“, – liūdnai svarstė. Nors Romanovui buvo malonu sužinoti iš vado, esančio Ženevoje, kad šveicarai su britais ir amerikiečiais taip pat atsisakė bendradarbiauti.

– Draugai, – prabilo, kai visi nurimo, – nėra reikalo priminti, kad mums visiems patikėtas gyvybiškai svarbus Tėvynės uždavinys. – Nutilęs apžvelgė, ar kieno nors veide nešmėkštelėjo bent menkiausias cinizmo šešėlis. Patenkintas tęsė:

– Mes akylai stebėsime Ženevą, jeigu Skotas vis dar kur nors slėptųsi mieste. Aš spėju, kad jis, kaip ir kiekvienas mėgėjas, tebėra ten. Tikriausiai lauks, kol sutems ar net kol prašvis, ir tada kirs artimiausiąją sieną. Prancūzijos siena – akivaizdžiausias pasirinkimas. Nepaisant to, kad per pastaruosius penkiasdešimt metų anglai du kartus ėjo į karą su vokiečiais, niekada nesistengė išmokti vokiečių kalbos, tačiau keletas pakenčiamai kalba prancūziškai. Taigi tikėtina, kad jis jaustųsi saugus toje šalyje. Be to, iki pakrantės reikėtų kirsti tik vieną sieną.

Jeigu jis pakankamai kvailas ir bandys pabėgti lėktuvu, sužinos, kad mes kontroliuojame oro uostus; jei traukiniu, turime ir ten žmonių. Bet aš vis tiek spėju, kad jis bandys dingti automobiliu.

Todėl imu su savimi penkis vyrus prie Prancūzijos sienos, tuo metu majoras Valčekas vyksta į Bazelį su kitais penkiais vyrais – prie Vokietijos sienos. Likusieji žvalgysitės Ženevoje. Ką tik atvykusieji pakeisite tuos agentus, kurie jau dirbo. Nesitikėkite, kad Skotas vaikštinės aplinkui ir dairinėsis kaip atostogaujantis turistas. Atidžiai išstudijuokite anglo nuotrauką, būkite pasiruošę, kad jis bandys pabėgti mėgėjiškai užsimaskavęs.

Norėdamas didesnio efekto nutilo.

– Žmogus, kuris man atneš caro ikoną, gali nebijoti dėl tolesnės savo gerovės, grįžus namo.

Viltinga išraiška pasirodė jų veiduose, kai Romanovas ištraukė dublikatą iš palto kišenės ir aukštai iškėlęs virš galvos parodė visiems.

– Kai rasite originalą, jūsų užduotis bus įgyvendinta. Atidžiai ją išstudijuokite, draugai, nes fotografijų nenaudojame. Ir nepamirškite, – pridūrė, – vienintelis ikonų skirtumas, kad ant Skoto ikonos rėmo yra įspausta mažytė sidabrinė karūna. Jeigu pamatysite karūną, žinokite, kad radote dingusį šedevrą.

Romanovas įsidėjo ikoną atgal į kišenę ir pažvelgė į tylinčius vyrus.

– Prisiminkite, kad Skotas yra gudrus, bet ne per daug.

13 SKYRIUS

– Tu gudrus, Skotai, visai neblogai, – kalbėjo Robin likusi stovėti prie kontraboso per visą Adamo pasakojimą. – Arba tu velniškas melagis, arba aš praradau gebėjimą.

Adamas nusišypsojo stotingai merginai, strykas jos dešinėje rankoje atrodė kaip dantų krapštukas.

– Ar man bus leista pamatyti ikoną, ar turėsiu patikėti žodžiu?

Adamas pašoko ir ištraukė paketą su caro ikona iš apsiausto kišenės. Robin atrėmė kontrabosą prie sienos, stryką pastatė šalia, o pati atsisėdo ant vienintelės kambaryje esančios kėdės.

Adamas padavė jai ikoną. Kurį laiką ji be žodžių žiūrėjo į šventojo Jurgio veidą.

– Ji nuostabi, – pagaliau prabilo. – Galiu suprasti kiekvieną, kas nori ją turėti. Bet joks paveikslas nevertas tragedijos ir bėdų, kurias jūs išgyvenote.

– Sutinku, tai nepaaiškinama, – pritarė Adamas. – Bet Rozenbaumas, nesvarbu, kokia tikroji jo pavardė, jau du kartus nužudė, kad gautų paveikslą. Jis įtikino mane – kol turiu paveikslą, esu jo aukų sąraše.

Robin tebežiūrėjo į mažyčius auksinės, raudonos, mėlynos ir geltonos spalvos gabalėlius, sudarančius *Šventąjį Jurgį ir drakoną*.

– Jokių kitų detalių? – pasiteiravo pakeldama akis.

– Tik laiškas, kurį Gėringas davė mano tėvui.

Robin apsuko paveikslą.

– Ką tai reiškia? – paklausė rodydama į mažytę sidabrinę karūną, įspaustą medyje.

– Anot *Sotheby's* eksperto, tai įrodymas, jog ji kažkada priklausė carui. Jis patikino mane, kad tai stebuklingai padidina jos vertę.

– Vis dėlto, neturėtų būti verta žudyti, – svarstė Robin, grąžindama ikoną Adamui. – Kokią gi paslaptį šventasis Jurgis pasiliko sau?

Adamas gūžtelėjo pečiais ir susiraukė. Po Heidės mirties nuolatos savęs to klausia. Sugrąžino tylų šventąjį į savo apsiausto kišenę.

– Koks būtų jūsų planas, jei nebūtumėt užmigęs? – pasidomėjo Robin. – Žinoma, ne tik pakloti lovą.

Adamas nusišypsojo.

– Tikėjausi dar kartą paskambinti Lorensui, kad galėčiau įsitikinti, jog jis grįžo namo. Norėjau sužinoti, ar turi kokių naujienų apie mane. Jeigu jo nebūtų arba negalėtų padėti, ruošiausi išsinuomoti automobilį, kirsti Šveicarijos sieną, patekti į Prancūziją, o paskui ir į Angliją. Buvau įsitikinęs, kad Rozenbaumo vyrai ir policija kontroliuoja visus oro uostus ir geležinkelio stotis.

– Be abejonės, Rozenbaumas irgi tai numatė, jeigu jis bent pusę tiek gudrus, kaip jūs teigiate, – perspėjo Robin.

– Taigi mums geriau pabandyti susisiekti su jūsų draugu Lorensu ir pažiūrėti, ar jis turi kokių nors protingų idėjų.

Ji pakilo nuo kėdės ir priėjo prie telefono.

– Neturėtumėte įsitraukti, – suabejojo Adamas.

– Aš jau įtraukta, – atkirto Robin. – Ir galiu pasakyti, kad tai daug įdomiau negu Šuberto *Nebaigtoji.* Kai išgirsiu jūsų draugą, perduosiu telefoną, ir niekas nesupras, kas skambina. Adamas jai pasakė buto telefono numerį, o ji paprašė merginos prie komutatoriaus sujungti.

Adamas pažiūrėjo, kiek valandų: be dvidešimties dvylika. Ar Lorensas jau tikrai bus namuose? Dar nebuvo pasibaigęs antrasis signalas, kai Robin išgirdo vyro balsą. Skubiai perdavė ragelį Adamui.

– Alio, kas čia? – paklausė balsas. Adamas prisiminė, kad jam visada būdavo keista, jog Lorensas niekada nesako savo vardo.

– Lorensai, tai aš.

– Kur tu?

– Vis dar Ženevoje.

– Mano klientai laukė tavęs vienuoliktą valandą ryto.

– Ir Rozenbaumas.

– Kas tas Rozenbaumas?

– Šešių pėdų, šviesių plaukų, mėlynų akių monstras, atrodo, pasiryžęs mane nužudyti.

Lorensas kurį laiką tylėjo.

– Ar tu tebeturi mūsų šventąjį globėją?

– Taip, turiu, – atsakė Adamas. – Bet kas gali būti taip svarbu...

– Padėk ragelį ir perskambink man po trijų minučių.

Linijoje stojo mirtina tyla. Adamas negalėjo suvokti tokio staigaus senojo bičiulio elgesio pasikeitimo. Ko nepastebėjo per tuos mėnesius, kai kartu gyveno? Bandė prisiminti detales, kurios anksčiau atrodė nereikšmingos, kurias Lorensas taip įgudusiai slėpė.

– Ar viskas gerai? – paklausė Robin nutraukdama jo mintis.

– Manau, kad taip, – truputėlį mįslingai atsakė. – Jis nori, kad dar kartą paskambinčiau po trijų minučių. Ar jūs neprieštaraujate?

– Per šį turą jau išeikvojome aštuonis tūkstančius svarų mokesčių mokėtojų pinigų, ką gali pakeisti keli tarptautiniai skambučiai? – pajuokavo.

Po trijų minučių Robin pakėlė ragelį ir pakartojo numerį. Po vieno pyptelėjimo Lorensas atsiliepė.

– Tik atsakinėk į klausimus, – paliepė Lorensas.

– Ne, neatsakinėsiu į tavo klausimus, – paprieštaravo Adamas, labai suerzintas Lorenso elgesio.

– Noriu, kad tu atsakytum į vieną ar du mano klausimus, kol sulauksi ko nors iš manęs. Ar aiškiai kalbu?

– Taip, – daug švelniau atsiliepė Lorensas.

– Kas yra Rozenbaumas?

Lorensas atsakė ne iš karto.

– Nieko iš manęs neišgirsi, kol nepradėsi sakyti tiesos, – užtikrino Adamas.

– Pagal tavo apibūdinimą turiu pagrindo manyti, kad Rozenbaumas yra rusų agentas, kurio tikroji pavardė – Aleksas Romanovas.

– Rusų agentas? Kodėl rusų agentas galėtų tiesti rankas į mano ikoną?

– Nežinau, – prisipažino Lorensas. – Mes labai tikėjomės, kad tu mums pasakysi.

– Kas mes?

Dar viena pauzė.

– Kas mes? – pakartojo Adamas. – Negali tikėtis, kad aš tebegalvoju, jog tu dirbi *Barclays DCO*.

– Aš dirbu Užsienio reikalų ministerijoje.

– Kokios pareigos?

– Man neleista...

– Nebūk toks pompastiškas, Lorensai. Kokios pareigos?

– Aš esu antrasis numeris nedideliame skyriuje, kuris... – Lorensas dvejojo.

– Šnipinėja, manau, tinkamas žodis, kurį mes, pasauliečiai, vartojame, – išrėžė Adamas, – ir jeigu tau taip baisiai reikia mano ikonos, ištrauk mane iš šios maišalynės gyvą, nes Romanovas nori mane dėl jos nužudyti, esu įsitikinęs, kad tu tai žinai.

– Kur esi?

– *Ričmondo* viešbutyje.

– Viešoje telefono būdelėje? – nustebęs paklausė Lorensas.

– Ne, privačiame kambaryje.

– Juk neužsiregistravai savo vardu?

– Ne, draugo vardu. Merginos.

– Ar ji dabar su tavimi? – pasidomėjo Lorensas.

– Taip, – patvirtino Adamas.

– Prakeikimas, – nusikeikė Lorensas. – Gerai, neišeik iš šio kambario iki septintos ryto. Tada vėl paskambink šiuo numeriu. Man pakaks laiko viską sutvarkyti.

– Ar tai geriausia, ką gali padaryti? – pasiteiravo Adamas, bet telefonas tylėjo. – Atrodo, kad užstrigau pas jus visai nakčiai, – prisipažino Robin, padėdamas ragelį.

– Priešingai, tai aš užstrigau su jumis, – tarstelėjo Robin ir dingo vonios kambaryje. Adamas apėjo kambarį kelis kartus, paskui išbandė sofą. Arba teks padėti galvą ant pagalvėlės ir plonytės medinės atramos, arba jo kojos karos per kojūgalį. Kai Robin sugrįžo vilkėdama dangaus žydrumo pižama, Adamas poilsiui jau buvo pasirinkęs grindis.

– Ne kažin koks krėslas, taip? – pasiteiravo Robin. – Bet britų žvalgyba neįspėjo, kad užsisakyčiau dvivietį kambarį.

Ji įlipo į lovą ir išjungė šviesą.

– Labai patogu, – paskutiniai jos ištarti žodžiai.

Adamas gulėjo ant miegamojo grindų vietoj pagalvės pasidėjęs krėslo pagalvėlę, o užsiklojo viešbučio chalatu. Miegojo protarpiais, mintys šokinėjo nuo to, kuo gali ikona būti tokia svarbi, prie to, iš kur Lorensas beveik iš karto tiek daug žinojo, ir kaip, po velnių, jie ketina ištraukti jį iš viešbučio gyvą.

Romanovas kantriai laukė, kol telefono ragelis bus pakeltas.

– Taip, – atsiliepė balsas, kurį jis tuojau pat atpažino.

– Kur jis? – vienintelė Romanovo ištarta frazė. Išgirdo keturis mentoriaus žodžius, tada telefonas nutilo.

Adamas krūptelėjęs pabudo, pažvelgė į laikrodį, nes privalėjo paskambinti Lorensui. Beveik keturiasdešimt minučių tyliai gulėjo ant grindų. Tik lygus Robin kvėpavimas priminė, kad jis – ne vienas. Staiga išgirdo keistus garsus, sklindančius iš koridoriaus – du ar trys žingsniai, pauzė, tada šlumšt, du ar trys žingsniai, pauzė ir vėl šlumšt. Adamas tyliai pakilo nuo grindų ir prisėlino prie durų. Robin kvėpavimo ritmas nesikeitė. Šlumšt: šį kartą arčiau. Jis pasiėmė sunkų medinį pakabą nuo stalo prie durų. Tvirtai suspaudė pakabą dešine ranka, pakėlė virš galvos, laukė. Šlumšt – ir laikraštis pralėkė po durimis, o žingsniai nutolo. Nereikėjo pasilenkti, kad pamatytų, jog jo nuotrauka užėmė beveik visą pirmąjį tarptautinio *Herald-Tribune* leidinio puslapį. Adamas nusinešė laikraštį į vonią, tyliai uždarė duris, įsijungė šviesą ir perskaitė vedamąjį. Tai buvo vakarykštė istorija su atsargiais jo buvusio vado komentarais ir nejaukia mamos tyla. Jautėsi bejėgis.

Priėjo prie Robin tikėdamasis, kad nepabus. Stovėjo prie jos, mergina nekrustelėjo. Adamas atsargiai pasiėmė telefoną ir nusitempė į vonią. Vos pavyko paskui save uždaryti duris. Paskambino operatorei ir pakartojo numerį. Kai skambėjimas nutilo, jis skubiai paklausė:

– Ar čia tu, Lorensai?

– Taip, – atsakė.

– Reikalai labai pablogėjo. Aš tebesislepiu viešbutyje, bet mano nuotrauka – visų laikraščių pirmuosiuose puslapiuose.

– Žinau, – atsakė Lorensas, – bandėme sulaikyti, bet šveicarai ir vėl atsisakė bendradarbiauti.

– Tada galiu pasiduoti šveicarams, – pasiūlė Adamas. – Po velnių, aš juk nekaltas.

– Ne, Adamai, Šveicarijoje tu kaltas, kol neįrodytas nekaltumas. Matyt, jau supratai, kad esi įpainiotas į kažką daug svarbesnio negu dviguba žmogžudystė.

– Kas gali būti svarbiau už dvigubą žmogžudystę, kai visas pasaulis mano, jog tu esi žmogžudys? – pasipiktino Adamas.

– Suprantu, kaip tu jautiesi, bet tavo vienintelė galimybė dabar skrupulingai laikytis mano instrukcijų ir įtarinėti kiekvieną asmenį, su kuriuo turėsi kontaktų.

– Klausau, – nurimo Adamas.

– Viską įsidėmėk, ką sakau, nes nekartosiu. Karališkasis filharmonijos orkestras apsistojęs tame pačiame viešbutyje. Šį rytą, dešimtą valandą jie išvažiuoja į Frankfurtą. Išeik iš kambario be penkių dešimt, vestibiulyje prisijunk prie orkestro, eik per paradines duris, pamatysi jų autobusą. Mūsų automobilis lauks tavęs kitoje gatvės pusėje. Pamatysi juodą mersedesą ir vyrą pilka vairuotojo uniforma, laikantį tau atidarytas dureles. Mes sutvarkėme, kad joks kitas automobilis tarp pusės dešimtos ir pusės vienuoliktos nebūtų ten pastatytas, taigi nesupainiosi. Įsėsk į galą ir lauk. Kartu su tavimi gale bus dar vienas žmogus. Tave saugiai nuveš į mūsų konsulatą. Ar reikia ką nors pakartoti?

– Ne, – atsakė Adamas, – bet...

– Sėkmės, – palinkėjo Lorensas, ir telefonas nutilo.

Pusę aštuonių Adamas jau buvo išsimaudęs duše, o Robin giliai miegojo. Adamas pavydėjo jai. Jis pabusdavo tik šakelei sutraškėjus lauke. Dvejus metus išgyvenęs Malajos džiunglėse, niekada nežinojai, kada kinai gali smogti, jeigu norėjai išlikti

gyvas, negalėjai miegoti daugiau kaip dvi tris valandas. Tai vis dar atsiliepė.

Robin nepajudėjo dar pusvalandį. Adamas sėdėdamas ant sofos mintyse pakartojo Lorenso planą. Be dešimt aštuonios mergina pagaliau pabudo, tada prireikė kelių minučių, kol pradėjo viską suvokti. Robin sumirksėjo Adamui, jos veide pasirodė didžiulė šypsena.

– Taigi nenužudei manęs miegančios, – pasišaipė.

– Nemanau, kad būtum pastebėjusi, jeigu ir būčiau, – pajuokavo Adamas.

– Kai tavo tėvas – nepataisomas girtuoklis ir pareina namo paryčiais, išmoksti miegoti nieko nepaisydama, – paaiškino tvirtai statydama abi kojas ant kilimo.

– Ar neturėjai paskambinti į Londoną?

– Jau paskambinau.

– Koks šeimininko planas? – pasiteiravo trindama akis pakeliui į vonią.

– Išeisiu kartu su jumis, – atsakė Adamas.

– Dauguma mano vienos nakties vyrukų neužsibūna taip ilgai, – pastebėjo uždarydama vonios duris. Kol vanduo bėgo į vonią, jis bandė skaityti laikraštį.

– Ar tai reiškia, kad Frankfurte taip pat dalysimės kambariu? – paklausė po kelių minučių, kai išėjo iš vonios, tarsi pokalbis nė nebuvo nutrūkęs.

– Ne, kai tik išeisime iš viešbučio, paliksiu jus prie autobuso, o pats įsėsiu į automobilį kitoje gatvės pusėje.

– Tai panašiau į mano gyvenimo vyrus, – įvertino mergina. – Galėtume bent papusryčiauti atsisveikinimui, – pridūrė pakeldama telefono ragelį. – Einu iš proto dėl lašišos. O jūs?

Adamas neatsakė. Pradėjo kas kelias minutes žvilgčioti į laikrodį. Padavėjas su pusryčiais pasirodė po penkiolikos minučių: Adamas laukė vonioje. Sugrįžęs neparodė jokio susidomėjimo maistu, taigi Robin suvalgė keturis gabalėlius žuvies ir beveik visus skrebučius. Baigėsi devinta valanda; nešikas išrideno pusryčių vežimėlį, Robin pradėjo krautis daiktus. Suskambėjo telefonas, kai Robin jį pakėlė, Adamas nervingai pašoko.

– Taip, Stivenai, – kalbėjo, – ne, man nereikės pagelbėti su bagažu. Šį kartą ne. – Padėjo telefono ragelį. – Išvykstame į Frankfurtą dešimtą.

– Žinau, – atsakė Adamas.

– Turėtume padaryti Lorensą orkestro vadybininku. Atrodo, kad jis žino viską dar prieš tai, kai būna nuspręsta. – Adamas galvojo tą patį. – Bent radau, kas man šį kartą dėl įvairovės pagelbės su bagažu, – pridūrė Robin.

– Jeigu norite, nešiu jūsų kontrabosą, – pasisiūlė Adamas.

– Norėčiau pamatyti, kai bandysite, – tarstelėjo Robin. Adamas priėjo prie didžiulio instrumento dėkle, atremtame į sieną. Bandė paimti kontrabosą iš įvairių pusių, bet jam tik pavyko truputį kilstelėti nuo grindų. Prie jo priėjo Robin. Vienu staigiu judesiu užsimetė dėklą ant peties, instrumentas puikiai išlaikė pusiausvyrą. Ji pavaikščiojo kambariu pirmyn atgal, demonstruodama savo meistriškumą.

– Tai įgudimo reikalas, mano glebusis drauge, – paaiškino.

– Manai, kad vakar patikėjau visais tais pasakojimais, jog aplenkei pusę Šveicarijos policijos pajėgų, kad galėtum su manimi praleisti naktį?

Adamas bandė nusijuokti. Pakėlė savo apsiaustą, patikrino, ar ikona užsegta. Bet negalėjo susilaikyti nevirpėjęs nuo laukimo ir baimės mišinio.

Robin pažvelgė į jį.

– Nesijaudink, – švelniai ramino. – Viskas baigsis per kelias minutes. – Tada pamatė ant grindų gulintį laikraštį. – Tavo vietoje iškelčiau jiems ieškinį.

– Kodėl? – nesuprato Adamas.

– Tu atrodai daug geriau negu šis, – Adamas nusišypsojo, priėjo prie jos, apkabino vos apglėbdamas rankomis.

– Ačiū už viską, – padėkojo. – Bet dabar turime eiti.

– Visą laiką kalbi kaip vienas mano meilužių, – pagraudeno Robin.

Adamas paėmė jos lagaminą, o Robin ant peties užsimetė savo kontrabosą. Ji atidarė duris ir patikrino koridorių. Du jos kolegos iš KFO laukė prie lifto, daugiau – nė vieno žmogaus. Robin ir Adamas atsistojo šalia dviejų muzikantų, pasakė: „Labas rytas“, kol lifto durys atsivėrė, daugiau niekas neištarė nė žodžio. Kai durys užsidarė, Robin kolegos neišlaikė atidžiau neapžiūrėję Adamo. Iš pradžių vyras sunerimo, kad jie atpažins jį iš laikraščio. Paskui suvokė, kad muzikantai domėjosi tuo, su kuo Robin praleido naktį. Robin nepadoriai jam mirktelėjo, tarsi būtų ketinusi tuo naudotis ilgą laiką. Savo ruožtu Adamas nėrė už kontraboso ir liko garsiai šnopuodamas stovėti kampe, kol kabina sunkiai kinkavo žemyn. Durys spyruokliuodamos atsivėrė, Robin palaukė, kol išėjo jos kolegos, paskui kiek įmanydama geriau užstojo Adamą, kol kirto fojė. Dabar jo akys buvo nukreiptos į paradines duris. Matė, kad autobusas užėmė beveik visą gatvę, keletas orkestrantų

jau lipo vidun. Po akimirkos jis turėtų saugiai pasitraukti. Stebėjo, kaip būgnai atsargiai įdedami į didžiulę bagažinę.

– O, Dieve, pamiršau, – prabilo Robin. – Galvojau šitą įdėti į bagažinę autobuso gale.

– Įdėk vėliau, – įtikinėjo Adamas. – Tiesiog eik iki autobuso durų.

Tada kitoje gatvės pusėje jis pamatė stovintį automobilį. Pasijuto lengvas, beveik apsvaigęs. Automobilio durelės buvo atidarytos jam. Kaip žadėjo Lorensas, kitas vyras sėdėjo gale. Kažkur toli laikrodis išmušė dešimtą. Vyras, apsivilkęs vairuotojo uniforma, ant kaktos pasikėlęs kepurę, stovėjo šalia atvirų durų. Adamas žiūrėjo į jį, o vyro akys skrodė viešbučio įėjimą. Uniforma buvo ne tokia.

– Į autobusą, – sušnypštė Adamas.

– Su šiuo daiktu? Jie mane užmuš, – sudejavo Robin.

– Jeigu nelipsi, jis užmuš mane.

Ji pakluso, nepaisydama nepalankių komentarų, lingavo praėjimu su kontrabosu pridengdama Adamą nuo bet kokio žvilgsnio iš kitos gatvės pusės. Adamą apėmė šleikštulys.

Jis šlumštelėjo į sėdynę šalia Robin, tarp jų styrojo kontrabosas.

– Kuris? – sušnibždėjo ji.

– Su vairuotojo uniforma.

Robin pažvelgė per langą.

– Galbūt jis blogas, bet velniškai gerai atrodo, – tarstelėjo mergina.

Adamas pažvelgė negalėdamas patikėti. Robin atsiprašydama šypsojosi.

– Visi sulipo, – sušuko vyras iš autobuso priekio, – skaičiavau du kartus, atrodo, turime vienu daugiau.

„O, Dieve, – pagalvojo Adamas, – jis ketina išmesti mane iš autobuso."

– Mano brolis, – sušuko Robin iš galo. – Jis su mumis važiuos tik dalį kelionės.

– O, tada gerai, – pasakė valdytojas. – Galim judėti. – Atsisuko į vairuotoją.

– Jis pažvelgė į autobusą, – pranešė Robin, – bet nemanau, kad mato tave. Ne, viskas gerai, jis vėl žiūri į įėjimą į viešbutį.

– Nežinojau, kad turi brolį, – pasakė valdytojas, staiga atsidūręs šalia jų. Autobusas lėtai išvažiavo iš aikštės.

– Iki šio ryto nežinojau ir aš, – sumurmėjo Robin, tebežiūrėdama per langą. Atsisuko į savo viršininką. – Taip, pamiršau pasakyti, kad jis gali būti Šveicarijoje tuo pačiu metu kaip orkestras. Tikiuosi, kad nekils jokių problemų.

– Visai ne, – atsakė valdytojas.

– Adamai, čia Stivenas Grigas, kaip jau supratai, orkestro valdytojas.

– Ar jūs taip pat muzikantas? – paklausė Stivenas, paspausdamas Adamui ranką.

– Ne, turiu prisipažinti, kad man nepavyko įvaldyti nė vieno instrumento, – kalbėjo Adamas.

– Jis iš dalies kurčias, – įsiterpė Robin, – kaip mano tėvas. Jis verčiasi padangomis, – tęsė pasimėgaudama.

– Tikrai? Kokioje bendrovėje? – teiravosi Stivenas.

– *Pirelli*, – pasakė pirmąjį į galvą atėjusį padangų bendrovės pavadinimą.

– *Pirelli* – bendrovė, kuri leidžia tuos nuostabius kalendorius?

– Kuo tokie ypatingi tie kalendoriai? – nekaltai paklausė Robin. – Jeigu norėsite, garantuoju, kad Adamas galės jums gauti.

– O, būtų puiku, – apsidžiaugė Stivenas. – Tikiuosi, kad dėl to neturėsite daug rūpesčių.

– Visai jokių rūpesčių, – sąmokslininkiškai suokė Robin, persilenkdama per Adamą. – Tiesą sakant, atskleisiu jums mažytę šeimos paslaptį: valdyboje sklando toks gandas, kad Adamą greitai priims į pagrindinę tarybą. Žinote, jauniausias narys bendrovės istorijoje.

– Kaip įspūdinga, – atsakė valdytojas, atidžiau pasižiūrėdamas į paskutinįjį orkestro naujoką.

– Kur išsiųsti kalendorių? – subliovė Adamas.

– O, tiesiai į KFO. Nėra reikalo sakyti adreso, taip?

– Be abejonės, rudame voke, – įsiterpė Robin. – Ir nesijaudink dėl metų, juk ne į datas jis žiūrės.

– Kada tikimės pasiekti Frankfurtą, Stivenai? – pasigirdo balsas iš priekio.

– Turiu jus palikti, – pasiteisino valdytojas. – Ačiū už pažadėtą kalendorių. Robin teisi, tiks bet kurių metų.

– Kas tave išmokė pasakoti nebūtus dalykus? – pasiteiravo Adamas, kai jo nebegalėjo išgirsti.

– Mano tėvas, – prisipažino Robin. – Reikėjo išgirsti jį geriausiais laikais. Buvo neprilygstamas. Tik bėda, kad mano mama tikėjo kiekvienu jo žodžiu.

– Šiandien jis tavimi didžiuotųsi.

– Dabar sužinojome, kuo vertiesi, – tęsė Robin, – gal sužinotume, kas toliau jauniausiojo *Pirelli* direktoriaus darbotvarkėje.

Adamas nusišypsojo.

– Bandžiau galvoti kaip Rozenbaumą. Manau, kad jis liks Ženevoje bent valandą, daugiausia dvi, jeigu pasiseks, pirmausiu penkiasdešimčia mylių.

Ant dviejų sėdynių išlankstė žemėlapį. Jo pirštas bėgo tuo keliu, kuriuo važiavo autobusas. Robin prabilo pirmoji:

– Reiškia, kad tu gali pasiekti Ciuricho oro uostą anksčiau, negu jis turės galimybę tave pasivyti.

– Galbūt, – atitarė Adamas, – bet būtų per daug rizikinga. Kad ir kas būtų Rozenbaumas, – tęsė paklusdamas Lorenso prašymui neįsileisti Robin į savo paslaptį, – dabar žinome, kad užnugaryje yra profesionali organizacija, taigi turiu tikėtis, kad oro uostai bus saugomi pirmiausia. Ir nepamiršk, kad Šveicarijos policija manęs tebeieško.

– Kodėl nevažiuoji su mumis į Frankfurtą? – paklausė Robin. – Netikiu, kad būtų kokių problemų su Stivenu.

– Galvojau apie tai, bet atmečiau dėl per didelės rizikos, – prisipažino Adamas.

– Kodėl?

– Kai Rozenbaumas turės laiko pagalvoti, jis prisimins tik šį autobusą. Sužinojęs kryptį, kuria keliaujame, pasileis paskui.

Robin akys grįžo prie žemėlapio.

– Taigi turi nuspręsti, kur ir kada išlipti.

– Teisingai, – sušnibždėjo Adamas. – Galiu rizikuoti šešiasdešimt septyniasdešimt mylių, bet ne daugiau.

Robin pirštas bėgo nedideliu keliuku.

– Maždaug čia, – pasakė sulaikydama pirštą ties nedideliu miestuku, Zoloturnu.

– Atrodo tinkamas atstumas.

– O ką darysi išlipęs iš autobuso?

– Turiu nedidelį pasirinkimą – galiu eiti arba stabdyti pravažiuojančias mašinas, dar galiu pavogti automobilį.

– Su tavo sėkme, Rozenbaumas bus vienintelis žmogus, kuris sustos tavęs pavežti.

– Taip, apie tai irgi pagalvojau, – sutiko Adamas. – Turėsiu surasti ilgą kelio atkarpą, kad matyčiau apie šimtą jardų, o pats likčiau nematomas ir stabdyčiau tik britiškus automobilius arba su britų numeriais.

– Jie tave armijoje išmokė kelių triukų, taip? – pasidomėjo Robin. – O kaip ketini su savo pasu kirsti sieną?

– Tai viena problemų, kurios sprendimo kol kas neradau.

– Jei nuspręsi likti su mumis, – pasiūlė Robin, – problemų nebus.

– Kodėl?

– Kai kertame sieną, jie tik suskaičiuoja žmones autobuse ir pasus, jeigu skaičius sutampa, muitinės pareigūnai nesivargina tikrinti kiekvieno asmeniškai. Galų gale – kodėl turėtų? Juk KFO ne koks nežinomasis. Viskas, ką reikės padaryti, įdėti savo pasą į krūvelę ir apie tai pasakyti valdytojui.

– Protinga mintis, bet netinkama. Jeigu Rozenbaumas pasivys mane autobuse, neliks galimybės pabėgti.

Robin kurį laiką tylėjo.

– Kai būsi vienas, ar vėl susisieksi su Lorensu?

– Taip. Turiu jam pranešti, kas atsitiko šį rytą, nes tas žmogus, su kuriuo jis turi reikalų, tiesiogiai susisiekia su Rozenbaumu.

– Ar tai galėtų būti pats Lorensas?

– Niekada, – užtikrino Adamas.

– Tavo ištikimybė labai jaudinanti, – įvertino Robin, atsisukdama pažiūrėti į jį, – bet iš tikrųjų tu nenorėtum tikėti, kad tai galėtų būti Lorensas.

– Kur tu suki?

– Mano mama irgi nenorėjo tikėti, kad mano tėvas melagis ir girtuoklis. Taigi ji užmerkė akis jo mažoms silpnybėms. Žinai, kai jis krito negyvas nuo kepenų cirozės, jos vieninteliai žodžiai buvo: „keista žmogui, kuris niekada negėrė".

Adamas galvojo apie savo santykius su Lorensu ir svarstė, ar pažinodamas žmogų dvidešimt metų gali jo visiškai nepažinti.

– Būk apdairus, pagalvok, kiek jam leidi žinoti, – patarė Robin.

Jie sėdėjo tylėdami, Adamas žiūrėjo į žemėlapį, tikrindamas visus įmanomus maršrutus išlipus iš autobuso. Nutarė pasukti link Vokietijos sienos ir pasirinkti ilgą kelią atgal į Angliją iš Hamburgo ar Bremerhafeno, o ne trumpesnįjį, akivaizdų iš Kalė ar Ostendės.

– Sugalvojau, – staiga pareiškė Robin.

– Ką sugalvojai? – paklausė Adamas, pakeldamas akis nuo žemėlapio.

– Kaip išspręsime tavo paso problemą, – sumurmėjo.

Adamas viltingai žvelgė į merginą.

– Jeigu duotum man savo pasą, – paaiškino, – paduočiau jį orkestro nariui, kuris labiausiai primena tave. Niekas nepastebėtų nieko keisto, kol sekmadienį vakare sugrįžtume namo.

– Nebloga mintis, jei yra žmogus, bent kiek panašus į mane.

– Reikia pažiūrėti, ką įmanoma padaryti, – pasiryžo Robin. Ji išsitiesė, akys lėtai keliavo nuo žmogaus prie žmogaus. Kai apžiūrėjo visus sėdinčius autobuse, jos veide pasirodė šypsena.

– Yra du ganėtinai panašūs į tave. Vienas maždaug penkeriais metais vyresnis, o kitas keturiais coliais žemesnis, bet tu toliau ruošk saugiausią pabėgimo būdą, o aš atliksiu tyrimą. Duok savo pasą, – paprašė. Adamas padavė jai pasą ir stebėjo Robin, nueinančią į priekį ir atsisėdančią šalia valdytojo. Jis plepėjo su vairuotoju apie patogiausią vietą sustoti pietų.

– Noriu kai ką patikrinti savo pase, – įsiterpė Robin. – Atsiprašau, kad trukdau.

– Netrukdai. Rasi juos po mano kėde, plastikiniame maišelyje, – pasakė vyras ir tęsė pokalbį su vairuotoju.

Robin pasilenkė ir tarsi ieškodama savojo, ėmė vartyti pasus. Išėmė du, kuriuos buvo numačiusi, kad galėtų tikti pakeitimui, ir palygino nuotraukas. Žemesniojo vyro nuotrauka visiškai nepriminė Adamo. Senesniojo vyro nuotrauka galėjo tikti Adamui, jeigu pareigūnai per daug atidžiai netikrins gimimo datos. Įdėjusi Adamo pasą į vidurį, sukišo juos atgal į plastikinį maišelį, o krepšį – atgal po valdytojo kėde.

Robin sugrįžo į savo vietą.

– Pažvelk į save, – pasiūlė įsprausdama pasą Adamui. Šis apžiūrėjo nuotrauką.

– Jeigu ne ūsai, būtų visai panašus, bet kokiu atveju – tai geriausia mano galimybė. O kas bus, jei grįšite į Londoną, ir jie sužinos, kad mano pasas buvo pakeistas?

– Tu grįši į Londoną daug greičiau už mus, – priminė Robin. – Taigi įdėk jį į voką kartu su kalendoriumi ir išsiųsk tiesiai KFO, Vigmoro gatvė vakarų Londone, o aš pasistengsiu, kad jie sugrąžintų tavąjį.

Adamas prisiekė sau – jeigu kada nors sugrįš į Londoną, visą gyvenimą aukos Karališkojo filharmonijos orkestro draugams.

– Atrodo, kad išsisprendė viena tavo problemų.

– Bent laikinai, – pritarė Adamas. – Norėčiau pasiimti tave keliauti kartu.

Robin nusišypsojo.

– Frankfurtas, Berlynas, Amsterdamas – jeigu tau pasidarytų nuobodu. Visai neprieštaraučiau pasimatymui su Rozenbaumu. Bet šį kartą akis į akį.

– Gal jis susitiko lygiavertį priešininką, – svarstė Adamas.

– Ar galiu paskutinį kartą pažvelgti į ikoną? – paklausė Robin, nekreipdama dėmesio į komentarą.

Adamas pasilenkė prie apsiausto, iš žemėlapių kišenės saugodamas nuo svetimų akių atsargiai ištraukė paveikslėlį. Robin dar kartą atidžiai pažvelgė į šventojo Jurgio akis, tada vėl prabilo:

– Kai vakar naktį gulėjau nemiegodama ir laukiau, kol mane išprievartausi, ilgai svarsčiau, kokią paslaptį turi ikona.

– Maniau, kad tu miegojai, – šypsodamasis atsiliepė Adamas. – Visą laiką darėme tą patį. Beje, ar turi kokių vertingų išvadų?

– Pirmiausia nusprendžiau, kad tavo skoniui tinka vyrai kontrabosininkai, – atrėžė Robin, – kaip kitaip būtum prieš mane atsilaikęs?

– O apie *Šventąjį Jurgį ir drakoną?* – išsišiepęs pasidomėjo Adamas.

– Iš pradžių svarsčiau, gal maži mozaikos gabalėliai sudaro kodą. Tačiau paveikslas taip nuostabiai sukurtas, kad kodas galėjo būti padarytas vėliau. Bet tai atrodo neįtikima.

– Gerai mąstote, Betmene.

– Ne, tu esi Betmenas. Taigi svarsčiau, gal apačioje yra kitas paveikslas. Iš mokyklos laikų prisiminiau, kad Rembrantas ir Konstablis dažnai tapydavo ant savo paveikslų, nes jiems nerūpėjo originalios pastangos arba, Rembranto atveju, neįstengė nusipirkti naujos drobės.

– Jeigu tai būtų atsakymas, tik ekspertas galėtų nuimti kiekvieną paveikslo gabalėlį.

– Sutinku, – pritarė Robin. – Ir aš tai atmečiau. Mano trečioji idėja, kad karūna kitoje pusėje, – ji apvertė ikoną ir įsižiūrėjo į mažą sidabro gabalėlį, įspaustą medyje, – įrodo, kaip sakė tavo ekspertas, jog tai – Rubliovo originalas, o ne kopija, kaip tau buvo teigiama.

– Aš irgi svarsčiau apie tai, – prisipažino Adamas, – bemiegę naktį. Nors tai suteikia meno dirbiniui daug didesnę vertę, bet jos nepakanka paaiškinti, kodėl Rozenbaumas nesirinkdamas žudo dėl jo.

– Galbūt kažkam taip pat reikia kiekvieno ikonos gabalėlio, kaip ir Rozenbaumui, – svarstė Robin.

– Bet kam ir kodėl?

– Nes jiems reikia ne pačios ikonos, o kažko kito. Kažko, paslėpto paveiksle ar už jo.

– Aš jau patikrinau, – pasigyrė Adamas. – Esu įsitikinęs, kad tai vientisas medžio gabalas.

– Nesutinku su tavimi, – prieštaravo Robin, belsdama medį kaip gydytojas, tikrindamas paciento krūtinę. – Aš dirbau su instrumentais visą gyvenimą, stebėjau, kaip jie gaminami, grojau jais, net miegojau su jais. Ši ikona nėra vientisa, nors tik Dievas žino, kaip tai įrodysiu. Jeigu kas nors paslėpta viduje, buvo manoma, kad tokie mėgėjai kaip mes niekada to neatskleis.

– Gana gera vaizduotė, mažyte, – pagyrė Adamas.

– Nesiskundžiu, – atsakė grąžindama ikoną Adamui. – Ar pasakysi man, jeigu kada nors sužinosi, kas viduje? – paprašė.

– Kai turėsiu penkias minutes sau, gal net kurį laiką pagalvosiu apie vieną ar dvi tavo teorijas, – pažadėjo Adamas, dėdamas ikoną atgal į apsiausto kišenę.

– Dar du kilometrai iki Zoloturno, – pranešė Robin, per langą rodydama į kelio ženklo stulpą.

Adamas susisagstė apsiaustą.

– Išlydėsiu tave, – pasiryžo Robin. Abu nuėjo praėjimu į priekį. Kai atėjo į autobuso priekį, Adamas paklausė vairuotojo, ar galės jį išleisti prieš įvažiuodamas į kitą kaimą.

– Aiškus reikalas, – sutiko vairuotojas, nė nepažvelgęs atgal.

– Taip greitai mus paliekate? – paklausė Stivenas.

– Bijau, kad taip, – atsakė Adamas. – Bet ačiū, kad pavežėte. Nepamiršiu kalendoriaus.

Vairuotojas pasuko į pakelės aikštelę, nuspaudė rankeną, ir hidraulinės durys atsivėrė.

– Iki, Robin, – atsisveikino Adamas, broliškai pabučiuodamas ją į skruostą.

– Sudie, mažasis broli, – atsiliepė Robin. – Pasakyk mamai, kad myliu, jeigu pamatysi ją anksčiau negu aš. – Šypsojosi ir mojavo jam, kai durys užsivėrė, o autobusas pasuko į greitkelį ir tęsė savo kelionę į Frankfurtą.

Adamas vėl buvo vienas.

14 SKYRIUS

Su profesoriumi Brunveldu retai buvo elgiamasi pagarbiai. Toks buvo akademiko likimas, kurį pats seniai sau nulėmė. Jie tepasakė: „Prezidentas“, profesorius abejojo, ar turėtų tuo patikėti. Vidury nakties buvo prikeltas iš lovos ir su apsauga nulydėtas į Pentagoną. Užtikrino, kad jiems reikia eksperto Brunveldo nuomonės. Ar tai įmanoma? Po Kubos ir Dalaso pradėjo tikėti, kad viskas įmanoma.

Kažkada buvo skaitęs, kad Pentagonas po žeme turi tiek pat aukštų, kiek ir viršuje. Dabar galėjo patvirtinti, jog tai tiesa.

Įteikė dokumentą ir paliko jį vieną. Jiems reikėjo atsakymo tik į vieną klausimą. Daugiau nei valandą atidžiai skaitė visus punktus, tada pasikvietė juos. Pasakė, kad, jo nuomone, tai autentiška. Jeigu rusai turi savo kopiją, taip pat pasirašytą 1867-aisiais, tada jo pasirinktajai šaliai, – kokia ta bjauri amerikietiška frazė? Ach, taip – gresia visokeriopas pavojus.

Pradėjo suvokti padėties rimtumą, kai jie pasakė, kad neišleis jo iš Pentagono iki pirmadienio. Nenustebo, nes sutarties apačioje matė datą. Taigi tris dienas bus atskirtas nuo daug dėmesio reikalaujančių studentų ir nuolat plepančios žmonos. Dar niekada neturėjo tokios geros progos ramiai paskaityti rinktinius Prusto raštus.

Romanovas žinojo, kad negali ilgiau rizikuoti stovėdamas prie automobilio. Jo apranga per daug krito į akis, jį pastebėdavo kiekvienas išeinantis iš viešbučio. Po trijų minučių tėškė savo pilkąją kepurę ant galinės sėdynės, Valčekui davė nurodymus atsikratyti automobilio ir grįžti į konsulatą.

Valčekas linktelėjo. Ką tik Romanovo paliepimu nužudė du britų agentus, tarsi būtų paprašytas pataisyti trūkusį vandentiekio vamzdį. Vienintelė sunkiai įveikiama plano dalis Valčekui buvo negyvo vairuotojo uniformos sagos. Romanovui pasirodė, kad Valčeko veide pasirodė pasitenkinimo šypsenos užuomina, kai suprato, kas bus vairuotojas.

Romanovas įsmuko į šešėlį ir laukė dar pusvalandį, tikėjosi, kad Londonas nutrauks planą. Susistabdė taksi ir paprašė nuvežti prie sovietų konsulato. Nepastebėjo vairuotojo nuostabos dėl keleivio uniformos.

Nejaugi jis tikrai du kartus paleido Skotą? Nepakankamai jį įvertino? Zaborskis dar kartą pareikalaus labai įtikinamo paaiškinimo.

Pakeliui į konsulatą Romanovo mintyse žaibiškai keitėsi vaizdai, bet jis niekaip neatsekė esmės. Prie viešbučio kažkas įvyko ne taip. Jeigu nors akimirką pavyktų aiškiai mąstyti, buvo įsitikinęs, kad viskas paaiškėtų. Mintyse, tarsi atsukdamas kino juostą, vis grąžino paskutiniąsias trisdešimt minučių, bet kai kurie kadrai tebebuvo išskydę.

Kai Romanovas grįžo į konsulatą, Valčekas jam įteikė didelį voką, kuris ką tik atkeliavo su diplomatiniu paštu iš Maskvos.

Romanovas antrą kartą perskaitė iššifruotą teleksą, vis dar negalėdamas suprasti jo reikšmės.

„Atskleista informacija, kurios jums gali prireikti, kai susisieksite su persekiojamuoju, apie velionį pulkininką Džeraldą Skotą, *DSO, OBE, MC.* Visą dokumentaciją gausite vėliausiai iš ryto. A1."

Romanovas galvojo, ką įdomaus galėjo atkasti štabas apie Skoto tėvą. Jis tebesilaikė nuostatos, kad sūnus greitai bus pasiųstas paskui tėvą, dar gerokai prieš kito oficialaus rašto iš Maskvos pasirodymą.

Romanovas galvojo apie savo tėvą, kuris palikdamas tokį turtą sukūrė pabėgimo galimybę, o jis, siekdamas paaukštinimo, išdavė jį valstybei. Dabar dėl kito paaukštinimo jis turi nužudyti Skotą ir parnešti ikoną namo. Jeigu jam nepavyks... Išduotų abu tėvus.

– Arba jis labai gudrus, arba jį lydi mėgėjo sėkmė, – kalbėjo Romanovas, įeidamas į jam paskirtą kabinetuką. Paskui einantis Valčekas nepasakė nieko, tik paklausė, ką daryti toliau.

– Pasakok, ką matei, kai buvome prie viešbučio.

– Ką turi omenyje? – pasitikslino Valčekas.

– Neklausinėk, – paliepė Romanovas, persirengdamas savais drabužiais, – atsakinėk. Papasakok man viską, ką prisimeni nuo tos akimirkos, kai privažiavome prie viešbučio.

– Atvažiavome prie *Ričmondo* likus kelioms minutėms iki dešimtos, – pradėjo Valčekas, – pasistatėme automobilį kitoje gatvės pusėje ir laukėme, kol pasirodys Skotas. Laukėme ten, jau buvo kelios minutės po dešimtos, bet Skotas nepasirodė.

– Ne, ne, ne. Kalbėk tiksliau. Neapibendrink. Pavyzdžiui, ar prisimeni, kad kas nors, kol laukėme, pasirodė neįprasta?

– Nieko ypatingo, – atsakė Valčekas. – Žmonės įeidavo ir išeidavo iš viešbučio, bet esu įsitikinęs, kad Skoto tarp jų nebuvo.

– Tau pasisekė, kad esi toks tikras. Kas buvo paskui? – paklausė Romanovas.

– Paskui? Liepei man grįžti į konsulatą ir laukti tavęs.

– Kada tai buvo?

– Turėjo būti septynios po dešimtos, nes pažiūrėjau į laikrodį, kai išvažiavo tas autobusas.

– Autobusas? – perklausė Romanovas.

– Taip, tas prikrautas muzikos instrumentų. Jis išvyko apie...

– Instrumentai, štai kas, – nutraukė Romanovas. – Dabar prisimenu, kas man nedavė ramybės. Violončelės, smuikai ir kontrabosas, kurio nepadėjo į bagažinę. – Valčekas atrodė sutrikęs, bet tylėjo. – Skubiai paskambink į viešbutį ir paklausk, kas važiavo tuo autobusu ir kur jie išvyko. – Valčekas nėrė lauk.

Romanovas pasižiūrėjo į laikrodį: be penkių vienuolika. Turėsime judėti greitai. Paspaudė vidinį telefono ryšį:

– Man reikia greito automobilio, o dar svarbiau – puikaus vairuotojo. – Kai Romanovas padėjo ragelį, sugrįžo Valčekas.

– Autobusą nuomoja Karališkosios filharmonijos orkestras, jam Europos turas...

– Kur jie dabar važiuoja? – nekantravo Romanovas.

– Į Frankfurtą.

Viską įvertinęs profesionalaus kario akimis jis ėjo tolyn nuo kaimo. Pagrindinė gatvė buvo tuščia. Tik mažas berniukas nenoriai spardė plastikinį kamuolį, taikydamas į skylę įkalnėje, kuri atstojo vartus. Pamatęs Adamą, berniukas pasisuko ir paspyrė jam kamuolį. Adamas spyrė atgal, berniukas pagavo kamuolį ir plačiai nusišypsojo. Šypsena dingo, kai pamatė, kad Adamas skubiai kopia į kalvą. Prie pagrindinio kelio buvo tik keli seni namai. Vienoje pusėje buvo medžiais apaugusi pavojinga kalvota griova, o kitoje žaliavo laukai, laimingos karvės žiaumojo žolę, joms ant kaklų kabojo varpeliai. Adamas pajuto alkį.

Ėjo keliu toliau iki staigaus posūkio kalvoje. Stovėdamas ant kalvos akimis aprėpė apie pusę mylios, o pats išliko nematomas. Keletą minučių tikrino savo planą, labai greitai tapo ekspertu, galinčiu maždaug trijų šimtų jardų atstumu atskirti britų automobilius arba automobilius su britų numeriais. Netrukus suprato, kad labai nedaug užsieniečių perka britų automobilius.

Per kitas dvidešimt minučių jis optimistiškai kėlė nykščius septyniems automobiliams su angliškais numeriais, važiuojantiems į Lozaną, bet šie jį ignoravo. Buvo pamiršęs, kaip lengvai sekdavosi, kai vilkėdavo kadeto uniforma. Tada beveik visi sustodavo. Pažiūrėjo į laikrodį: galėjo rizikuoti dar kelias minutes. Dar trys automobiliai nestojo, o ketvirtasis pristabdė ir tik tada, kai Adamas pradėjo bėgti prie jo, skubiai nuvažiavo.

Po vienuolikos dvidešimt Adamas nusprendė, kad negali ilgiau rizikuoti stypsodamas kelyje. Pažiūrėjęs į griovą suprato, kad neliko kitos alternatyvos – tik keliauti pėsčiomis. Gūžtelėjęs pradėjo leistis stačiu taku, vedančiu į slėnį, vylėsi, kad išeis į kitą aiškiai žemėlapyje pažymėtą kelią.

Nusikeikė pažiūrėjęs į priešais plytinčią atvirą aikštę. Jeigu būtų pradėjęs kelionę valanda anksčiau...

– Bijau, kad Antarktida nereikalingas.

– Kodėl?

– Nes dabar žinome, kad jo tėvas buvo susijęs su lengva Geringo mirtimi.

– Nesuprantu.

– Nėra ko nesuprasti, tai visiškai paprasta. Tas patriotiškas užsispyręs tavo anglas yra to šunsnukio sūnus, tėtušis atnešė cianido kapsulę Geringui į kamerą Niurnberge. Išaiškėjo, kad atlyginimas už paslaugą buvo caro ikona.

– Bet visi D4 nariai įsitikinę, kad jis – vienintelė mūsų viltis.

– Man nusispjauti, ką mano jūsų D4. Jeigu tėvas per karą buvo vokiečių pusėje, kodėl sūnus taikos metu negali būti rusų pusėje?

– Koks tėvas, toks ir sūnus.

– Būtent.

– Ką turėčiau daryti?

– Tik informuok mus, ką ketina daryti Užsienio reikalų ministerija. Mūsų agentai Šveicarijoje atliks visa kita.

– Greičiau, – šaukė Romanovas, nors žinojo, kad tai neįmanoma. Ambasadoriaus vairuotojas pasirodė esąs įgudęs profesionalas. Romanovas nė sykio nepajuto, kad jis neįlindo į tarpą, praleido žalią šviesą ar galimybę aplenkti. Tiesą sakant, greičio matuoklėje dar penki kilometrai per valandą reikštų, kad jis yra ant bedugnės krašto. Tą pačią akimirką, kai tik įvažiavo į greitkelį, įjungė visas šviesas ir beveik visą laiką signalizavo, greitis retai kada nukrisdavo žemiau 130-ties kilometrų per valandą padalos.

– Turime juos pralenkti prie sienos, – kartojo kumščiu belsdamas į oda aptrauktą prietaisų skydelį. Kai per penkiasdešimt penkias minutes įveikė šimtą kilometrų, trys vyrai pradėjo stebėti kelią priekyje, tikėdamiesi pamatyti autobusą, bet tik už trisdešimties kilometrų Valčekas rodydamas į priekį sušuko:

– Tai turėtų būti jie, maždaug už kilometro kyla į kalvą.

– Priversk juos pasukti iš kelio, – paliepė Romanovas, nenuleisdamas akių nuo autobuso. Ambasados vairuotojas aplenkdamas pasuko į šalį, atsidūręs priešais autobusą, staigiai užkirto kelią. Autobuso vairuotojas buvo priverstas nuspausti stabdžius ir mestis į šalį. Valčekas valdingai mostelėjo autobuso vairuotojui sulėtinti, vyras sustabdė autobusą šalikelėje prie pat kalno šlaito.

– Nė vienas nekalbėkite, palikite viską man, – įsakė Romanovas, – jeigu kiltų bėdų, likite šalia vairuotojo.

Romanovas iššoko iš automobilio ir pasileido autobuso link. Jo akys karštligiškai ieškojo žmogaus, kuris bandytų iš-

lipti iš autobuso. Nekantriai beldė į duris, kol vairuotojas nuspaudė rankeną, ir durys atsivėrė. Romanovas įšoko vidun, kiti du sekė už kelių žingsnių. Iš vidinės kišenės išsitraukė pasą, prikišo išsigandusiam vairuotojui prie veido ir suriko:

– Kas čia atsakingas?

Stivenas Grigas atsistojo:

– Aš esu valdytojas ir galiu...

– Šveicarijos policija, – prisistatė Romanovas. Grigas jau ruošėsi kažko paklausti, kai Romanovas pasidomėjo:

– Ar šį rytą išvykdami iš viešbučio Ženevoje paėmėte papildomų keleivių?

– Ne, – atsakė Grigas. Romanovas susiraukė.

– Nebent priskaičiuotumėte Robin Beresford brolį.

– Robin Beresford brolį? – klausiamai pakilo Romanovo antakiai.

– Taip, – atsakė valdytojas. – Adamą Beresfordą, bet jis su mumis keliavo tik iki Zoloturno. Paskui išlipo.

– Kuris jūsų Robin? – pasiteiravo Romanovas, žvelgdamas į vyriškų veidų jūrą.

– Aš, – supypsėjo balsas iš galo. Romanovas nužygiavo autobusu, pamatė kontraboso dėklą ir viską sudėliojo į vietas. Jam visada kėlė nerimą, jeigu kas nors iškrisdavo iš konteksto. Taip, kažkas neskambėjo kaip tiesa. Kodėl ji neįdėjo kontraboso į bagažinę kartu su visais dideliais instrumentais?

Jis pažvelgė į tvirtai sudėtą moteriškę, sėdinčią prie didžiulio instrumento.

– Jūsų brolis vardu Adamas?

– Taip, – atsakė Robin.

– Koks sutapimas.

– Nesuprantu, apie ką jūs, – pasakė bandydama neišsiduoti, jog nervinasi.

– Vyras, kurio aš ieškau, taip pat Adamas.

– Gana dažnai pasitaikantis vardas, – pareiškė Robin. – Gal jūs niekada neskaitėte pirmojo Biblijos skyriaus?

– Šešių pėdų vieno colio, gal dviejų colių, tamsių plaukų, tamsių akių, lieknas ir sportiškas. Nelabai įtikinamas jūsų brolis, – pridūrė Romanovas, tyrinėdamas jos sudėjimą.

Robin nubraukė atgal savo raudonus plaukus, bet nepakilo. Romanovas iš nervingų veidų autobuse jautė, kad čia buvo Skotas.

– Kur jūsų *brolis*, – pabrėžtinai ištarė, – ketino vykti išlipęs iš autobuso? – paklausė Romanovas, pasu, kaip batuta, barbendamas į delną.

– Neturiu supratimo, – atsakė Robin, jos veido išraiška išliko ta pati – mandagus nesidomėjimas.

– Suteiksiu jums dar vieną galimybę bendradarbiauti su manimi. Kur vyko jūsų brolis?

– Aš jums pakartosiu tą patį, nežinau.

– Jeigu atsisakysite atsakinėti į klausimus, – pareiškė Romanovas, – turėsiu jus areštuoti.

– Kieno įgaliotas? – ramiai pasidomėjo Robin.

Romanovas norėjo parodyti jai pasą, bet suvokė, kad šios merginos protas aštresnis ir už vairuotojo, ir už valdytojo.

– Įgaliotas Šveicarijos policijos, – tvirtai atsakė Romanovas.

– Tada, be abejonės, mielai pateiksite savo tapatybės įrodymą.

– Nebūkite įžūli, – aštriai įspėjo Romanovas. Atsistojo prie pat jos.

– Tai jūs įžūlus, – atsistodama atsakė Robin. – Važiuojate priešais mus kaip lunatikai, beveik nustumdami mus nuo kalno, tada trys vyrai kaip Čikagos gangsterių grupuotė įsiveržiate į mūsų autobusą ir teigiate esą Šveicarijos policija. Neturiu jokio supratimo, kas esate, bet atskleisiu jums dvi paslaptis. Tik palieskite mane, ir keturiasdešimt šio autobuso vyrų sumuš jus ir du jūsų bičiulius taip, kad iš jūsų liks tik košė. Ir netgi jeigu jums pavyktų iš šio autobuso išlipti gyviems, mes, Didžiosios Britanijos Karališkosios filharmonijos orkestras, esame Šveicarijos vyriausybės svečiai. Po kelių minučių, kai kirsime sieną, tapsime Vakarų Vokietijos vyriausybės svečiais, taigi jūs pateksite į visų pasaulio laikraščių pirmuosius puslapius. Savo rankomis suteiksite visiškai naują prasmę žodžiams „diplomatinis incidentas“. – Ji pasilenkė į priekį ir įbedusi pirštą į jį pasakė:

– Taigi, kaip gerai išauklėta dama, kas jūs bebūtumėte, sakau jums „atsikniskite“.

Romanovas dar kurį laiką stovėjo žiūrėdamas į ją, paskui atsitraukė, nes Robin nenuleido nuo jo akių. Atėjęs į autobuso priekį, pamojo Valčekui ir vairuotojui pranešdamas, kad jie turi išlipti iš autobuso. Abu nenoriai pakluso. Kai tik Romanovo koja pasiekė grindinį, autobuso vairuotojas uždarė duris ir, įjungęs pirmąją pavarą, grįžo į greitkelį.

Visas orkestras atsisuko ir surengė savotiškas ovacijas Robin, paprastai tokios būna skirtos orkestro vadovui.

Ovacijos liko neįvertintos. Robin krito į savo vietą, negalėdama sulaikyti drebulio, buvo per daug įsitikinusi, kad nė vienas iš keturiasdešimties autobuse esančių vyrų nebūtų išdrįsęs nė piršto pajudinti prieš Rozenbaumą.

Seras Morisas Jongfildas apžvelgė stalą: visi D4 nariai buvo savo vietose nepaisant to, kad jis buvo suteikęs jiems kelias papildomas minutes.

– Išklausykime paskutiniąją ataskaitą, – paskatino seras Morisas, žvelgdamas į antrąjį numerį, kuris ir vėl sėdėjo kitame stalo gale.

– Bijau, sere, kad neprotinga, – pradėjo Lorensas. – Pagal planą parinkome du labiausiai patyrusius agentus paimti Skotą iš *Ričmondo* viešbučio ir saugiai nuvežti į Britanijos konsulatą.

– Taigi, kas atsitiko? – pasidomėjo seras Morisas.

– Niekas Ženevos biure nėra visiškai tikras. Mūsų vyrai tikrai nepasirodė viešbutyje, ir jų niekas nematė.

– Ką sako Šveicarijos policija? – paklausė Bušas.

– Jie nelabai paslaugūs, – atsiliepė Lorensas, atsisukdamas į amerikietį. – Jie supranta, kad mes ne vieninteliai užsieniečiai, dalyvaujantys šiame reikale, todėl pagal seną savo paprotį neketina palaikyti kurios nors pusės.

– Prakeikti šveicarai, – jausmingai pareiškė Snelas.

– Kur, jūsų manymu, dabar yra Skotas? – paklausė Metjusas.

– Mes ir čia patyrėme nesėkmę, – prisipažino Lorensas.

Metjusas nusišypsojo dėl Lorenso sutrikimo.

– Mes įsitikinę, kad jis įlipo į autobusą kartu su mergina, – pažvelgė į priešais gulintį popieriaus lapą, – Robin Beresford. Bet jo ten nebuvo, kai mes laukėme prie sienos. Orkestras turi atvykti į viešbutį Frankfurte po valandos, tada galėsime suži-

noti daugiau. Vokietijos policija daug mieliau bendradarbiauja, – pridūrė Lorensas.

– O ką *mes* dabar darysime? – pasidomėjo seras Morisas.

– Tikrinsime visas įprastas vietas, taip pat nenuleisime akių nuo Romanovo, kuris praėjusią naktį atsitiktinai atsidūrė prie Prancūzijos sienos. Vienas senas mūsų darbuotojas jį atpažino. Dabar jo plaukai labai trumpi ir visiškai jam netinka.

– Vis dėlto Skotas turėtų kur nors būti, – nenurimo Metjusas. – Ar manote, kad jis tebėra Šveicarijoje, ar jam pavyko kirsti kurią nors sieną?

Lorensas dvejojo.

– Neturiu supratimo, – atsakė be jokios išraiškos.

Seras Morisas stebėjo jį iš kito stalo galo, bet nekomentavo.

– Ar manote, kad jis dar su jumis susisieks? – pasidomėjo Snelas.

– Beveik neabejoju, jeigu jis dar gyvas.

– Jeigu Romanovas vis dar Šveicarijoje, Skotas *turi* būti gyvas, – pareiškė Bušas. – Kai jo rankose bus ikona, jis pasuks į Rytus.

– Sutinku, – pritarė Lorensas, – o mūsų vyrai tikrina visus oro uostus ir kiekvieną skrydį į Rytus. Todėl siūlau viską sekti ir susitikti septintą valandą ryto, jeigu Skotas nepaskambins man anksčiau.

Seras Morisas linktelėjo ir pakilo išeiti. Visi atsistojo.

– Ačiū, džentelmenai, – padėkojo ir nuėjo į kitą kambario galą. Kai jis ėjo pro Lorensą, šis sumurmėjo:

– Gal turėdamas laiko užeitumėte į mano kabinetą.

Adamas paslydo, klupinėjo paskutiniuosius jardus griova, galų gale nusileido susitrenkęs sėdynę. Rankos buvo supjaustytos, keliose vietose kraujavo, kelnės suplėšytos ir suteptos moliu bei dumblu. Porą minučių sėdėjo ramiai, bandė atgauti kvapą ir žiūrėjo atgal į kelią. Jis užtruko beveik valandą, kol įveikė tą atstumą, kurį akmuo būtų nulėkęs per tris sekundes. Tačiau turėjo privalumą – nuo kelio jis nebuvo matomas. Apžvelgė priešais plytintį slėnį. Dabar jis bus visiems kaip ant delno, bet pasirinkimo neturėjo.

Spręsk iš akies, bet pasitikrink žemėlapyje. Žemėlapis ne kažin kiek pagelbėjo, bet jis apskaičiavo, kad iki tolimojo krašto bus dar apie dvi mylias. Apžiūrėjo vietovę – kalvoti žali laukai, jokių gyvatvorių, už kurių būtų galima pasislėpti, o toliau – plati, negili upė. Pamanė, kad kelią galėtų pasiekti per dvidešimt minučių. Patikrino, ar ikona savo vietoje, ir leidosi lyguma į kelią.

Romanovas beveik neištarė nė žodžio, kai trys vyrai be jokių ceremonijų buvo išprašyti iš autobuso, o Valčekas ir vairuotojas taip pat nerizikavo reikšti savo nuomonės. Romanovas suprato, kad mergina permanė jo blefą, jis negalėjo leisti įvykti diplomatiniam incidentui, apie kurį, neabejotinai, būtų pranešta vadui į Maskvą. Bet Romanovas niekada nepamirš merginos vyrišku vardu.

Zoloturnas buvo apie keturiasdešimt kilometrų atgal, vairuotojas būtų tą atstumą įveikęs per dvidešimt minučių, bet Romanovas pareikalavo sulėtinti greitį, apsilenkiant su kiekvienu priešais atvažiuojančiu automobiliu. Jie tikrino visus sėdinčius automobiliuose kitoje kelio pusėje, jeigu Skotui būtų pavykę ką nors susistabdyti pakelėje. Romanovo nuomone, tai būtina atsargumo priemonė, bet kelionei į Zoloturną jie sugaišo trisdešimt vieną minutę. Romanovas bent jau buvo įsitikinęs, kad Skotas nevažiuoja Vokietijos sienos link. Nebent būtų labai gerai užsimaskavęs arba keliautų automobilio bagažinėje.

Kai atvažiavo į Zoloturną, Romanovas liepė palikti automobilį miesto viduryje ir išsiskirstyti, apžiūrėti miestą, gal kils kokių minčių, kokį maršrutą galėjo pasirinkti Skotas. Nė vienas apklaustųjų vietinių žmonių tą rytą nematė nieko panašaus į Skotą. Romanovas jau pradėjo svarstyti, kurios sienos link reikėtų važiuoti, kai pamatė vairuotoją paspiriantį kamuolį berniukui. Romanovas nubėgo kalva žemyn ir jau ruošėsi prieštarauti tokiam elgesiui, kai berniukas apsisuko ir stipriai paspyrė kamuolį rusui. Romanovas automatiškai sustabdė kamuolį ir pro berniuką įspyrė tiesiai į vartus. Pasisuko į vairuotoją ir jau norėjo šaukti, kai kamuolys vėl atsidūrė prie jo kojų. Jis piktai pakėlė kamuolį ir norėjo sviesti berniukui, bet pamatė jo viltingą šypseną. Romanovas iškėlė kamuolį aukštai virš galvos. Vaikas pribėgo ir šokinėjo, norėdamas pasiekti kamuolį, tačiau nepavyko.

– Ar matei šį rytą nepažįstamų žmonių? – lėtai, apgalvodamas žodžius, vokiškai paklausė Romanovas.

– Taip, taip, – atsakė berniukas. – Bet jis neįmušė įvarčio.

– Kur jis nuėjo? – pasiteiravo Romanovas.

– Į kalvą, – atsakė berniukas. Berniuko nusivylimui, Romanovas numetė kamuolį ir pasileido bėgti. Valčekas ir vairuotojas iš paskos.

– *Nein, nein**, – šaukė paskui juos bėgdamas berniukas. Romanovas atsisuko ir pamatė berniuką, stovintį toje vietoje, kur Adamas stabdė mašinas, ir rodantį į griovą.

Romanovas staigiai atsisuko į vairuotoją.

– Atvaryk automobilį, man reikia žiūronų ir žemėlapio. – Vairuotojas nubėgo kalva žemyn, berniukas vėl sekė paskui. Po kelių minučių mersedesas privažiavo prie Romanovo. Vairuotojas iššoko ir padavė žiūronus Romanovui, o Valčekas ant variklio dangčio išskleidė žemėlapį. Romanovas sufokusavo žiūronus ir ėmė košti tolumoje esančias kalvas. Po kelių minučių žiūronai apsistojo ties ruda dėmele, kopiančia į toliausiąją kalvą.

– Šautuvą, – paliepė Romanovas.

Valčekas nubėgo prie automobilio bagažinės ir išėmė Dragunovo snaiperio šautuvą su teleskopiniu taikikliu. Jis surinko ilgą, ploną ginklą su išskirtine medine buože ir patikrino, ar užtaisytas. Tada pakėlė, pasukiojęs patogiai prispaudė prie peties, peržvelgė priešais plytinčią žemę ir nusitaikė į Skotą. Romanovas per žiūronus sekė spėriai žingsniuojantį Adamą. Valčeko ranka judėjo kartu su juo tuo pačiu greičiu.

– Nušauk jį, – įsakė Romanovas. Valčekas buvo dėkingas, kad diena giedra ir be vėjo. Jis laikė šautuvo taikiklį nukreipęs į anglo nugaros vidurį, palaukė dar tris žingsnius ir lėtai nuspaudė gaiduką. Adamas buvo beveik pasiekęs kalvos viršūnę,

---

* Ne, ne *(vok.)*.

kai jį perskrodė kulka. Dunkstelėjęs nukrito ant žemės. Romanovas nusišypsojo ir nuleido žiūronus.

Adamas tiksliai žinojo, kas perplėšė jam petį, ir iš kur buvo šauta. Jis instinktyviai ridenosi iki artimiausio medžio. Tada pajuto skausmą. Nors kulka per tokį atstumą prarado greitį, vis tiek gėlė kaip gyvatės įkandimas, o kraujas iš suplėšyto raumens jau persisunkė per apsiaustą. Pasuko galvą ir pažiūrėjo atgal. Nematė nieko, bet žinojo, kad Romanovas stovi ir laukia, kada galės iššauti antrą kartą. Sunkiai pasisukęs pažiūrėjo į kitą pusę – į kalvos kraštą. Tik trisdešimt jardų iki saugios vietos, bet jam tektų bėgti per viršų, jis būtų matomas keletą gyvybiškai svarbių sekundžių. Jei jam ir pavyktų, Romanovas automobiliu jį pavytų per pusvalandį.

Vis dėlto tai buvo vienintelis jo šansas. Lėtai, labai lėtai šliaužė colis po colio prie kalvos krašto. Buvo dėkingas medžiui už priedangą. Viena ranka, viena koja kaip krabas pakrantėje. Įveikęs dešimt jardų suvokė, kad kampas nepalankus jam, Romanovas turės plokščią, lėtai judantį taikinį. Nušliaužė dar keturis savo kūno ilgius ir sustojo.

Adamas galvojo juk negali amžinai laikyti šautuvą prispaudęs prie peties. Lėtai suskaičiavo iki dviejų šimtų.

– Įtariu, kad jis ketina bėgti, – Romanovas pasakė Valčekui, pakeldamas žiūronus, – turėsi apie tris sekundes. Šūktelsiu, kai tik jis pajudės.

Romanovo žiūronai buvo nukreipti į medį. Staiga Adamas pašoko ir nubėgo taip lyg tai būtų paskutinieji dvidešimt olimpinio finalo metrų. Romanovas suriko:

– Dabar! – Valčekas pakėlė šautuvą prie peties, nusitaikė į judantį vyrą ir nuspaudė gaiduką, Adamas persivertė per kalvos keterą. Antroji kulka prašvilpė šalia Adamo galvos.

Romanovas keikėsi, kai žiūrėdamas per žiūronus suprato, kad Valčekas prašovė. Pasisuko prie išskleisto žemėlapio. Kai jis pradėjo svarstyti alternatyvas, kiti priėjo prie automobilio.

– Per dešimt minučių jis turėtų pasiekti kelią, – pasakė uždėdamas pirštą ant mažytės raudonos linijos tarp Nešatelio ir Prancūzijos sienos. – Jeigu pirmoji kulka jį kliudė, tada užtruks ilgiau. Kiek laiko tau reikės nuvažiuoti iki tos sienos? – Romanovas paklausė vairuotojo.

Vairuotojas studijavo žemėlapį.

– Apie dvidešimt penkių minučių, daugiausia – pusvalandžio, drauge majore, – atsakė.

Romanovas apsisuko ir pažvelgė atgal į kalvą.

– Trisdešimt minučių, Skotai, štai kiek tu gyvensi.

Kai automobilis nuvažiavo, mažasis berniukas nukūrė namo. Greitai papasakojo mamai viską, ką matęs. Ji supratingai šypsojosi. Tik vaikai visada turi tokią lakią vaizduotę.

Pakėlęs akis Adamas su palengvėjimu pamatė, kad kelias tik už mylios. Risnojo vienodu greičiu tikslo link, bet bėgimas kėlė dar daugiau nepatogumų. Nerimavo, norėjosi sustoti ir patikrinti žaizdą, bet laukė, kol pasieks kelią. Nors kulka kliudė tik peties raumens išorę, bet skausmas buvo nemenkas. Colis žemiau, ir jis nebūtų galėjęs judėti. Nurimo pamatęs, kad per apsiaustą persigėrė tik nedidelė kraujo dėmelė. Keturis kartus perlenkė nosinę ir uždėjo po marškinėliais ant sužeistos vietos. Žinojo, kad nerizikuos eiti į ligoninę. Iki vakaro, kai galės užsukti į vaistinę, pats susidoros su žaizda.

Adamas pasitikrino žemėlapį. Buvo tik už kelių kilometrų nuo Prancūzijos sienos. Nutarė, kad dėl sužeidimo atsisakys ankstesniojo plano keliauti per Bazelį ir Bremerhafeną, bet kuo greičiau kirs Prancūzijos sieną.

Desperatiškai pradėjo stabdyti kiekvieną pravažiuojantį automobilį, nekreipdamas dėmesio į numerius. Jautėsi esąs saugus apie dvidešimt minučių, bet po to vėl turės dingti kalvose. Deja, kelyje Prancūzijos sienos link buvo žymiai mažiau automobilių, negu aname į Bazelį, ir niekas nekreipė dėmesio į jo maldavimus sustoti. Bijojo, kad greitai teks grįžti į kalvas, bet už kelių jardų geltonas citroenas pasuko į kelkraštį.

Kai Adamas priėjo prie automobilio, keleivio vietoje sėdinti moteris jau buvo nuleidusi lango stiklą.

– Kur... jūs... važiuojate? – paklausė Adamas, lėtai ir rūpestingai tardamas kiekvieną žodį.

Vairuotojas persilenkė per moterį, ilgu žvilgsniu peržvelgė Adamą ir atsakė aiškiu Jorkšyro akcentu:

– Mes pakeliui į Dižoną. Ar tau tinka, vaikine?

– Taip, labai, – apsidžiaugė Adamas, kad jo netvarkinga išvaizda jų neatbaidė.

– Tada šok į galą, prie mano dukters.

Adamas pakluso. Citroenas pajudėjo; Adamas pažvelgė per galinį langą ir nurimo, pamatęs tuščią kelią.

– Mano pavardė Džimas Hardkaslas, – prisistatė vyras, įjungdamas trečiąją pavarą. Apvaliame raudoname Džimo veide nuolatos spindėjo plati, šilta šypsena. Tamsiai raudoni, tiesūs plaukai buvo sutepti *Brylcreem*. Vilkėjo *Harris* tvido švarku ir marškiniais atviru kaklu, iš po jų kyšojo nedidelis raudonų plaukų trikampis. Adamui atrodė, kad jis nieko nedaro, kad išlaikytų juosmens liniją.

– O čia žmona, Betė, – pristatė alkūne parodydamas į priekyje sėdinčią moterį. Ji atsisuko į Adamą, jos skruostai buvo tokie pat rausvi, o šypsena tokia pat miela. Plaukai nudažyti šviesiai, bet šaknys atkakliai liko juodos.

– O šalia tavęs sėdi mūsų Linda, – tarsi tik dabar prisiminęs pridūrė Džimas Hardkaslas.

– Ji baigė mokyklą ir ruošiasi dirbti vietinėje savivaldybėje, taip Linda?

Linda niūriai linktelėjo. Adamas pažvelgė į jauną merginą, pirmasis jos bandymas pasidažyti nebuvo labai vykęs. Tamsūs, per daug ryškūs akių šešėliai ir rožiniai lūpų dažai nelabai tiko, Adamo manymu, patraukliai maždaug aštuoniolikmetei merginai.

– O tu kuo vardu, vaikine?

– Dudlis Hulmas, – atsakė Adamas, prisiminęs pavardę naujajame savo pase.

– Ar jūs atostogaujate? – paklausė stengdamasis nukreipti dėmesį nuo tvinkčiojančio peties.

– Deriname verslą su malonumu, – atsakė Džimas. – Ši kelionės dalis labai ypatinga Betei ir man. Šeštadienį nuskridome į Genują ir išsinuomojome automobilį kelionei po Italiją. Pirmiausia keliavome Simplono perėja. Tikrai kvapą gniaužia palyginus su mūsų gimtuoju miesteliu Halu.

Adamas būtų paklausęs detalių, bet Džimas nesitikėjo būti nutrauktas.

– Mano verslas – garstyčios, supranti. Kolmano eksporto direktorius, mes važiuojame į metinę TGF konferenciją. Tikriausiai girdėjai apie mus. – Adamas supratingai linktelėjo. – Tarptautinė garstyčių federacija, – pridūrė Džimas. Adamas

norėjo juoktis, bet dėl skausmo petyje jam pavyko išlaikyti rimtą veidą.

– Šiais metais mane išrinko TGF prezidentu, galima sakyti – aukščiausias mano pasiekimas garstyčių karjeroje. Ir drįstu teigti, kad *Kolmano garstyčios* yra pačios geriausios pasaulyje, – pridūrė taip, tarsi tą sakytų šimtus kartų per dieną.

– Kaip prezidentas, turiu pirmininkauti konferencijos susirinkimams ir metiniams pietums. Šį vakarą sakysiu sveikinimo kalbą delegatams iš viso pasaulio.

– Kaip įdomu, – iš skausmo suvirpėjo Adamas, automobiliui krestelėjus per duobę.

– Tikrai, – pritarė Džimas. – Žmonės neįsivaizduoja, kiek yra garstyčių rūšių, – sekundei nutilo, paskui tęsė:

– Šimtas keturiasdešimt trys. Be abejonės, Frogai daro vieną ar du gerus gaminius, net Krautsams neblogai sekasi, bet niekas negali prilygti Kolmanui. Balų gale britai geriausi, visada taip sakau. Turbūt tas pats ir jūsų versle, – pasakė Džimas. – Beje, koks jūsų verslas?

– Aš kariuomenėje, – atsakė Adamas.

– Ką veikia kareivis ant Šveicarijos sienos stabdydamas mašinas?

– Ar galiu pasikalbėti su jumis vienu? – paklausė Adamas.

– Mama nepasakys nė žodžio. Mes, Hardkaslai, žinome, kaip laikyti liežuvį už dantų.

Dėl Džimo žmonos ir dukters Adamas neturėjo priešingų įrodymų.

– Aš esu Karališkojo Vesekso kapitonas, šiuo metu NATO pratybose, – pradėjo Adamas. – Praėjusį sekmadienį su netikru pasu ir dešimčia svarų buvau numestas Brindizio pakran-

tėje, Italijoje. Turiu grįžti į Olderšoto kareivines iki šeštadienio vidurnakčio. – Kai pamatė Džimo veide pritarimo išraišką, pajuto, kad net Robin juo didžiuotųsi. Ponia Hardkasl atsisukusi atidžiau įsižiūrėjo į jį.

– Supratau, kad tu – karininkas, kai tik pravėrei burną, – pareiškė Džimas. – Manęs nebūtum apkvailinęs. Aš pats per praėjusį karą tarnavau karališkojoje kariuomenės aptarnavimo tarnyboje. – Adamo galvoje šmėkštelėjo tarnybos akronimas: „kiekvieną karį apiplėšt turi“.

– Ar teko dalyvauti karo veiksmuose, Dudli? – pasidomėjo Džimas.

– Truputį Malajoje, – atsakė Adamas.

– Aš šitą praleidau, – prisipažino Džimas. – Kai didysis baigėsi, grįžau prie garstyčių. Taigi kas trukdo tau grįžti į Angliją?

– Aštuonetas mūsiškių bando pasiekti Olderšotą, o tūkstantis amerikiečių bando mus sustabdyti.

– Jankiai, – paniekinamai ištarė Džimas. – Jie įstoja į karą tik tada, kai mes jau ruošiamės jį laimėti. Visi medaliai ir garbė, viskas. Ne, turiu galvoje, ar yra tikra problema?

– Taip, sienos pareigūnams buvo pranešta, kad britų karininkai bando pereiti į Prancūziją, o šveicarams patinka mus sulaikyti. Pernai į kareivines sugrįžo tik du karininkai iš dvylikos, – kalbėjo Adamas, pagyvindamas savo pasakojimą. – Abu paaukštino po kelių savaičių.

– Šveicarai, – svarstė Džimas, – net blogesni už amerikiečius. Jie net nestoja į karą, – laimingi plėšikauja abiejose pusėse tuo pat metu. Jie nepaims tavęs, vaikine, patikėk manimi. Pasirūpinsiu tuo.

– Jeigu pervešite per sieną, pone Hardkaslai, esu įsitikinęs, kad man pavyks įveikti likusį kelią iki Olderšoto.

– Manyk, kad jau pavyko, vaikine.

Degalų indikatorius mirksėjo raudonai.

– Kiek kilometrų dar nuvažiuosime? – pasiteiravo Romanovas.

– Apie dvidešimt, drauge majore, – atsakė vairuotojas.

– Tada turėtume pasiekti Prancūzijos sieną?

– Gal būtų saugiau sustoti ir įsipilti, – pasiūlė vairuotojas.

– Nėra laiko, – pareiškė Romanovas. – Važiuok greičiau.

– Taip, drauge majore, – atsakė vairuotojas. Nusprendė, kad dabar ne laikas sakyti, jog degalai baigsis dar greičiau, jeigu spaus automobilį arti galimybių ribos.

– Kodėl, kvaily, neprisipylei pilno bako šį rytą? – šūkavo Romanovas.

– Maniau, kad šiandien vešiu konsulą tik priešpiečių į miesto rotušę, planavau tuo metu prisipilti baką.

– Melskis, kad pasiektume sieną, – mestelėjo Romanovas. – Greičiau.

Mersedesas šoktelėjo iki 140 kilometrų per valandą, o Romanovas atsipalaidavo tik pamatęs ženklą, jog iki sienos liko tik dešimt kilometrų. Po kelių minučių, kai jie pravažiavo penkių kilometrų ženklą, Romanovo veidą nušvietė šypsena, bet staiga variklis užsikosėjo ir bejėgiškai bandė suktis iki galo nuspausto akceleratoriaus reikalaujamu greičiu. Indikatorius greičio matuoklėje pradėjo kristi, o variklis tebepuškėjo. Vai-

ruotojas išjungė variklį ir perjungė į laisvąją pavarą. Sunkus mersedesas iš inercijos dar nuriedėjo kilometrą ir tik tada visiškai sustojo.

Romanovas, net nepažvelgęs į vairuotoją, iššoko iš automobilio ir pasileido bėgti likusius tris kilometrus iki sienos.

– Turiu idėją, – pareiškė Džimas, kai jie pravažiavo ženklą, įspėjantį vairuotojus, kad iki sienos liko du kilometrai.

– Kokią, pone? – pasiteiravo Adamas, dabar jo petys pulsavo vienodai, tarsi berniuko būgneliu mušama melodija.

– Kai ateis mūsų eilė rodyti pasus, apkabink Lindą ir pradėk ją glamonėti. Kitą palik man.

Ponia Hardkasl atsisukusi dar iš arčiau pažiūrėjo į Adamą, o Linda nuraudo. Adamas iš šono nužvelgė trumpasijonę, rausvalūpę Lindą ir sutriko dėl keblios padėties, į kurią tėvas pastatė merginą.

– Nesiginčyk su manimi, Dudli, – įsitikinęs tęsė Džimas. – Pažadu tau, kad mano sumanymas pavyks. – Adamas tylėjo, Linda taip pat. Kai po kelių minučių pasiekė sieną, Adamas pamatė, kad šimto metrų atstumu vienas nuo kito buvo du patikros punktai. Vairuotojai vengė tos eilės, kurioje barėsi muitinės tarnautojas su suirzusiu sunkvežimio vairuotoju. Džimas privažiavo tiesiai prie gestikuliuojančio prancūzo.

– Duok savo pasą, Dudli, – paliepė. Adamas ištiesė smuikininko pasą.

„Kodėl pasirinkai tą eilę?“ – norėjo paklausti Adamas.

– Pasirinkau tą eilę, – dėstė Džimas, – nes, kai ateis laikas tikrinti mūsų pasus, manau, kad muitinės pareigūnas džiaugsis, galėdamas mus praleisti be didelio nervinimosi. Tarsi perpratę jo logiką, vairuotojai paskui Džimą pradėjo stoti į ilgą eilę. Bet ginčas priešais tebesiautėjo. Adamas išliko budrus ir nepaliovė žvalgytis per galinį langą laukdamas, kada pasirodys Romanovas. Atsisukęs pamatė, kad sunkvežimio vairuotojui buvo liepta pasukti į šoną ir laukti. Džimas skubiai privažiavo prie muitinės posto.

– Jūs abu, apsikabinkite, – paliepė.

Iki pat tos akimirkos Adamas slėpė rankas apsiausto kišenėse, nes jos buvo sudraskytos ir nubrozdintos. Bet pakluso Džimui, apkabino Lindą ir nerūpestingai pabučiavo, atmerkęs vieną akį saugodamasis Romanovo. Jo nuostabai, mergina pravėrė lūpas ir liežuviu pradėjo tyrinėti Adamo burną. Adamas norėjo protestuoti, bet suvokė, kad nėra būdo, kaip tai padaryti galantiškai ir įtikimai.

– Žmona, dukra ir būsimasis žentas, – pristatė Džimas paduodamas keturis pasus.

Muitininkas pradėjo tikrinti.

– Kas atsitiko, pareigūne?

– Nieko, dėl ko turėtumėte jaudintis, – atsakė pareigūnas, pliaukštelėdamas per pasus. – Tikiuosi, kad jums dėl to nekilo nepatogumų.

– Ne, ne, – užtikrino Džimas. – Jie net nepastebėjo, – nusijuokė rodydamas per petį.

Policininkas gūžtelėjo pečiais, atiduodamas pasus ištarė:

– *Allez**, – ir pamojavo jiems.

---

* Keliaukite *(pranc.)*.

– Aštrus kaip garstyčios Džimas, taip mane vadina Hale, – per petį pažiūrėjo į Adamą. – Dabar jau gali baigti, Dudli, ačiū. – Adamas pajuto, kad Linda nelabai noriai jį paleidžia.

Ji droviai pažvelgė į Adamą, tada atsisuko į tėvą:

– Bet mums dar reikės kirsti Prancūzijos sieną, taip?

– Mes jau buvome įspėti, kad turime jo ieškoti. Galiu jus patikinti, kad šiame poste jo nebuvo, – užtikrino vyresnysis muitinės pareigūnas. – Priešingu atveju kuris nors mano vyrų būtų jį pastebėjęs. Jeigu norite dar kartą patikrinti, prašom.

Romanovas skubiai ėjo nuo pareigūno prie pareigūno, rodydamas išblukusią Adamo nuotrauką, bet nė vienas neprisiminė į jį panašaus žmogaus. Valčekas pasirodė po kelių minučių ir patvirtino, kad Skoto nebuvo nė viename automobilyje, laukiančiame leidimo kirsti sieną, o mersedesas įstumtas į pasienio garažą.

– Ar grįšime atgal į kalvas, drauge majore? – pasidomėjo Valčekas.

– Dar ne. Noriu būti visiškai tikras, kad jam nepavyko kirsti sienos.

Vyresnysis pareigūnas išėjo iš savo posto į kelio vidurį.

– Nieko? – paklausė.

– Ne, – niūriai atsakė Romanovas. – Atrodo, jūs teisus.

– Aš irgi galvojau. Jeigu kuris nors mano vyrų praleido anglą per sieną, dabar jau turėtų ieškotis kito darbo.

Romanovas pritariamai linktelėjo.

– Gal praleidau ką nors iš jūsų personalo?

– Abejoju, nebent keliems dabar pertrauka. Jei taip, rasite juos bare už šimto metrų, netoli Prancūzijos sienos punkto.

Keturi muitinės pareigūnai ir prancūzė padavėja buvo vieninteliai žmonės bare. Du pareigūnai žaidė biliardą, o dar du sėdėjo prie stalo baro kampe ir gėrė kavą. Romanovas dar kartą išsiėmė nuotrauką ir parodė dviem vyrams prie biliardo stalo. Abu be jokio susidomėjimo papurtė galvas ir grįžo ridenti įvairiaspalvių kamuoliukų.

Tada du rusai priėjo prie baro. Valčekas padavė Romanovui puodelį kavos ir sumuštinį, jis nusinešė prie to stalo, kur sėdėjo du sienos sargai. Vienas pasakojo kitam kolegai apie problemą su prancūzų sunkvežimio vairuotoju, kuris bandė kontrabanda pervežti per sieną šveicariškų laikrodžių. Romanovas per stalą pastūmė Skoto nuotrauką.

– Ar šiandien matėte šį žmogų?

Nė vienas neparodė jokių atpažinimo ženklų, o jaunesnysis skubiai grįžo prie savo pasakojimo.

Romanovas gurkštelėjo kavos ir pradėjo svarstyti, ar jam reikėtų pasukti į Bazelį, ar prašyti pastiprinimo ir iššluoti visas kalvas. Tada pastebėjo, kad jaunesniojo vyro akys vis grįžta prie nuotraukos. Jis dar kartą paklausė, ar šis matė Skotą.

– Ne, ne, – truputėlį per greitai atsakė jaunasis pareigūnas. Maskvoje Romanovas būtų iš jo ištraukęs „taip“ per kelias minutes, bet čia turėjo laikytis švelnesnių metodų.

– Prieš kiek laiko? – tyliai paklausė Romanovas.

– Apie ką jūs? – paklausė muitininkas.

– Prieš kiek laiko? – pakartojo Romanovas kietesniu balsu.

– Tai buvo ne jis, – atsakė pareigūnas, jo kakta suprakaitavo.

– Jeigu tai buvo ne jis, prieš kiek laiko tai buvo?

Pareigūnas dvejojo.

– Prieš dvidešimt minučių, gal prieš pusvalandį.

– Koks automobilis?

Jaunuolis abejojo.

– Manau, citroenas.

– Spalva?

– Geltona.

– Kiti keleiviai?

– Trys. Atrodė kaip šeima. Motina, tėvas, dukra. Tėvas sakė, kad jie susižadėję.

Romanovas daugiau klausimų neturėjo.

Džimui Hardkaslui pavyko išlaikyti vienpusį pokalbį daugiau kaip valandą.

– Savaime suprantama, – kalbėjo, – TGF savo metinę konferenciją kiekvienais metais organizuoja vis kitame mieste. Praėjusiais metais buvo Denveryje, Kolorado valstijoje, o kitais metais bus Perte, Australijoje, taigi man pavyksta truputėlį pakeliauti. Jei esi verslininkas, turi priprasti prie kelionių.

– Esu įsitikinęs, kad esate, – prabilo Adamas, bandydamas susikaupti ties savo geradario žodžiais, nors petys tebetvinkčiojo.

– Aš prezidentas, žinoma, tik metams, – tęsė Džimas, – bet turiu planų, kad mano mielieji delegatai nepamirštų 1966-ųjų.

– Esu tikras, kad nepamirš, – pritarė Adamas.

– Aš pabrėšiu, kad Kolmanui šie metai buvo rekordiniai pagal eksportą.

– Įspūdinga.

– Nors turiu pripažinti, kad didžioji mūsų pelno dalis paliekama ant lėkštės krašto, – nusijuokė iš savo sąmojo.

Adamas taip pat nusijuokė, bet pajuto, jog ponia Hardkasl ir Linda jau anksčiau buvo girdėjusios šią eilutę.

– Aš svarstau, Dudli, ir, manau, žmona man pritars, kad mums būtų labai malonu, jeigu tu kaip mano svečias dalyvautum prezidento pietuose.

Ponia Hardkasl linktelėjo, o Linda netgi entuziastingai.

– Negalėčiau sugalvoti nieko, kas man suteiktų didesnį malonumą, – atsakė Adamas. – Bet bijau, kad man vadovaujantis karininkas nebus toks patenkintas sužinojęs, kad aš pakeliui į Angliją sustojau papuotauti. Tikiuosi, suprasite.

– Jeigu jis panašus į mano senąjį dalinio vadą, tikrai suprasiu. Vis dėlto, jeigu kada būtum pakeliui į Halą, aplankyk mus. – Išsiėmė iš kišenės kortelę ir perdavė per petį.

Adamas apžiūrėjo iškilias raides, pasvarstė, ką galėtų reikšti „MIFT“, bet nepaklausė.

– Kur norėtum, kad išleisčiau Dižone? – paklausė Džimas, kai privažiavo miesto pakraštį.

– Bet kur netoli centro, kur jums patogu, – atsakė Adamas.

– Tik šūktelėk, kai tiks, – pasakė Džimas, – žinoma, aš visada tvirtinu, kad maistas be garstyčių...

– Gal galėtumėte išleisti mane prie kito kampo? – staiga paprašė Adamas.

– Ak, – nuliūdo Džimas, kad praranda tokį gerą klausytoją. Nenoriai privažiavo prie šaligatvio krašto ir sustojo.

Prieš išlipdamas Adamas pabučiavo Lindą į skruostą, paskui paspaudė ranką ponui ir poniai Hardkaslams.

– Buvo malonu su tavimi susipažinti, – pasakė Džimas. – Jeigu persigalvotum, rasi mus viešbutyje... Ar ant tavo peties kraujas, vaikine?

– Tik įsidrėskiau griūdamas, neverta jaudintis. Nenorėtumėte, kad amerikiečiai manytų esą geresni už mane.

– Ne, ne, žinoma, ne, – užtikrino Džimas. – Na, sėkmės.

Kai automobilis nuvažiavo, Adamas liko ant šaligatvio ir žiūrėjo jiems įkandin. Nusišypsojo, bandė pamojuoti. Paskui pasisuko ir greitai nuėjo šalutine gatvele ieškodamas parduotuvių rajono. Po kelių minučių jau buvo miesto centre, nusiramino pamatęs, kad visos parduotuvės dar dirba. Pradėjo dairytis ieškodamas žaliojo kryžiaus virš durų. Paėjęs penkiasdešimt metrų pastebėjo. Nedrąsiai įėjo į parduotuvę ir peržvelgė lentynas.

Aukštas vyras trumpais plaukais ir odiniu paltu stovėjo kampe, atsukęs nugarą į duris. Adamas sustingo. Tada vyras atsisuko, susiraukęs žiūrėjo į dėžutę su tabletėmis, kurių norėjo nusipirkti, ir trynė tankius gališkus ūsus.

Adamas priėjo prie prekystalio.

– Gal kalbate angliškai? – paklausė vaistininko, stengdamasis neprarasti pasitikėjimo.

– Tikiuosi pakenčiamai, – sulaukė atsakymo.

– Man reikia jodo, vatos, binto ir stipraus pleistro. Griuvau ir į akmenį nusibrozdinau petį, – paaiškino Adamas.

Vaistininkas nelabai domėdamasis greitai atliko užsakymą.

– Čia viskas, ko jums reikia, tik firmų pavadinimai kitokie, – paaiškino. – Dvidešimt trys frankai, – pridūrė.

– Ar Šveicarijos tinka?

– Žinoma.

– Ar netoliese yra viešbutis? – pasiteiravo Adamas.

– Už kito kampo, anoje aikštės pusėje.

Adamas padėkojo, padavė šveicariškus banknotus ir išėjo iš vaistinės ieškoti viešbučio. *Frantelo* viešbutis, kaip ir žadėta, buvo visiškai čia pat. Perėjęs aikštę, pakilo laiptais į viešbutį. Keli žmonės laukė, kol bus įregistruoti. Adamas persimetė per kruviną petį apsiaustą ir praėjo pro juos žiūrėdamas į rodykles ant sienos. Paskui kirto vestibiulį tarsi būtų jau kelinta diena čia gyvenantis svečias. Ėjo to ženklo, kurio ieškojo, link. Jis nuvedė į laiptų aikštelę, tada atsirado dar trys ženklai. Pirmasis buvo vyro siluetas ant durų, antrasis – moters, o trečiasis – invalido vežimėlio.

Jis nedrąsiai atidarė trečiąsias duris ir nustebo pamatęs tuščią didoką kvadratinį kambarį su aukšta tualeto sėdyne prie sienos. Adamas užsirakino ir leido apsiaustui nukristi ant grindų.

Kelias minutes pailsėjęs lėtai nusirengė iki pusės. Tada prisileido pilną praustuvą šilto vandens.

Buvo dėkingas begaliniams pirmosios pagalbos seminarams, kuriuos privalėjo išklausyti kiekvienas karininkas, nors nesitikėjo, kad jie gali kam nors pasitarnauti. Po dvidešimties minučių skausmas atlėgo, jis jautėsi netgi patogiai.

Dešine ranka pakėlė apsiaustą ir vėl bandė persimesti per petį. Tą pačią akimirką iš žemėlapių kišenės išslydo ikona ir nukrito ant plytelėmis klotų grindų. Kai stuktelėjo į žemę, Adamas išsigando, kad ikona, ko gero, sudužo. Neramiai žiūrėjo žemyn, tada puolė ant kelių.

Ikona atrodė kaip atversta knyga.

15 SKYRIUS

Kai po valandos Adamas grįžo į *Frantelo* viešbutį, tik keli svečiai būtų atpažinę, kad tai tas pats vyras, kuris įslinko vidun tą popietę.

Jis vilkėjo naujais marškiniais, kelnėmis ir dvieiliu švarku, kuris Britanijoje nebus madingas dar bent metus. Atsikratė net apsiausto, nes ikona tilpo į švarko kišenę. Pagalvojo, kad parduotuvė iškeitė jo kelionės čekius blogu kursu, bet ne tai jam buvo svarbu pastarąją valandą.

Užsisakė vienvietį kambarį Dudlio Hulmo vardu ir po kelių minučių pakilo liftu į trečiąjį aukštą.

Lorensas pakėlė ragelį dar prieš tai, kai Adamas išgirdo antrąjį signalą.

– Tai aš, – prisistatė Adamas.

– Kur esi? – buvo pirmieji Lorenso žodžiai.

– Aš klausinėsiu, – pareiškė Adamas.

– Suprantu, kaip jautiesi, – kalbėjo Lorensas, – bet...

– Jokių bet. Jau turėtum žinoti, kad kažkas iš vadinamosios komandos turi tiesioginį ryšį su rusais, nes Romanovas ir jo draugai laukė manęs prie viešbučio Ženevoje, ne taviškiai.

– Mes tai dabar suprantame, – pripažino Lorensas.

– Mes? – paklausė Adamas. – Kas mes? Man gana sudėtinga susigaudyti, kas mano pusėje.

– Tu nepatikėsi, kad...

– Kai tavo mergina nužudyta, žudikai vaikosi tave po Europą, šaudo ir...

– Šaudo? – nustebo Lorensas.

– Taip, tavo draugas Romanovas šiandien į mane šovė, pataikė į petį. Kai kitą kartą susitiksime, norėčiau, kad būtų priešingai, bet tada jau būtų ne petys.

– Kito karto nebus, – pažadėjo Lorensas, – mes tave saugiai išvešime, jeigu tik pasakysi, kur esi.

Adamo atmintyje iškilo Robin žodžiai: „Tik būk apdairus, pagalvok kiek jam leisi žinoti“ ir sulaikė nuo tikrosios buvimo vietos atskleidimo.

– Adamai, dėl Dievo, esi vienas, jeigu nepasitikimi manimi, kuo gali pasitikėti? Pripažįstu, atrodo, kad mes tave nuvylėme. Bet tai nepasikartos.

Po ilgos pauzės Adamas pasakė:

– Aš Dižone.

– Kodėl Dižone?

– Nes vienintelis mane pavežęs žmogus važiavo į garstyčių konferenciją Dižone.

Lorensas negalėjo sulaikyti šypsenos.

– Duok man savo numerį, ir aš tau po valandos paskambinsiu.

– Ne, – atsisakė Adamas. – Aš *tau* paskambinsiu po valandos.

– Adamai, turi parodyti pasitikėjimo manimi.

– Ne dabar, kai žinau, dėl ko jūs visi stengiatės, negaliu sau leisti niekuo pasitikėti.

Adamas padėjo ragelį ir žvelgė į ikoną, kuri išskleista gulėjo ant lovos.

Jį jaudino ne Stoklio ar Siuardo parašas. Nerimą kėlė data – 1966-ųjų birželio 20-oji. Atrodė kaip mirties nuosprendis.

– Labanakt, pone, – pasakė durininkas, kai vyresnysis valstybės tarnautojas tą vakarą išėjo iš *Century House.* – Dar vienas vėlyvas vakaras, – užjaučiamai pridūrė. Padėkojo durininkui kelis colius pakeldamas savo susuktą skėtį. Buvo vėlyvas vakaras, bet jie bent jau vėl susisiekė su Skotu. Jis jau buvo pradėjęs gerbti tą vyrą. Kodėl jiems nepavyko jo sulaikyti Ženevoje, reikėjo detalesnio paaiškinimo negu tas, kurį šią popietę D4 pateikė Lorensas Pembertonas.

Sparčiu žingsniu ėjo senojo Kento kelio link. Į akis krito jo ilgas juodas paltas ir kelnės su ruoželiais. Nervingai tapšnojo skėtį, kol susistabdė pravažiuojantį taksi automobilį.

– *Dilono knygynas,* Malet gatvė, – pasakė vairuotojui ir įsėdo į galą. Jau pusė aštuonių, bet jis per daug nevėluos, o kelios minutės nieko nepakeis. Pembertonas sutiko likti prie stalo ir suraišioti visus palaidus galus, buvo įsitikinęs, kad šį kartą viskas pavyks. Nusišypsojo pats sau kreiva šypsena pagalvojęs, kaip jie visi priėmė jo planą. Jis turėjo du privalumus: suteikė jiems pakankamai laiko, kad geriausi jų vyrai spėtų užimti pozicijas, o Skotas išliktų nematomas tuščioje priebėgoje.

– Aštuoni šilingai, pone, – pranešė vairuotojas, kai privažiavo prie *Dilono.* Jis padavė pinigus, pridėjo šešis pensus arbatpinigių. Stovėjo ir žiūrėjo į universiteto knygyno lange

atsispindintį nuvažiuojantį automobilį. Kai automobilis pasuko už kampo į Goverio gatvę, jis pajudėjo. Po kelių akimirkų pasuko į šoninę gatvelę. Ridžmonto sodai, viena tų gatvių, dėl kurių net Londono taksistai turėdavo pagalvoti. Nuėjęs tik keletą jardų išnyko, nusileidęs akmeniniais laiptais į butą rūsyje. Į automatinę spyną įkišo raktą, greitai pasuko, žengė vidun ir uždarė duris.

Per kitas dvidešimt minučių du kartus paskambino telefonu. Vienas skambutis buvo tarptautinis, o kitas vietinis, tada išsimaudė vonioje. Nepraėjus nė valandai jis vėl išniro Ridgmounto soduose, persirengęs kasdienišku rudu kostiumu, rausvais gėlėtais marškiniais, avėdamas rudais raštuotos odos batais. Sklastymas buvo kitoje pusėje. Grįžo prie *Dilono* pėstute ir susistabdė kitą taksi automobilį.

– Britų muziejus, – paliepė vairuotojui, sėsdamas į galą. Pasižiūrėjo į laikrodį: beveik dešimt po aštuonių. Skotas jau bus informuotas, net jei jo bendrininkai jau pakeliui į Dižoną, jo planas leido dviejų valandų delsimą.

Taksi privažiavo prie Britų muziejaus. Jis sumokėjo ir užkopė dvylika laiptelių priešais muziejų, žavėdamasis Bizantijos architektūra, tai darydavo reguliariai kiekvieną savaitę, paskui vėl nusileisdavo ir susistabdydavo kitą taksi.

– Midlesekso ligoninė, – tepasakė. Taksi apsisuko ir nuvažiavo į vakarus.

Nelaimingas išpera. Jeigu Skotas nebūtų atplėšęs voko, ikona būtų atitekusi teisėtam savininkui.

– Ar privažiuoti prie įėjimo? – paklausė vairuotojas.

– Taip.

Po kelių minučių jis įėjo į ligoninę, tarsi ieškodamas konkrečios palatos pažvelgė į lentą ir vėl išėjo į gatvę. Nuo Midle-

sekso ligoninės eidamas lygiu žingsniu visada sugaišdavo apie tris minutes, kol pasiekdavo Šalotės gatvę. Sustojo prie namo ir nuspaudė mygtuką su vidiniu ryšiu.

– Ar jūs narys? – įtariai paklausė balsas.

– Taip.

Po valandos Adamas paskambino ir išklausė visko, ką sakė Lorensas.

– Surizikuosiu dar kartą, – pasakė Adamas, – bet jeigu ir šį kartą pasirodys Romanovas, jam asmeniškai įteiksiu ikoną, o su ja ir tokią vertingą nuosavybę, kuriai išpirkti amerikiečiams neužtektų jokių pinigų.

Kai Adamas padėjo ragelį, Lorensas ir seras Morisas dar keletą kartų atsuko pokalbį.

– Manau, *nuosavybė* – pagrindinis žodis, – nusprendė seras Morisas.

– Sutinku, – pritarė Lorensas, – bet kokia nuosavybė galėtų būti tokia vertinga ir rusams, ir amerikiečiams?

Seras Morisas pradėjo lėtai sukti gaublį šalia stalo.

– Ką reiškia tas zyzimas? – paklausė Romanovas. – Juk nesibaigia benzinas?

– Ne, pone, – atsakė vairuotojas. – Tai naujas šaukimo prietaisas, įrengtas visuose ambasadoriaus automobiliuose. Reiškia, kad jie laukia, kol prisiregistruosiu.

– Apsisuk ir grįžk į tą degalinę, kurią pravažiavome prieš porą mylių, – tyliai paliepė Romanovas.

Romanovas nekantriai barbeno į prietaisų skydą laukdamas, kol degalinė vėl išnirs už horizonto. Saulė greitai leidosi, jis bijojo, kad po valandos jau bus tamsu. Nuvažiavo apie devyniasdešimt kilometrų už Dižono, bet nei jis, nei Valčekas nematė nė į vieną pusę važiuojančio geltono citroeno.

– Dar kartą pripildyk, o aš paskambinsiu į Ženevą, – paliepė Romanovas, kai tik pamatė degalinę. Jis nubėgo į telefono būdelę, o Valčekas akylai stebėjo pravažiuojančias mašinas.

– Atsakau į jūsų signalą, – pasakė Romanovas, kai buvo sujungtas su eufemiškai tituluojamu antruoju sekretoriumi.

– Mes sulaukėme dar vieno skambučio iš mentoriaus, – informavo antrasis sekretorius. – Ar esate toli nuo Dižono?

Narys ėjo klupinėdamas blankiai apšviestame kambaryje, kol pamatė neužimtą stalą, įspraustą į kampą šalia kolonos. Atsisėdo ant nedidelės odinės kėdutės. Nervingai apsisuko aplink, visada taip darydavo, kai laukdavo, kol atneš jo įprasto salyklinio viskio su ledu. Kai gėrimas buvo padėtas ant stalo, gurkštelėjo ir dairėsi aplinkui, bandydamas tamsiame kambaryje įžvelgti naujus veidus. Užduotis nelengva, nes neužsidėjo akinių. Galų gale akys apsiprato su blankia virš baro kybančios ilgos, raudonos liuminescencinės lempos šviesa. Tačiau buvo matyti tik tie patys seni veidai, viltingai žvelgiantys į jį; bet jis norėjo ko nors naujo. Savininkas pamatęs, kad nuola-

tinis klientas sėdi vienas, priėjo ir atsisėdo ant odinės kėdutės kitoje stalo pusėje. Narys niekada nežiūrėdavo žmogui į akis.

– Yra žmogus, kuris labai trokšta su jumis pasimatyti, – sušnibždėjo savininkas.

– Kuris? – paklausė pakeldamas akis ir dar kartą apžvelgdamas veidus prie baro.

– Pasilenkęs prie muzikinės dėžės kampe. Tas aukštas ir lieknas. Be to, jis jaunas, – pridūrė savininkas. – Jis pažvelgė į bumbsintį aparatą. Malonus naujas veidas šypsojosi jam. Atsakė nervinga šypsena.

– Ar aš teisus? – pasiteiravo savininkas.

– Ar jis saugus? – pasidomėjo.

– Dėl jo – jokių bėdų. Aukštesniosios klasės jaunuolis, ką tik baigęs aukštuomenės valstybinę mokyklą. Tik norėtų iš šalies užsidirbti šiek tiek kišenpinigių.

– Puiku, – narys gurkštelėjo viskio.

Savininkas nuėjo prie muzikinės dėžės. Narys stebėjo jo pokalbį su jaunuoliu. Vaikinas padėjo gėrimą, akimirką dvejojo, priėjo prie stalo ir atsisėdo ant laisvosios kėdutės.

– Mano vardas Pjeras, – prisistatė jaunuolis.

– O aš – Džeremis, – atsakė narys.

– Geras vardas, – įvertino Pjeras. – Man visada patiko vardas Džeremis.

– Ar norėtum išgerti?

– Prašyčiau sauso martinio, – pasirinko vyrukas.

Narys užsakė sauso martinio ir dar vieną salyklinio viskio. Padavėjas nuskubėjo vykdyti užsakymo.

– Niekada anksčiau tavęs čia nemačiau.

– Nematėte. Aš čia tik antrą kartą, – paaiškino Pjeras. – Dirbau Soho, bet pastaruoju metu pasidarė taip nesaugu, kad niekada nežinai, su kuo susidursi.

Atnešė gėrimus. Narys skubiai gurkštelėjo.

– Ar norėtumėte pašokti? – paklausė Pjeras.

– Tai ypatingas atvejis, – pasakė balsas. – Ar juostelė sukasi?

– Aš klausau.

– Antarktida Dižone ir jis sužinojo, kas yra ikonoje.

– Ar pateikė kokią nors užuominą?

– Ne, jis tik pasakė Pembertonui, kad turi tokią vertingą nuosavybę, kad jokios pasiūlytos sumos nepakaktų jai išpirkti.

– Iš tikrųjų, – patvirtino balsas.

– Britai mano, kad pagrindinis žodis – nuosavybė, – pranešė skambintojas.

– Jie klysta, – atsakė balsas kitame laido gale, – tas žodis – išpirkti.

– Kodėl esate toks užtikrintas?

– Todėl, kad Rusijos ambasadorius Vašingtone susitarė dėl susitikimo su valstybės sekretoriumi birželio dvidešimtąją ir pateiks užsakymą 712 milijonų dolerių vertės aukso luitams.

– Taigi kur mes atsiduriame?

– Pakeliui į Dižoną. Turime garantuoti, kad pasieksime ikoną greičiau už britus ir rusus. Akivaizdu, kad rusai įsitikinę, jog ji greitai priklausys jiems. Galiu lažintis, kad jie jau kelyje.

– Aš jau sutikau veikti pagal britų planą.

– Pasistenk nepamiršti, kurioje pusėje esi, drauge.

– Taip, sere. Bet ką darysime su Antarktida, jeigu ikona bus mūsų rankose?

– Mums reikia tik ikonos. Kai ji priklausys mums, Antarktida bus nebereikalingas.

Adamas pasižiūrėjo į laikrodį: kelios minutės po septynių. Laikas išvykti, jis nusprendė Lorenso nurodymų laikytis tik iš dalies.

Jis ketino *jų* laukti, ne taip kaip planavo Lorensas. Užrakinęs kambarį, nusileido į registraciją, susimokėjo už kambarį ir telefono skambučius.

– Ačiū, – padėkojo registratoriui ir pasisuko eiti.

– Dudli, – Adamas sustingo vietoje.

– Dudli, – vėl sudundeno balsas. – Vos pažinau tave. Ar persigalvojai? – Ranka patapšnojo per petį. „Bent jau ne per kairįjį“, – pagalvojo žiūrėdamas į Džimą Hardkaslą.

– Ne, – atsakė Adamas, trokšdamas meluoti kaip Robin tėvas. – Manau, kad mane pastebėjo mieste, taigi teko pasikeisti drabužius ir kelias valandas nesirodyti.

– Gal ateitum į garstyčių pietus? – pasiūlė Džimas. – Niekas ten tavęs nematys.

– Labai norėčiau, – apgailestavo Adamas, – bet negaliu sau leisti prarasti tiek laiko.

– Gal galėčiau kuo nors pagelbėti? – sąmokslininkiškai pasisiūlė Džimas.

– Ne, turiu nuvykt į... Mažiau nei po valandos pasimatymas už miesto.

– Norėčiau pats tave ten nuvežti, – kalbėjo Džimas. – Padaryčiau bet ką, kad padėčiau senam kareiviui, tik šį vakarą esu truputį įstrigęs.

– Dėl to nesijaudinkite, Džimai, man bus viskas gerai.

– Aš jį visada pavežčiau, tėti, – pasisiūlė Linda, prigludo prie tėvo ir atidžiai klausėsi.

Jie abu atsisuko į Lindą. Juoda krepo suknelė glaudžiai aptempusi kūną buvo labai atvira ir neįmanomai trumpa. Ką tik ištrinkti plaukai krito ant pečių. Akyse degė viltis.

– Tik ką gavai vairuotojo pažymėjimą, mergaite. Nekvailiok.

– Kai galiu padaryti ką nors naudinga, visada elgiesi su manimi kaip su vaiku, – pasiskundė.

Džimas delsė.

– Ar toli tas pasimatymas? – nerimastingai pasitikslino.

– Už penkių, gal šešių mylių, – atsakė Adamas, – bet nesijaudinkite. Lengvai galiu išsikviesti taksi.

– Mergaitė teisi, – įvertino Džimas, išėmė iš kišenės automobilio raktelius, atsisuko į ją ir pridūrė: – Jeigu kada nors prasitarsi mamai, užmušiu. – Džimas paėmė Adamo ranką ir galingai paspaudė.

– Bet man viskas gerai...

– Nenoriu nieko girdėti, vyruti. Niekada nepamiršk, kad galų gale mes abu toje pačioje pusėje. Sėkmės.

– Ačiū, pone, – nenoriai padėkojo.

Džimas spindėjo.

– Jūs verčiau paskubėkite, kol nepasirodė tavo mama.

Laiminga Linda paėmė Adamą už rankos ir nusivedė į automobilių stovėjimo aikštelę.

– Į kurią pusę? – paklausė, kai susėdo į automobilį.

– Osero kelias, – atsakė Adamas žiūrėdamas į popierėlį, kuriame buvo susirašęs kryptis, kurias Lorensas padiktavo telefonu.

Atrodė, kad iš pradžių Linda nepasitikėjo automobiliu, važiavo lėtai. Kai privažiavo miesto pakraštį, Adamas pasiūlė padidinti greitį.

– Aš labai jaudinuosi, – padėdama ranką ant Adamo kelio prisipažino mergina.

– Taip, suprantu, – atsakė Adamas ir skubiai sukryžiavo kojas.

– Nepravažiuok posūkio, – įspėjo pamatęs ženklą į kairę.

Linda išsuko iš pagrindinio kelio į kaimo keliuką. Adamas tuo metu akimis ieškojo Lorenso apibūdinto pastato. Pamatė tik už poros mylių.

– Važiuok į kraštą, – paprašė, – ir išjunk šviesas.

– Pagaliau, – viltingai ištarė Linda, sustabdydama automobilį.

– Labai tau ačiū, – tarstelėjo Adamas siekdamas durų rankenos.

– Ar tik tiek gausiu už tai, kad rizikavau savo galva? – nustebo Linda.

– Nenorėčiau, kad vėluotum į iškilmingus pietus.

– Tie pietūs bus tokie pat žavūs kaip jaunųjų konservatorių šokiai Barnslyje.

– Bet tavo mama jaudinsis.

– Dudli, tu toks įsitempęs.

– Normaliomis aplinkybėmis nebūčiau, bet jei liksi ilgiau, gali kilti pavojus tavo gyvybei, – tyliai pasakė Adamas.

Linda mirtinai išblyško.

– Juk tu nejuokauji, tiesa?

– Norėčiau juokauti, – atsakė Adamas. – Dabar, kai išlipsiu iš šio automobilio, turi apsisukti ir grįžti į viešbutį. Niekam neužsimink apie šį pokalbį, o ypač savo mamai.

– Nepasakosiu, – pažadėjo Linda, jos balsas pirmą kartą skambėjo nervingai.

– Tu nuostabi mergaitė, – pasakė Adamas, apkabino ją ir bučiavo taip ilgai ir šiltai, kaip niekas kitas iki šiol. Tada išlipo iš automobilio ir stebėjo, kol ji atliko penkių balų posūkį ir grįžo į pagrindinį į Dižono kelią.

Pasižiūrėjo į laikrodį; dar pusantros valandos iki susitikimo, tada jau bus visiškai sutemę. Jis ristele perbėgo teritoriją ir apžiūrėjo šalia kelio stovinčius sudegusius namus. Atrodė tiksliai kaip Lorenso pasakojime. Kaip vaiduoklių miestas. Adamas buvo įsitikinęs, kad čia nieko nėra, nes Lorenso plano vykdymui dar nepakako laiko. Peržvelgė pakilimo taką. Adamas nustatė idealią vietą pasislėpti, kol lauks ir nustatys, kurį iš dviejų paruoštų planų reikės rinktis.

Leitenantas Alanas Benksas džiaugėsi, kad taip ryškiai šviečia mėnulis. Jam teko nutupdyti mažąjį *Beaver* pilną karių daug blogesnėmis sąlygomis, kai takas apšviestas kaip Blekpulo pakrantė.

Benksas apskrido aplinkui oro uostą ir atidžiai apžiūrėjo du nusileidimo takus. Bazė buvo seniai nenaudojama, nė viename aviacijos vadove nebuvo detalaus vietos plano.

Skrisdamas leitenantas laužė visas įmanomas taisykles: pilotavo nepažymėtą lėktuvą, pranešė prancūzams, kad leisis Paryžiuje – bus nelengva paaiškinti, kodėl daugiau negu šimtu mylių viršijo atstumą.

– Man lengviau nusileisti šiaurės – pietų take, – Benksas pranešė specialiosios oro tarnybos kapitonui, kuris susikūprinęs sėdėjo gale su penkiais savo vyrais.

– Ar norite, kad privažiuočiau labai arti prie to angaro? – paklausė rodydamas per langą.

– Sustok saugiai, kokių dviejų šimtų metrų atstumu, – pasigirdo atsakymas. – Mes vis dar nežinome, ko tikėtis.

Šeši vyrai atsargiai žvalgėsi per šoninius langus. Juos informavo, kad turės paimti vieną anglą, kuris jau lauks, o tada skubiai pasitraukti. Atrodė gana lengva, bet tikriausiai taip nebuvo, antraip jų nebūtų kvietę.

Pilotas apsuko *Beaver* į pietus ir nukreipė nosį žemyn. Nusišypsojo pamatęs tako kampe paliktą nenaudojamą *Spitfire*. Visai toks pat, kokiais per Antrąjį pasaulinį karą skraidė jo tėvas. Bet šis, matyt, nepasiekė namų. Pilotas patikimai nusileido, lėktuvėlis pasiekęs žemę šokinėjo taku. Ne dėl to, kad nepatyręs pilotas – takas buvo labai duobėtas.

Leitenantas Benksas sustabdė lėktuvą maždaug už dviejų šimtų jardų nuo angaro ir apsukęs fiuzeliažą paruošė greitam pakilimui. Atrodė, kad kapitonas veržiasi kuo greičiau sprukti. Nuspaudęs mygtuką, sustabdė propelerius ir išjungė šviesas. Sukimasis virto klaikiu šnibždesiu. Jie atvyko keturiasdešimt trim minutėmis anksčiau.

Adamas stebėjo naujuosius atvykėlius iš *Spitfire* piloto kabinos už keturių šimtų jardų. Neketino prie jų bėgti per atvi-

rą aikštę, kol taip ryškiai švietė mėnulis. Nenuleido akių nuo nepažymėto lėktuvo laukdamas, kokios nors užuominos, kas galėtų būti jo keleiviai. Nustatė, kad maždaug po penkiolikos minučių mėnulis pasislėps už debesų. Dar po kelių minučių Adamas pamatė, kaip šeši vyrai tamsiojoje pusėje iššoko iš lėktuvo ir prisiploję gulėjo ant betoninio tako. Jų apranga visiškai atitiko kovinę oro tarnybos aprangą, bet Adamas prisiminė Romanovo vairuotojo uniformą ir vis dar abejojo. Šeši kariai nejudėjo. Adamas taip pat. Vis dar nebuvo tikras, kieno jie pusėje.

Šeši ant žemės gulintieji vyrai nekentė mėnulio, o dar labiau – atviros erdvės. Kapitonas pasižiūrėjo į laikrodį – dar trisdešimt šešios minutės. Jis pakėlė ranką, vyrai pradėjo šliaužti prie angaro, kuriame, Pembertono patikinimu, turėjo laukti Skotas. Kelionė truko dvidešimt minučių, kiekvienas judesys didino įsitikinimą, kad Pembertono įspėjimas apie priešą buvo nepagrįstas.

Pagaliau stori debesys paslėpė mėnulį, ir visą teritoriją užklojo šešėlis. Kapitonas skubiai žvilgtelėjo į laikrodį. Iki pasimatymo liko penkios minutės. Jis pirmasis priėjo prie angaro ir delnu stumtelėjęs atidarė duris. Per tarpą įsispraudė į vidų. Kulka pataikė jam į kaktą, net nespėjus pakelti ginklo.

– Judėkite, damos! – sukomandavo antrasis, kiti keturi pašoko ir šaudydami į arką nubėgo į pastato priedangą.

Kai tik Adamas išgirdo škotišką tarmę, iššoko iš kabinos ir pasileido bėgti lėktuvėlio link, jo propeleriai jau sukosi. Užšoko ant sparno ir įlipo per šoną labai nustebindamas pilotą.

– Aš – Adamas Skotas, tas žmogus, kurį turite paimti, – šaukė.

– Aš leitenantas Benksas, bičiuli, – prisistatė paduodamas ranką. Tik britų karininkai tokioje situacijoje gali spausti rankas, toptelėjo Adamui, bet jis vis dar įsibaiminęs.

Abu pasisuko ir stebėjo mūšį.

– Turime kilti, – pasakė pilotas. – Man įsakyta užtikrinti, kad tu gyvas ir sveikas būtum grąžintas į Angliją.

– Ne anksčiau, kol įsitikinsime, kad nė vienas tavo vyrų nebegali grįžti į lėktuvą.

– Atleisk, bičiuli. Mano instrukcijos liepia išvežti tave. Jiems įsakyta patiems pasirūpinti savimi.

– Duokime jiems dar bent minutę, – paprašė Adamas.

Palaukė, kol propeleriai pradėjo suktis visu greičiu. Staiga šaudymas liovėsi, Adamas girdėjo, kaip krūtinėje daužosi širdis.

– Privalome judėti, – ragino pilotas.

– Žinau, – atsakė Adamas, – bet būk akylas. Turiu dar kai ką sužinoti.

Naktinių žygių patirtis padėjo Adamui kai ką pamatyti daug anksčiau už pilotą.

– Kylame, – pasakė.

– Ką?

– Kylame.

Pilotas pastūmė valdymo svirtį pirmyn, lėktuvas lėtai pajudėjo apirusiu pakilimo taku.

Staiga išlindo tamsi figūra, ji šaudė ilgomis papliūpomis tiesiai į juos. Atsigręžęs pilotas pamatė aukštą vyrą, jo šviesūs plaukai blizgėjo mėnulio šviesoje.

– Greičiau, žmogau, greičiau, – skatino Adamas.

– Droselinė sklendė visiškai atidaryta, – atsakė pilotas. Šaudymas vėl prasidėjo, kulkos skverbėsi į fiuzeliažą. Pasivijo

trečioji papliūpa, bet lėktuvas jau buvo įsibėgėjęs. Kai atsiplėšė nuo žemės, Adamas ir pilotas klykė iš džiaugsmo.

Pažvelgęs atgal, Adamas pamatė, kad Romanovas apsisuko ir šaudo į kažką be uniformos.

– Jeigu neturi bazukos, gali nesitikėti, kad mus pašaus, – pareiškė pilotas.

– Puikus darbas, puikus, – gyrė Adamas, atsisukdamas į lakūną.

– Pagalvojau, kad žmona norėjo šiandien eiti į kiną, – nusijuokė leitenantas.

– Koks filmas? – pasidomėjo Adamas.

– *Mano puikioji ledi.*

– Ar mums ne laikas namo? – pasiūlė Pjeras, patraukdamas ranką nuo nario kelio.

– Puiki mintis, – sutiko, – tik leisk man atsiskaityti.

– Aš pasiimsiu paltą ir šaliką, – pasakė Pjeras. – Susitiksime viršuje?

– Puiku, – pritarė. Pagavęs savininko akis narys ore suraitė savo parašą. Kai pasirodė „sąskaita“ – ant popierėlio be jokių paaiškinimų parašytas skaičius, – ji, kaip visada, buvo lupikiška. Kaip įprasta, narys be komentarų sumokėjo. Išeidamas padėkojo savininkui, užkopė apdulkėjusiais ir girgždančiais laiptais į viršų. Ant šaligatvio jo jau laukė partneris. Sustabdė taksi. Kol Pjeras ropštėsi į galą, vairuotojui nurodė *Dilono* knygyną.

– Ne čia, – sušnibždėjo, kai draugo ranka pradėjo slinkti jo koja.

– Negaliu sulaukti, – atsakė Pjeras. – Man jau laikas į lovą.

– Laikas į lovą, – nevalingai pakartojo ir pažvelgė į laikrodį. Burtai jau turėjo būti mesti. Reikalai turėjo pajudėti: tikriausiai jie šį kartą pagavo Skotą, o dar svarbiau...

– Keturi šilingai, – sprigtelėjo į stiklą vairuotojas.

Jis padavė penkis šilingus ir nelaukė grąžos.

– Tuoj už kampo, – pasakė vesdamas Pjerą pro knygyną į mažą šoninę gatvelę. Nulipo akmeniniais laiptukais, Pjeras palaukė, kol jis atrakino duris, uždegė šviesą ir įsivedė jaunuolį vidun.

Pilotas Alanas Benksas lėktuvui kylant aukštyn žiūrėjo per savo mažą langelį.

– Kur dabar? – paklausė Adamas, jo kūną užliejo palengvėjimas.

– Tikėjausi, kad į Angliją, bet atsakymas – ten, kur man pavyks.

– Kaip suprasti? – sunerimo Adamas.

– Pažvelk į degalų rodiklį, – paaiškino Alanas Benksas, uždėdamas smilių ant balto indikatoriaus, rodančio, kad bakas beveik tuščias. – Turėjome pakankamai grįžti į Northoltą Midlesekse, kol tos kulkos neįsirėžė į mano degalų baką.

Balta rodyklėlė nepaliaujamai judėjo raudonosios žymos link. Kairiosios pusės propeleriai po kelių minučių sustojo.

– Aš turėsiu nusileisti laukuose. Negaliu rizikuoti ir skristi toliau, o netoliese nėra jokio oro uosto. Džiaukis, kad šviesi mėnesiena.

Be įspėjimo lėktuvas pradėjo staigiai leistis.

– Pabandysiu į aną lauką, – itin abejingai pasakė leitenantas rodydamas į didelį žemės plotą į vakarus nuo lėktuvo.

– Laikykis tvirtai, – paliepė. Lėktuvas nenumaldomai sukdamasis smigo žemyn. Jam leidžiantis, didelis žemės plotas staiga pasirodė labai mažas.

Adamas įsitvėrė sėdynės šono ir griežė dantimis.

– Nusiramink, – padrąsino pilotas. – Šie *Beaver* lėktuvai leidosi daug blogesnėse vietose negu ši, – pasakė, kai ratai palietė žemę. – Prakeiktas purvas. Nenumačiau to, – keikėsi, nes lėktuvas prarado sukibimą ir staiga smigo nosimi į priekį. Tik po kelių sekundžių Adamas atsipeikėjo ir suvokė, kad tebėra gyvas, nors kabo galva žemyn ant saugos diržo.

– Ką daryti toliau? – paklausė piloto, bet atsakymo nebuvo.

Adamas bandė susiorientuoti. Pradėjo sūpuotis pirmyn atgal, kol pavyko viena ranka užsikabinti lėktuvo šono, o koja lietė vairalazdę. Įsikibęs į fiuzeliažą, atsisegė saugos diržą ir nukrito ant lėktuvo stogo.

Pajudėjęs apsidžiaugė, kad niekas nelūžę. Greitai apsidairė aplinkui, bet piloto nebuvo nė ženklo. Adamas išsikabarojo iš lėktuvo, buvo malonu jausti po kojomis tvirtą žemę. Jis kurį laiką ropinėjo aplinkui, kol rado Alaną Benksą už trisdešimties jardų gulintį ant nugaros.

– Ar tu sveikas? – paklausė pilotas, užbėgdamas Adamui už akių.

– Man viskas gerai, o kaip tu, Alanai?

– Aš sveikas. Matyt, mane išsviedė iš lėktuvo. Atsiprašau dėl nusileidimo, bičiuli, turiu pripažinti, kad jis nebuvo paruoštas. Turėsime kada nors pabandyti dar kartą.

Adamas prapliupo juoku, pilotas lėtai atsisėdo.

– Kas toliau? – paklausė Benksas.

– Ar gali eiti?

– Taip, manau, kad galiu, – atsargiai stodamasis atsakė Alanas. – Prakeikimas, – nusikeikė, – tai tik kulkšnis, bet, aišku, kad judėsiu lėčiau. Verčiau eik be manęs. Ta ginkluota gauja tik už pusvalandžio nuo mūsų.

– Ką tu darysi?

– Mano tėvas per Antrąjį pasaulinį karą nusileido viename tų prakeiktų laukų ir sugebėjo grįžti į Angliją. Vokiečiai jo nepagavo. Aš tau skolingas, Adamai, jeigu man pavyks grįžti, galėsiu pagaliau jį užčiaupti visiems laikams. Beje, kas mus gaudo šį kartą?

– Rusai, – atsakė Adamas, jau pradėjęs jaudintis, kad yra ir antras priešas.

– Rusai – negali būti geriau. Ką nors mažesnio tėtis nevertintų kaip tinkamo palyginimo.

Adamas nusišypsojo, pagalvojęs apie savo tėvą ir tai, kad jam labai patiktų Alanas Benksas. Jis instinktyviai palietė ikoną, lengviau atsikvėpė, radęs ją įprastoje vietoje.

– Į kurią pusę? – paklausė Adamas.

Pilotas pažiūrėjo į Didžiuosius Grįžulo Ratus.

– Aš eisiu į rytus, atrodo, tinka, taigi tu, bičiuli, geriau eik į vakarus. Malonu buvo susipažinti, – nušlubavo tolyn.

– Nežinau, kiek dar iškentėsiu, drauge majore.

– Turi stengtis laikytis, Valčekai. Būtina stengtis. Dabar negalime sustoti, – kalbėjo Romanovas. – Žinau, kad tas lėktuvas netoli. Mačiau jį krentantį iš dangaus.

– Tikiu jumis, bet bent jau leiskit man ramiai numirti šalia kelio, užuot merdėjus šiame automobilyje.

Romanovas pažvelgė į savo kolegą, jis buvo pašautas į pilvą. Rankos kruvinos, o marškiniai ir kelnės permirkusios krauju. Jis bejėgiškai stengėsi tvardytis, spaudė pilvą kaip vaikas, kurį tuoj supykins. Vairuotojas taip pat buvo nušautas, bet į nugarą, kai bandė pabėgti. Jei tuojau pat nebūtų miręs, Romanovas pats būtų suvaręs bailiui kulką. Bet su Valčeku – kitas reikalas. Niekas negalėtų abejoti jo drąsa. Pirmiausia paguldė britus, o paskui kaip septintoji kavalerija staigiai atakavo amerikiečius. Romanovas turi dėkoti mentoriui už tai, kad užtikrino, jog jie atvyktų pirmi. Bet reikia skubiai jį informuoti apie tai, kad kitas teikia informaciją amerikiečiams. Vis dėlto Romanovas buvo patenkintas, kad jam pavyko apmulkinti amerikiečius, kad šie nukreiptų ugnį į britus, o jis su Valčeku vieną po kito iššaudė likusius gyvus. Paskutinysis buvo amerikietis, kuris be paliovos šaudė į Valčeką, kai jie spruko.

Romanovas manė turįs visą valandą, kol prancūzai, britai ir amerikiečiai aiškinsis dėl kelių kūnų nenaudojamame oro uoste. Romanovo mintys grįžo prie Valčeko, kai išgirdo savo draugą dejuojant.

– Pasukime į šį mišką, – maldavo. – Nemanau, kad tai ilgai tęsis.

– Laikykis, drauge, laikykis, – vis kartojo Romanovas. – Negalime atsilikti nuo Skoto. Galvok apie tėvynę.

– Po velnių, ta tėvynė, – keikėsi Valčekas, – leiskit man ramiai numirti.

Romanovas vėl pasižiūrėjo ir suvokė, kad po kelių minučių gali įstrigti su negyvu kūnu. Nepaisant Valčeko pastan-

gų, kraujas nepaliaujamai tekėjo ant grindų kaip iš varvančio čiaupo.

Romanovas priešais pastebėjo properšą tarp medžių. Įjungė šviesas visu pajėgumu, pasuko iš kelio ir važiavo kiek galėdamas giliau į tankmę. Išjungė priekinius žibintus ir apibėgęs automobilį atidarė dureles.

Valčekui pavyko žengti tik kelis žingsnius, paskui tebelaikydamas savo žarnas sukniubo ant žemės. Romanovas pasilenkė ir padėjo jam atsiremti į storo medžio kamieną.

– Palikite mane mirti, drauge majore. Nešvaistykite savo laiko.

Romanovas susiraukė.

– Kaip tu nori mirti, drauge? – paklausė. – Lėtai ar greitai ir ramiai?

– Palikite mane, drauge. Leiskite man lėtai numirti, bet jūs turite skubėti, kol nepaleidote Skoto iš akių.

– Jei amerikiečiai ras tave, jie gali versti kalbėti.

– Jūs geriau žinote.

Romanovas priėmė priekaištą, pakilo, minutėlę pagalvojo ir nubėgo prie automobilio.

Valčekas pradėjo melstis, kad tas išpera paliko jį ten, kur kas nors gali surasti. Pirmiausia, jis niekada nenorėjo to paskyrimo, bet Zaborskiui reikėjo papildomų akių, kurios stebėtų Romanovą. O Zaborskis – ne tas žmogus, kuriam prieštarausi. Valčekas nekalbės, bet jis vis tiek norėjo gyventi.

Kulka iš 9 mm *Makarovo* pistoleto pervėrė kiaurai Valčeko smilkinį ir nunešė pusę galvos. Valčekas susmuko ant žemės, kelias sekundes jo kūnas virpėjo tampomas spazmų, pora co-

lių suslūgo, kai ant rudos žemės ištuštino savo žarnas ir šlapimo pūslę.

Romanovas pastovėjo prie jo, kol įsitikino, kad miręs. Valčekas tikriausiai nebūtų kalbėjęs, bet dabar ne laikas nepagrįstai rizikuoti.

Pabudęs kitą rytą jautė tą pačią pažįstamą kaltę. Dar kartą prisiekė, kad tai – paskutinis kartas. Niekada nebuvo taip gerai, kaip tikėjosi, keletą valandų visada gailėdavosi.

Papildomo buto išlaikymo išlaidos, taksi ir klubo sąskaitos darėsi beveik neįkandamos. Bet jis visada grįždavo kaip lašiša į nerštavietę.

– Iškrypusi žuvis, – sumurmėjo balsu ir sunkiai atsiduso dėl savo kalambūro.

Pjeras jau budo, kitas dvidešimt minučių padėjo partneriui pamiršti apgailestavimus. Keletą akimirkų gulėjo tylūs ir išsekę, tada vyresnis vyras išsmuko iš lovos, iš piniginės išėmė dešimt svarų ir padėjo ant staliuko, paskui nuėjo prisileisti vonios. Tikėjosi, kad, kai grįš, nebus nei jaunuolio, nei pinigų.

Mirko vonioje galvodamas apie Skotą. Žinojo, kad turėtų jaustis kaltas dėl jo mirties. Mirties, panašios į daugelį kitų, kurias lėmė tai, jog pasirinko jauną lenką, kuris atrodė saugus. Tai įvyko taip seniai, kad jis net neprisiminė jo vardo.

Bet mentoriui niekada nebuvo leista pamiršti vardo jauno aristokratiško KGB karininko, kurį pabudęs kitą rytą rado sėdintį ant lovos galo. Nepamiršo ir pasibjaurėjimo jais išraiškos.

16 SKYRIUS

Adamas gulėjo ant pilvo tuščios baržos dugne. Pasukęs galvą į vieną pusę nuolatos budriai klausėsi tyliausio nepažįstamo garso. Barža sustojo prie kranto, ir jis antrą kartą atskaičiavo tris šimtus Šveicarijos frankų. Tai buvo daugiau negu jis galėjo tikėtis uždirbti per mėnesį. Pasistiebusi moteris patenkinta stebėjo banknotus per jo petį.

Barža lėtai plaukė kanalu, Adamas nebematė sudužusio lėktuvo.

Staiga kažkur toli aiškiai išgirdo šūvio garsą. Net moteris jam klausantis spruko po deniu kaip išgąsdinta žiurkė. Barža tolygiai vagojo savo keliu naktyje, Adamas neramiai klausėsi tikėdamasis kitų nenatūralių garsų, bet buvo girdėti tik švelnus vandens pliuškenimas į baržos korpusą. Nuplaukė debesys, ir mėnulio pilnatis ryškai apšvietė abu upės krantus. Adamas stebėdamas pakrantės taką suprato, kad jie juda nelabai greitai. Jis bėgtų greičiau. Jeigu net jam kainuotų visus likusius pinigus, jis buvo laimingas, kad išsigelbėjo. Vėl atsigulė ir susiraitė valties pirmagalyje. Palietė ikoną, suvokė taip darąs kas kelias minutes, kai atskleidė ikonos paslaptį. Pusvalandį nejudėjo, nors abejojo, ar barža įveikė bent penkias mylias.

Nors buvo visiškai ramu, išliko budrus. Dabar upė buvo daug platesnė negu tada, kai pirmą kartą įšoko į baržą.

Valtininkas neišleido jo iš akių. Stovėjo įsikibęs vairo, jo alyvuotas veidas atrodė ne ką švaresnis už seną kombinezoną, kurio, atrodė, jis niekada nenusivelka. Kartkartėmis atitraukdavo ranką nuo vairo, bet tik išsiimdavo iš burnos nerūkstančią pypkę, atsikosėdavo, nusispjaudavo ir čiulpdavo vėl.

Vyras nusišypsojo, atitraukė abi rankas nuo vairo, sudėjo abu delnus po galva rodydamas, kad Adamas gali miegoti. Bet Adamas papurtė galvą. Pasižiūrėjo į laikrodį. Jau po vidurnakčio, jis norėjo išlipti iš valties ir eiti tolyn gerokai prieš aušrą.

Atsistojo, išsitiesė ir truputėlį susvirduliavo. Nors petys palengva gijo, bet nepaliaujamai skaudėjo.

– Sena? – paklausė rodydamas į vandenį.

Baržos valtininkas papurtė galvą, ne.

– Burgundijos kanalas, – suniurnėjo.

Adamas parodė į tą pusę, kurion plaukė:

– *Quelle ville*?*

Valtininkas išsiėmė pypkę.

– *Ville? Ce n'est pas une ville c'est Sombernon***, – paaiškino ir vėl įsidėjo kandiklį tarp dantų.

Adamas grįžo į savo vietą pirmagalyje. Bandė susirasti patogesnę padėtį poilsiui, susiraitė prie valties šono, pasidėjo galvą ant senos virvės ir leido akims užsimerkti.

---

* Koks miestas? *(pranc.).*

** Miestas? Tai ne miestas, tai Sombernonas *(pranc.).*

– Tu geriau pažįsti Skotą negu bet kuris mūsų, – kalbėjo seras Morisas, – ar nenujauti, kur jis galėtų būti dabar, ką galėtų daryti toliau?

– Ne, sere, – prisipažino Lorensas. – Žinau vienintelį dalyką, kad jam pirmadienį paskirtas medicininis patikrinimas, bet kažkodėl manau, kad jis neateis.

Seras Morisas ignoravo komentarą.

– Bet kažkam pavyko susisiekti su Skotu, nors ir nesukvietėme D4, – tęsė. – Toje ikonoje turi būti paslaptis, kurios mes nesuprantame.

– Jeigu Skotas dar gyvas, – pareiškė Lorensas, – niekas jo neįtikins, kad mes nekalti.

– Bet jeigu ne mes, tai kas? – nerimavo seras Morisas. – Kažkas taip nekantravo sužinoti kitą mūsų judesį, kad velniškai rizikavo pastarąsias dvidešimt keturias valandas. Na, žinoma, jei tai ne tu, – pareiškė seras Morisas. Nuolatinis sekretorius pakilo nuo stalo ir apsisuko į langą pasižiūrėti raitosios sargybos parado.

– Net jei ir aš, – atsakė Lorensas žiūrėdamas į jaunos karalienės portretą ant viršininko stalo kampo, – visiškai neaišku, kaip ten pateko amerikiečiai.

– Tai paprasta, – atsakė seras Morisas. – Bušas juos informavo tiesiogiai. Niekada neabejojau nuo tos akimirkos, kai jis pradėjo dirbti su mumis. Tik nenumačiau, kaip toli gali eiti amerikiečiai, nepranešę mums.

– Taigi jūs pasakėte Bušui, – nusprendė Lorensas.

– Ne, – atsakė seras Morisas. – Neliksi sėdėti prie šio stalo, rizikuodamas savo kailiu. Aš pasakiau ministrui pirmininkui, visada galima tikėtis, kad politikai perduos tavo informaciją, jeigu tikėsis, kad taip užsidirbs taškų. Jeigu sąžiningai, žinojau, kad ministras pirmininkas praneš prezidentui. Kitaip nebūčiau pirmiausia jam pasakęs. Daug svarbiau: ar manai, kad Skotas vis dar gyvas?

– Taip, manau, – patvirtino Lorensas. – Turiu daugybę priežasčių galvoti, kad vyras, bėgęs taku prie laukiančio lėktuvo, buvo Skotas. Prancūzų policija, kuri netikėtai daug labiau bendradarbiavo negu šveicarai, pranešė, kad mūsų lėktuvas sudužo už dvylikos mylių į šiaurę nuo Dižono. Bet katastrofos vietoje nerado nei piloto, nei Skoto.

– Jeigu prancūzų pranešimai apie įvykius oro uoste teisingi, – tęsė seras Morisas, – Romanovas paspruko, ir jie pirmauja pora valandų.

– Gali būti, – pritarė Lorensas.

– Ar manai, kad jie pagavo Skotą, – pasiteiravo seras Morisas, – ir dabar turi ikoną?

– Taip, sere, bijau, kad tai visiškai įmanoma, – sutiko Lorensas. – Bet negaliu apsimesti, kad tai įtikinama. Vis dėlto BBC kontrolės tarnyba Kaveršamo parke per naktį užfiksavo papildomų signalų, sklindančių į visas sovietų ambasadas.

– Tai gali nieko nereikšti, – suabejojo seras Morisas nusiimdamas akinius.

– Sutinku, sere. Bet NATO praneša, kad strateginės rusų pajėgos yra parengtos, o keletas sovietų ambasadorių Europos šalyse, tarp jų ir mūsų, paprašė užsienio sekretorių audiencijos.

– Tai *kelia* nerimą, – susirūpino seras Morisas. – Jie to nedarytų, jeigu nesitikėtų mūsų pagalbos.

– Pritariu, sere. Bet įdomiausia, kad KGB aktyvių veiksmų skyrius, pirmoji vyriausioji valdyba, visuose Europos laikraščiuose užsisakė reklaminę erdvę, įtariu, kad Amerikoje taip pat.

– Paskui dar papasakosi, kad jie pasisamdė J. Valterį Tompsoną, kad parašytų istoriją, – suniurnėjo seras Morisas.

– Jiems to nereikės, – atsakė Lorensas, – įtariu, kad ta istorija bus visuose pirmuosiuose puslapiuose.

Jeigu jo petys nebūtų nepaliaujamai tvinkčiojęs, Adamas nebūtų taip greitai pabudęs. Barža staiga pasisuko 90° kampu į rytus, krūptelėjęs Adamas pabudo. Vaikinas pažvelgė į valtininką ir davė jam suprasti, kad nors upė ir išplatėjo, jis lengvai galėtų priplaukti prie kranto, o Adamas iššoktų lauk. Senis gūžtelėjo pečiais apsimesdamas, kad nesupranta, o barža be tikslo lėtai slinko pasroviui.

Adamas pažvelgė per bortą, nors buvo vėlu, bet upės vaga buvo aiškiai matoma. Metė akmenį ir stebėjo, kaip jis greitai nusileido į dugną. Atrodė, tarsi galėtų pasiekti dugną. Bejėgiškai pažiūrėjo į valtininką, šis žvelgė į tolį virš jo galvos.

– Po velnių, – nusikeikė Adamas, išsiėmė ikoną iš švarkelio kišenės ir iškėlė aukštai virš galvos. Atsistojo ant baržos krašto. Jautėsi kaip futbolo treneris, prašantis teisėjo leidimo pakeisti žaidėją. Leidimas buvo duotas, ir Adamas šoko į vandenį.

Kojos dunkstelėjo į kanalo dugną, užėmė kvapą, nors vanduo tesiekė juosmenį.

Adamas stovėjo kanale, laikydamas ikoną aukštai virš galvos, barža praplaukė pro šalį. Nubrido į artimiausią krantą ir išsiropštė ant tako. Sukosi aplinkui bandydamas nustatyti kryptį. Greitai jam vėl pavyko rasti Didžiuosius Grįžulo Ratus ir nusistatyti vakarų kryptį. Šlapias risnojo visą valandą, kol tolumoje pradėjo išskirti šviesą, jo manymu, turėjo būti maždaug už mylios. Kojos buvo permirkusios ir sušalusios, kol žliugsėjo per lauką pirmųjų rytmečio saulės spindulių link.

Kai prieidavo gyvatvorę ar vartus, perlipdavo kaip Romos centurionas pasiryžęs pasiekti kelionės tikslą nepasukdamas iš kelio. Jau ryškėjo namo kontūrai, priėjęs arčiau pamatė, kad tai tik didelė pirkia. Iš geografijos pamokų mokykloje prisiminė frazę „valstietis ūkininkas". Nedidelis grįstas takas vedė prie pravertų medinių durų, kurioms, atrodė, nereikėjo spynos. Adamas švelniai pabeldė belstuku ir atsistojo tiesiai po šviesa, kad jį iš karto pamatytų.

Duris atidarė gal trisdešimtmetė moteris paprasta juoda suknele ir balta švarutėle prijuoste. Rausvi skruostai ir platus juosmuo patvirtino jos vyro profesiją.

Kai pamatė Adamą stovintį po lempa, negalėjo nuslėpti nuostabos – ji tikėjosi paštininko, bet jis ne dažnai pasirodo apsivilkęs dailiu mėlynu švarkeliu ir permirkusiomis pilkomis kelnėmis.

Adamas nusišypsojo.

– *Anglais,* – prisistatė ir pridūrė, – įkritau į kanalą.

Moteris prapliupo juoktis ir pakvietė Adamą į virtuvę. Įėjęs vidun pamatė vyrą, aiškiai susiruošusį melžti. Ūkininkas

pakėlė akis, pamatęs Adamą irgi prajuko šiltu, draugišku juoku, palaikančiu, o ne priešišku Adamui. Kai moteris pamatė, kad nuo Adamo laša ant jos švarutėlių grindų, greitai nuo kabyklos virš ugnies nutraukė rankšluostį ir paliepė:

– *Enlevez les moi ça**, – rodydama į Adamo kelnes.

Adamas pasisuko į ūkininką paaiškinimo, bet šis tik pritariamai linktelėjo ir mimika parodė, kad jis turi nusimauti kelnes.

– *Enlevez les, enlevez les,* – kartojo moteris rodydama į jį ir padavė rankšluostį.

Adamas nusiavė batus, nusimovė kojines, bet ūkininko žmona nesiliovė rodžiusi, kol jis nusimovė kelnes. Ji nepajudėjo, kol Adamas pagaliau nusivilko marškinius, apatinius rūbus ir ant juosmens užsirišo rankšluostį. Pažiūrėjo į didelį tvarstį ant jo peties, o tada viską, išskyrus švarkelį, greitai surinko ir nunešė prie plautuvės, tuo metu Adamas stovėjo prie ugnies ir džiovinosi.

Adamas trūktelėjo aukštyn ant juosmens apvyniotą rankšluostį. Ūkininkas pakvietė jį prie stalo ir įpylė dvi dideles stiklines pieno – vieną svečiui, kitą – sau. Adamas atsisėdo šalia ūkininko. Savo naują madingą švarkelį pasikabino ant kėdės atlošo netoli ugnies. Nuo keptuvės pasklido gardus aromatas, šeimininkė kepė storą kumpio bryzą, kurį ką tik nupjovė nuo sąnario, kabančio aprūkusio kamino ertmėje.

Ūkininkas aukštai pakėlė stiklinę pieno.

– Vinstonas Čerčilis, – paskelbė tostą. Adamas nugėrė didelį gurkšnį iš savo stiklinės, tada dramatiškai iškėlė ją aukštyn.

---

* Nusimauk jas *(pranc.)*.

– Šarlis de Golis, – ištarė ir ištuštino šilto pieno likučius, tarsi tai būtų pirmoji jo alaus pinta vietiniame bare.

Ūkininkas dar kartą pakėlė ąsotį ir vėl pripylė stiklines.

– *Merci*, – padėkojo Adamas, pasisukdamas į ūkininko žmoną, kai ši padėjo priešais jį didelę lėkštę su spragsinčia kiaušiniene ir kumpiu. Ji linktelėjo, padavė Adamui peilį ir šakutę, tada ištarė:

– *Mangez**.

– *Merci, merci***, – kartojo Adamas, kai moteris atpjovė storą riekę nuo priešais gulinčio didžiulio kepalo.

Adamas godžiai kimšo šviežiai pagamintą maistą. Paskutinį kartą buvo valgęs viešbutyje, kai užsisakė vakarienę Robin sąskaita.

Staiga neįspėjęs ūkininkas pakilo nuo stalo ir ištiesė ranką. Adamas irgi atsistojo ir dėkingai paspaudė, tai buvo priminimas, koks skausmingas jo petys.

– *Je dois travailler à la laiterie****, – paaiškino.

Adamas liko stovėti, šeimininkas eidamas iš kambario mostelėjo sėstis ir paskatino:

– *Mangez.*

Kai Adamas suvalgė paskutinįjį maisto gabalėlį – viską, tik neišlaižė lėkštės – nunešė lėkštę ūkininko žmonai. Ji triūsė prie viryklės, įpylė jam didelį karštos garuojančios kavos puodelį. Jis vėl atsisėdo ir pradėjo gurkšnoti.

Adamas beveik automatiškai paplekšnojo per kišenę norėdamas įsitikinti, kad ikona tebėra saugi. Išsiėmė ją ir apžiūrėjo

---

* Valgykite *(pranc.)*.
** Ačiū, ačiū *(pranc.)*.
*** Man reikia dirbti pieninėje *(pranc.)*.

šventąjį Jurgį ir drakoną. Apvertė, akimirką dvejojo, tada stipriai paspaudė sidabro karūną. Ikona išsiskleidė kaip knyga, viduje buvo matyti du mažyčiai vyriai.

Žvilgtelėjo į ūkininko žmoną, ji gręžė jo kojines. Adamas pastebėjo, kad jo apatinės kelnės kabo šalia viršutinių ant kabyklos virš ugnies. Iš nišos už viryklės išsitraukė lyginimo lentą, pasistatė ją, visiškai nekreipdama dėmesio į Adamo atradimus.

Jis dar kartą įsižiūrėjo į ant stalo išskleistos ikonos vidų. Ironiška, kad moteris, lyginanti jo kelnes, suprato kiekvieną žodį pergamente, tačiau nebūtų galėjusi paaiškinti jam tų žodžių reikšmės. Visas ikonos vidus buvo išklotas pergamentu, priklijuotu prie medžio, iš visų pusių tik centimetro trūko iki krašto. Adamas apsuko, kad aiškiau matytų. Juodu rašalu suraityti parašai ir antspaudai suteikė jam teisinio dokumento išvaizdą. Kiekvieną kartą skaitydamas aptikdavo ką nors nauja. Adamas iš pradžių nustebo, kad dokumentas parašytas prancūziškai, kol apačioje perskaitė datą – 1867 m. birželio 20-oji. Prisiminė karo istorijos pamokas Sandherste, kad dar ilgai po Napoleono valdymo dauguma tarptautinių susitarimų buvo tvarkoma prancūzų kalba. Adamas dar kartą lėtai skaitė užrašą.

Jis nepakankamai gerai mokėjo prancūziškai, galėjo išversti tik keletą kaligrafiškai surašyto rankraščio pavienių žodžių. Po *Etas Unis** drąsia Viljamo Siuardo ranka buvo greitosiomis pasirašyta ant dvigalvio erelio. Edvardo de Stoklio parašas – po karūna, kuri buvo sidabrinės karūnos ant ikonos nu-

* Taisyklingai prancūziškai turėtų būti *Etats-Unis* – Jungtinės Valstijos.

garėlės veidrodinis atspindys. Adamas patikrino du kartus. Čia tikriausiai kažkokio rusų ir amerikiečių susitarimo forma, pasirašyta 1867 metais.

Toliau ieškojo žodžių, kurie padėtų paaiškinti dokumento reikšmę. Vienoje eilutėje pamatė: *Sept millions deux cent mille dollars d'or (7.2 million)*, o kitoje: *Sept cent douze millions huit cent mille dollars d'or (712.8 million) le 20 juin 1966**.

Adamo akis užkliuvo už sieninio kalendoriaus, kabančio ant vinies. Buvo penktadienis, birželio 17-oji, 1966 metai. Jeigu tikėti sutartyje nurodyta data, tai vos po trijų dienų dokumentas neteks juridinės galios. „Nenuostabu, kad dvi galingiausios pasaulio nacijos beviltiškai tiesė rankas į jį", – galvojo Adamas.

Adamas eilutė po eilutės skaitė dokumentą, lėtai apsvarstydamas kiekvieną žodį, ieškojo dar kokios nors užuominos.

Akys sustojo prie vieno žodžio, kuris abiem kalbomis buvo toks pat.

To žodžio jis nepasakė Lorensui.

Adamas pirmiausia svarstė, kaip ikona pakliuvo į Gėringo rankas. Jis tikriausiai testamentu paliko ją tėvui nieko nežinodamas, jeigu būtų sužinojęs, kas yra ikonos viduje, tikrai būtų galėjęs derėtis su bet kuria puse dėl savo laisvės.

– *Voilà, voilà***, – mojuodama rankomis ištarė ūkininko žmona ir padėjo priešais Adamą šiltas kojines, apatinius ir kelnes. Kiek laiko jis buvo įnikęs į savo vertingąjį radinį? Ji pažvelgė į apverstą pergamentą ir nusišypsojo. Adamas skubiai

* 7 mln. 200 tūkst. dolerių; 712 mln. 800 tūkst. dolerių – 1966 m. birželio 20 d. *(pranc.)*.

** Na štai, prašom *(pranc.)*.

spragtelėjęs užvėrė ikoną ir atidžiai studijavo šedevrą. Medis buvo perpjautas taip įgudusiai, jog nebuvo įmanoma įžiūrėti sudūrimo. Pagalvojo apie testamente paliktą tėvo laišką: „Jeigu atplėšęs suprasi, kad jo tikslas – įtraukti tave į kokią nors negarbingą veiklą, nedvejodamas atsikratyk jo." Jam nereikėjo svarstyti, kaip tokiomis aplinkybėmis būtų pasielgęs tėvas. Ūkininko žmona susidėjusi rankas ant klubų stovėjo priešais ir sutrikusi žiūrėjo į jį.

Adamas skubiai įkišo ikoną atgal į švarko kišenę ir užsitempė kelnes.

Negalėjo sugalvoti jokio tinkamo būdo atsidėkoti ūkininko žmonai už svetingumą, kad nebuvo smalsi ar įtari, taigi paprasčiausiai priėjo prie jos, švelniai apkabino ir pabučiavo į skruostą. Ji nuraudo ir įdavė jam nedidelį plastikinį krepšelį. Pažiūrėjęs vidun rado tris obuolius, duonos ir didelį sūrio gabalą. Prijuostės kraštu nušluostė trupinį nuo jo lūpų ir išleido per duris.

Adamas padėkojo ir įžengė į savo kitą pasaulį.

TREČIOJI DALIS

BALTIEJI RŪMAI VAŠINGTONAS KOLUMBIJOS APYGARDA

1966 m. birželio 17-oji

17 SKYRIUS

BALTIEJI RŪMAI, VAŠINGTONAS, KOLUMBIJOS APYGARDA

1966 m. birželio 17-oji

– Nenoriu būti pirmasis Jungtinių Amerikos Valstijų istorijoje prakeiktas prezidentas, atidavęs, o ne įkūręs naują Amerikos valstiją.

– Vertinu tai, pone prezidente, – pagyrė valstybės sekretorius. – Bet...

– Kokia mūsų įstatyminė padėtis, Dinai?

– Jokia, pone prezidente. Abrahamas Brunveldas, pagrindinis šio periodo dokumentų žinovas, patvirtina, kad devyniasdešimt devynerių metų sutarties terminas privalomas abiem pusėms. Rusijos vardu sutartį pasirašė Edvardas de Stoklis, o JAV – tuometinis valstybės sekretorius, Viljamas Siuardas.

– Ar ši sutartis galioja iki šiol? – paklausė prezidentas atsisukdamas į vyriausiąjį teisininką, Nikolą Kacenbachą.

– Tikrai gali, pone, – patvirtino vyriausiasis advokatas. – Jeigu jie pateiks originalą. Jeigu pateiks, JT ir tarptautinis Hagos teismas neturės kito pasirinkimo, tik patenkinti Rusijos

reikalavimus. Kitaip bet kuris praeityje ar ateityje mūsų pasirašytas tarptautinis susitarimas bus nepatikimas.

– Tai jūs manęs prašote, kad atsigulčiau ir vizginčiau uodegą kaip apdovanotas labradoras, o rusai tuo laiku dergs ant mūsų, – širdo prezidentas.

– Suprantu, kaip jaučiatės, pone prezidente, – kalbėjo juristas, – bet mano pareiga jus informuoti apie teisinę padėtį.

– Prakeikimas, ar yra tokio valstybės galvos kvailumo precedentas?

– Britai, – į pokalbį įsiterpė Dinas Raskas, – turės panašią problemą su kinais 1999-aisiais metais dėl naujųjų Honkongo teritorijų. Jie jau suvokė tikrąją situaciją ir iš tikrųjų išsiaiškino ją su Kinija, pasiūlydami pasirašyti su jais sutartį.

– Tai tik vienas pavyzdys, – niršo prezidentas, – mes visi žinome britus ir jų *sąžiningą žaidimą*.

– Taip pat rusai 1898 metais, – tęsė Raskas, – gavo šiaurės Kinijoje Port Artūro nuomą devyniasdešimt devyneriems metams. Uostas jiems buvo gyvybiškai reikalingas, nes, priešingai negu Vladivostokas, jis neužšąla ištisus metus.

– Neturėjau supratimo, kad rusai *turi* uostą Kinijoje.

– Nebeturi, pone prezidente. Sugrąžino jį Mao 1955-aisiais kaip komunistų geros valios aktą.

– Gali būti visiškai tikras, kad rusai *mums* gera valia negrąžins šio žemės lopinėlio, – patikino prezidentas. – Ar man lieka kokia nors alternatyva?

– Nebent kariniais veiksmais sustabdytumėte rusus, kad nereikalautų to, kas, jų manymu, teisėtai jiems priklauso. Ne, pone, – atsakė valstybės sekretorius.

– Taigi vienas Džonsonas 1867-aisiais nusiperka žemės iš rusų, o kitas turi parduoti atgal 1966-aisiais. Kodėl Siuardas ir prezidentas kažkada pasirašė tokią absurdišką sutartį?

– Tuo metu, – paaiškino teisininkas, – žemės, apie kurią kalbame, pirkimo kaina buvo 7,2 milijono dolerių, o apie infliaciją net nebuvo girdėta. Andrius Džonsonas negalėjo net įsivaizduoti, kad rusai kada nors norės ją atpirkti devyniasdešimt devynis kartus brangiau už pradinę kainą. Arba skaičių kalba – 712,8 milijono dolerių aukso luitais. Iš tikrųjų prašoma kaina žema. Rusai norėdami tai įrodyti jau padėjo visą sumą Niujorko banke.

– Taigi mes net negalime tikėtis, kad jie laiku nesumokės, – nusprendė prezidentas.

– Nepanašu, pone.

– Kodėl caras Aleksandras norėjo išnuomoti tą prakeiktą žemę? Šito nesuprantu.

– Tuo metu turėjo problemų su ministrais dėl Rusijai priklausančių žemių pardavimo Rytų Azijai. Caras galvojo, jog šis sandoris bus priimtinesnis jo aplinkai, jeigu pateiks jį kaip ilgalaikę nuomą su atpirkimo sąlyga, o ne visišką pardavimą.

– Kodėl Kongresas neprieštaravo?

– Kai Kongresas patvirtino pagrindinę sutartį, nebuvo griežtai reikalaujama, kad rūmai pritartų papildymui, nes Jungtinių Valstijų vyriausybė dėl to neturėjo jokių papildomų išlaidų, – paaiškino Raskas. – Ironiška, Siuardas didžiavosi, kad pareikalavo tokios didelės priemokos už išpirkimą. Tuo metu buvo daug priežasčių tikėti, kad bus neįmanoma sumokėti.

– Dabar tai tik metinės biudžeto įplaukos už naftą, – konstatavo prezidentas, žiūrėdamas per ovaliojo kabineto langą į Vašingtono paminklą. – Jau nekalbu apie karinę suirutę, kuri kils, jeigu jie pateiks sutarties kopiją. Niekada nepamirškite, kad aš – tas prezidentas, kuris prašė Kongreso išleisti milijonus ir įdiegti greitojo reagavimo sistemą prie tos sienos, kad Amerikos žmonės galėtų ramiai miegoti.

Nė vienas patarėjas nesijautė galįs prieštarauti jų išrinktajam vadovui.

– Ką dėl šio reikalo daro britai?

– Veikia slaptai, kaip visada, pone prezidente. Pilietis, kuris, manoma, šiuo metu turi sutartį, yra anglas, jie, atrodo, beveik įsitikinę, kad ikona paklius jiems anksčiau negu rusams. Taigi gali būti, kad jie taps mūsų gelbėtojais.

– Miela, kad dėl įvairovės britai taps *mūsų* gelbėtojais, – įvertino prezidentas. – O mes patys sėdime rankas sudėję, kol jie bando išspręsti mūsų problemas?

– Ne, pone. CŽV jau mėnesį tuo rūpinasi.

– Tada tikrai stebėtina, kad ikona dar ne rusų rankose.

Niekas nesijuokė.

– Kokių veiksmų tikimasi iš manęs? Kad sėdėčiau ir laukčiau, kol pirmadienį prieš vidurnaktį sovietai perves 712 milijonų dolerių auksu iš savo Niujorko banko į Jungtinių Valstijų iždą?

– Tuo pačiu metu jie taip pat turi man pateikti sutarties originalą, – priminė Raskas, – jiems liko tik šešiasdešimt valandų.

– Kur šiuo metu mūsų kopija? – paklausė prezidentas.

– Kažkur giliai Pentagono saugyklose. Tik du žmonės žino tikslią vietą. Po Jaltos konferencijos mūsų sutarties kopija nebuvo išvydusi dienos šviesos.

– Kodėl man niekas apie ją iki šiol nepasakojo? – pasidomėjo prezidentas. – Bent jau būčiau sustabdęs tokias dideles išlaidas.

– Daugiau negu penkiasdešimt metų tikėjome, kad rusų sutarties kopija buvo sunaikinta per revoliuciją. Metams bėgant tapo aišku, kad rusai priėmė tai kaip *įvykusį faktą*, tą faktą Jaltoje pripažino Stalinas. Tikriausiai Brežnevas kažką aptiko praėjusį mėnesį, tai jį įtikino, kad jų kopija tik padėta ne vietoje.

– Jėzau, dar mėnuo, ir būtume namų bazėje.

– Teisingai, pone, – pritarė valstybės sekretorius.

– Ar suvoki, Dinai, kad rusams pasirodžius tavo kabinete pirmadienį prieš vidurnaktį su savo kopija, aš negalėsiu padaryti nieko, tik pūsti prieš vėją?

18 SKYRIUS

Kai pirkios durys užsivėrė, Adamas galėjo įžiūrėti tik miestelio pakraščius. Buvo dar labai anksti, todėl jis jautėsi saugus bėgdamas centro link. Kai ankstyvi rytmečio darbininkai pasirodė gatvėse, jis sulėtino tempą ir ėjo normaliu žingsniu. Adamas nutarė neiti į miesto centrą, bet pasiieškoti slėptuvės ir apsvarstyti kitą veiksmą. Sustojo prie daugiaaukštės mašinų stovėjimo aikštelės, pamanė, kad geresnės vietos plano kūrimui neras.

Adamas įėjo per duris žemutiniame aukšte, priėjęs prie lifto nustatė, kad aikštelė išsidėsčiusi keturiuose aukštuose. Nubėgo laiptais į apačią, atsargiai pastūmė duris į blogai apšviestą ir beveik tuščią rūsį. Adamas pasirinko rūsį todėl, kad manė, jog klientai suplūs ten vėliausiai. Apėjo visą aukštą ir išstudijavo išdėstymą. Du automobiliai stovėjo tolimajame kampe, storas dulkių sluoksnis išdavė, kad jie ten jau kurį laiką. Paropojo po vienu jų, pasijuto saugus ir beveik nematomas net patiems smalsiausiems.

Pradėjo fantazuoti, kad kas nors galėtų pasistatyti automobilį tame aukšte ir palikti raktelius spynelėje. Patikrino dviejų jau stovinčių automobilių dureles, jos buvo saugiai užrakin-

tos. Vėl įsitaisė ir bandė sukurti rimtesnį planą, kad iki sutemų pavyktų pasiekti pakrantę.

Buvo giliai susimąstęs, kai išgirdo girgždėjimą, nuo kurio pašoko ant kojų. Apsidairė niūriame rūsyje, iš tamsos išniro žmogus, tempiantis plastikinę šiukšliadėžę, beveik pilną šiukšlių. Adamas vos galėjo įžiūrėti senį, vilkintį ilgą rudą, beveik žemę siekiantį nešvarų paltą, nekeliantį abejonių dėl ankstesnio savininko ūgio. Nelabai žinojo, ką darytų, jeigu žmogus eitų artyn. Kai priėjo truputį artėliau, Adamas pamatė, kad žmogus senas ir susikūprinęs; nuorūka kyšojo iš burnos. Valytojas sustojo priešais jį, pamatė cigarečių pakelį, patikrino, ar tuščias, ir įmetė į dėžę. Paskui jį nukeliavo saldainio popierėlis, pepsikolos skardinė, senas *Le Figaro* laikraštis. Jo akys lėtai tyrinėjo patalpą, ieškodamos šiukšlių, bet neužkliudė už toliau stovinčio automobilio besislapstančio Adamo. Patenkintas atlikta užduotimi tempė grindimis šiukšlių dėžę, paskui išstūmė per duris. Adamas jau pradėjo atsipalaiduoti, bet po poros minučių senis grįžo, priėjo prie sienos ir atidarė duris, kurių Adamas nebuvo pastebėjęs. Nusivilko ilgą rudą paltą, pasikeitė pilku, jo išvaizda nebuvo geresnė, bet tiko labiau. Vėl išėjo. Paskui Adamas išgirdo trinktelėjimą.

Valytojo darbo diena baigta.

Kurį laiką palaukęs Adamas atsistojo ir išsitiesė. Sėlino pasieniais iki durelių. Atidarė, nukabino nuo vinies rudąjį paltą ir grįžo į savo vietą kampe. Kai pasirodė pirmieji automobiliai, nėrė ant žemės. Vairuotojas įsuko į tolimąjį kampą tokiu dailiu lanku, kad Adamas neabejojo, jog tai jo kasdienybė. Iš automobilio iššoko neaukštas, judrus vyras su plonyčiais ūsiu-

kais, apsirengęs dailiu kostiumu su dryželiais ir nešinas mažyčiu lagaminėliu. Užrakinęs automobilį, skubiais mažais žingsneliais nuskubėjo išėjimo link. Adamas palaukė, kol sunkios durys užsivėrė, tada atsistojo ir ant savo švarkelio užsitempė rudąjį paltą. Veržė pečius, rankovės šiek tiek per trumpos, bet suteikė čia dirbančiojo išvaizdą.

Kitą valandą stebėjo nelygiais tarpais atvažiuojančius automobilius. Visi savininkai rūpestingai užrakindavo dureles ir patikrindavo prieš išeidami su rakteliais per duris.

Kai tolumoje išgirdo mušant dešimtą, nusprendė, kad nieko nepeš ilgiau sukinėdamasis aplinkui. Išslinko iš už automobilio ir žengė išėjimo link, kai roveris su angliškais numeriais išsuko iš už kampo ir vos jo neapakino. Šoktelėjo į šoną leisdamas automobiliui pravažiuoti, bet tas sustojo tiesiog už jo, vairuotojas nuleido langą.

– Ar... gerai... čia... parkuoti? – paklausė vairuotojas anglišku akcentu pabrėždamas kiekvieną žodį.

– *Qui, monsieur**, – atsakė Adamas.

– Kiti – aukštai – pažymėti – *privé***, – tęsė vyras tarsi kreipdamasis į visišką idiotą. – Bet kur? – paklausė ranka apibrėždamas ratą.

– *Qui*, – pakartojo Adamas, – bet aš turiu pastatyti jus, – pridūrė bijodamas pasirodyti kaip Piteris Selersas***.

Nesąmonė – Adamas tikėjosi tokio atsakymo.

– Puiku, – iš tikrųjų atsakė vyras. Jis išlipo iš automobilio, padavė Adamui raktelius ir dešimties frankų banknotą.

---

* Taip, pone *(pranc.)*.
** Privatu *(pranc.)*.
*** Piteris Selersas *(Peter Sellers, 1925–1980)*– britų komedijų aktorius.

– *Merci*, – padėkojo Adamas, įsidėjo banknotą į kišenę ir palietė ranka kaktą.

– *Quelle... heure... vouz... retournez?** – paklausė mėgdžiodamas vyro manieras.

– Vėliausiai po valandos, – išeidamas atsakė vyras. Adamas kelias minutes palaukė prie automobilio, bet vyras negrįžo. Atidarė keleivio dureles ir padėjo krepšį su maistu. Tada apėjo aplinkui, atsisėdo vairuotojo pusėje, užvedė variklį ir patikrino degalų skydelio rodyklę: truputėlį daugiau negu pusė. Padidino variklio apsukas, važiavo rampa iki pirmojo aukšto, tada sustojo, negalėdamas išvažiuoti. Kad pakiltų užtvaras, reikėjo dviejų frankų monetos. Už nugaros stovinti dama nenoriai iškeitė jo dešimties frankų banknotą suvokusi, kad nėra kito būdo išvažiuoti. Adamas greitai išvažiavo iš miesto ieškodamas kelių krypčių ženklo. Tik suradęs dūmė iš miesto į N6 magistralę, vedančią į Paryžių.

Adamas apskaičiavo, kad geriausiu atveju turi dvi valandas. Per tą laiką policijai tikrai bus pranešta apie automobilio vagystę. Buvo įsitikinęs, kad degalų pakaks iki Paryžiaus, bet pasiekti Kalė negalėjo tikėtis.

Beveik visą kelią važiavo vidurine juosta, greitis penkiais kilometrais nesiekė didžiausio leidžiamo. Baigiantis pirmajai valandai Adamas buvo nuvažiavęs apie devyniasdešimt kilometrų. Atsidarė ūkininko žmonos įduotą krepšelį, išsiėmė obuolį ir gabalą sūrio. Mintys nunešė pas Heidę, per pastarąsias dvi dienas dažnai taip nutikdavo.

Jeigu jis nebūtų atplėšęs to laiško.

---

* Kada grįšite? *(pranc.)*.

Praėjo dar valanda, kol pastebėjo jį tik už kelių šimtų jardų nuo pagrindinio kelio šlubuojantį į kalvą. Plati šypsena užliejo Romanovo veidą, kai pamanė, jog pasieks Skotą daug greičiau negu šis prieis kelią. Romanovas buvo tik už kelių jardų, kai pilotas atsisuko ir nusišypsojo nepažįstamajam.

Po pusvalandžio Romanovas paliko Benksą sulaužytu sprandu paslėptą už medžių. Nenoriai pripažino, kad jaunasis karininkas buvo toks pat drąsus kaip Valčekas, bet neturėjo laiko gaišti aiškindamasis, kuria kryptimi pasuko Skotas.

Romanovas pajudėjo į vakarus.

Iš susimąstymo Adamą akimirksniu išplėšė pasigirdusi sirena. Pažiūrėjo į laikrodėlį prietaisų skyde. Vairuoja vos pusantros valandos. Negi prancūzų policija tokia kvalifikuota? Policijos automobilis artinosi jam iš kairės, bet Adamas nemažino greičio, nors širdis peržengė visus įmanomus apribojimus. Policijos automobilis praskriejo pro šalį.

Kilometrai sukosi, Adamas pradėjo svarstyti, ar nebūtų protingiau pasukti į ramesnį kelią. Galų gale nusprendė rizikuoti ir kuo greičiau pasiekti Paryžių.

Stebėdamas ženklus į Paryžių, budriai klausėsi kitų sirenų. Pagaliau privažiavęs priemiestį, pasuko į Ligoninės bulvarą, atsipalaidavo tiek, kad atsikando antrojo obuolio. Normaliomis aplinkybėmis būtų įvertinęs nuostabią architektūrą abie-

juose Senos krantuose, bet šiandien jo akys nuolatos grįždavo prie galinio vaizdo veidrodėlio.

Adamas nusprendė palikti automobilį didelėje viešojoje aikštelėje: jeigu pasiseks, praeis kelios dienos, kol kas nors jį suras.

Pasuko į Rivoli gatvę ir iš karto pastebėjo priešais šmėsčiojančias ilgas spalvingas vėliavas. Vargu ar galėjo pasirinkti geresnę vietą, buvo įsitikinęs, kad čia pilna automobilių iš užsienio.

Adamas nuvairavo roverį į toliausią aikštės kampą. Tada godžiai surijo paskutinįjį sūrio gabalą ir užrakino automobilį. Pradėjo eiti išėjimo link, bet tik atitolęs kelis jardus suvokė, kad vaikštinėjančius atostogautojus stebina jo nederantis rudasis paltas, apie kurį visai pamiršo.

Nusprendė grįžti ir įmesti paltą į bagažinę. Greitai nusivilko ir sulankstė į mažą kvadratą. Buvo tik už kelių jardų nuo automobilio, kai pastebėjo jauną policininką, kuris tikrino roverio numerius ir diktavo skaičius į vidinio ryšio telefoną. Adamas lėtai traukėsi atgal, nenuleisdamas akių nuo policininko. Žengs dar šešis ar septynis žingsnius ir dings minios maišalynėje.

Penki, keturi, trys, du ėjo atbulas, vyras tebekalbėjo telefonu. Dar vienas žingsnis...

– *Alors!** – suriko moteris, kuriai Adamas numynė koją.

– Atsiprašau, – Adamas instinktyviai atsiprašė gimtąja kalba. Policininkas tuojau pat pakėlė akis, kažką suriko į telefoną ir pasileido bėgti prie Adamo.

---

* Ei! *(pranc.)*.

Adamas numetė rudąjį paltą, skubiai apsisuko, vos nepartrenkė susikūprinusios moteriškės ir nuskuodė prie išėjimo. Automobilių aikštelė buvo pilna turistų, atvykusių pasigrožėti Luvru, Adamui buvo sunku greitai bėgti minioje. Atbėgo prie įėjimo, policininko švilpukas skardėjo tik už kelių žingsnių. Perbėgo Rivoli gatvę, pralindo arką ir atsidūrė didžiulėje aikštėje.

Iš dešinės išniro kitas policininkas, Adamui neliko nieko kito, tik bėgti laiptais aukštyn. Pasiekęs viršų, atsisuko pažiūrėti – persekiojo bent trys policininkai. Metėsi per sukamąsias duris, praėjo grupę japonų turistų, apstojusių Rodeno skulptūrą. Pralėkė pro nustebusį kontrolierių aukštyn ilgais marmuriniais laiptais.

– *Monsieur, monsieur, votre billet?** – atsitokėjęs sušuko.

Laiptų viršuje pasuko į dešinę ir prabėgo *Ypatingą 66 amžių parodą,* šiuolaikinę – Polokas, Beikonas, Hoknis; impresionizmo salę – Monė, Manė, Kurbė; beviltiškai ieškodamas išėjimo. Pateko į aštuonioliktąjį amžių – Fragonaras, Goja, Vato – tačiau jokio išėjimo ženklo. Per didžiąją arką nusigavo į septynioliktąjį amžių – Muriljas, Van Deikas, Pusenas; žmonės liaudavosi žiūrėję į paveikslus ir atsisukdavo nustebę dėl kilusio sambrūzdžio. Adamas įbėgo į šešioliktąjį amžių – Rafaelis, Karavadžas, Mikelandželas – staiga suvokė, kad liko tik dviejų amžių paveikslai.

Į kairę ar į dešinę? Pasirinko dešinę ir pateko į didžiulę kvadratinę salę. Buvo trys išėjimai. Akimirką stabtelėjo galvodamas, kuris būtų patogiausias, tik tada pamatė, kad salė pilna

---

* Pone, kur jūsų bilietas? *(pranc.).*

stačiatikių ikonų. Sustojo prie tuščio eksponato dėklo. *Nous regrettons que ce tableau soit soumis à restauration.* *

Pirmasis policininkas jau žengė į salę ir buvo tik už kelių žingsnių, Adamas metėsi prie tolimojo išėjimo. Dabar buvo atviros tik dvejos durys. Pasuko dešinėn, susidūrė su kitu grėsmingai artėjančiu policininku. Kairėn – dar du. Priekyje – dar vienas.

Adamas sustojo viduryje ikonų salės Luvre, iškėlęs rankas virš galvos. Jį supo ginklus paruošę policininkai.

---

* Labai apgailestaujame, kad šį eksponatą teko atiduoti restauruoti *(pranc.)*.

19 SKYRIUS

Seras Morisas pakėlė telefono ragelį.

– Skubus skambutis iš Paryžiaus, sere, – pranešė sekretorė.

– Ačiū, Tesa. – Atidžiai klausėsi, o smegenys skubiai vertė džiugias naujienas.

– *Merci, merci*, – seras Morisas dėkojo asmeniui iš Prancūzijos Užsienio reikalų ministerijos. – Susisieksime su jumis tuojau pat, kai tik viską sutvarkysime, kad galėtume jį pasiimti. Bet kol kas nepaleiskite jo iš akių. – Seras Morisas klausėsi keletą minučių, tada pasakė:

– Jeigu jis turi kokių nors daiktų, saugokite juos po užraktu. Dar kartą dėkoju.

Jo sekretorė stenografavo kiekvieną pokalbio žodį, taip buvo įpratusi per pastaruosius septyniolika metų.

Policija uždėjo Adamui antrankius ir nuvedė prie laukiančio automobilio. Jis stebėjosi, kokie atsipalaidavę, beveik draugiški jie tapo. Įtraukė į automobilio galą kartu su policininku, prie kurio buvo prirakintas. Pastebėjo, kad priešais juos ir už

jų buvo dar po vieną policijos automobilį. Du motociklininkai lydėjo kortežą. Adamas jautėsi kaip karališkosios šeimos atstovas, o ne ieškomas nusikaltėlis, kaltinamas dviem žmogžudystėmis, dviejų automobilių vagystėmis ir kelionėmis su svetimu pasu. Nejaugi kažkas suprato, kad jis nekaltas?

Kai Adamas atvyko į Sitė salos nuovadą, jam liepė skubiai ištuštinti kišenes. Vienas rankinis laikrodis, vienas obuolys, keturiasdešimt svarų kelionės čekiais, aštuoni frankai ir vienas Britanijos pasas Dudlio Hulmo vardu. Skyriaus inspektorius mandagiai liepė nusirengti iki apatinių. Šiandien jau antrą kartą. Kai Adamas nusirengė, inspektorius rūpestingai patikrino visas švarkelio kišenes, net pamušalą. Jo veido išraiška nekėlė abejonių, kad nerado to, ko ieškojo.

– Ar dar ką nors turite? – paklausė pareigūnas lėta, taisyklinga anglų kalba.

„Velniškai kvailas klausimas, – pagalvojo Adamas. – Pats matai."

– Ne, – atsakė. Inspektorius dar kartą patikrino švarkelį, bet nieko naujo nesurado.

– Turite apsirengti, – šiurkščiai paliepė.

Adamas apsivilko marškinius, švarką, kelnes, bet inspektorius pasiliko kaklaraištį ir batų raištelius.

– Daiktai bus grąžinti jums išeinant, – paaiškino. Adamas linktelėjo apsiaudamas batus, einant jie nepatogiai klapsėjo. Jį palydėjo į mažytę kamerą, užrakino ir paliko ramybėje. Apsižvalgė beveik tuščiame kambaryje. Nedidukas medinis stalas stovėjo viduryje, iš abiejų pusių buvo po kėdę. Akys užkliuvo už kampe riogsančios lovos su senu arklio ašutų čiužiniu. Ne-

galėjo sakyti, kad tai kamera, nes net ant mažo langelio nebuvo grotų. Nusivilko švarką, pakabino ant kėdės ir atsigulė į lovą. „Bent jau geriau negu tai, ant ko miegojo pastarąsias dvi naktis, – pagalvojo. – Ar gali būti, kad praėjo tik dvi naktys nuo tada, kai miegojo ant grindų Robin viešbučio kambaryje Ženevoje?“

Kol slinko minutės, jis priėmė vieną sprendimą. Kai grįš inspektorius, pareikalaus advokato.

– Kaip, po velnių, prancūziškai *advokatas?* – ištarė garsiai.

Kai pagaliau, Adamo apskaičiavimu, maždaug po pusvalandžio pasirodė pareigūnas, jis nešė padėklą su karšta sriuba, bandele ir tuo, kas Adamui panėšėjo į kepsnį su visais pagražinimais, bei plastikine stikline, pilna raudono vyno. Svarstė, ar jį su kuo nors sumaišė, ar tai tiesiog paskutinė vakarienė prieš giljotiną.

– Reikalauju pokalbio su advokatu, – ištarė pabrėžtinai, bet policininkas tik gūžtelėjo.

– *Je ne comprends pas l'anglais.* *

Adamas sėdo valgyti prieš jį padėto maisto, buvo dėkingas, kad prancūzai supranta, jog gero maisto reikia bet kokiomis aplinkybėmis.

Seras Morisas tik po valandos pranešė savo naujienas, atidžiai stebėdamas visus veidus prie stalo. Jokiu būdu nebūtų sukvietęs D4, jeigu nebūtų įsitikinęs, jog Adamas pagaliau

* Aš nesuprantu angliškai *(pranc.)*.

saugus. Metjusas ir toliau nerodė emocijų. Bušas buvo neįprastai tylus, o Snelas dėl įvairovės beveik atsipalaidavęs. Vienintelis Lorensas atrodė nuoširdžiai laimingas.

– Skotas užrakintas Vidaus reikalų ministerijoje Bovė aikštėje, – tęsė seras Morisas, – aš jau susisiekiau su mūsų karo atašė ambasadoje.

– Pulkininku Polardu, – įsiterpė Lorensas.

– Pulkininku Polardu, – patvirtino seras Morisas, – jis pasiųstas ambasadoriaus automobiliu parvežti Skoto apklausai mūsų ambasadoje Fobur Sen Onorė gatvėje. Saugumas skambino prieš kelias minutes ir patvirtino, kad pulkininkas Polardas jau atvyko. – Seras Morisas pasisuko į antrąjį numerį ir pranešė:

– Šiąnakt tu skrisi į Paryžių ir pats vadovausi apklausai.

– Taip, sere, – atsakė Lorensas, žiūrėdamas į savo bosą, jo veidą nušvietė šypsena.

Seras Morisas linktelėjo. Puiki grupė – įvertino apžvelgdamas stalą, bet per kitą pusvalandį tikrai išsiaiškins, kuris tarnauja dviem šeimininkams.

– Gerai. Manau, kad šiandien man nė vieno jūsų nebeprireiks, – pranešė seras Morisas, pakildamas nuo kėdės.

Mentorius nusišypsojo, kai seras Morisas išėjo iš kambario; jo užduotis įvykdyta. Taip paprasta, kai moki skaityti stenogramą aukštyn kojomis.

Juodas *jaguaras* su diplomatinio korpuso numeriais atvažiavo į policijos štabą keliomis minutėmis anksčiau negu ti-

kėtasi. Eismas nebuvo toks intensyvus, kaip pulkininkas tikėjosi. Kai Polardas iššoko iš automobilio, inspektorius stovėjo ant laiptų. Policininkas žiūrėjo į besiplaikstančią ant antvožo valstybės vėliavą ir suprato, kad ceremonija tampa melodramatiška.

Polardas, neaukštas, kresnas vyras, apsirengęs tamsiu kostiumu su pulko kaklaraiščiu, nešinas susuktu skėčiu, atrodė kaip daugelis anglų, atsisakančių pripažinti, kad jie yra užsienyje. Inspektorius nuvedė Polardą tiesiai į kambarį, kuriame buvo įkalintas Adamas.

– Esu Polardas, pulkininkas Polardas. Britanijos karo atašė, reziduojantis Paryžiuje. Apgailestauju, bičiuli, kad teko išgyventi šiuos sunkius išmėginimus, bet reikėjo sutvarkyti daugybę popierių, kad galėtume tave ištraukti. Prakeikta vyriausybinė biurokratija.

– Suprantu, – pasakė Adamas, pašokdamas nuo lovos ir paspausdamas pulkininkui ranką.

– Pats buvau armijoje.

– Žinau. Karališkasis Veseksas, taip?

Adamas linktelėjo, pradėjo atgauti pasitikėjimą.

– Vis dėlto problema jau išspręsta, – tęsė pulkininkas. – Prancūzų policija bendradarbiavo ir sutiko leisti tau važiuoti su manimi į ambasadą.

Adamas pažvelgė į pulkininko kaklaraištį.

– *Jorko hercogo pėstininkų pulkas?*

– Ką? Žinoma, ne, – atsakė Polardas ranka liesdamas marškinius, – *Žaliųjų švarkų būrys.*

– Taip, žinoma, – pritarė Adamas džiaugdamasis, kad pataisė jo klaidą.

– Manau, kad turime paskubėti, bičiuli, žinau, kad tau bus malonu, nes jie nepateiks jokių kaltinimų.

Pulkininkas nežinojo, kaip Adamui palengvėjo.

Inspektorius išvedė juos atgal į koridorių, Adamas turėjo tik pasirašyti už savo asmeninius daiktus. Susidėjo viską į kišenę, tik laikrodį – ant riešo, o batų raištelius skubiai susivėrė ir užsirišo. Nenustebo, kad nesugrąžino Dudlio Hulmo paso.

– Negaiškime, bičiuli, – jau pradėjo nerimauti pulkininkas.

– Negaišiu nė akimirkos, – pažadėjo Adamas. – Lygiai taip pat kaip ir jūs noriu kuo greičiau išeiti iš šios vietos. Pasitikrino batų raištelius ir nuėjo paskui pulkininką ir inspektorių prie laukiančio *jaguaro.* Pirmą kartą pastebėjo, kad pulkininkas truputį šlubuoja. Vairuotojas atidarė jam duris; Adamas nusijuokė.

– Kažkas juokinga, bičiuli? – pasidomėjo pulkininkas.

– Ne. Tik paskutinysis mane vežęs vairuotojas nebuvo toks draugiškas.

Adamas įsėdo į galinę *jaguaro* sėdynę, pulkininkas įsitaisė šalia.

– Atgal į ambasadą, – paliepė Polardas, ir automobilis skubiai išvažiavo.

Adamas su siaubu žiūrėjo į plevėsuojančią Jungtinės Karalystės valstybinę vėliavą.

20 SKYRIUS

Adamas pabudo nuogas.

Apsidairė pustuščiame kambaryje, tačiau šį kartą, priešingai prancūziškam kalėjimui, nematė nieko už nugaros: rankos, kojos ir kūnas buvo tvirtai pririštas nailono virve prie kambario viduryje stovinčios kėdės, jis visiškai negalėjo pajudėti.

Pakėlęs akis pastebėjo stovintį pulkininką Polardą. Pulkininkui pakako to, kad Adamas atgavo sąmonę, jis skubiai išėjo iš kambario.

Pasukęs galvą Adamas pamatė, kad visi jo drabužiai tvarkingai sudėti ant lovos, kameros gale. Bandė pajudinti kėdę, bet pavyko tik susverdėti. Po kelių minučių įnirtingų pastangų buvo tik kelis colius priartėjęs prie durų. Sutelkė energiją, norėdamas atlaisvinti virves ant riešų, trindamas aukštyn žemyn į medinius skersinius. Tačiau rankos buvo suveržtos taip stipriai, kad pavyko tik truputėlį patrinti.

Kelios minutės tuščių mėginimų buvo nutrauktos atsivėrus durims. Adamas pamatė įeinantį Romanovą. Nusprendė, kad iš arti jis toks pat bauginantis. Jį lydėjo kitas, Adamui nepažįstamas, vyras. Antrasis vyras laikydamas kažką panašaus į cigarų dėžę atsisėdo kažkur už Adamo. Polardas su dideliu plastiko lakštu sekė paskui.

Romanovas žiūrėjo į nuogą Adamo kūną ir šypsojosi: atsistojęs priešais Adamo kėdę mėgavosi pažeminimu.

– Aš esu Aleksandras Petrovičius Romanovas, – prisistatė tik su nežymiu akcentu.

– Arba Emanuelis Rozenbaumas, – papildė Adamas iš arti stebėdamas savo priešininką.

– Tik apgailestauju, kad negaliu paspausti rankos, – pridūrė, sukdamas kėdę. – Bet jaučiau, kad tokiomis aplinkybėmis reikia tam tikro atsargumo. Pirmiausia norėčiau pasveikinti, kad pavyko taip ilgai išvengti susitikimo. Bet, kaip dabar suprasite, mano šaltinis Londone gali paskambinti bet kur taip pat greitai kaip ir jūsiškis.

– Jūsų šaltinis? – paklausė Adamas.

– Nebūkite naivus, kapitone. Jau iki šiol turėjote skausmingai suvokti, kad jūsų pozicijoje neklausinėjama, tik atsakinėjama.

Adamas nukreipė akis į plytą sienoje, nesistengdamas sekti Romanovo sapalionių.

– Polardai, – aštriai paliepė Romanovas, – perkelk kapitoną Skotą atgal į kambario vidurį. Atrodo, jam pavyko įveikti pėdą pabėgimo link.

Polardas atliko, kas buvo įsakyta, pirmiausia ant grindų ištiesė plastiko lakštą, tada manevravo Adamu, kol kėdė atsidūrė lakšto viduryje.

– Ačiū, – padėkojo Romanovas. – Manau, kad jau buvote susitikę su mūsų pulkininku Polardu, – tęsė.

– Tai netikras jo vardas, žinoma, jis joks pulkininkas, bet visą gyvenimą norėjo juo būti, taigi pasitaikius galimybei maloniai sutiko.

– Tiesą sakant, geri pulkininkai tarnavo britų armijoje. Bet bijau, kad šis įstojo į tarnybą karaliui ir šaliai būdamas eiliniu, o po aštuoniolikos metų išėjo vis dar juo būdamas. Nors buvo sužeistas į koją – ne kokio nors žinomo karūnos priešo – negalėjo reikalauti neįgalumo pensijos. Dėl to visiškai nuskurdo. Bet, kaip jau aiškinau, jis visada norėjo būti pulkininku, – tęsė Romanovas. – Gerai sužaidėte: *Jorko hercogo pėstininkų pulkas;* kadangi jis tarnavo *Žaliųjų švarkų būryje,* tai buvo vienintelis kaklaraištis, su kuriuo jautėsi saugiai.

Adamas tebežiūrėjo į sieną.

– Dabar aš pripažįstu klaidą dėl vėliavos, buvo neapdairu, bet kadangi Rusijos vėliavos neįmanoma apversti aukštyn kojomis, kad niekas nepastebėtų, klaida gali būti suprantama. Tiesą sakant, Polardas turėjo tuojau pat pastebėti, bet turime būti dėkingi, kad jūs neatkreipėte dėmesio, kol durys buvo saugiai užrakintos.

Romanovas liovėsi be galo sukęs ratus ir iš viršaus spoksojo į nuogą kūną.

– Dabar, manau, atėjo laikas pristatyti jus mūsų daktarui Stavinskiui, kuris nekantravo su jumis susipažinti. Pastaruoju metu neturėjo darbo ir bijo, kad gali truputėlį aprūdyti.

Romanovas žengė žingsnį atgal, leisdamas Stavinskiui nedelsiant užimti jo vietą priešais Adamą. Rankoje tebespaudė cigarų dėžę. Adamas stebėjo mažytę figūrą, kuri, rodėsi, jį matavo.

Stavinskis buvo kokių penkių pėdų ūgio, vilkėjo pilkais marškiniais atviru kaklu ir susiraukšlėjusiu pilku kostiumu. Tokia apranga jam suteikė jaunesniojo klerko, dirbančio ne-

vykusioje advokato kontoroje, įvaizdį. Veidas apaugęs vienos dienos šeriais, atrodė, kad jis nesiruošė šiandien dirbti. Tarsi radęs sprendimą, prašiepė savo plonas lūpas.

– Malonu su jumis susipažinti, kapitone Skotai, – prabilo Stavinskis. – Esate netikėtas, bet labai lauktas ambasados svečias. Žinoma, galėtumėte labai sutrumpinti mūsų bendravimą, jei paprasčiausiai suteiktumėte vieną informaciją. Tiesą sakant, – atsiduso, – man tik reikia sužinoti, kur yra caro ikona. – Nutilo. – Nors nujaučiu, kad taip lengva nebus. Aš teisus?

Adamas neatsakė.

– Nedidelė staigmena. Įspėjau draugą Romanovą, kad pagal šlovingąjį jūsų apibūdinimą paprastų klausimų ir atsakymų nepakaks. Vis dėlto tokiomis aplinkybėmis turiu laikytis įprastos procedūros. Pamatysite, kad rusai, kaip ir britai, laikosi kiekvienos knygos raidės. Jus dabar tikriausiai domina, – tarsi prisiminęs pridūrė Stavinskis, – kodėl nerūkantis žmogus nešiojasi kubietiškų cigarų dėžę.

Stavinskis tikėjosi Adamo atsakymo, tačiau jo nebuvo.

– Ak, nenorite kalbėtis. Suprantu, kad anksčiau esate turėjęs tokios patirties. Ką gi, kurį laiką kalbėsiuosi pats su savimi. Maskvos universitete studijavau chemiją, o specializacija – viena konkreti sritis.

Adamas dėjosi nesidomįs, nes vengė prisiminti baisiausias dienas kinų rankose.

– Labai nedaug žmonių Vakaruose suvokia, kad mes, rusai, pirmieji atidarėme mokslinio tardymo universiteto skyrių. Turime ir profesorių, ir keletą tyrėjų pagalbininkų. Kiek man

žinoma, tokių nėra nei Oksforde, nei Kembridže. Be to, Vakarai laikosi donkichotiško požiūrio į gyvenimo vertę ir individo teises. Manau, suprantate, kad tik tam tikri universiteto nariai nutuokė apie tokio skyriaus egzistavimą, jau nekalbant apie galimybę tapti studentu – ypač dėl to, kad tokio dalyko nebuvo studijų plane. Kadangi aš jau buvau pirmojo skyriaus narys, man teko papildyti savo kvalifikaciją kankinimo menu. Iš esmės esu paprastas žmogus, praeityje nesidomėjau tyrimais, bet kai man pristatė „cigarų dėžę“, per naktį tapau kruopštus ir uolus studentas. Negalėjau sulaukti leidimo vykdyti eksperimentą. – Stabtelėjo pažiūrėti, kokį įspūdį daro Skotui, bet nusivylė pamatęs tą patį abejingą žvilgsnį.

– Kankinimas, žinoma, yra sena ir garbinga profesija, – tęsė Stavinskis. – Kinai juo naudojasi daugiau kaip tris tūkstančius metų, manau, kad tą jau patyrėte, kapitone Skotai. Net jūs, britai, nuo kankinimo suolo jau gana toli pažengėte. Bet tas prietaisas pasirodė per daug gremėzdiškas šiuolaikiniam pasauliui. Dėl to Maskvoje mano mokytojas, profesorius Mecas, sukūrė mažą ir paprastą daikčiuką, kad net menkesnių gabumų žmogus gali įvaldyti jį per kelias pamokas.

Adamas degė nekantrumu sužinoti, kas dėžėje, bet išliko abejingas.

– Kankinimui, kaip ir seksui, kapitone Skotai, glamonės labai svarbios. Ar klausotės manęs, kapitone? – pasitikslino Stavinskis.

Adamas bandė išlikti ramus ir atsipalaidavęs.

– Vėl neatsakote, kapitone Skotai, bet, kaip jau aiškinau, aš neskubu. Įtariu, kad jūsų atveju operacija gali trukti ilgiau

nei įprasta, o tai, prisipažinsiu, man tik suteikia malonumo. Nors mes vis dar neturime caro ikonos, aš *kontroliuoju* vieną žmogų, žinantį, kur ji yra.

Adamas nekomentavo.

– Taigi prieš atidarydamas dėžę klausiu jūsų dar kartą: kur yra caro ikona?

Adamas spjovė į Stavinskį.

– Ne tik neišauklėtas, – nusistebėjo Stavinskis, – bet ir kvailas. Netrukus geisite bet kokio skysčio, kurį tik malonėsime jums duoti. Bet, jeigu sąžiningai, juk negalėjote to žinoti.

Stavinskis padėjo dėžę ant grindų ir lėtai ją atidarė.

– Pirmiausia jums pasiūlysiu, – kalbėjo kaip fokusininkas priešais vaiką, – *EverReady* gamybos šešių voltų nikelio ir kadmio bateriją, – nutilo. – Maniau, įvertinsite. Antra, – tęsė vėl kažką imdamas iš dėžės, – mažytį impulso generatorių. – Šalia baterijos padėjo stačiakampę dėžutę. – Trečia, du laidus su elektrodais galuose. Ketvirta, du švirkštus, penkta, kolodijaus klijų tūbelę ir galų gale buteliuką, apie jį vėliau. Sakau „galų gale“, bet dėžutėje dar lieka du daiktai, kurių man neprireiks, jeigu neperkopsime į mūsų nedidelio eksperimento antrąją ar net trečiąją pakopą.

Stavinskis viską suguldė tiesia linija ant grindų priešais Adamą.

– Pripažįstu, neatrodo įspūdingai, – tęsė Stavinskis. – Bet nereikės daug vaizduotės, kad suvoktumėte mūsų potencialą. Taigi. Kad draugas Romanovas ir pulkininkas galėtų mėgautis spektakliu, kurį rodysiu, būtina pridurti keletą detalių apie pačią nervų sistemą. Tikiuosi, kapitone Skotai, kad sekate

kiekvieną mano žodį, nes aukos žinios suteikia jai galimybę įvertinti tikrąjį tolesnių veiksmų genialumą.

Adamui nesuteikė malonumo tai, kad Stavinskis taip puikiai kalbėjo angliškai. Jis iki šiol ryškiai prisiminė, kaip kinai paaiškino visiškai jam nesuprantama kalba, ką ketina daryti. Ten buvo lengviau nukreipti mintis nuo jų diatribės, tačiau vis tiek keturias valandas praleido šaldytuve.

– Dabar – prie praktikos, – tęsė pilkoji figūra. – Pasiunčiant nedidelį elektros impulsą į sinapsės galą, per sekundės dalelę galima perduoti tą informaciją tūkstančiams kitų nervų. Ji sukelia bjaurų pojūtį, tarsi palietus atvirą laidą, kuriuo teka elektros srovė, geriau žinomą elektros šoko pavadinimu. Ne mirtina, bet žiauriai nemalonu. Maskvos mokykloje tai vadinama pirmąja pakopa. Nėra reikalo jums ją bandyti, jeigu dabar pasakysite, kur yra caro ikona.

Adamas liko abejingas.

– Suprantu, kad buvote nedėmesingas mano paskaitos metu, todėl, bijau, kad nuo teorijos teks pereiti prie praktikos.

Adamas pradėjo mintyse vardyti trisdešimt septynias Šekspyro pjeses. Kaip būtų malonu jo senajam anglų kalbos mokytojui, kad po tiek metų kalimo nepaklusnus studentas akimirksniu prisimena Šekspyro raštus:

– „Henrikas VI“, pirmoji, antroji ir trečioji dalys, „Ričardas II“...

Stavinskis paėmė kolodijaus klijų tūbelę, atsuko kamštelį ir išspaudė du gniutulus Adamui ant krūtinės.

– „Klaidų komedija“, „Titas Andronikas“, „Užsispyrėlės sutramdymas“...

Rusas prispaudė du elektrodus prie klijų, o laidų galus prisuko prie šešių voltų baterijos, kurią prijungė prie impulso generatoriaus.

– „Du veroniečiai“, „Tuščios meilės pastangos“, „Romeo ir Džuljeta“...

Be įspėjimo Stavinskis dviem sekundėm nuspaudė generatoriaus rankeną, per tą laiką Adamas gavo dviejų šimtų voltų elektros šoką. Adamas suklykė, nes kankinamas skausmas pasklido po visą kūną. Bet po akimirkos pojūtis išnyko.

– Drąsiai praneškite mums, kaip jaučiatės. Kambarys su garso izoliacija, taigi niekam šiame pastate netrukdysite.

Adamas nekreipė dėmesio į komentarą, įsikibo kėdės krašto ir murmėjo:

– „Ričardas III“, „Vasarvidžio nakties sapnas“, „Karalius Džonas“...

Stavinskis dar dviem sekundėms nuspaudė jungiklį. Adamas akimirksniu patyrė skausmą antrą kartą. Kai skausmas liovėsi, pajuto alpų šleikštulį, bet išliko sąmoningas.

Stavinskis kurį laiką palaukė, paskui išreiškė savo nuomonę:

– Įspūdinga. Jūs neabejotinai tinkamas antrajai pakopai, bet galėtumėte tuojau pat jos išvengti atsakydamas į vieną paprastą klausimą. Kur yra caro ikona?

Adamo burna taip išdžiūvo, kad negalėjo ištarti nė žodžio, jau nekalbant apie spjovimą.

– Bandžiau jus įspėti, kapitone Skotai, – Stavinskis pasisuko į duris. – Pulkininke, atnešk vandens kapitonui.

– „Venecijos pirklys“, „Henrikas VI“, pirmoji ir antroji dalys...

Grįžo Polardas, nešinas buteliu vandens, kurį tuojau jam įgrūdo į burną. Adamas spėjo nugerti pusę, po to butelį atėmė.

– Nedera padauginti. Vėliau gali prireikti daugiau. Bet to nereikės, jeigu pasakysite, kur yra caro ikona.

Adamas spjovė vandens likučius savo priešo link.

Stavinskis šoktelėjo pirmyn ir atgalia ranka smogė Adamui į veidą. Adamo galva šlumštelėjo.

– Nepaliekate man pasirinkimo, teks pereiti į antrąją pakopą. Žvilgtelėjo į Romanovą, šis linktelėjo. Plonos Stavinskio lūpos vėl išsišiepė.

– Jūs tikriausiai svarstėte, – tęsė, – kiek žalos galiu pridaryti su mažyte šešių voltų baterija. Iš tikrųjų, matėte daugybę amerikiečių filmų, kuriuose egzekucija atliekama elektros kėdėje, ir žinote, kad žmogui nužudyti reikia didelio generatoriaus. Bet pirmiausia svarbu nepamiršti, kad aš nenoriu jūsų nužudyti. Antra, mano mokslo pamokos nesibaigia pirmąja pakopa. Profesoriaus Meco protas taip pat suvokė šios pakopos menkumą, taigi po visą gyvenimą trukusių tyrimų jis padarė išmintingą sprendimą, žinomą kaip „M“. Mokslų akademija suteikė tą pavadinimą profesoriui iš pagarbos. Jeigu suleisi „M“ į nervų sistemą, impulsai bus perduoti jūsų skaiduloms daug efektyviau, skausmas padidės, tačiau nebus mirtinas.

– Man tereikia padidinti keletą miliamperų tinkamu koeficientu ir poveikis bus daug įdomesnis. Taigi turiu dar kartą paklausti: kur yra caro ikona?

– „Daug triukšmo dėl nieko“, „Henrikas V“, „Julijus Cezaris“...

– Suprantu, kad jūs pasiryžęs tęsti, – dėstė Stavinskis. Nuo grindų paėmė švirkštą, iš buteliuko pritraukė artipilnį skysčio, pakėlė adatą aukštyn, paspaudęs stūmokliuką stebėjo, kaip plona fontano srovele teka skystis. Atsistojo už Adamo.

– Dabar atliksiu juosmens punkciją, kuri, jeigu bandysite pajudėti, paralyžiuos jus nuo kaklo visam gyvenimui. Iš prigimties nesu sąžiningas žmogus, bet šiuo atveju patarčiau jums pasitikėti manimi. Užtikrinu, kad injekcija jūsų nenužudys, nes, kaip jau žinote, tai prieštarauja mūsų interesams.

Adatai įsmingant į nugarą, nesujudėjo nė vienas Adamo raumenėlis. „Kaip jums patin..." – pradėjo. Tada veriantis skausmas užvaldė visą kūną, bet staiga palaimingai nebejautė nieko.

Kai atsigavo, niekaip negalėjo nustatyti, kiek laiko praėjo. Lėtai nukreipė akis į nekantriai pirmyn atgal vaikščiojantį savo kankintoją. Pamatęs, kad Adamo akys atsimerkė, nesiskutęs vyras liovėsi vaikščiojęs, nusišypsojo, priėjo prie kėdės ir pirštais perbėgo pleistru, kuriuo buvo užklijuota Adamo dviejų dienų peties žaizda. Nors prisilietimas atrodė švelnus, bet Adamas pajuto, tarsi karšta geležis būtų pervėrusi petį.

– Kaip žadėjau, – prabilo Stavinskis, – jūsų laukia daug įdomesni pojūčiai. Dabar, manau, nuplėšiu pleistrą. – Šiek tiek palaukė, Adamas suspaudė lūpas. Tada vienu judesiu nuplėšė pleistrą. Adamas sukliko, tarsi kulka būtų pervėrusi dar kartą. Romanovas priėjo, pasilenkė ir apžiūrėjo žaizdą.

– Man palengvėjo, kad mano kolega ne visiškai šovė pro šalį, – tada pridūrė, – ar galite įsivaizduoti, kas bus, kai aš vėl leisiu ponui Stavinskiui prijungti laidus ir nuspausti generatoriaus mygtuką?

– „Dvyliktoji naktis“, „Hamletas“, „Vindzoro šmaikštuolės“... – pirmą kartą garsiai ištarė Adamas.

– Matau, kad nieko nenorite palikti vaizduotei, – pareiškė Romanovas ir užėjo už nugaros. Stavinskis patikrino, ar laidai prijungti prie kolodijaus klijų ant Adamo krūtinės, ir grįžo prie generatoriaus.

– Nuspausiu mygtuką po trijų sekundžių. Žinote, ką daryti, kad mane sustabdytumėte.

– „Troilas ir Kresida“, „Viskas gerai, kas gerai baigiasi“...

Kai rankena buvo nuspausta, atrodė, kad voltai surado kelią į kiekvieno nervo galūnę jo kūne. Adamas taip klykė, kad, jei būtų kambaryje be garso izoliacijos, jo šauksmas girdėtųsi už mylios. Kai pirminis poveikis praėjo, Adamas nevaldomai purtėsi ir žiaukčiojo. Stavinskis ir Polardas skubiai prilėkė prie kėdės ir atrišo nailono virves. Adamas vėmė ir nukritęs ant keturių.

– Juk negalėjome leisti, kad mirtinai uždustumėte, – pareiškė Stavinskis. – Pradžioje taip praradome vieną ar du, bet dabar jau išmokome geriau.

Kai tik pykinimas nuslūgo, Stavinskis vėl sviedė Adamą ant kėdės, o Polardas pririšo.

– Kur yra caro ikona? – šaukė Stavinskis.

– „Akis už akį“, „Otelas“, „Karalius Lyras“... – drebančiu balsu vardijo Adamas.

Polardas paėmė kitą butelį vandens ir supylė jį Adamui. Adamas nurijo vandenį, bet tai buvo tik mažytė oazė didžiulėje dykumoje. Romanovas pasislinko pirmyn, o Stavinskis užėmė savo vietą prie jungiklio.

– Jūs narsus žmogus, Skotai, – prabilo Romanovas, – nieko nebereikia įrodinėti, tai kvaila. Pasakykite man, kur ikona, ir aš išsiųsiu Stavinskį, o pulkininkui liepsiu nuvežti jus ir palikti prie Britanijos ambasados laiptų.

– „Makbetas“, „Antonijus ir Kleopatra“...

Romanovas atsidusęs linktelėjo. Stavinskis dar kartą nuspaudė jungiklį. Stebėdamas Adamo reakciją išbalo net pulkininkas. Kai įtampa pasiekė kiekvieną nervų galūnę Adamo kūne, jo klyksmas buvo dar aukštesnis, o raumenys konvulsiškai trūkčiojo. Kai jį vėl atrišo, Adamas keturpėsčias rėmėsi į grindis. Ar jo skrandyje dar buvo likę ko nors, kas galėtų išsiveržti? Kai pakėlė galvą, jį vėl sviedė atgal į kėdę ir pririšo. Stavinskis spoksojo į auką.

– Labai įspūdinga, kapitone Skotai, jūs pasiruošęs trečiajai pakopai.

Kai Lorensas tą vakarą atvyko į Orli oro uostą, buvo nusiteikęs ramiai vakarienei su savo senu draugu ambasadoriaus rezidencijoje. Prie užtvaros jį pasitiko pulkininkas Polardas.

– Kaip jis? – pirmiausia paklausė Lorensas.

– Tikėjausi, kad jūs mums pasakysite, – prisipažino Polardas, paimdamas Lorenso lagaminą. Lorensas sustojo ir įdėmiai pažvelgė į aukštą, ploną kariškį, pilna karališkųjų apsaugos dragūnų uniforma.

– Kaip suprasti? – pasitikslino Lorensas.

– Paprastai, – atsakė Polardas. – Paraidžiui laikiausi jūsų instrukcijų ir nuvažiavau paimti Skoto į Sitė salą, kai atvažia-

vau, pranešė, kad prieš dvidešimt minučių kažkas kitas, pasinaudojęs mano vardu, jį jau pasiėmė. Mes nedelsdami susisiekėme su ambasada, kadangi jūs jau buvote kelyje, ambasadorius liepė man vykti tiesiai į oro uostą, o jis paskambino serui Morisui.

Lorensas susvirduliavo ir vos neparvirto. Pulkininkas skubiai atsistojo prie jo šono. Jis nesuprato, ką Lorensas turėjo omenyje sakydamas:

– Jis verčiamas patikėti, kad tai aš.

Kai Adamas atgavo sąmonę, Romanovas stovėjo vienas.

– Kartais, – tęsė rusas tarsi Adamas ir nebuvo atsijungęs, – žmogus būna per daug išdidus, kad atskleistų ryžto stoką savo kankintojui ar savo šalies žmogui, ypač išdavikui. Todėl iš čia pašalinau Stavinskį ir pulkininką. Neturiu jokio noro stebėti, kaip Stavinskis tęsia savo eksperimento trečiąją pakopą, bet sustabdyti jį galėčiau tik jeigu pasakytumėte, kur padėjote caro ikoną.

– Kodėl turėčiau? – agresyviai atšovė Adamas. – Įstatymiškai ji – mano.

– Ne taip, kapitone Skotai. Tai, ką paėmėte iš banko Ženevoje, priklauso Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjungai. Jeigu ta ikona pasirodytų kokiame nors aukcione ar galerijoje, mes tuojau pat pareikštume, kad tai nacionalinis turtas, kurį pavogė pardavėjas.

– Kaip gali būti?.. – pradėjo Adamas.

– Nes, – aiškino Romanovas, – jūs dabar turite originalą, kurį caras buvo atidavęs saugoti Didžiajam Heseno kunigaikščiui, o Sovietų Sąjunga daugiau nei penkiasdešimt metų turėjo tik kopiją.

Kai Romanovas iš vidinės apsiausto kišenės išėmė *Šventojo Jurgio ir drakono* ikoną, Adamo akys iš netikėtumo išsiplėtė. Romanovas delsė, paskui apvertė ikoną; pasitenkinimo šypsena užliejo jo veidą, kai Adamas pamatė nesamos karūnos reikšmingumą.

– Kaip ir jūs, – tęsė Romanovas, – aš pasiėmiau tik šitą. Pasakykite, kur padėjote originalą, aš jus paleisiu ir pakeisiu originalą kopija. Niekas nesusiprotės, o jūs pasidarysite nemažą pelną.

– Senos lempos už naujas, – pasišaipė Adamas.

Romanovo akys grėsmingai susiaurėjo.

– Skotai, jūs tikrai suprantate, jog turite neįkainojamą šedevrą, priklausantį Sovietų Sąjungai. Jeigu nesugrąžinsite ikonos, sukelsite didelių nemalonumų savo šaliai, o pats tikriausiai sėsite į kalėjimą. Jums tereikia pasakyti, kur yra ikona, ir būsite laisvas.

Adamas net nesivargino papurtyti galvą.

– Tada atėjo laikas suteikti informacijos, kuri jus labiau sudomins, – pasakė Romanovas. Iš voko, kurį išsiėmė iš vidinės kišenės, jis ištraukė popieriaus lapą. Adamas buvo nuoširdžiai sutrikęs, visiškai negalėjo įsivaizduoti, kas tai galėtų būti. Romanovas lėtai jį išskleidė ir pakėlė taip, kad Adamas matytų tik kitą pusę.

– Tas vienintelis sakinys atskleidžia nuosprendį, kurį 1946 metais Maskvoje paskelbė teisėjas I. T. Nikičenko – mirties

nuosprendį, – tęsė Romanovas, – paskirtą majorui Vladimirui Koskiui, sovietų sargybiniui, atsakingam už sargybą tą naktį, kai mirė reichsmaršalas Hermanas Geringas. – Jis apvertė popierių, kad Adamas galėtų matyti. – Kaip matote, majoras Koskis buvo apkaltintas bendradarbiavimu su priešu dėl finansinių paskatų. Buvo įrodyta, kad jis tiesiogiai atsakingas už cianido perdavimą į reichsmaršalo kamerą jo mirties naktį. – Adamo akys išsiplėtė. – Aha, suprantu, turiu vynų tūzą, paliečiau jautrią vietą, – nudžiugo Romanovas. – Dabar, manau, pagaliau pasakysite man, kur iš tiesų yra ikona, nes turite anglišką posakį, jeigu gerai prisimenu: „sąžiningi mainai – ne plėšimas". Jūsų ikona už mano ikoną, priedas – teisinis įrodymas, kuris pagaliau sugrąžins jūsų tėvo garbę.

Adamas užsimerkė, pirmą kartą skausmingai suprato, kad Romanovas neturi supratimo, kas ikonos viduje.

Romanovas nepajėgė slėpti pykčio. Priėjo prie durų ir atplėšė jas.

– Jis tavo, – išrėkė.

Daktaras Stavinskis įėjo į kambarį ir šypsodamasis tarsi niekas nebūtų jo pertraukęs tęsė:

– Profesorius Mecas, tiesą sakant, niekada nebuvo patenkintas antrąja pakopa, nes atsistatymas, net tokio sveiko ir stipraus žmogaus kaip jūs, gali trukti kelias valandas ar net dienas. Taigi paskutiniuosius metus universitete jis praleido ieškodamas, kaip galėtų sutrumpinti visą procesą. Kaip ir viskas, kas genialu, galutinis sprendimas apstulbino paprastumu. Reikėjo sukurti cheminę injekcijos formulę. Ją įšvirkštus, nervų sistema tuojau pat atsistatytų – kaip po greito analgetiko.

Jam kainavo dvylika metų ir keletą mirčių, kol rado sprendimą, – pasakojo Stavinskis iš cigarų dėžės išimdamas kitą buteliuką ir į kamštelį įsmeigdamas kito švirkšto adatą.

– Štai, – pareiškė Stavinskis, iškėlęs mažą buteliuką, – kai injekcija pasiekia kraujotakos sistemą, skatina greitą atsistatymą. Galima net suabejoti, ar iš viso kada nors iškentei tuos skausmus. Už šį genialumą profesorių Mecą reikėjo apdovanoti Nobelio premija, bet mes nenorėjome tuo dalytis su likusiu mokslo pasauliu. Jo dėka galiu kartoti ir kartoti procesą, neleisdamas jums mirti. Suprantate, galiu kas trisdešimt minučių įjungti ir išjungti generatorių visą kitą savaitę, jeigu taip trokštate, – paaiškino Stavinskis, žvelgdamas į išblyškusį, netikintį Adamo veidą, aptaškytą geltonomis vėmalų dėmelėmis.

– Arba galiu, įleidęs antidotą, tuojau pat liautis, jeigu pasakysite, kur yra caro ikona.

Stavinskis atsistojo priešais Adamą ir pritraukė pusę švirkšto. Adamui buvo siaubingai šalta, nors nuo kankinimo šoko gausiai prakaitavo.

– Sėdėkite ramiai, kapitone Skotai, nenoriu jūsų žaloti. – Adamas pajuto giliai įsminganęią adatą, po kelių akimirkų skystis pasiekė kraujotakos sistemą.

Negalėjo patikėti, kaip greitai pradėjo atsigauti. Po kelių minučių nebepykino, grįžo orientacija. Rankų ir kojų jautrumas tapo normalus, bet noras nebepatirti antrosios pakopos išliko labai aštrus.

– Profesorius Mecas – nuostabus žmogus, dėl to, esu tikras, abu sutarsime, – pareiškė Stavinskis, – jeigu jis būtų gyvas, esu įsitikinęs, kad jūsų atvejį aprašytų.

Lėtai ir rūpestingai Stavinskis pradėjo spausti daugiau želė gumulų ant Adamo krūtinės. Kai buvo patenkintas savo darbu, vėl prijungė elektrodus prie želė.

– „Koriolanas“, „Timonas Atėnietis“, „Periklis“. – Stavinskis nuspaudė delnu rankenėlę, Adamas tikėjosi, kad mirs. Jo kūnas purtėsi, o jis spiegė dar stipriau. Po kelių sekundžių pajuto lediną šaltį, kūnas nenumaldomai virpėjo, jis žiaukčiojo.

Stavinskis greitai prišoko ir paleido jį. Adamas nukrito ant žemės ir išžiaukčiojo viską, kas dar buvo likę jo kūne. Kai tik spjaudėsi, Polardas vėl pasodino į kėdę.

– Turite suprasti, kapitone, negaliu jums leisti numirti. Kur yra ikona? – šaukė Stavinskis.

Luvre – norėjo surikti Adamas, bet jo žodžiai tebuvo vos girdimas šnabždesys, burna kaip švitrinis popierius. Stavinskis vėl pripildė antrąjį švirkštą skysčio ir suleido Adamui. Ir vėl po kelių minučių agonija atsitraukė, jautėsi visiškai atsigavęs.

– Po dešimties sekundžių pratęsime. Devynios, aštuonios, septynios...

– „Cimbelinas“.

– ...šešios, penkios, keturios...

– „Žiemos pasaka“.

– ...trys, dvi, viena.

– „Audra“. Aaaaa!!! – suklykė ir nualpo. Paskui Adamas prisiminė tik šaltą vandenį, kurį pylė pulkininkas, po to vėl pradėjo žiaukčioti. Vėl pririšo prie kėdės, Stavinskis vėl įbes švirkštą, bet Adamas negalėjo patikėti, kad atsigaus. Jis turi mirti, nes nori mirti. Vėl pajuto dūrį į kūną.

Romanovas žengė pirmyn ir žiūrėdamas tiesiai į Adamą pareiškė:

– Jaučiu, kad mes su daktaru Stavinskiu nusipelnėme vakarienės. Tikėjomės pasikviesti ir jus, bet jūsų skrandis tikriausiai tam nepasiruošęs. Kai grįšime, atsigaivinęs daktaras Stavinskis dar ir dar kartą kartos visus pratimus, kol pasakysite, kur paslėpėte ikoną.

Kai sugrįžo pulkininkas Polardas, Romanovas ir Stavinskis išėjo. Romanovas su pulkininku persimetė keletu frazių, kurių Adamas nesuprato. Tada Romanovas, tyliai uždaręs paskui save duris, išėjo iš kambario.

Polardas priėjo prie Adamo ir pasiūlė jam vandens butelį. Adamas išgėrė ir nuoširdžiai nustebo, kaip greitai atsigauna. Nors pojūčiai grįžo, tačiau Adamas abejojo, ar jam dar kartą pavyks išgyventi.

– Aš vėl vemsiu, – pasakė Adamas ir staigiai užvertė galvą. Polardas skubiai atrišo mazgus ir stebėjo, kaip Adamas krenta ant keturių. Jis keletą kartų nusispjovė ir ilsėjosi, kol pulkininkas švelniai vėl pasodino į kėdę. Atsisėdęs Adamas tvirtai įsikibo abiem rankomis į kėdės kojas, tada sukaupė visas jėgas ir susirietęs šoko pirmyn, persimetė kėdę per galvą ir sulaužė trenkdamas nieko neįtariančiam pulkininkui. Polardas be sąmonės susmuko ant grindų priešais Adamą nebeišgirdęs, kaip šis ištarė:

– „Henrikas VIII“, „Du veroniečiai“. Lažinuosi, kad šitos niekada negirdėjai, pulkininke. Jeigu sąžiningai, ne visi mano, kad ją parašė Šekspyras.

Adamas liko klūpoti prie pulkininko kūno galvodamas, ką daryti toliau. Džiaugėsi, kad kambario garso izoliacija šį kartą veikia jo naudai. Palaukė dar keletą minučių, įvertino likusias

jėgas. Pakėlė apverstą vandens butelį ir išgėrė paskutiniuosius lašus. Tada nuropojo prie lovos ir užsitempė apatinius, kojines, batus, ne itin baltus marškinius ir kelnes. Norėjo užsivilkti švarkelį, bet pamušalas buvo suplėšytas. Persigalvojo, kaip senis nuklumpino prie pulkininko, nuvilko tvido švarką ir apsivilko. Buvo didelis per pečius ir per trumpas ties klubais. Beveik linksmas Adamas nuėjo prie durų. Pasuko rankeną ir pastūmė. Durys prasivėrė per colį – nieko, du colius – irgi nieko. Pažvelgė pro plyšį, bet išvydo tik tamsų koridorių. Kai plačiai atidarė duris, vyrių girgždesys Adamui nuskambėjo kaip lenktyninio automobilio padangų cypimas. Kai įsitikino, kad niekas negrįžta, žengė į koridorių.

Stovėjo prisispaudęs prie sienos ir dairėsi tamsiame koridoriuje, kol apsiprato akys. Matė tik švieselę, sklindančią per durų langelį koridoriaus gale. Trumpais žingsneliais pasuko jų link. Ėjo lėtai linguodamas kaip aklas, kol pamatė kitą šviesos spindulį iš po kitų durų dešinėje, už dešimties jardų nuo tų, kurias norėjo pasiekti. Atsargiai slinko, buvo tik žingsnis nuo pirmųjų durų, kai jos staiga atsivėrė ir įėjo mažas žmogus, vilkintis balta palaidine ir mėlynu virtuvės chalatu. Adamas sustingo prie sienos, o virtuvės darbuotojas iš kišenės išsitraukė cigarečių pakelį, degtukus ir nuėjo priešinga kryptimi. Adamas per langelį stebėjo jo siluetą, brėžiamą degtuką, uždegamą cigaretę, pirmąjį dūmų kamuolį; netgi girdėjo užsitraukiant.

Adamas sėlino, kaip jau suprato, pro virtuvės duris lauko durų link. Lėtai pasuko rankeną laukdamas, kol siluetas sujudės. Lauko durys taip pat buvo su vyriais, kurių jau kelis

mėnesius niekas nesivargino sutepti. Rūkorius atsisuko ir nusišypsojo, o Adamo ranka tvirtai smogė jam į pilvą. Kai rūkorius susilenkė, dešinysis Adamo kumštis iš visų sukauptų jėgų vožė jam į smakrą. Vyras susmuko ant žemės. Adamas stovėjo ir džiaugėsi, kad jis nejuda.

Per žolę nutempė suglebusį kūną, numetė už krūmo ir liko klūpoti, kol apgalvojo savo veiksmus. Priešais Adamas matė žvyruotą aikštę, o už jos – aukštą sieną. Nuo mėnulio apšviestos sienos per akmenėlius driekėsi ilgas šešėlis. Apie dvidešimt jardų sukaupęs kiekvieną likusių jėgų unciją nubėgo prie sienos ir prikibo kaip šlapias lapas, stovėjo nejudėdamas šešėlyje. Lėtai ir tyliai jardas po jardo slinko palei sieną, kol atėjo į priekį, dabar įsitikino, kad tai Rusijos ambasada. Dideli žali mediniai pagrindinio įėjimo vartai buvo atviri, kas kelios sekundės pro juos pravažiuodavo limuzinai. Adamas atsigręžė į ambasados duris ir laiptų viršuje pamatė stambų vyrą, žvanginantį medaliais ant oficialios aprangos švarko ir spaudžiantį kiekvieno išvykstančio svečio ranką. Adamas nusprendė, kad tai ambasadorius.

Vienas ar du svečiai ėjo pėsti. Prie vartų įsitempę stovėjo du kariškiai ir saliutavo praeinantiems svečiams bei automobiliams.

Adamas palaukė, kol didžiulis *BMW* su Vakarų Vokietijos vėliava pristabdė prie vartų. Pasinaudojęs automobilio priedanga, Adamas išėjo į išvažiavimo vidurį, po to eidamas paskui tarp dviejų sargybinių nukulniavo kelio link.

– *Bonsoir,* – automobiliui važiuojant pro šalį tyliai ištarė sargybiniams: buvo tik už jardo nuo kelio.

– Eik, – paliepė sau, – nebėk. Eik, eik, kol išnyksi jiems iš akių. – Jie pagarbiai saliutavo. – Neatsigręžk. – Išvažiavo dar vienas automobilis, bet Adamas žvelgė tik pirmyn.

– *Tu cherches une femme?** – pakartojo balsas iš nišoje esančio tarpdurio. Adamas pakliuvo į prastai apšviestą, vienos krypties gatvelę. Keletas neaiškaus amžiaus vyrų atrodė be tikslo vaikščioja kelkraščiu pirmyn atgal. Eidamas tolyn į tamsą, įtariai pažvelgė į juos.

– Ką? – paklausė Adamas, staigiai žengdamas į kelią. Nuo netikėto garso jo pojūčiai sustiprėjo.

– Iš Britanijos, ei? Ieškai merginos? – balse aiškiai skambėjo su niekuo nesupainiojamas prancūziškas akcentas.

– Kalbate angliškai, – ištarė Adamas vis dar negalėdamas įžiūrėti moters.

– Mano darbui reikia mokėti daug kalbų, *chéri***, kitaip mirsi badu.

Adamas bandė mąstyti nuosekliai.

– Kiek už naktį?

– *Eh bien****, bet dar net ne vidurnaktis, – pasakė mergina. – Taigi turėčiau prašyti dviejų šimtų frankų.

Nors neturėjo pinigų, Adamas vylėsi, kad mergina bent jau galėtų nuvesti jį į saugią vietą.

* Tu ieškai moters? *(pranc.).*
** Branguti *(pranc.).*
*** Ką gi, puiku *(pranc.).*

– Du šimtai tinka.

– *D'accord**, – sutiko mergina pagaliau išlysdama iš šešėlio. Adamas nustebo pamatęs, kokia ji patraukli.

– Imk mane už rankos, jeigu eisi pro žandarą, pasakyk: *Ma femme.* **

Adamas kluptelėjo pirmyn.

– Manau, kad per daug geri, *chéri.* Nesvarbu, gali remtis į mane, taip.

– Ne, aš tiesiog pavargęs, – teisinosi Adamas, labai stengėsi suspėti kartu su ja.

– Buvai vakarėlyje ambasadoje, *n'est-ce pas?****

Adamas buvo priblokštas.

– Nesistebėk, *chéri.* Dauguma mano nuolatinių klientų yra iš ambasadų. Jie gali rizikuoti turėti kasdienių nuotykių, *tu comprends?*****

– Tikiu tavimi, – pasakė Adamas.

– Mano butas tuoj už kampo, – ji užtikrino Adamą. Jis buvo įsitikinęs, kad tokį kelią įveiks, kai priėjo daugiabutį namą ir pamatė laiptus, giliai įkvėpė. Jam tik pavyko pasiekti duris.

– Aš gyvenu namo viršuje, *chéri.* Labai gražus vaizdas, – dalykiškai pasakė, – bet bijau – kaip jūs sakote – nėra lifto.

Adamas nieko neatsakė, tik sunkiai kvėpuodamas atsirėmė į sieną.

---

* Sutinku *(pranc.).*
** Mano moteris *(pranc.).*
*** Juk taip? *(pranc.).*
**** Supranti? *(pranc.).*

– Tu esi *fatigué**, – suprato mergina. Kai jie pasiekė antrąjį aukštą, paskutiniuosius kelis laiptelius į viršų jai teko beveik vilkte vilkti Adamą.

– Nemanau, kad šiąnakt pakilsi, *chéri,* – kalbėjo atidarydama duris ir įjungdama šviesą. – Bet tai tavo vakarėlis. – Žengė vidun ir įjungė likusias šviesas.

Adamas nusvirduliavo prie vienintelės kėdės ir sudribo ant jos. Mergina jau buvo dingusi kitame kambaryje. Adamas turėjo sutelkti visas pastangas, kad neužmigtų, kol ji grįš.

Kai mergina stovėjo tarpdurio šviesoje, Adamas pirmą kartą galėjo ją apžiūrėti. Šviesūs trumpi garbanoti plaukai, raudona palaidinė ir aptemptas juodas sijonas iki kelių. Baltas platus plastikinis diržas pabrėžė jos liauną liemenį. Mūvėjo juodomis tinklinėmis kojinėmis. Tai, ką jis matė, normaliomis sąlygomis būtų jį prikėlę.

Švelniai siūbuodama klubais priėjo prie Adamo ir atsiklaupė priešais jį. Jos akys buvo stebėtinai žalios ir spindinčios.

– Ar galėtum man dabar atiduoti tuos du šimtus? – švelniai paklausė. Ranka perbėgo jo klubu.

– Aš neturiu pinigų, – visiškai paprastai prisipažino Adamas.

– Ką? – pirmą kartą pyktelėjo mergina.

Įkišo ranką į jo vidinę kišenę, ištraukė piniginę ir paklausė:

– O kas čia? Aš nežaidžiu, – padavė storą piniginę Adamui. Atidaręs Adamas pamatė, kad piniginė prigrūsta Prancūzijos

* Pavargęs *(pranc.)*.

frankų, buvo ir keli angliški banknotai. Adamas padarė išvadą, kad pulkininkui už paslaugas mokėjo grynaisiais.

Jis ištraukė dvi kupiūras po šimtą frankų ir pareigingai atidavė.

– Taip geriau, – įvertino ir dingo kitame kambaryje.

Adamas greitai patikrinęs piniginę rado vairuotojo pažymėjimą, porą kreditinių kortelių tikruoju – pulkininko Alberto Tomkinso – vardu. Jis mikliai apsidairė: dvigulė lova įsprausta priešais sieną užėmė kone visą kambarį. Be kėdės, ant kurios sėdėjo, dar buvo tualetinis stalelis ir mažytė kėdutė su aksomine pagalvėle, dėmėtas mėlynas kilimas užklojo beveik visas medines grindis.

Kairėje riogsojo nedidelis židinys, viename kampe tvarkingai sudėti rąsteliai. Adamas geidė tik kristi ir miegoti, bet sukaupęs visus jėgų likučius nusvirduliavo prie židinio ir tarp rąstų paslėpė piniginę. Nulingavo atgal prie kėdės ir sudribo ant jos, tada prasivėrė durys.

Mergina vėl stovėjo tarpdurio šviesoje, bet šį kartą vilkėjo tik rausvu chalatėliu, per kurį net tokios būklės Adamas matė kiaurai, vos tik ji pajudėdavo. Ji lėtai nulingavo per kambarį ir priklaupė šalia Adamo.

– Kaip tau patinka, *mon cher?* Tiesiai ar prancūziškai?

– Man reikia poilsio, – suvapėjo Adamas.

– Už du šimtus frankų gali miegoti bet kuriame viešbutyje, – nepatikėjo mergina.

– Tik noriu, kad man leistum pailsėti keletą minučių, – užtikrino Adamas.

– *L'Anglais,* – įvertino mergina ir pabandė pakelti Adamą nuo kėdės ir nuvesti į lovą. Jis suklupo ir nukrito pusiau ant lovos, pusiau ant grindų. Nurengė jį taip mikliai kaip bet kuri slaugė, po to įkėlė kojas į lovą. Adamas nebandė nei padėti, nei trukdyti. Akimirką sudvejojo, pamačiusi sužeistą petį. Galvojo, kokioje avarijoje galėjo taip giliai sužaloti. Nurideno jį prie krašto ir užtempė viršutiniąją paklodę bei antklodę. Tada apėjo lovą iš kitos pusės ir vėl atrideno atgal. Galų gale paguldė ant nugaros ir užklojo.

– Galiu vis tiek padaryti prancūzišką, jeigu nori, – pasisiūlė. Bet Adamas jau miegojo.

21 SKYRIUS

Kai Adamas pagaliau pabudo, saulė jau švietė per mažytį miegamojo langą. Mirksėdamas žvalgėsi aplinkui ir bandė prisiminti, kas įvyko praėjusią naktį. Viskas staiga sugrįžo, prisiminus jam pasidarė bloga. Atsisėdo ant lovos krašto, bet tą akimirką, kai bandė atsistoti, pasijuto apsvaigęs ir silpnas, krito atgal. Bent jau pabėgo. Jis apsidairė kambaryje, bet merginos nebuvo nei matyti, nei girdėti. Tada jis prisiminė piniginę.

Atsisėdo tiesiai, kelias minutes kaupėsi, tada vėl pabandė atsistoti ir eiti. Nors laikėsi netvirtai, bet jautėsi geriau, negu tikėjosi. Svarbu atsistatymas, o ne greitis, mąstė ironiškai. Priėjęs prie židinio puolė ant kelių ir ieškojo tarp rąstų. Bet pulkininko piniginės nebuvo. Kiek įmanydamas greičiau nuėjo prie kabančio ant kėdės švarko. Patikrino vidinę kišenę: parkeris, šukos beveik be dantų, pasas, vairuotojo pažymėjimas, kiti popieriai, bet piniginės nebuvo. Apžiūrėjo išorines kišenes: pundelis raktų, lenktinis peilis, keletas įvairių monetų – angliškų ir prancūziškų, bet tik tiek. Keikdamasis nukrito ant grindų. Sėdėjo ten nejudėdamas, kol išgirdo rakinamas duris. Durys atsivėrė ir lėtai įėjo mergina su pirkinių pintine. Segė-

jo dailiu gėlėtu sijonu, vilkėjo balta palaidine, tokia apranga būtų tikusi bet kuriai pamaldžiai merginai sekmadienio rytą. Pintinė buvo kimšte prikimšta maisto.

– Pabudai, taip, *chéri? Est-ce-que tu prends le petit déjeuner?**

Adamas pasijuto truputėlį priblokštas.

Ji atsakė tokiu pat žvilgsniu.

– Net ir dirbančioms merginoms reikia pusryčiauti, *n'est-ce pas?* Kartais man per dieną pavyksta pavalgyti tik pusryčius.

– Kur mano piniginė? – atšiauriai pasiteiravo Adamas.

– Ant stalo, – parodė mergina.

Adamas peržvelgė kambarį ir pamatė, kad piniginė gulėjo geriausiai matomoje vietoje.

– Nebūtina ją slėpti, – papeikė Adamą. – Jeigu esu kekšė, nereiškia, kad vagilė.

Palikusi praviras duris, išėjo į virtuvę.

Adamas staiga suprato, koks didelis jautėsi nykštukas Tomas.

– Kavos ir ragelį? – šūktelėjo.

– Fantastiška, – atsiliepė Adamas. Palaukė:

– Atsiprašau. Buvau kvailas.

– Negalvok apie tai, – atsakė, – *Ça n'est rien***.

– Aš vis dar nežinau tavo vardo, – pasakė Adamas.

– Mano darbinis vardas Brigita, bet nei praėjusią naktį, nei šį rytą nepasinaudojai mano paslaugomis, gali vadinti mane tikruoju vardu – Žana.

---

* Ar norėtum lengvų priešpiečių? *(pranc.).*

** Nieko tokio *(pranc.).*

– Žana, ar galiu išsimaudyti?

– Durys kampe, bet per ilgai negaišk, jeigu nenori šaltų ragelių. – Adamas nuėjo į vonią ir pamatė, kad Žana buvo pasirūpinusi viskuo, ko gali prireikti vyrui. Skustuvas, skutimosi kremas, muilas, šiūruoklė, švarūs rankšluosčiai ir didelė dėžė *Durex* prezervatyvų.

Po šiltos vonios ir skutimosi malonumų Adamas beveik užsimiršo, jautėsi kone normalus, tik kažkoks gležnas. Apsivyniojo juosmenį rausvu rankšluosčiu ir įžengė į virtuvę pas Žaną. Stalas jau buvo padengtas, o ji traukė iš orkaitės karštą ragelį.

– Geras kūnas, – įvertino apsukdama ir atidžiai jį apžiūrėdama. – Daug geresnis negu paprastai turiu. – Padėjo lėkštę priešais jį.

– Tu irgi neprasta, – šypsodamasis ir sėsdamas priešais pagyrė Adamas.

– Smagu, kad pastebėjai, – pripažino Žana. – Jau pradėjau galvoti apie tave.

Adamas dosniai užsitepė džemo ant ragelio ir kelias sekundes tylėjo.

– Kada paskutinį kartą valgei? – pasidomėjo Žana, kai jis prarijo paskutinį gabaliuką.

– Vakar per pietus. Bet ištuštinau skrandį.

– Pykino? Turėtum mažiau gerti.

– Išdžiovinau, galėtų būti tinkamesnis žodis. Pasakyk, Žana, – paprašė Adamas žiūrėdamas į ją, – ar tu dabar galėtum dirbti?

Mergina pasižiūrėjo į laikrodį.

– Vienas mano nuolatinių ateina antrą valandą, o prieš penkias turiu grįžti į gatvę. Taigi ne šį rytą, – dalykiškai paaiškino.

– Ne, ne, aš ne tai turiu omenyje, – aiškinosi Adamas.

– Tu gali greitai padaryti mergaitei, kaip jūs ten sakote Anglijoje, viską? – paklausė Žana. – Tu juk ne vienas tų keistuolių?

– Ne, visiškai ne tai, – nusijuokė Adamas. – Bet norėčiau tau už paslaugas sumokėti dar du šimtus frankų.

– Ar tai legalu?

– Visiškai.

– *Alors*, tada kita kalba. Kuriam laikui manęs reikės?

– Valandai, daugiausiai dviem.

– Geriau negu dabartinis mano darbas. Ko iš manęs tikimasi?

– Noriu, kad vieną valandą tavimi gėrėtųsi visi Paryžiaus vyrai. Bet šį kartą tu nedirbtum už jokią kainą.

– Skotas prieš kelias minutes susisiekė su manimi, – pranešė Lorensas D4.

– Ką jis norėjo pasakyti? – sunerimęs pasiteiravo seras Morisas.

– Kad suka laikrodį atgal.

– Ką, tavo manymu, jis turėjo omenyje? – pasidomėjo Snelas.

– Spėčiau, kad Ženevą, – atsakė Lorensas.

– Kodėl Ženevą? – pasitikslino Metjusas.

– Nesu tikras, – svarstė Lorensas, – bet sakė, kad tai kažkaip susiję su mergaite vokiete arba banku, bet tiksliai nežinau kuriuo.

Kurį laiką visi tylėjo.

– Ar atsekei skambutį? – paklausė Bušas.

– Tik rajoną, – pripažino Lorensas, – Nošatelio prie Vokietijos ir Šveicarijos sienos.

– Gerai. Mes ir vėl versle, – apsidžiaugė seras Morisas. – Ar pranešei Interpolui?

– Taip, sere, aš asmeniškai informavau vokiečių, prancūzų ir šveicarų policiją, – pridūrė Lorensas. Tai buvo pirmieji tiesos žodžiai nuo pokalbio pradžios.

Žana ruošėsi keturiasdešimt minučių. Kai Adamas pamatė rezultatą, sušvilpė.

– Niekas nepažvelgs į mane antrą kartą, net jeigu jų akivaizdoje ištuštinčiau kasą, – pareiškė jai.

– Tokia ir buvo mintis, *n'est-ce pas?* – šypsodamasi atsiliepė Žana.

– Ar tiksliai žinai, ką daryti?

– Gerai žinau. – Žana dar kartą pasižiūrėjo į save ilgame veidrodyje. – Mes jau keturis kartus repetavome karo veiksmus.

– Gerai, – sutiko Adamas. – Atrodo, kad esi pasiruošusi sutikti priešą. Taigi, kaip sako armijoje, „arčiau tikslo“.

Žana iš stalčiaus išėmė plastikinį maišelį. Ant jo buvo išspausdintas vienas žodis „*Céline*", padavė jį Adamui. Šis sulankstė paketą į keturias dalis ir išeidamas susigrūdo jį į švarko kišenę. Žana užrakino duris, abu nulipo laiptais ir išėjo į šaligatvį.

Adamas sustabdė taksi, o Žana nurodė vairuotojui:

– Tiuilri sodai. – Kai atvažiavo, Adamas sumokėjo ir išlipo ant šaligatvio šalia Žanos.

– *Bonne chance**, – palinkėjo Adamas, pasilikdamas prie kampo ir praleisdamas Žaną dvidešimt jardų į priekį. Nors jautėsi netvirtai, bet pajėgė išlaikyti jos tempą. Saulė švietė jam į veidą stebint Žaną, vaikščiojančią pirmyn atgal tarp puošnių gėlynų. Jos rausvas odinis sijonas ir aptemptas baltas megztinis priversdavo beveik kiekvieną pro šalį einantį vyrą atsisukti ir pažiūrėti dar kartą. Kai kurie net sustodavo ir lydėdavo ją akimis.

Komentarai, kuriuos ji girdėjo, o Adamas už dvidešimties jardų – ne, galėjo būti sudėlioti nuo:

*Je payerais n'importe quoi***, – kuriuos turėjo nenoriai praleisti, iki paprasčiausio *Putain****, – į kurį Adamas liepė nekreipti dėmesio. Ji turėjo suvaidinti savo vaidmenį, ir už du šimtus frankų iškentėti pasitaikančius įžeidimus.

Žana nuėjo iki tolimojo sodo krašto, bet neatsisuko: ji gavo instrukciją jokiomis aplinkybėmis neatsisukti. Eik pirmyn – jai liepė Adamas. Jis tebebuvo už dvidešimties jardų, kai ji priėjo Tiuilri krantinę. Palaukė žalios šviesos, kirto plačią gatvę

* Geros kloties *(pranc.).*
** Sumokėsiu, nesvarbu kiek *(pranc.).*
*** Kekšė *(pranc.).*

ir liko spūstyje. Tik krantinės gale staigiai pasuko dešinėn ir pirmą kartą priešais save išvydo Luvrą. Jai buvo gėda prisipažinti, kad niekada nėra buvusi pastato viduje. Žana lipo laiptais prie įėjimo. Kai ji priėjo sukamąsias duris, Adamas buvo ant apatinio laiptelio. Ji toliau kopė marmuriniais laiptais, o Adamas diskretiškai sekė paskui.

Užkopusi į viršų Žana praėjo sparnuotą pergalės deivės Nikės Samotrakės skulptūrą. Prasiyrė į vieną didžiųjų salių, pilną žmonių. Eidama mintyse skaičiavo, kad kiekvienoje salėje budi bent vienas prižiūrėtojas, kuris tarsi be tikslo stoviniuoja šalia įėjimo. Mokinių grupė apžiūrinėjo Džovanio „Paskutinę vakarienę", bet Žana neatkreipė dėmesio į šedevrą, skubėjo į priekį. Praėjusi pro šešis prižiūrėtojus pateko į salę, kurią taip vaizdžiai apibūdino Adamas. Ryžtingai žengusi į salės vidurį stabtelėjo. Kai kurie vyrai prarado susidomėjimą paveikslais. Patenkinta sukeltu įspūdžiu, staiga pasuko prie prižiūrėtojo. Šis pasitaisė mundurą ir nusišypsojo merginai.

– *Dans quelle direction se trouve la peinture du seizième siècle?** – nekaltai pasiteiravo. Prižiūrėtojas pasisuko ir parodė reikiamos salės link. Tą akimirką, kai jis pasisuko, Žana pliaukštelėjo jam per veidą ir iš visų jėgų sukliko:

– *Quelle horreur! Pour qui est-ce que vous me prenez?***

Tik vienintelis žmogus ikonų salėje nesustojo pasižiūrėti spektaklio.

– *Je vais parles à la Direction!**** – sušuko Žana ir metėsi prie pagrindinio išėjimo. Šarada baigėsi per pusę minutės. Su-

* Kurioje pusėje yra XVI a. tapyba? *(pranc.)*.
** Kieno iš jūsų čia klaida? *(pranc.)*.
*** Einu pasišnekėti su vadovybe! *(pranc.)*.

glumęs prižiūrėtojas sustingo iš nuostabos ir sutrikęs žiūrėjo į užpuolėją. Žana įveikė tris amžius greičiau negu Dž. H. Velsas. Pagal Adamo pasakojimą pasuko kairėn į šešioliktąjį amžių, antrasis posūkis į kairę ją išvedė į ilgąjį koridorių. Po kelių akimirkų ji jau stovėjo šalia Adamo ant marmurinių laiptų, vedančių prie pagrindinio įėjimo.

Leisdamasis laiptais Adamas įdavė merginai *Céline* krepšį ir jau ruošėsi vėl ją paleisti, kai laiptų apačioje stovintys prižiūrėtojai pakėlė rankas rodydami, kad jie turi sustoti.

– Ar nori, kad pabėgčiau? – sušnibždėjo Žana.

– Žinoma, ne, – nuramino Adamas. – Tik nesakyk nė žodžio.

– *Madame, excusez-moi, mais je dois fouiller votre sac.**

– *Allez-y pour toutce que vous y trouvez!*** – sušuko Žana.

– Be abejo, galite apžiūrėti jos krepšį, – leido Adamas sugrįždamas prie merginos, kol ši dar ko nors neleptelėjo.

– Ta ikona, mano manymu, gana gera. Nusipirkau šį rytą parduotuvėlėje šalia Eliziejaus laukų.

– *Vous me permettez, monsieur?**** – įtariai paklausė vyresnysis prižiūrėtojas.

– Kodėl gi ne? – sutiko Adamas. Išėmė caro ikoną iš krepšio ir padavė prižiūrėtojui. Šis atrodė nustebęs dėl to, kas vyksta. Atskubėjo dar du prižiūrėtojai ir atsistojo iš abiejų pusių šalia Adamo.

Vyresnysis prižiūrėtojas laužyta anglų kalba pasiteiravo, ar Adamas sutiktų, jei paveikslėlį apžiūrėtų galerijos ekspertas.

---

* Ponia, atsiprašau, bet esu priverstas patikrinti jūsų rankinę *(pranc.)*.

** Pirmyn, pasiimkite viską, ką rasite! *(pranc.)*.

*** Gal leistumėte, pone? *(pranc.)*.

– Su dideliu malonumu, – sutiko Adamas. – Būtų džiugu sužinoti kitą nuomonę.

Vyresnysis prižiūrėtojas atrodė suglumęs.

– *Je dois vous demander de me suivre**, – jo tonas staiga tapo draugiškesnis. Greitai nusivedė abu į mažą kambarėlį šalia galerijos. Prižiūrėtojas padėjo ikoną stalo vidury. Adamas atsisėdo, vis dar sutrikusi Žana įsitaisė šalia.

– Aš tik akimirką, pone. – Vyresnysis prižiūrėtojas beveik išbėgo iš kambario, o kiti du liko stovėti šalia durų. Adamas vis dar nebandė pasikalbėti su Žana, nors matė, kad ji vis labiau nerimauja. Kai susėdo laukti, Adamas tik švelniai šyptelėjo.

Atsidarė durys, paskui vyresnįjį prižiūrėtoją įėjo pagyvenęs vyras mokslininko veidu.

– *Bonjour, monsieur***, – pasisveikino žiūrėdamas į Adamą. Pirmasis vyras atvirai nesidomėjęs Žana.

– Suprantu, kad esate anglai, – vos žvilgtelėjęs į juos ėmėsi ikonos.

Prieš prabildamas atidžiai apžiūrėjo ikoną. Adamas pajuto minutinį nerimą.

– Ypatingai įdomu. Taip, taip.

Vienas prižiūrėtojas uždėjo ranką ant lazdos.

– Įdomu, – pakartojo. – Būsiu įžūlus ir pasakysiu, – suabejojo, – devynioliktojo amžiaus pabaiga, aštuoni šimtai septyniasdešimtieji, gal aštuoniasdešimtieji. Žavinga. Ne, nieko panašaus mes niekada Luvre neturėjome, – pridūrė, – suprantate, čia prasta kopija, – pranešė ir atidavė ikoną Adamui.

---

* Prašyčiau sekti paskui mane *(pranc.)*.

** Sveiki, pone *(pranc.)*.

– *Šventojo Jurgio ir drakono* caro ikonos originalas kabo Žiemos rūmuose, Leningrade. Žinote, esu ją matęs, – patenkintas pasigyrė.

– Žinoma, matėte, – atsikvėpdamas paantrino Adamas ir įkišo ikoną į plastikinį krepšelį. Senis nusilenkė Žanai ir krypuodamas lauk mestelėjo:

– Gana juokinga, kažkas vos prieš kelias savaites irgi domėjosi caro ikona. – Vienintelis Adamas neatrodė nustebęs.

– Aš tik... – pradėjo vyresnysis prižiūrėtojas.

– Atlikote savo pareigą, – pabaigė Adamas, – jei galima taip sakyti – natūralus atsargumas, – truputį pompastiškai pridūrė, – galiu tik žavėtis, kaip viską išsprendėte.

Žana spoksojo į juos visiškai nesusigaudydama, kas vyksta.

– Jūs malonus, *monsieur,* – su palengvėjimu atsiduso prižiūrėtojas. – Tikiuosi, kad apsilankysite dar kartą, – šypsodamasis kreipėsi į Žaną.

Prižiūrėtojas palydėjo iki įėjimo į Luvrą, jiems einant pro duris, išsitempė ir atidavė pagarbą. Adamas su Žana nusileido laiptais ir išėjo į saulėtą Paryžių.

– Na, gal dabar galėčiau sužinoti, kas čia vyko? – pasiteiravo Žana.

– Tu buvai *magnifique**, – nesistengdamas aiškinti pagyrė Adamas.

– Žinau, žinau, – nekantravo Žana. – Bet kam reikia *Oskaro* vertos mano vaidybos, jeigu paveikslėlis visada priklausė tau?

---

* Nepakartojama *(pranc.)*.

– Tas tiesa, – sutiko Adamas, – bet buvau palikęs čia per naktį, kad jie pasaugotų. Be tavo bravūros būtų daug sunkiau įrodyti, kad ji priklauso man.

Pagal Žanos veido išraišką Adamas suvokė, kad ji neturi supratimo, apie ką jis kalba.

– Tu neįkainojama, – nusijuokė Adamas.

– Nesu, – atsakė atsisukdama. – Du šimtai frankų vis tiek geras sandėris, nesvarbu, ar ji tau priklauso, ar ne.

– Teisingai, – pritarė Adamas, išsitraukė iš pulkininko piniginės du šimtus frankų ir dar pridėjo šimtinę. – Premija už gerą darbą.

Dėkinga mergina paėmė pinigus.

– Manau, pasiimsiu laisvą vakarą, – apsidžiaugė.

Adamas apkabino Žaną ir pabučiavo į abu skruostus, tarsi ji būtų prancūzų generolas.

Mergina pabučiavo jį į lūpas ir nusišypsojo.

– Kai kitą kartą būsi Paryžiuje, *chéri,* susirask mane. Aš tau skolinga – namuose.

– Kodėl tu toks įsitikinęs?

– Nes Antarktida buvo nusiteikęs pateikti Pembertonui per daug faktų.

– Ką turi omenyje?

– Sakei, kad Pembertonas nerimavo – jeigu nuvils, daugiau nepaskambins. Ne tik paskambino, bet ir pažėrė faktų. Kuria kryptimi sakė vykstąs?

– Atgal į Ženevą. Kažką apie vokietaitę ir banką.

– Mergina negyva, o bankas uždarytas savaitgaliui. Turėtų būti pakeliui į Angliją.

– Norėčiau išsinuomoti automobilį, palikčiau jį pakrantėje, dar nenusprendžiau, kuriame uoste, – paaiškino už prekystalio stovinčiai merginai.

– *Bien sûr, monsieur**, – atsakė mergina. – Gal malonėtumėte užpildyti formą, mums taip pat reikia jūsų vairuotojo pažymėjimo.

Adamas iš vidinės kišenės išėmė visus popierius ir padavė pulkininko vairuotojo pažymėjimą. Lėtai užpildė formas, nuo *Pleibojaus* klubo nario pažymėjimo nukopijavo pulkininko parašą. Tikėdamasis, kad sandoris bus greitesnis, sumokėjo visą sumą grynaisiais.

Mergina paėmė pinigus, rūpestingai suskaičiavo kupiūras, po to parašą ant formos palygino su parašu ant vairuotojo pažymėjimo. Adamas apsidžiaugė, kad ji nepastebėjo, jog nesutampa gimimo datos. Kai mergina nusisuko ir nuo lentos nukabino automobilio raktelį, Adamas įsidėjo visus Alberto Tomkinso dokumentus ir piniginę į vidinę švarko kišenę.

– Tai raudonas citroenas, jis stovi pirmajame aukšte, – paaiškino. – Registracijos numeris įspaustas ant rakto pakabuko.

---

* Puiku, pone *(pranc.)*.

Adamas padėkojo merginai ir skubiai nuėjo į pirmąjį aukštą. Padavė raktą prižiūrėtojui, šis atvairavo jam automobilį iš stovėjimo aikštelės.

Kai prižiūrėtojas atidavė raktelį, Adamas jam padavė dešimties frankų banknotą. Lygiai tokią pat sumą jam buvo davęs kitas žmogus, kuris prašė pranešti, jeigu anglas, atitinkantis Adamo apibūdinimą, išsinuomotų automobilį. Ką jis pažadėjo? Dar šimtą frankų, jeigu paskambins po penkių minučių, kai tik jį pamatys.

KETVIRTOJI DALIS

KREMLIUS
MASKVA

1966 m. birželio 19-oji

22 SKYRIUS

KREMLIUS, MASKVA
1966 m. birželio 19-oji

Kai Leonidas Iljičius Brežnevas žengė į kambarį, kiti keturi gynybos tarybos nariai vos spėjo atsistoti. Jų niūrūs ir ryžtingi veidai, tokie pat kaip ir šalies įvaizdis, skyrėsi nuo Vakarų politikų.

Generalinis sekretorius įsitaisė savo vietoje stalo gale ir linktelėjęs leido savo kolegoms sėstis.

Paskutinį kartą gynybos taryba buvo sukviesta Chruščiovo prašymu. Jis tikėjosi gauti pritarimą dėl Kubos įvykių. Brežnevas niekada nepamirš, kaip pirmtakas nesuvaldė ašarų, nes jam buvo liepta sugrąžinti Sovietų laivus namo. Nuo tos akimirkos Brežnevui tapo aišku, kad tik laiko klausimas, kada jis iš Chruščiovo perims vadovavimą komunistiniam pasauliui. Šį kartą jis neketino lieti ašarų.

Dešinėje sėdėjo gynybos ministras, maršalas Malinovskis, kairėje – jaunasis užsienio reikalų ministras Andrejus Gromyka. Šalia jo – generalinio štabo viršininkas, maršalas Zacharovas, o kairėje – Zaborskis. Net pagal sėdėjimo vietas galėjai lengvai nuspėti apie Brežnevo nepasitenkinimą KGB vadu.

Pakėlė akis ir pažiūrėjo į didžiulį aliejumi nutapytą Lenino, apžvelgiančio karinį paradą Raudonojoje aikštėje, paveikslą. Kai 1950-aisiais paveikslas dingo iš Tretjakovo galerijos, jį matė tik politbiuro nariai.

„Jeigu Leninas būtų žinojęs, kad ikona – klastotė..." – svarstė Brežnevas. Tačiau, nepaisant rusų įpročio dėl visų blogybių kaltinti mirusiuosius, Brežnevas suprato, kad Vladimiras Iljičius Leninas nekritikuojamas. Teks rasti gyvą atpirkimo ožį.

Brežnevo akys apsistojo ties Zaborskiu.

– Jūsų ataskaita, drauge vade.

Zaborskis pervertė priešais gulinčią bylą, nors beveik mintinai žinojo jos turinį.

– Caro ikonos paieškos planas buvo paruoštas pavyzdingai, – pradėjo. – Kai anglą Adamą Skotą, sugavo ir vėliau... slaptai ambasadoje Paryžiuje apklausė, – visi suprato eufemizmą, – daktaras Stavinskis, anglas nedavė jokių užuominų, kur galėtume rasti ikoną. Buvo akivaizdu, kad jis – profesionalus Vakarų agentas. Po trijų valandų tardymas buvo trumpam nutrauktas. Per tą laiką įkalintajam pavyko pasprukti.

– Pavyko, – įsiterpė Brežnevas.

Kaip per daugelį metų buvo išmokęs savo pavaldinius, KGB vadas nebandė prieštarauti.

– Argi nesuprantate, – tęsė generalinis sekretorius, – kad turėjome labai realią galimybę tą pačią žemę, kurią amerikiečiai naudoja greitojo reagavimo sistemai, paversti savo artimo nuotolio raketų baze? Jeigu būtume pajėgę susigrąžinti ikoną, tada būtų buvę įmanoma sutelkti tas raketas šalia viso pasienio mažiau nei už tūkstančio aštuonių šimtų kilometrų nuo

Sietlo ir dviejų tūkstančių kilometrų nuo Čikagos. Būtume ne tik pašalinę amerikiečių greitojo reagavimo sistemą, galėtume greičiau fiksuoti priešo raketas, kai jos dar už tūkstančių kilometrų nuo mūsų sienos.

Generalinis sekretorius nutilo pažiūrėti, ar KGB vadas nori pasiteisinti, bet šis sėdėjo nuleidęs akis ir žiūrėjo į stalą.

– Ir dėl tokio prizo mums nebūtų reikėję paaukoti nė vienos gyvybės, nė vienos raketos, nė vieno tanko, netgi kulkos, nes viskas teisėtai priklauso mums. Jeigu nerasime ikonos per kitas trisdešimt šešias valandas, tokios galimybės jau niekada nebeturėsime. Būsime praradę galimybę nuo Amerikos vėliavos nusegti vieną žvaigždę.

Užsienio reikalų ministras Gromyka palaukė, kol įsitikino, kad Brežnevas baigė kalbėti, tada pasiteiravo:

– Ar galėčiau paklausti, kodėl majorui Romanovui buvo leista ir toliau dalyvauti tokioje slaptoje operacijoje net tada, kai buvo įtarta, kad jis nužudė, – pažvelgė į savo popierius, – tyrėją Petrovą?

– Kai situacija patraukė mano dėmesį, – pagaliau pakėlęs akis atsakė Zaborskis, – iki galutinio termino buvo likusios tik septynios dienos, mano manymu, nebuvo *nė vieno*, kas galėtų per tokį trumpą laiką pasiruošti ir užimti Romanovo vietą.

Pasigirdo baikštus beldimas į duris.

– Įeikite, – sušuko Brežnevas.

Didžiulės durys truputį prasivėrė, tarpduryje pasirodė sekretorius; išduodamas susijaudinimą plonas popieriaus lapelis virpėjo jo rankose. Gynybos ministras pamojo kviesdamas sekretorių vidun, Brežnevas net nepasisuko pasižiūrėti, kas at-

ėjo. Sekretorius prisiartino, padėjo ant stalo teleksą, apsisuko ir nėrė iš kabineto.

Brežnevas lėtai atlenkė akinius vėžlio kiauto rėmeliais ir pakėlė raštą. Perskaitęs kablogramą, pakėlė akis į nuščiuvusius veidus.

– Atrodo, anglas paliko ikoną Luvre, o šiandien rytą ją vėl pasiėmė.

Zaborskis mirtinai išblyško.

Už stalo sėdintys keturi ministrai pradėjo kalbėtis tarpusavyje, Brežnevas pakėlė didžiulį savo delną. Akimirksniu stojo tyla.

– Ketinu tęsti savo planus, darydamas prielaidą, kad mes pirmieji sučiupsime anglą.

Brežnevas pasisuko į užsienio reikalų ministrą.

– Pranešk visiems mūsų Vakarų šalių ambasadoriams, kad būtų pasiruošę informuoti tos šalies, kurioje reziduoja, užsienio reikalų ministrus apie pataisytos sutarties vykdymą. Tada liepk Anatolijui Dobryninui Vašingtone, kad reikalautų oficialaus susitikimo su valstybės sekretoriumi pirmadienio vakare. Noriu, kad tuo pačiu metu mūsų Jungtinių Tautų ambasadoriui būtų paskirtas susitikimas su Ju Tantu*.

Kai Brežnevas nukreipė dėmesį į generalinio štabo viršininką, Gromyka linktelėjo.

– Patikrink, kad visose zonose mūsų strateginės pajėgos būtų parengtos pagal mūsų diplomatinės iniciatyvos paskelbimo laiką.

* Ju Tantas *(U Thant)* – Birmos diplomatas, trečiasis JT generalinis sekretorius nuo 1961 iki 1971 metų.

Malinovskis nusišypsojo. Generalinis sekretorius pagaliau atsisuko į KGB vadą.

– Ar turime reklaminę erdvę visuose pagrindiniuose Vakarų laikraščiuose?

– Taip, drauge generalini sekretoriau, – patvirtino Zaborskis. – Tik nesu tikras, kad jie norės spausdinti tokį pranešimą, kokį paruošėte.

– Tada sumokėk visiems iš anksto, – paliepė Brežnevas. – Nedaug Vakarų redaktorių išimtų visą puslapį reklamos, jei pinigai už jį jau gulėtų banke.

– Jeigu mes nerastume ikonos... – suabejojo KGB vadas.

– Tada tavo kaip valstybės saugumo vado paskutinė pareiga bus atsiimti visus pranešimus, – paaiškino komunistų partijos generalinis sekretorius.

23 SKYRIUS

Adamas nuleido automobilio langą ir šiltas vasaros oras ėmė plūsti vidun. Užuot pasirinkęs pagrindinį kelią į Kalė, pasuko šiaurės kryptimi, Bulonės link. Turėjo omenyje, kad Romanovo vyrų akys stebi kiekvieną pakrantės uostą, nors abejojo, kad Lorensas ar amerikiečiai žino, jog jis paspruko.

Išvažiavęs iš Prancūzijos sostinės priemiesčių buvo įsitikinęs, kad vidutiniškai galės įveikti septyniasdešimt kilometrų per valandą. Tačiau nenumatė, kad pasivys šimtą ar daugiau išdažytų įvairiausiomis raudonos, mėlynos, žalios, juodos, aukso spalvos juostomis dviratininkų, vis išnyrančių priešais automobilį. Važiuodamas paskui juos nustatė, kad kolona vidutiniškai įveikia keturiasdešimt kilometrų per valandą.

Adamas atidžiai stebėjo pasiruošimo pasaulio taurei reklamą, dabar atpažino Prancūzijos, Vokietijos, Italijos ir netgi Portugalijos spalvas. Garsiai pyptelėjo pravažiuodamas pro į priekį besiveržiančių keturių vyrų grupę, vilkinčią raudonos, mėlynos bei baltos spalvos marškinėliais ir šalia važiuojantį Britanijos komandos mikroautobusą. Po kelių akimirkų aplenkė lyderius ir vėl galėjo važiuoti ketvirtąja pavara.

Įsijungė radiją, kurį laiką pasukinėjęs, surado vietinę BBC stotį. Pirmą kartą per pastarąsias dienas ramiai klausėsi žinių

angliškai. Įprasti pranešimai apie streikus, aukštą infliaciją, apie Anglijos šansus po poilsio dienos atnaujintose tarptautinėse kriketo varžybose beveik sugrąžino namų pojūtį. Staiga vos neatsitrenkė į medį šalia kelio.

Pranešėjas dalykiškai informavo, kad laukuose prie kelio Oseras–Dižonas buvo rastas negyvas Karališkojo oro laivyno pilotas, kurio lėktuvas paslaptingomis aplinkybėmis sudužo kiek anksčiau. Šiuo metu nežinoma jokių kitų detalių. Adamas nusikeikė ir trenkė kumščiu į vairą pagalvojęs, kad Alanas Benksas tapo dar viena Romanovo auka. Patapšnojo per ikoną ir vėl nusikeikė.

– Jaunuoli, buvo kvaila man skambinti, – įvertino senasis bankininkas. – Šiuo metu nesate Sovietų Sąjungos didvyris.

– Klausyk, seni, neturiu būti didvyris, nes galiu daugiau niekada negrįžti į Sovietų Sąjungą.

– Įspėju: Sovietų Sąjungos nagai labai ilgi.

– Pasinaudodamas savo senelio įžvalgumu galiu juos patrumpinti, – atrėžė skambintojas, paliesdamas medalioną po marškiniais. – Tik norėčiau būti tikras, kad jiems nepasakysi, kur slepiu žirkles.

– Kodėl turėčiau tylėti? – pasidomėjo Poskonovas.

– Jeigu per dvidešimt keturias valandas *Šventasis Jurgis* neatsidurs mano rankose, vėl paskambinsiu ir pranešiu detales, kaip galėtum tikėtis daug tvirtesnio auksinio rankos paspaudimo, negu kada nors sulauktum iš savo darbdavių.

Ambasadoriaus sekretorius nepasibeldęs įsiveržė į kabinetą.

– Sakiau netrukdyti, – subliovė Romanovas, ranka uždengdamas mikrofoną.

– Mes aptikome Skotą.

Romanovas nutrenkė telefoną. Maskvoje senasis bankininkas atsuko atgal juostelę. Poskonovas nusišypsojo ir antrą kartą išklausė Romanovo žodžius, padarė išvadą, kad šis jam paliko vienintelį pasirinkimą. Užsisakė skrydį į Ženevą.

– Robin?

– Betmene! Kur nukeliavai?

– Esu už Paryžiaus, pakeliui į namus, – atsakė Adamas. – Ar tebesilaikai autobuso numatyto grafiko?

– Žinoma. Vis dar trokšti praleisti naktį su manimi?

– Žinoma, – Adamas pamėgdžiojo ją. – Kada grįši namo?

– Orkestras keliasi keltu iš Diunkerko šiandien pusę septynių. Gal prisidėsi?

– Ne, – atsisakė Adamas. – Turiu keliauti kitu maršrutu. Kai grįšiu į Londoną, ar galėsi priimti mane nakčiai?

– Skamba kaip pasiūlymas, kurio negaliu atsisakyti, – įvertino ir lėtai pakartojo savo adresą, kad jis spėtų užsirašyti.

– Kada tavęs laukti? – pasitikslino.

– Šiąnakt apie vidurnaktį.

– Ar visada taip įspėji merginą?

Jaunas KGB karininkas gretimoje telefono būdelėje girdėjo beveik visą pokalbį. Nusišypsojo prisiminęs Romanovo žodžius: „Žmogus, man atnešęs caro ikoną, gali nesijaudinti dėl savo ateities KGB."

Adamas vėl įšoko į automobilį ir važiavo iki Bovė priemiesčio, čia nusprendė sustoti prie pakelės *routier** ir greitai užkąsti. Pagal tvarkaraštį, kurį buvo nugvelbęs nuo *Hertz* prekystalio, keltas, į kurį taikėsi suspėti, turėjo iš Bulonės išvykti trečią valandą. Buvo užtikrintas, kad atvažiuos pusvalandžiu anksčiau.

Atsisėdo nišoje prie lango ir mėgavosi angliškose užkandinėse vadinamais *artojo pietumis.* Su kiekvienu kąsniu suvokė, kad prancūzų artojas kėlė šeimininkams daug didesnius reikalavimus negu anglų ūkio darbininkas.

Laukdamas kavos iš vidinės kišenės išsitraukė Alberto Tomkinso dokumentus ir pradėjo atidžiai tyrinėti. Buvo įdomu sužinoti, kiek savaičių jis prašo bedarbio pašalpos.

Per užeigos langą stebėjo pirmuosius pro šalį pravažiuojančius dviratininkus. Sportininkų raumenys buvo įtempti nuo užvaldžiusio noro išlikti lyderių grupėje. Kai jie prašvilpė pro Bovė, Adamas nustebo, nes jie visi viršijo leistiną greitį. Sportininkų vaizdas priminė jam, kad rytoj po pietų turėtų dalyvauti medicinos apžiūroje Užsienio reikalų ministerijoje.

---

* Užkandinė *(pranc.).*

Romanovas antrą kartą perskaitė iššifruotą žinutę.

„Skotas grįžta į Ženevą. Patikrinti merginos vokietės ir banko." Pažiūrėjo į vyresnįjį KGB karininką, atnešusį žinią.

– Ar mentorius mano, kad aš toks naivus? – Romanovas paklausė savo Paryžiaus kolegos. – Mūsų Amsterdamo agentas jau pranešė, kad jis juda Prancūzijos pakrantės link.

– Kodėl mentorius norėtų jus siųsti priešinga kryptimi?

– Tikriausiai todėl, kad jis informuoja ir amerikiečius, – šaltai atsakė Romanovas.

Romanovas atsisuko į šalia stovintį pulkininką.

– Žinome, kad tai ne Diunkerkas. Kokie dar variantai?

– Šerbūras, Havras, Djepas, Bulonė ir Kalė, – vardijo pulkininkas, žiūrėdamas į žemėlapį ant stalo. – Statyčiau už Kalė, – pridūrė.

– Deja, – atsiliepė Romanovas, – kapitonas Skotas nėra *toks* paprastas. Greitkelis veda tiesiai į Kalė, kapitonas tikėsis, kad toji maršruto dalis labai gerai stebima. Manau, kad mūsų draugas pirmiausia bandys Bulonę arba Djepą.

Patikrino antrojo sekretoriaus pateiktą tvarkaraštį.

– Pirmasis laivas, į kurį jis gali tikėtis pakliūti, išvyksta trečią valandą iš Bulonės į Doverį, yra dar vienas – penktą valandą iš Djepo į Niuheiveną.

Romanovas taip pat patikrino Kalė ir Havrą.

– Gerai. Iš Kalė išvyko šiandien dvyliktą valandą, jis skambino merginai po dvyliktos, taigi jokių vilčių pakliūti į šį keltą. Iš Havro išvyksta tik po septynių penkiolika šį vakarą, jis nerizikuos laukti taip ilgai. Viską įvertinę pačiupsime jį pa-

krantėje, pulkininke. Manau, kad kapitonas Skotas vėl mūsų gniaužtuose.

Išvažiavęs iš užkandinės Adamas po kelių minučių pasivijo sunkiai minančius dviratininkus, skubančius Abvilio link. Jo mintys grįžo prie Romanovo. Adamas įtarė, kad jo agentai atidžiai stebės oro uostus, stotis, kelius bei uostus. Bet juk KGB negali būti penkiasdešimtyje vietų iš karto.

Adamas iš Abvilio pasuko į Bulonę, bet turėjo laikytis kelio vidurio, kad išvengtų vis išnyrančių dviratininkų. Kartą net turėjo užgulti stabdžius, kai priešais susidūrė italų ir britų sportininkai. Abu vyrai, važiavę vienodu greičiu, iš visų jėgų tėškėsi žemėn. Britų dviratininkas grėsmingai ramiai liko gulėti kelkraštyje.

Adamas jautėsi kaltas nesustojęs pagelbėti savo kraštiečiui, bet bijojo, kad nors kiek užgaišęs nesuspės į laivą. Pastebėjo priešais važiuojantį britų komandos mikroautobusą, susilygino su juo, pamojo vairuotojui ir privertė sustoti.

Už vairo sėdintis žmogus atrodė nustebęs, bet sustojo ir nuleido stiklą. Adamas užsuko priešais jį, iššoko iš automobilio ir pribėgo prie mikroautobuso:

– Vienas jūsų vyrukų maždaug prieš mylią pakliuvo į avariją, – sušuko rodydamas Paryžiaus kryptimi.

– Ačiū, bičiuli, – padėkojo vairuotojas, apsisuko ir skubiai nuvažiavo atgal.

Kol aplenkė lyderius, Adamas važiavo ramiai. Paskui vėl persijungė aukščiausiąją pavarą. Kelio ženklas informavo, kad

iki Bulonės liko trisdešimt du kilometrai: ramiai spės į trečios valandos pasiplaukiojimą. Jau pradėjo įsivaizduoti, kas bus, jeigu išgyvens po pirmadienio. Negi gyvenimas vėl bus įprastas? Bėgiojimas parke, pokalbiai Užsienio reikalų ministerijoje, pratybos su viršila ir netgi vaidmuo, kurį atliko, kad ikona būtų saugiose rankose. Bėda ta, kad jis dar nenusprendė, kieno rankos saugios.

Tiesiai virš galvos panašus į žalią varlę kvarkuolę praburzgė sraigtasparnis; Adamas užsisvajojo, kad toks būdas būtų idealiausias grįžti į Angliją. Net suspėtų į Užsienio reikalų ministerijos medicininį patikrinimą Harley gatvėje.

Stebėjo, kaip sraigtasparnis apsisuka ir grįžta atgal. Gal kur nors netoliese yra karinė bazė, bet iš kariuomenės laikų neprisiminė. Po kelių akimirkų išgirdo svirčių sukimąsi, nes sraigtasparnis labai žemai praskrido skersai jo kelio. Adamas spaudė vairą, kol pabalo krumpliai, neįtikėtina mintis perskrodė galvą. Sraigtasparnis apsisuko ir skrido tiesiai į jį.

Adamas uždarė langą ir susikūprinęs prie vairo stebėjo dangų. Įžiūrėjo tris siluetus, sėdinčius lakūno kabinoje. Trenkė kumščiu į vairą supratęs, kaip lengva jiems susekti automobilį, išnuomotą gerai pažįstamu vardu. Sraigtasparniui sukinėjantis virš galvos, jautė Romanovo triumfo šypseną.

Adamas pamatė priešais dunksantį kelio ženklą ir išsuko iš pagrindinio kelio Floralvilio kaimelio link. Spidometro rodyklė šoktelėjo virš devyniasdešimties, automobilio ratai buksavo kaimo kelyje. Sraigtasparnis taip pat pasuko į dešinę ir kaip šuo sekė paskui.

Adamas staigiai metėsi kairėn ir vos nesusidūrė su traktoriumi, grįžtančiu iš šviežiai suarto lauko. Vėl pasuko dešinėn

Bulonės kelio link, desperatiškai stengėsi sugalvoti, ką toliau daryti. Kas kartą pažvelgęs aukštyn, pamatydavo sraigtasparnį: jautėsi kaip šokanti marionetė, tampoma už virvučių Romanovo rankose.

Kelio ženklas pranešė apie žemą tunelį priešais. Adamas atsisakė melodramiškos minties, kad privers juos sudužti: jam nereikėjo priminti, jog naujokas yra jis.

Kai pamatė tunelį, pagalvojo, kad bus šešiasdešimties ar septyniasdešimties jardų ilgio. Nors buvo gana platus, bet dviaukštis autobusas netilptų; viršutiniojo aukšto keleiviai liktų ant tilto.

Adamas trumpam pasijuto saugus. Nuspaudė mažyčio citroeno stabdžius ir slysdamas sustojo trisdešimt jardų prieš tunelio pabaigą. Automobilis sustojo beveik rėždamas tunelio sieną. Įjungė pažibinčius, jie ryškiai perskrodė tamsą. Keletą sekundžių stebėjo, kaip besiartinantys automobiliai sulėtina greitį, po to saugiai jį aplenkia.

Pagaliau iššoko iš automobilio, nubėgo prie tunelio galo ir prisiplojo prie sienos. Sraigtasparnis paskrido į priekį, apsisuko ir grįžo prie tunelio. Adamas stebėjo jį, skrendantį virš galvos, paskui išgirdo vėl apsisukant. Pro šalį plepėdami ir nekreipdami dėmesio į keblią Adamo padėtį dūlino du keliautojai autostopu.

Adamas pažvelgė į du jaunuolius ir beviltiškai sušuko:

– Ar tikėjotės ką nors susistabdyti?

– Taip, – atsiliepė abu vienu balsu. Adamas klupdamas pribėgo prie jų.

– Ar gerai jaučiatės? – Adamas išgirdo vieno vaikino klausimą, bet vargiai galėjo susivokti kurio, nes akys dar nebuvo pripratusios prie tamsos.

– Ne, nesijaučiu, – paprastai paaiškino, – per pietus išgėriau per daug vyno, o dėl dviračių lenktynių kelias knibždėte knibžda policijos. Esu įsitikinęs, jeigu važiuosiu toliau, būtinai įkliūsiu. Ar kuris nors vairuojate?

– Turiu tik kanadietišką vairuotojo pažymėjimą, – prisipažino aukštesnysis jaunuolis. – Be to, mes traukiam į Paryžių, o jūsų automobilis nukreiptas į priešingą pusę.

– Tai *Hertz* automobilių nuoma, – paaiškino Adamas. – Pasiėmiau jį Šventojo Fernando gatvėje šį rytą ir turiu sugrąžinti iki septintos vakaro. Nemanau, kad dabartinės būklės pajėgsiu.

Du jaunuoliai su nerimu žvelgė į jį.

– Duosiu jums šimtą frankų, jeigu saugiai grąžinsite automobilį už mane. Suprantate, negaliu prarasti vairuotojo pažymėjimo, esu keliaujantis komersantas, – paaiškino Adamas.

Abu vaikinai tylėjo.

– Mano popieriai tvarkingi, galiu jus užtikrinti. – Adamas perdavė dokumentus aukštesniajam, šis perėjo kelią ir pasinaudojęs automobilio šviesomis, atidžiai ištyrinėjo Alberto Tomkinso vairuotojo pažymėjimą ir draudimą, po to pasitarė su draugu.

– Mums nereikia šimto frankų, – galų gale pasakė aukštesnysis. – Bet reikia paaiškinamojo rašto, kodėl jūsų vardu grąžiname automobilį *Hertz* Paryžiuje.

Adamas išsitraukė pulkininko parkerį ir, jausdamasis absoliučiai blaivus, pasilenkė prie automobilio variklio dangčio ir pakeverzojo ant *Hertz* sutarties antrosios pusės.

– Ar norite grįžti į Paryžių su mumis?

Adamas nežymiai suabejojo. Kažin ar jie negirdėjo triukšmo?

– Ne. Turiu patekti į Bulonę.

– Galėtume jus nuvežti į Bulonę ir dar turėtume pakankamai laiko grįžti į Paryžių.

– Ne, ne. Jūs labai malonūs, bet žinodamas, kad automobilis bus saugiai sugrąžintas, pats pasirūpinsiu savimi.

Aukštesnysis jaunuolis gūžtelėjo pečiais, o jo draugas atidarė galines dureles ir ant sėdynės numetė kuprines. Kol jie užvedė variklį, Adamas liko tunelyje. Girdėjo besikeičiančią sraigtasparnio garso moduliaciją: jis tikriausiai leidosi lauke netoliese.

Važiuok, važiuok, dėl Dievo – norėjo šaukti, kai automobilis pajudėjo Bulonės link. Stebėjo juos važiuojančius keliu apie šimtą jardų, kol pasuko į fermos keliuką, apsisuko ir įriedėjo atgal į tunelį. Prašvilpę pro jį patūtavo ir dingo tamsoje Paryžiaus kryptimi. Adamas su palengvėjimu puolė ant kelių, jau norėjo stotis, kai tunelio gale pamatė dvi figūras. Giedro dangaus fone išskyrė dviejų aukštų, plonų vyrų siluetus. Jie stovėjo ir žiūrėjo į tunelį. Adamas nepajudino nė raumenėlio, tik meldėsi, kad jo nepastebėtų.

Staiga vienas ėmė artėti jo link, kitas nejudėjo. Adamas žinojo, kad negali tikėtis, jog paspruks dar kartą. Klūpodamas tris kartus prakeikė save už kvailumą. Po kelių sekundžių jie aiškiai jį matys.

– Marvinai, nešvaistykime brangaus laiko, jau žinome, kad tas anglų šunsnukis pasuko atgal į Paryžių.

– Aš tik pagalvojau, gal... – lėtai pietietiškai tęsdamas žodžius prabilo tas, kurį vadino Marvinu.

– Galvojimą palik man. Kol jo nepametėme, grįžkime į sraigtasparnį.

Kai Marvinas buvo tik už dvidešimties jardų nuo Adamo, staiga sustojo, apsisuko ir nubėgo atgal.

Adamas kelias minutes liko sustingęs vietoje. Šaltas, lipnus prakaitas išpylė kūną, kai suvokė, kad paskutinysis jo persekiotojas – ne Romanovas. Jeigu vienas jų nebūtų pavadinęs jo „anglų šunsnukiu", būtų su džiaugsmu pasidavęs. Staiga skausmingai suvokė, kuo skiriasi fantazija nuo realybės: jis liko be draugų.

Adamas nejudėjo, kol išgirdo kylantį sraigtasparnį. Pažvelgęs per arką matė amerikiečius, skrendančius Paryžiaus link.

Išsvyravęs lauk, ranka prisidengė akis. Saulės šviesa atrodė nuožmesnė negu prieš keliolika minučių. Kas toliau? Liko mažiau negu valanda iki laivo išvykimo, transporto neturėjo. Nežinojo, ar stabdyti mašinas, ar ieškoti autobuso stotelės, ar trauktis kuo toliau nuo pagrindinio kelio. Akys be perstojo sekė dangų. Kiek praeis laiko, kol jie pasivys automobilį ir pamatys, kad ten ne jis?

Jis lėtai risnojo Bulonės link, pradėjo lenkti dviratininkai. Judėjo pirmyn, net rado jėgų šūktelti pro šalį minantiems britams. Britų komandos mikroautobusas sekė paskui, Adamas pakėlė aukštyn nykštį. Jo nuostabai, mikroautobusas sustojo.

Vairuotojas nuleido stiklą.

– Ar tu ne tas vaikinas, kuris sustabdė mane Abvilyje?

– Tas, – atsakė Adamas. – Ar jūsų žmogus atsigavo?

– Ne, ilsisi gale – pasitempė raiščius.

– Kas atsitiko tavo automobiliui?

– Prieš mylią sugedo, – paaiškino Adamas, filosofiškai gūžtelėdamas pečiais.

– Nepasisekė. Gal galėčiau pavežti? – paklausė vyras. – Šį etapą važiuojame tik iki Bulonės, šok vidun, jeigu tinka.

– Ačiū, – padėkojo Adamas, jautėsi kaip barzdotas bitnikas, kuriam pagaliau sustojo nors vienas žmogus. Vairuotojas pasilenkė ir atstūmė dureles.

Prieš įlipdamas vidun, Adamas prisidengė akis ir dar kartą pažvelgė į dangų. Sraigtasparnio niekur nebuvo matyti, nors žinojo, kad jis netrukus sugrįš. Jie greitai susigaudys, kad tik vienintelėje vietoje galėjo įvykti pasikeitimas.

– Mano vardas Bobas, – prisistatė treninguotas vairuotojas, ištiesdamas laisvąją ranką. – Esu britų komandos vadovas.

– Adamas, – šiltai paspaudė vyro ranką.

– Kur vyksti?

– Į Bulonę, – atsakė Adamas, – jeigu pasiseks, spėsiu į trečios valandos keltą.

– Turėtume ten būti apie pusę trijų, – pranešė Bobas.

– Ar jūsų žmogus galės važiuoti? – pasidomėjo Adamas, rodydamas atgal per petį.

– Ne, šiose lenktynėse jis nedalyvaus, – paaiškino komandos vadovas. – Pasitempė šlaunies raumenį, visada užtrunka keletą savaičių, kol sugyja. Teks palikti jį Bulonėje ir pačiam baigti lenktynes. Gal tu kartais važinėji dviračiu? – paklausė Bobas.

– Ne, – atsakė Adamas. – Truputį bėgioju, bet nesėdėjau ant dviračio nuo to laiko, kai sesuo sulaužė šeimos triratuką.

– Vis dar nepraradome vilties laimėti bronzą, – dėstė Bobas, kai jie dar kartą aplenkė britų dviratininkus.

Adamas parodė jiems iškeltą nykštį, tada per petį pažvelgė per galinį langą. Apsidžiaugė, kad vis dar nematyti sraigtasparnio, o jie jau privažiavo Bulonės priemiestį. Bobas pavežė jį iki pat prieplaukos.

– Tikiuosi, gausite bronzos medalį, – palinkėjo Adamas, iššokdamas iš mikroautobuso. – Dar kartą dėkoju. Sėkmės kitame etape.

Adamas pasižiūrėjo į laikrodį. Laivas išplaukia po dvidešimties minučių. Svarstė, ar ne per daug laiko. Priėjo prie bilietų kasos, palaukė nedidelėje eilėje, nusipirko bilietą. Vis dairėsi aplinkui, stebėjo, ar kas nors neseka. Atrodė, jog niekam nesukėlė nė menkiausio susidomėjimo. Nusipirkęs bilietą, švilpaudamas nevykusiai *Yesterday* pasuko į laivą. Tolumoje pasirodė tamsi dėmė. Buvo neįmanoma suklysti – pakako garso.

Adamas pažvelgė į ištiestą už kelių jardų trapą į laivo denį, po to į danguje vis didėjančią dėmę. Pasižiūrėjo į laikrodį: laivas turi išvykti po dvylikos minučių – užtektinai laiko jo persekiotojams nusileisti ir įlipti į laivą. Jeigu jis įliptų, o amerikiečiai sektų paskui, tikrai jį surastų. Jeigu amerikiečiai įliptų, o jis – ne, dar pakaktų laiko iki kito kelto išvykimo pasiekti Diepą...

Adamas nubėgo prie minios, laukiančios kito lenktynių etapo starto. Tuo metu virš galvos praskrido sraigtasparnis ir pradėjo sukinėtis aplinkui kaip pelėsakalis, tykantis pelės.

– Maniau, sakei, jog būtinai privalai patekti į tą laivą.

Suspaudęs kumščius Adamas apsisuko ir susidūrė su britų komandos vadovu, persirengusiu lenktynine apranga.

– Persigalvojau, – paskelbė Adamas.

– Gal galėtum kitame etape pavairuoti mūsų mikroautobusą? – viltingai paklausė Bobas.

– Kur vyksta kitas etapas? – pasidomėjo Adamas.

– Į Diunkerką, – atsakė vadovas.

– *Šešios minutės*, – pasigirdo balsas iš garsiakalbio.

– Gerai, – sutiko Adamas.

– Puiku, – apsidžiaugė vadovas. – Eik paskui mane.

Adamas skuto paskui vadovą mikroautobuso link.

– *Keturios minutės,* – aiškiai išgirdo Adamas, kai Bobas atrakino mikroautobusą ir padavė jam raktus. Pažvelgė į laivą. Du amerikiečiai žingsniavo pro bilietų kasą.

– *Dvi minutės.*

Adamas įšoko į vairuotojo vietą, pažvelgęs į laivą išvydo Marviną ir jo kolegą einančius trapu.

– *Viena minutė.*

– Nuvairuok mikroautobusą į Diunkerką ir palik raktelius britų kontrolės poste. Susitiksime ten.

– Sėkmės, – palinkėjo Adamas.

– Ačiū, – padėkojo Bobas ir nuskubėjo prie starto linijos, ten komandos draugai nerimaudami laikė jo dviratį.

– *Trisdešimt sekundžių.*

Adamas stebėjo pakeliamą trapą, starteris tuo pat metu pakėlė pistoletą.

– Į vietas, dėme...

Sukaukė laivo sirena, du amerikiečiai pradėjo savo kelionę į Doverį. Po sekundės iššovė pistoletas, Adamas perjungė antrąją pavarą ir pasuko Diunkerko link.

24 SKYRIUS

Adamas sėdėjo mažytėje prieplaukos kavinukėje ir laukė, kol atvažiuos autobusas. Komandos automobilį paliko kontrolės poste, jau buvo pasiruošęs lipti į laivą, bet norėjo įsitikinti dėl Robin. Autobusas atriedėjo likus tik dešimčiai minučių. Adamas pasveikino ją lipančią lauk.

– Tiesiog negalėjai nuo manęs atsitraukti? – pajuokavo Robin.

Adamas prapliupo juoktis ir apsikabino merginą.

– Gera tave matyti, – džiaugėsi.

– Maniau, kad tu grįši į Angliją kažkokiu paslaptingu maršrutu, gal šnipų raketa ar dar egzotiškiau.

– Norėjau, – prisipažino Adamas, – kai jau ruošiausi įsėsti, kontrolės punkte sėdėjo amerikiečiai.

– Amerikiečiai? – nustebo mergina.

– Viską paaiškinsiu laive, – pažadėjo Adamas. Nė vienas nepastebėjo jauno agento, atsekusio Robin nuo pat Berlyno. Jis atsisėdo telefono būdelėje kitoje prieplaukos pusėje ir surinko užjūrio šalies telefono numerį.

– Prieš savaitę nebūčiau patikėjusi nė vienu žodžiu, – prisipažino Robin, – bet po dviejų dalykų...

– Kokių?

– Pirmiausia, Amsterdame vyresnysis Užsienio reikalų ministerijos pareigūnas sugrąžino Dudliui Hulmui jo pasą. Tai priminė man, kad turiu sugrąžinti tavąjį. – Pasiraususi savo krepšyje, ištraukė tamsiai mėlyną pasą ir padavė Adamui.

– O koks antrasis dalykas? – paklausė Adamas, dėkingas už pasą.

– Patyriau abejotiną susidūrimo akis į akį su draugu Romanovu malonumą, neturiu noro tą patirti dar kartą.

– Ketinu vėl su juo susitikti, – pranešė Adamas.

– Kodėl? – nustebo Robin.

– Ruošiuosi jį užmušti.

Romanovas ir Polardas atvyko į Doverį likus kelioms minutėms iki laivo atvykimo į prieplauką. Jie nekantravo. Romanovas įsitaisė taip, kad žiūrėdamas per muitinės langą matytų į Doverio prieplauką įplaukiantį keltą. Susirado puikią vietą už kavos automato, iš kurios galėjo stebėti visus įeinančius ir išeinančius iš muitinės salės, o pats liko nematomas.

– Tik tam atvejui, jeigu jis dėl įvairovės pasielgtų neįprastai, – kalbėjo Romanovas, – ir eitų ne tiesiai, stebėk automobilių aikštelę, jeigu pastebėsi ką nors neįprasta, pranešk man.

Pulkininkas paliko Romanovą už kavos automato, o pats ieškojo vietos prieplaukoje, iš kurios galėtų stebėti į muitinės teritoriją įvažiuojančius automobilius penkiasdešimties jardų nuo vartų atstumu. Jeigu Skotas išvažiuotų iš kelto automobiliu, Polardui pakaktų laiko nubėgti pas Romanovą ir įspėti,

kol Skotas eitų muitinės patikrą ir pasiektų pagrindinius vartus. Čia būtų ta vieta, kurioje Skotas nerizikuotų slėptis bagažinėje. Abu vyrai laukė.

Kapitonas perjungė laivo – kranto radiją į devintąjį kanalą ir aiškiai prabilo į mažytį mikrofoną.

– Motorlaivis *Chantilly* kviečia Doverio prieplaukos šeimininką. Ar girdite mane? – Akimirką palaukė, spragtelėjo jungiklį ir išgirdo:

– Prieplaukos šeimininkas motorlaiviui *Chantilly.* Girdime jus garsiai ir aiškiai, baigta.

– Kalba kapitonas. Skubus atvejis. Keleivis iš gelbėjimo valties nukrito ant denio ir patyrė daugybinius rankų ir kojų sužalojimus.

Adamas sudejavo. Kapitonas tęsė:

– Reikia, kad prieplaukoje stovėtų greitoji pagalba, kai tik prisišvartuosime, nuvežtų jį į artimiausią ligoninę. Baigta.

– Žinutę gavome ir supratome, kapitone. Greitoji pagalba lauks jūsų krante. Baigta, atsijungiame.

– Viskas bus gerai, mielasis, – švelniu, iki šiol Adamui negirdėtu balsu suokė Robin. – Kai tik atplauksime, tave apžiūrės ir nuveš tiesiai į ligoninę.

– Turiu grįžti ant tiltelio, – kimiai sududeno kapitonas. – Liepsiu dviem palydovams atnešti neštuvus jūsų broliui.

– Ačiū, kapitone, – padėkojo Robin, – jūs labai pagelbėjote.

– Viskas gerai, panele. Ar pasakėte savo broliui?

– Taip, kapitone, – atsakė Robin.

– Galėtumėte ateityje jam patarti, kad savo paties labui mažiau gertų lipdamas į laivą.

– Bandžiau, – atsidusdama prisipažino Robin. – Nepatikėsite, kiek kartų bandžiau, kapitone, bet bijau, kad jis toks kaip tėvas.

Adamas palietė koją ir vėl sudejavo.

– Hm, – numykė kapitonas, žiūrėdamas į gilią Adamo peties žaizdą. – Tikėkimės, kad paaiškės, jog nieko rimto. Sėkmės, – pridūrė.

– Dar kartą ačiū, kapitone, – dėkojo Robin, stebėdama užsidarančias kajutės duris.

– Kol kas viskas gerai, – pasidžiaugė Robin. – Dabar tikėkimės, kad suveiks antroji plano dalis. Beje, tau iš burnos dvokia.

– Ko tu tikiesi, juk liepei dvidešimt minučių skalauti burną viskiu, o paskui privertei išspjauti viską sau ant drabužių.

Du palydovai atsargiai paguldė Adamą ant neštuvų ir išnešė į denį. Palaukę prie trapo švelniai paguldė jį ant denio, pribėgo muitininkas su imigracijos pareigūnu. Robin padavė jo pasą. Imigracijos pareigūnas pervertė puslapius ir patikrino nuotrauką.

– Gana panašus dėl įvairovės, – pasakė Robin, – bet bijau, kad kitame pase turės įrašyti „neįprasti randai“. Dramatiškai atplėšė antklodę ir parodė gilią Adamo peties žaizdą. Adamas atrodė sugniuždytas.

– Ar jis įsiveža ką nors deklaruotino? – pasiteiravo muitinės pareigūnas. Adamas negalėjo susilaikyti nepalietęs ikonos.

– Ne, nebūčiau šioje kelionėje leidusi pirkti daugiau svaigalų. Kai lipsiu iš laivo, pasirūpinsiu jo daiktų patikrinimu kartu su savaisiais.

– Gerai. Ačiū, panele. Tegul jį dabar gabena į ligoninę, – patarė pareigūnas suvokęs, kad nenustygstanti žmonių minia laukia prie trapo norėdama išlipti.

Du palydovai nunešė Adamą trapu. Prižiūrėtojas tuojau pat patikrino Adamo žaizdą. Adamas narsiai pamojo Robin iš greitosios pagalbos automobilio.

Romanovas pastebėjo ją einančią pro muitinę.

– Dabar tiksliai žinau, kaip kapitonas Skotas tikisi sprukti iš laivo. Mes lauksime jo tada, kai jis mažiausiai tikėsis. Eik ir išnuomok mums automobilį į Londoną, – sulojo pulkininkui.

Greitosios pagalbos automobilis šovė per muitinės vartus – mirgėjo visos šviesos, skambėjo visi varpeliai. Kol jie atvyko į Karališkąją Viktorijos ligoninę, priblokštas prižiūrėtojas stebėjo labai ryškų paciento būklės pagerėjimą kelionės metu. Buvo bepradedąs įtarti, kad kapitonas šiek tiek perdėjo atvejo skubumą.

Romanovas stovėjo prie vartų ir šypsojosi stebėdamas autobusą su muzikantais, išnyrantį iš juodos laivo tamsos ir užsiimantį eilę prie muitinės.

Akimis perbėgęs autobusą, Romanovas greitai išskyrė Robin Beresford. Kaip ir tikėjosi, kontrabosas buvo prie jos šono, dėl to buvo neįmanoma pamatyti, kas sėdi šalia jos.

– Su manimi antrą kartą tai nepraeis, – murmėjo Romanovas, kai šalia jo išdygo išraudęs pulkininkas.

– Kur automobilis? – viauktelėjo rusas, neatitraukdamas akių nuo autobuso.

– Vieną laikinai rezervavau, – šnopavo pulkininkas, – bet jiems reikia jūsų tarptautinio vairuotojo pažymėjimo. Pamiršau, kad manasis pas Skotą kartu su visais dokumentais.

– Lik vietoje, – paliepė Romanovas, – įsitikink, kad Skotas nebandytų išlipti iš autobuso. Romanovas nubėgo prie Avis stalo. Tuo metu Adamą įvežė į nedidelę palatą, kurioje jį apžiūrėjo jaunas budintis gydytojas.

Gydytojas buvo kelias minutes palinkęs prie savo paciento. Iki šiol nematė tokios žaizdos. Nieko nekomentuodamas atidžiai ją apžiūrėjo.

– Bjauri plėštinė žaizda, – galų gale įvertino valydamas Adamo peties žaizdą. – Ar galite sulenkti ranką? – Adamas sulenkė ranką, po to vėl ištiesė. – Gerai, bent jau niekas nelūžę. – Toliau tvarkė žaizdą.

– Ketinu uždėti jodo ant atviro pjūvio, gali truputį gelti, – paaiškino gydytojas. Pirmiausia nuvalė abi alkūnes, paskui užklijavo pleistru.

– Tai atsitiko ne šiandien? – paklausė tyrinėdamas apgijusį Adamo petį.

– Ne, – atsakė Adamas nieko neaiškindamas.

– Pastaruoju metu kariavote. Suleisiu jums vaistų nuo stabligės. – Adamas išbalo. – Juokinga, kiek daug suaugusių vyrų nenori matyti adatos. – Adamas sudejavo.

– Na, juk nebuvo taip blogai? – meilikavo didžiuliu tvarsčiu uždengdamas Adamo petį.

– Ar kas nors jus pasiims? – galų gale pasiteiravo gydytojas.

– Taip, ačiū, – padėkojo Adamas. – Žmona laukia manęs.

– Gerai, dabar galite eiti. Kai grįšite namo, pasirodykite savo šeimos gydytojui.

Romanovas sėdėjo vairuotojo vietoje ir stebėjo autobusą, išvažiuojantį iš muitinės. Sekė paskui jį per pagrindinius vartus ir toliau A2 magistrale į Londoną.

– Ar sustabdysime juos pakeliui? – nervinosi Polardas.

– Ne šį kartą, – nieko neaiškino Romanovas.

Visą kelią iki sostinės neišleido autobuso iš akių.

Adamas išėjo iš ligoninės ir apsidairė norėdamas įsitikinti, kad niekas neseka. Vieninteliai žmonės, kuriuos matė, buvo vyras mėlynu paltu, einantis priešinga kryptimi, ir seselė, lekianti paskui jį ir neramiai žvilgčiojanti į laikrodį. Patenkintas susistabdė taksi ir nuvažiavo į Doverio vienuolyno stotį, nusipirko bilietą į Londoną.

– Kada kitas traukinys į Londoną? – paklausė.

– Turėtų tuoj pasirodyti, – pažiūrėjęs į laikrodį atsakė kontrolierius. – Laivas prisišvartavo prieš keturiasdešimt minučių, bet visada užtrunka, kol išlaipinami visi keleiviai.

Adamas išėjo į platformą, budriai žvalgėsi, ar nepamatys ko nors įtartino. Nepastebėjo tamsiaplaukio vyro mėlynu apsiaustu, atsirėmusio į *W. H. Smith's* langinių prekystalį ir skaitančio *Evening Standard.*

Adamo mintys sugrįžo prie Robin saugios kelionės namo. Atvažiavo traukinys į Londoną, prisigrūdęs keleivių iš laivo. Adamas išėjo iš šešėlio ir pasirinkęs pilną stileivų, grįžtančių iš pajūrio, vagoną įšoko vidun. Tikėjosi, kad niekas kitas nenorės sėdėti kartu su jais. Atsisėdo vienintelėje laisvoje vietoje kampe, sėdėjo tyliai, bet ne tyloje, ir žiūrėjo per langą.

Iki Kanterburio niekas neįlipo, tik kontrolierius patikrino bilietus, jis mandagiai nutylėjo, kai vienas jaunuolių parodė tik platformos bilietą. Adamas jautėsi keistai saugus tokioje kupė, nors ir pastebėjo pro šalį einantį ir atidžiai visur šniukštinėjantį tamsiaplaukį mėlynu apsiaustu.

Adamo mintis nutraukė triukšmingas vieno gaujos vyruko pareiškimas. Elgesys kelionės metu liudijo, kad jis yra jų vadas.

– Šioje kupė bjaurus dvokas, – paskelbė, garsiai uosdamas.

– Pritariu, Teri, – atsiliepė jo draugužis, sėdintis šalia Adamo. Jis taip pat apsimetė uostąs. – Ir manau, kad visai šalia manęs.

Adamas pažvelgė į jaunuolį, jo odinė striukė buvo nusėta mažytėmis blizgančiomis smeigėmis. Ant nugaros užrašyta *Heil Hitler.* Vaikinas atsistojo ir atidarė langą.

– Gal grynas oras padės, – pareiškė ir atsisėdo. Po minutės jau uodė visi keturi.

– Šnarpšt, šnarpšt, šnarpšt, šnarpšt, manau, kad kvapas bjaurėja, – padarė išvadą vadas.

– Čia tikriausiai nuo manęs, – prabilo Adamas.

Uostymas tuojau pat liovėsi, jaunimėlis sužiuro į kampe sėdintį Adamą. Buvo priblokšti jo atsakomosios atakos.

– Neturėjau laiko nusiprausti po dziudo treniruotės, – pridūrė Adamas, prieš jiems atgaunant kalbos dovaną.

– Gerai moki dziudo? – pasidomėjo sėdintis šalia.

– Neblogai, – prisipažino Adamas.

– Kokį diržą turi? – agresyviai kamantinėjo Teris. – Nagi, žinau, pasakysi – juodą, – prunkštelėjo.

– Neturėjau juodo diržo jau beveik aštuonerius metus, – kasdieniškai pasakojo Adamas, – bet neseniai man suteikė antrąjį.

Trijuose iš keturių veidų pasirodė baiminga išraiška.

– Galvojau pats treniruotis dziudo, – tęsė vadas, ištiesdamas ranką. – Kiek laiko trunka, kol ką nors gero išmoksti?

– Aš dirbau dvylika metų po tris valandas per dieną, bet vis tiek dar nepasiekiau olimpinio standarto, – dėstė Adamas, stebėdamas vėl praeinantį juodaplaukį mėlynu apsiaustu. Šį kartą spoksojo tiesiai į Adamą.

– Žinoma, – tęsė Adamas, – vienintelė tikrai reikalinga savybė, jeigu nori imtis dziudo, – drąsa, niekas to neišmokys. Arba turi ją, arba ne.

– Man drąsos užtenka, – išrėžė Teris. – Nieko nebijau. Ir jokio žmogaus, – pridūrė dėbčiodamas į Adamą.

– Puiku, – pagyrė Adamas. – Tikiuosi, kad turėsi galimybę įrodyti savo drąsą dar nesibaigus šiai kelionei.

– Kur tu suki? – paklausė jaunuolis, vilkintis striukę su *Heil Hitler* užrašu. – Nori suorganizuoti muštynes ar ką?

– Ne, – ramiai paaiškino Adamas. – Šiuo metu mane seka privatus detektyvas, kuris tikisi pričiupti mane lovoje su kliento žmona.

Pirmą kartą per visą kelionę keturi vyrukai sėdėjo ramiai ir su kylančia pagarba žvelgė į Adamą.

– Lovoje?

Adamas suokalbiškai linktelėjo.

– Gražus sijonas, jeigu vediesi ją ant šieno? – klastingai paerzino Teris.

– Nebloga, – pritarė Adamas, – visiškai nebloga.

– Tik parodyk mums tą vėplą detektyvą, ir mes jį atjungsime nakčiai, – veržėsi vadas kietai suspaudęs dešiniosios rankos kumštį, o kairiąja išdidžiai liesdamas raumenis.

– Nepersistenkit, – įspėjo Adamas. – Jeigu jums pavyktų jį sulaikyti, kai išlipsiu Vaterlo rytinėje stotyje, man pakaktų laiko bent įspėti damą.

– Nieko daugiau nesakyk, skvaire, – pranešė vadas. – Tavo draugas, Žvilgčiojantis Tomas, bus pristatytas į Čaringkrosą supakuotas kaip britų geležinkelio siuntinys.

Kiti trys jaunuoliai prapliupo juokais, o Adamas pradėjo suvokti, kad Romanovui prireikė tik savaitės, kad jis virstų Robin tėvo lygio pasakoriumi.

– Tai jis, – sušnibždėjo Adamas, kai juodaplaukis mėlynu apsiaustu praslinko trečiąjį kartą. Jie visi iškišo galvas į koridorių, bet pamatė tik tolstančią jo nugarą.

– Traukinys turi atvykti į rytinę Vaterlo stotį po vienuolikos minučių, – pranešė Adamas, pažvelgęs į laikrodį. – Taigi, siūlyčiau... jeigu jūs vis dar norite dalyvauti. – Visi keturi jo naujosios komandos nariai nekantraudami palinko į priekį.

Po kelių minučių Adamas išniro iš kupė, duris paliko plačiai atvertas. Jis lėtai pėdino priešinga kryptimi prieš tai matytam vyrui mėlynu apsiaustu. Ties vagono galu Adamas atsisuko ir pamatė iš paskos skubantį vyrą. Praeidamas pro atvirą kupė vyras nusišypsojo ir pakėlė ranką norėdamas atkreipti Adamo dėmesį. Išlindo dvi odinės rankos, slopiai riktelėjęs vyras dingo kupė viduje. Durys užsitrenkė, užuolaidos nusileido.

Traukinys lėtai įvažiavo į rytinę Vaterlo stotį.

Robin tebebuvo įsitempusi, kai autobusas įvažiavo į Vigmoro gatvę ir sustojo prie KFO pastato. Tamsiai žalias fordas sekė juos mažiausiai pusvalandį, tai supratusi ji nedrįso pajudėti iš vietos.

Nešdama kontrabosą iš autobuso pamatė, kad fordas sustojo už penkiasdešimties metrų ir išjungė šviesas. Romanovas stovėjo ant šaligatvio kaip iš narvo trokštantis iššokti žvėris. Kitas vyras, kurio Robin nepažino, liko už vairo. Adamas buvo įspėjęs jokiu būdu neatsisukti, eiti tiesiai į KFO pastatą. Vis dėlto ji negalėjo susilaikyti nepažvelgusi Romanovui į akis ir nepapurčiusi galvos. Romanovas abejingai spoksojo į priekį.

Kai paskutinis muzikantas išlipo iš autobuso, Romanovas ir „pulkininkas“ išnaršė visą autobusą ir net bagažinę nepaisydami triukšmingo vairuotojo protesto. Robin nervingai stebėjo per langą viršuje, kai jie šoko atgal į žaliąjį fordą ir nuvažiavo. Sekė akimis tol, kol galinės fordo šviesos išnyko tamsoje.

Pulkininkas išsuko iš Vigmoro į Beikerio gatvę ir sustojo prie Beikerstrito stoties. Romanovas iššoko, pribėgo prie laisvos telefono būdelės ir pirštu pradėjo baksnoti adresų knygos puslapius su A–D raidėmis. Buvo įrašyta tik viena Robin Beresford, adresas tas pats, kokį padiktavo jaunasis agentas. Surinko numerį, kai po dešimties signalų niekas neatsiliepė, jis nusišypsojo supratęs, kad mergina gyvena viena. Nenustebo.

– Kas dabar? – paklausė pulkininkas, kai Romanovas grįžo į automobilį.

– Kur yra *Argyle Crescent* viešbutis?

– Turėtų būti kažkur Hampstedo pusėje, – atsakė pulkininkas. – Bet pirmiausia pažiūrėsiu Londono gatvių žemėlapyje. Koks planas?

– Užuot laukę, kol panelė Beresford išeis, palauksime, kol ji pareis, – paaiškino Romanovas.

Robin išslinko pro galines KFO pastato duris maždaug po pusvalandžio. Zigzagais apėjo Portmano aikštę, tada greičiausiu jai žinomu keliu pasuko už kampo. Įtikinėjo save, kad Romanovas negrįš, bet negalėjo susilaikyti nevirpėjusi. Stabdė taksi, labai apsidžiaugė, kai vienas tuojau pat sustojo prie jos. Kaip Adamas buvo pamokęs, pažiūrėjo į vairuotoją, į galinę sėdynę ir tik po to įlipo vidun.

Romanovas atvažiavo prie pagrindinio Robin namo įėjimo po kelių minučių, kai ji susistabdė taksi. Vardų sąraše ant sienos buvo parašyta, kad panelė Beresford gyvena ketvirtajame aukšte.

Durys nebūtų sukėlusios problemų net smulkiam Maskvos vagišiui, Romanovas po kelių akimirkų jas atrakino. Pulkininkas skubiai nėrė iš paskos, ir abu užkopė tamsiais laiptais į ketvirtąjį aukštą.

Romanovas atidarė anglišką užraktą greičiau negu Robin būtų atrakinusi savo raktu. Įėjęs į kambarį greitai apžiūrėjo išdėstymą ir įsitikino, kad bute daugiau nieko nėra.

Pulkininkas nenustygo vietoje.

– Nurimk, pulkininke, manau, kad dama nevers mūsų ilgai laukti. – Pulkininkas nervingai nusijuokė.

Taksi privažiavo prie Robin nurodyto namo. Mergina iššoko ir davė vairuotojui daugiau arbatpinigių, nes ilga užkeiktoji valanda praėjo, ji pagaliau jautėsi saugi. Atrodė, kad praėjo amžiai nuo to laiko, kai buvo namuose. Dabar labiausiai troško išsimaudyti karštoje vonioje ir išsimiegoti.

Adamas išlipo Vaterlo rytinėje stotyje truputį po vidurnakčio. Apsidžiaugė, kad metro dar veikia. Nevažiavo į Čaringkrosą, nes nežinojo, kurioje pusėje jo gali laukti sutikimo komitetas. Prie užtvaro pateikęs Vest Indijos sezono bilietą laukė platformoje, pagaliau traukinys atvažiavo.

Nuo Vaterlo iki jo kelionės tikslo buvo kelios stotelės, net tokią vėlyvą naktį atrodė, kad stovėjimo laikas kiekvienoje stotelėje pratęstas. Keletas vėlyvų pramogautojų įlipo krantinėje, dar daugiau – Leikesterio aikštėje. Adamas nerimastingai laukė kiekvienoje stotyje, dabar jau suprato, kad spėjo į paskutinįjį traukinį. Tikėjosi, kad Robin tiksliai vykdė jo nurodymus. Apsidairė vagone. Jis buvo pilnas naktinių personažų: padavėjų, seselių, pramogautojų, girtuoklių ir netgi eismo reguliuotojų. Pagaliau, dvidešimt minučių po dvyliktos, traukinys įvažiavo į stotį.

Kontrolierius parodė jam reikalingą kryptį. Buvo lengva pasiekti kelionės tikslą, nes niekas kitas tokiu paros metu neklausinėjo kelio. Lėtai pasuko prie dvidešimt trečiojo numerio. Name nedegė šviesos. Atidarė vartelius, nuėjo takeliu, išsiėmė pundą raktų, įkišo apvalų į spyną. Adamas atsargiai pastūmė duris, po to be garso jas uždarė.

Truputėlį po dvyliktos dešimt į Čaringkroso stotį atvažiavo paskutinysis traukinys iš Doverio. Kadangi Adamo niekur nebuvo matyti, Lorensas liepė vairuotojui nuvežti jį atgal prie Čeinio išėjimo. Negalėjo suprasti, kodėl nepasirodė agentas, kurį taip rūpestingai parinko. Kai Lorensas sugrįžo į butą, rakindamas duris tikėjosi, kad Adamas jau laukia.

25 SKYRIUS

Pastūmęs vartelius juodoje tamsoje nuėjo takeliu. Prie namo kampo paieškojo trečiojo akmens kairėje. Aptikęs reikiamą akmenį, po kuriuo visada palikdavo raktą, patraukė jį ir pirštais apčiuopė purvą. Jo džiaugsmui, raktas buvo vietoje. Kaip plėšikas tyliai įkišo jį į spyną.

Įslinko į koridorių, uždarė duris, įjungė šviesą ir pradėjo kopti laiptais. Užkopęs į laiptų aikštelę, išjungė šviesą koridoriuje, pasuko miegamojo durų rankeną ir pastūmė.

Kai įžengė į kambarį, aplink kaklą kaip botagas apsivijo ranka ir baisinga jėga nutrenkė ant žemės. Jautė, kaip kelis spaudžia nugarkaulį, o ranka užsukta už nugaros *puse nelsono.* Gulėjo kniūbsčias ant grindų, vargiai galėjo pajudėti ar net kvėpuoti. Įsižiebė šviesa, Adamas pirmiausia pamatė pulkininką.

– Nežudykite manęs, kapitone Skotai, nežudykite, – maldavo.

– Neketinu to daryti, pone Tomkinsai, – ramiai užtikrino Adamas. – Bet kurgi jūsų garbusis darbdavys?

Adamas tvirtai spaudė keliu pulkininko nugarą, o ranką laikė keliais coliais aukščiau, pulkininkas išbliovė:

– Kai suprato, kad mergina negrįš į butą, nuvažiavo atgal į ambasadą.

– Kaip ir planavau, – pasakė Adamas. Neatleisdamas pulkininko rankos labai vaizdžiai, su visomis detalėmis papasakojo, ko iš jo tikimasi.

Pulkininkas negalėjo patikėti.

– Bet tai neįmanoma, – vaptelėjo. – Turiu omenyje, kad jis būtinai paste... – aaaaa.

Pulkininkas jautė, kad jo ranka stumiama nugara aukštyn.

– Turite viską atlikti greičiau nei per dešimt minučių, o jis nebus išmintingesnis, – dėstė Adamas. – Beje, manau, kad bus sąžininga jus apdovanoti už pastangas.

– Ačiū, pone, – pataikavo pulkininkas.

– Jeigu jums pasiseks perduoti tą daiktą, kurio reikalauju, ir paraidžiui įvykdysite mano nurodymus, jums bus sugrąžintas pasas, vairuotojo pažymėjimas, dokumentai, piniginė bei garantija, kad nebūsite teisiamas už išdavystę. Kita vertus, jeigu rytoj iki pusės dešimtos ryto nepasirodysite su mano geidžiamu daiktu, – įspėjo Adamas, – visi tie dokumentai kartu su mano pranešimu apie jūsų nedeklaruotus pajamų šaltinius po pusvalandžio atsidurs ant pono Lorenso Pembertono stalo Užsienio reikalų ministerijoje.

– Juk nepadarysite taip, kapitone Skotai?

– Kai tik išmuš dešimtą, – garantavo Skotas.

– Pagalvokite, kas manęs laukia, jeigu įvykdysite savo grasinimą, – dejavo pulkininkas.

– Jau apsvarsčiau, – atrėžė Adamas, – ir padariau dvi išvadas.

– Kokias, kapitone Skotai?

– Šnipai, – tęsė Adamas neatleisdamas gniaužtų, – šiuo metu gauna nuo aštuoniolikos iki dvidešimt ketverių metų Jos Didenybės malonės. Jeigu gerai elgsitės, galite išeiti į laisvę

prieš pat amžiaus pabaigą, pačiu laiku, kad gautumėte karalienės telegramą.

Pulkininkui akivaizdžiai padarė įspūdį.

– O antroji išvada? – išpyškino.

– Galite informuoti Romanovą apie mano naktinį apsilankymą, jis, savo ruožtu, pasirūpins, kad praleistumėte likusias dienas mažytėje *dačioje* ganėtinai nemaloniame Maskvos priemiestyje. Suprantate, mielas Tomkinsai, esate labai smulkus šnipas. Aš nesu visiškai tikras dėl tokios alternatyvos, kuri man kelia gana nemenką siaubą.

– Gausiu jums ją, galite manimi pasikliauti, kapitone Skotai.

– Esu įsitikinęs, kad galiu, Tomkinsai. Jeigu atskleistumėte Romanovui mūsų mažytę paslaptį, jus tuojau pat areštuotų. Taigi geriausiu atveju galėtumėte pasprukti „Aerofloto“ lėktuvu į Maskvą. Patikrinau, iki pavakario nėra nė vieno.

– Atnešiu jums ją tiksliai iki pusės dešimtos, pone. Galite būti tikras. Tik ar jūsiškė paruošta mainams?

– Bus, kaip ir visi jūsų dokumentai, Tomkinsai, – užtikrino Adamas.

Adamas lėtai pakėlė pulkininką nuo žemės, nutempė prie laiptų aikštelės. Įjungė šviesą ir stūmė pulkininką laiptais žemyn, kol priėjo duris.

– Raktus, – paliepė Adamas.

– Jūs jau turite mano raktus, kapitone Skotai.

– Automobilio raktus, kvaily.

– Bet tai nuomotas automobilis, pone, – pranešė pulkininkas.

– Ir aš jį išsinuomosiu, – nukirto Adamas.

– Bet kaip aš laiku sugrįšiu į Londoną, pone?

– Neturiu supratimo, dar turite likusią nakties dalį, ką nors sugalvosite. Iki to laiko net galite nueiti. Raktus, – pakartojo Adamas užsukdamas pulkininko ranką iki pat mentės.

– Mano kairiojoje kišenėje, – beveik oktava aukščiau iššuokė pulkininkas.

Adamas įkišo ranką į naująjį pulkininko švarką ir išsitraukė automobilio raktus.

Atidarė duris, išstūmė pulkininką į taką, tada palydėjo jį iki šaligatvio.

– Eisite ir stovėsite kitoje kelio pusėje, – aiškino Adamas, – negrįšite į namą, kol neprivažiuosiu gatvės galo. Ar aiškiai viską pasakiau, Tomkinsai?

– Per daug aiškiai, kapitone Skotai.

– Gerai, – pasakė Adamas pirmą kartą jį paleisdamas, – ir dar vienas dalykas, Tomkinsai. Jeigu pabandytumėte mane apgauti, jau pranešiau Užsienio reikalų ministerijai, kad sektų Romanovą, prie Sovietų ambasados pastatyti du papildomi stebėtojai, kad tuojau pat praneštų, jeigu kas nors įtartinas įeitų ar išeitų prieš devintą ryto, – Adamas tikėjosi, kad kalba įtikinamai.

– Apie viską pagalvojote, – gedulingai sumurmėjo pulkininkas.

– Taip, manyčiau, – pritarė Adamas. – Kol laukiau jūsų sugrįžtant, radau laiko atjungti jūsų telefoną. – Prieš įlipdamas į nuomotą automobilį, Adamas pastūmė pulkininką į kitą kelio pusę. Nuleido langą.

– Pasimatysime rytoj pusę dešimtos. Tiksliai, – pridūrė įjungdamas pirmąją pavarą.

Pulkininkas drebėdamas ir glostydamas dešinį petį stovėjo prie kelio, kol Adamas nuvažiavo iki gatvės galo. Kai Adamas pasuko kairėn į Londono centrą, jis tebestovėjo.

Pirmą kartą po Heidės mirties Adamas pajuto, kad bėgančiuoju tapo Romanovas.

– Kokia didžiulė garbė mūsų mažytei įstaigai, – džiaugėsi ponas Bišofas, matydamas svarbiausiąjį Rytų bankininką, sėdintį tarybos kambaryje ir kartu geriantį popiečio arbatą.

– Visiškai ne, mano mielas Bišofai, – atsakė Poskonovas. – Po visų šitų metų man garbė. Labai malonu iš jūsų pusės, kad buvote tokie supratingi ir atidarėte banką sekmadienį. Bet dabar prie reikalo. Ar jums pavyko pasiekti, kad Romanovas pasirašytų atsisakymo formą?

– Ak, taip, – dalykiškai patvirtino Bišofas. – Pasirašė net neperskaitęs standartinių sąlygų, jau nekalbant apie tas tris, kuriomis, jūsų prašymu, papildėme formą.

– Taigi, jo paveldėjimas automatiškai grįžta Rusijos valstybei?

– Taip, pone Poskonovai, o mes, savo ruožtu...

– ...atstovausite mums atliekant visas valiutos keitimo operacijas Vakaruose.

– Ačiū, – padėkojo ponas Bišofas. – Mums bus malonu pagelbėti jums dėl menkiausio pageidavimo. Bet kas bus, kai Romanovas sugrįš į banką ir reikalaus žinių apie savo paveldėjimą? – sunerimęs paklausė banko valdytojas.

– Jis negrįš, – tvirtai pareiškė rusų bankininkas. – Galite patikėti mano žodžiu. Dabar norėčiau pamatyti, kas tose dėžėse.

– Taip, žinoma, – sutiko ponas Bišofas. – Malonėkite eiti paskui mane.

Du bankų valdytojai privačiu liftu nusileido į rūsį, ponas Bišofas palydėjo savo svečią į požeminę saugyklą.

– Aš, jūsų vardu, atrakinsiu penkias dėžes banko raktu, bet tik jūs galite jas atidaryti savuoju.

– Ačiū, – padėkojo Poskonovas, paliko poną Bišofą atrakinti dėžių.

– Būkite, kiek norite, – pasakė ponas Bišofas, – bet šeštą valandą didžiosios durys automatiškai užsirakina iki kito ryto devintos, tik branduoliniu ginklu pavyktų jas atidaryti. Be penkiolikos šešios pasigirs sirena, įspėjanti, kad jums liko tik penkiolika minučių.

– Puiku, – atsakė žmogus, kuris per visą savo bankininkystės karjerą nebuvo gavęs penkiolikos minučių įspėjimo.

Ponas Bišofas padavė draugui Poskonovui voką su Romanovo raktu.

Kai sunkios durys užsidarė, rusas pažiūrėjo į laikrodį ant sienos. Suteikė jam daugiau nei dvi valandas, per kurias reikės atrinkti, ką galima išvežti į Braziliją, o ką palikti. Valstybinė pensija ir Lenino ordinas (antrojo laipsnio) Poskonovui neatrodė labai gera alternatyva.

Pasukęs raktą atidarė pirmą mažąją dėžę, rado žemių, kurias jau dešimtmečius valdė valstybė, dokumentus. Suurzgė. Kitoje dėžėje buvo akcijos kažkada turtingų bendrovių, dabar

tai tik lukštai, visomis prasmėmis. Poskonovo nusivylimui trečiojoje dėžėje buvo tik testamentas, teigiantis, jog viskas priklauso Romanovo tėvui ir tiesioginiams įpėdiniams. Ar jis laukė tiek metų, kad paaiškėtų, jog senio pasakojimai apie auksą, brangenybes ir perlus buvo tik fantazijos? O gal Romanovas jau viską pasiėmė?

Poskonovas atidarė pirmąją didžiąją dėžę ir pamatė dvylika skyrių. Atsargiai nuėmė pirmojo dangtį, kai pažvelgė į daugybę spindinčių brangenybių ir akmenų, jo kojos sulinko. Sukišo abi rankas į dėžę ir leido brangakmeniams slysti tarp pirštų kaip vaikas žaidžiantis su pakrantės akmenukais.

Antroje dėžėje buvo perlai, trečiojoje – aukso monetos ir medalionai, kurie privertė spindėti net senio akis. Nesuvokė, kiek užtruko, kol apžiūrėjo likusias dėžes, bet pasigirdus sirenai, mintimis buvo už penkių tūkstančių mylių ir jau mėgavosi savo naujai atrastuoju turtu. Pažvelgė į laikrodį. Buvo pakankamai laiko viską sudėti atgal. Grįš kitą dieną, kad pasiimtų viską, ką uždirbo per penkiasdešimties metų tarnybą valstybei.

Kai uždėjo paskutinį dangtį, pažiūrėjo į laikrodį: be šešių šešios. Dar pakaks laiko žvilgtelėti į paskutiniąją dėžę ir sužinoti, ar gali tikėtis to paties.

Pasuko raktą ir ištraukdamas didelę dėžę nekantraudamas apsilaižė lūpas. Tik žvilgtelėsiu – pažadėjo sau, keldamas dangtį. Pamatęs irstantį, pilkos spalvos kūną iš akiduobių išvirtusiomis akimis, atsitraukė atgal, griebėsi už širdies ir krito ant grindų.

Abu kūnai buvo rasti kitą rytą devintą valandą.

Suskambo telefonas. Adamas griebė ragelį, kol spiegiantis garsas neapkurtino antrą kartą.

– Žadiname jus, pone, – pasigirdo švelnus merginos balsas. – Aštunta valanda.

– Ačiū, – padėkojo Adamas ir padėjo ragelį.

Skambutis buvo nereikalingas, nes jau beveik valandą sėdėjo lovoje ir svarstė savo plano detales. Pagaliau Adamas tiksliai sugalvojo, kaip užbaigs reikalus su Romanovu.

Iššoko iš lovos, atitraukė užuolaidas ir pažvelgė į Sovietų ambasadą. Įdomu, kiek laiko rusas jau nemiega.

Grįžo prie lovos, pakėlė ragelį ir surinko numerį, kurį buvo davusi Robin. Telefonas suskambėjo keletą kartų, tada kažkas pakėlė ragelį, pasigirdo senyvas balsas:

– Ponia Beresford.

– Labas rytas, ponia Beresford. Esu Adamas Skotas, Robin draugas. Paskambinau tik norėdamas sužinoti, ar ji vakar saugiai grįžo namo.

– Ak, taip, ačiū, – atsakė Robin mama. – Malonus netikėtumas, kad ji apsilankė prieš savaitgalį. Paprastai, kai taip vėlai sugrįžta, nakvoja bute. Bijau, kad ji dar miega. Ar norėtumėte, kad pažadinčiau?

– Ne, ne, netrukdykite jos, – atsakė Adamas. – Aš tik norėjau susitarti dėl pasimatymo per pietus. Ar galėtumėte pasakyti, kad vėliau paskambinsiu?

– Žinoma, pasakysiu, – pažadėjo. – Ačiū, kad paskambinote, pone Skotai.

Adamas padėjo ragelį ir nusišypsojo. Visi dėlionės gabalėliai dailiai tiko savo vietose, bet be pulkininko pagalbos vis dar trūko gyvybiškai svarbaus kampinio gabalėlio.

Adamas pradėjo krauti į voką viską, ko reikėjo Tomkinsui: pasą, asmeninius dokumentus ir piniginę. Išsiėmė ikoną iš švarko kišenės, apvertė ir atidžiai apžiūrėjo mažytę sidabrinę caro karūną. Tada atlenkė pulkininko kišeninį peiliuką ir pradėjo kruopščiai lupti karūną.

Po pusvalandžio Adamas leidosi liftu į viešbučio rūsį. Išlipęs iš kabinos nuėjo ten, kur anksčiau šį rytą buvo pastatęs žaliąją *Ford Cortina*. Atrakino dureles, ant sėdynės numetė senąjį pulkininko švarką, užrakino, patikrino spyneles ir liftu pakilo į pirmąjį aukštą.

Vyrų parduotuvės savininkas ką tik apvertė kita puse ženklą „Uždaryta“. Išsirinkęs baltus marškinius, pilkas kelnes ir mėlyną sportinį švarkelį Adamas pasimatavo mažytėje kabinoje.

Dvidešimt trys po devintos apmokėjo sąskaitą *Karališkųjų sodų* viešbutyje ir paprašė durininko atvaryti žalią fordą iš stovėjimo aikštelės. Laukė prie įėjimo į viešbutį.

Slenkant minutėms pradėjo baimintis, kad pulkininkas nepasirodys. Jeigu nepavyktų, Adamas skambintų Lorensui, o ne Romanovui.

Jo apmąstymus nutraukė automobilio signalas; pulkininko išnuomotas automobilis stovėjo prie įėjimo.

– Jūsų automobilis laukia prie rampos, – pranešė durininkas, grąžindamas raktus Adamui.

– Ačiū, – padėkojo Adamas ir padavė paskutinįjį pulkininko vieno svaro banknotą. Įmetė piniginę į didelį voką, užklijavo ir pasižiūrėjo į laikrodį.

Stovėjo nerimastingai laukdamas dar penkias minutes, paskui pamatė šlaitu atpūškuojantį pulkininką.

Jis turėjo mažytį krepšelį.

– Aš tai padariau, kapitone Skotai! Aš tai padariau, pone, – kartojo pulkininkas dar nepriėjęs prie Adamo. – Bet turiu nedelsdamas sugrįžti, nes jis būtinai pastebės, jog jos nėra.

Skubiai perdavė krepšelį Adamui, šis pažvelgė į viduje esantį daiktą.

– Esate žodžio žmogus, – pagyrė Adamas, – kaip žadėjau, viską, ko reikia, rasite čia. Be žodžių perdavė savo paketą ir automobilio raktus. Parodė į išnuomotą automobilį.

Pulkininkas pribėgo, skubiai įšoko ir nuvažiavo nuo *Karališkųjų sodų* viešbučio rampos. Jis pasuko kairėn į Kensingtono rūmų sodus.

Adamas pasižiūrėjo į laikrodį: be dvidešimt penkių dešimta.

– Gal galėtumėte man pakviesti taksi? – paprašė durininko.

Vairuotojas nuleido langą ir klausiamu žvilgsniu pažiūrėjo į Adamą.

– Češhamas, pietvakarių Londonas, staliaus dirbtuvės.

Adamas dvidešimt minučių dairėsi dirbtuvėse, kol amatininkas atliko neįprastą užsakymą. Adamas apžiūrėjo patenkintas rezultatu, padavė du puskronius ir grįžo atgal į Kingsroudą susistabdyti kito taksi.

– Kur, pone?

– Į Londono Tauerį.

Visi buvo savo vietose pusės dešimtos D4 susirinkime. Lorensas net nespėjo atsisėsti, Bušas ėmėsi atakuoti.

– Kaip, po velnių, jums pavyko jį paleisti šį kartą?

– Aš turiu prisiimti kaltę, – prisipažino Lorensas, – stebėjome visus uostus nuo Niuheiveno iki Harviko. Kai mano vyrukas pastebėjo Romanovą ir jo pakaliką išvažiuojančius iš Doverio prieplaukos paskui autobusą, jis pamanė, kad šie tikriausiai matė Skotą. Jau buvau informavęs vyresnįjį uosto imigracijos karininką, – tęsė, – kad leistų Skotui be triukšmo išsilaipinti. Ketinau jį perimti, kai tik praeis muitinę. Atrodė, kad nėra jokių priežasčių keisti planą, nes atidžiai sekėme Romanovą. Skotui pavyko Doveryje apkvailinti ir Romanovą, ir mūsų žmogų.

– Bet turėjome antrą galimybę, kai Skotas įsėdo į traukinį, – atkakliai laikėsi savo Bušas. Lorensas žiūrėjo į amerikietį laukdamas, ar jis prisipažins, jog du CŽV agentai Doveryje taip pat paleido Skotą iš akių.

– Mano žmogus buvo traukinyje, – pabrėžė Lorensas, – ir teturėjo vienintelę galimybę susisiekti su Skotu, kai šis buvo vienas, bet tą akimirką jį pačiupo ir sumušė gauja girtų paauglių, matyt, grįžtančių po dienos pajūryje.

– Gal mes pasirenkame agentus ne iš tos klasės žmonių? – pareiškė Metjusas nepakeldamas akių nuo popierių.

Lorensas neketino atsakyti.

– Taigi, iki šiol, kiek mums žinoma, Skotas, caro ikona ir Romanovas lindi kažkur čia, Londone? – pasiteiravo Snelas.

– Taip, atrodo, – pripažino Lorensas.

– Galbūt dar ne viskas prarasta, – svarstė Snelas. – Skotas vėl gali pabandyti susisiekti su jumis.

– Manau, ne, – tyliai atsakė Lorensas.

– Kodėl toks įsitikinęs? – pasidomėjo Bušas.

– Nes Skotas žino, jog vienas mūsų šiame kambaryje yra išdavikas, ir jis mano, kad tai aš.

– Labas rytas. Sovietų ambasada.

– Aš – kapitonas Skotas, man reikia susisiekti su majoru Romanovu.

– Labas rytas, kapitone Skotai. Majoras Romanovas nedirba ambasadoje, – pasigirdo mandagus atsakymas.

– Žinau, kad nedirba.

– Jeigu galėtumėte palikti savo numerį, aš pasidomėčiau.

– Palauksiu. Nenustebčiau, jeigu labai greitai surasite, kai sužinos, kas skambina.

Kitame laido gale tyla užsitęsė. Adamas tikėjosi, kad pakaks šilingo, kurį įmetė į telefono aparatą. Pagaliau pasigirdo spragtelėjimas, Adamas pažino balsą.

– Kas čia? – paklausė balsas nepajėgdamas paslėpti nepasitikėjimo.

– Labai gerai žinote kas, – atrėžė Adamas. – Noriu sudaryti sandėrį.

– Sandėrį? – pakartojo Romanovas, nepasitikėjimą pakeitė nuostaba.

– Aš pakeisiu savo ikoną, kuri, kaip jūs vaizdžiai nurodėte, neturi man jokios vertės, į jūsų. Bet reikalauju popierių, įrodančių mano tėvo nekaltumą.

– Kaip man žinoti, kad neapgaudinėjate?

– Nežinosite, – sutiko Adamas. – Bet jūs vienintelis nieko neprarandate.

Linijoje pasigirdo pypsėjimas.

– Pasakykite savo numerį, – paprašė Romanovas.

– 738–9121, – padiktavo Adamas.

– Aš jums paskambinsiu, – prieš išsijungiant linijai pažadėjo Romanovas.

– Kaip greitai galime surasti, kur yra 738–9121? – Romanovas paklausė priešais sėdinčio vietinio KGB operatyvininko.

– Per dešimt minučių, – atsakė padėjėjas. – Bet tai gali būti spąstai.

– Žinoma, bet likus devyniolikai valandų iki to laiko, kai ikona turi būti Amerikoje, neturiu iš ko rinktis.

Romanovas atsisuko į KGB agentą.

– Koks judėjimas penktadienio rytą Londone?

– Intensyviausias laikas per savaitę. Kodėl klausiate?

– Nes man reikia motociklo ir puikaus vairuotojo, – atsakė Romanovas.

Adamas nieko negalėjo padaryti vidutinio amžiaus poniai, kuri užėmė jo telefono būdelę. Jis nervingai išėjo lauk patikrinti tilto, kai ši įsmuko vidun. Ji tikriausiai sutriko matydama, kad jaunuolis nesinaudoja laisva būdele šalia.

Neramiai pasižiūrėjo į laikrodį: be penkiolikos vienuolikta. Žinojo, kad negali rizikuoti laukdamas nė vienos minutės po

vienuoliktos, tikėjosi, kad Romanovas daug greičiau atseks, iš kur jis skambino.

Plepioji moteris tauškė dar dvylika minučių, pagaliau padėjo ragelį. Išeidama iš būdelės šiltai nusišypsojo Adamui.

Dar po trijų minučių tektų skambinti Lorensui ir nutraukti pradinį planą. Pradėjo stebėti rūmų sargybinius, patruliuojančius prie „Išdaviko vartų". „Tai tinkama vieta", – pagalvojo Adamas. Pasirinko šią vietą, nes galėjo aiškiai matyti taką prie pakeliamojo tilto ir jautė, kad nepatirs staigmenos. Blogiausiu atveju galėjo pasinaudoti apsauginiu grioviu greta.

Pirmą kartą gyvenime Adamas iš tikrųjų pajuto, kokios ilgos gali būti penkios minutės. Kai suskambo telefonas, zyzė kaip žadintuvas. Nervingai pakėlė ragelį, nenuleisdamas akių nuo kelio.

– Skotas?

– Taip.

– Dabar aiškiai jus matau, nes esu tik už minutės kelio. Stovėsiu Tauerio tilto gale, kol pasibaigs minutė. Būkite ten su ikona. Jei ne, jūsų akivaizdoje sudeginsiu dokumentus, įrodančius jūsų tėvo nekaltumą.

Telefonas nutilo.

Adamas džiaugėsi, kad dar vienas dėlionės gabalėlis rado savo vietą. Išėjo iš būdelės ir į abi puses apžvelgė kelią. *BMW* motociklas sustojo tilto gale. Vairuotojas odine apranga sėdėjo apžergęs motociklą, bet, atrodo, domėjosi tik pro šalį važiuojančiu transportu. Už motociklininko glaudėsi vyras ir spoksojo tiesiai į Adamą.

Adamas pradėjo lėtai pėdinti prie tilto galo. Įkišo ranką į kišenę pasitikrinti, ar ikona tebėra savo vietoje.

Buvo už trisdešimties jardų nuo tilto galo, kai antroji figūra nulipo nuo motociklo ir pasuko jo link. Kai jų akys susitiko, Romanovas sustojo ir iškėlė mažytį, kvadratinį rėmelį. Adamas neatsakė tuo pačiu, bet paplojo sau per kišenę ir judėjo toliau. Abu vyrai artėjo vienas prie kito kaip senovės riteriai, kol juos skyrė tik keli žingsniai. Beveik sinchroniškai sustojo ir pažvelgė vienas į kitą.

– Parodykite, – paliepė Romanovas.

Adamas luktelėjo, tada lėtai išėmė ikoną iš kišenės, pakėlė, kad jo priešininkas galėtų matyti šventojo Jurgio žvilgsnį.

– Apverskite, – liepė Romanovas.

Adamas pakluso. Rusas negalėjo nuslėpti pasitenkinimo, kai pamatė mažytę sidabrinę caro karūnėlę, įspaustą kitoje rėmelio pusėje.

– Dabar jūs, – pareikalavo Adamas. Romanovas pakėlė ikoną tarsi užsimodamas kardu. Šedevras spindėjo ryto saulėje.

– Ir dokumentus, – Adamas stengėsi kalbėti ramiai.

Rusas iš švarko ištraukė paketą ir lėtai išvyniojo. Adamas antrą kartą žiūrėjo į oficialų teismo nuosprendį.

– Eikite prie sienos, – paliepė Adamas kairiąja ranka rodydamas į kitą tilto pusę, – ten palikite ikoną ir dokumentus.

Dabar pakluso Romanovas, Adamas nuėjo prie sienos kitoje pusėje ir viduryje padėjo savąją ikoną.

– Lėtai pereikite, – pakvietė Adamas. Abu vyrai slinko tilto pakraščiais nepriartėdami arčiau nei per du jardus. Abu sustojo prie savo ikonų. Tą akimirką, kai pasiekė ikoną, Romanovas čiupo ją, šoko ant motociklo ir neatsigręždamas nurūko. Per kelias sekundes *BMW* dingo transporto maišalynėje.

Adamas nejudėjo. Nors tik valandai buvo paleidęs iš akių, bet labai džiaugėsi, kad originalas vėl sugrįžo. Adamas patikrino dokumentus, įrodysiančius jo tėvo nekaltumą, ir įsidėjo į vidinę kišenę. Nekreipdamas dėmesio į turistus, kurie buvo sustoję pažiūrėti į jį, Adamas jautėsi atsipalaidavęs, staiga pajuto aštrų dūrį į nugarą. Išsigandęs atšoko.

Maža mergaitė žvelgė į jį.

– Ar tu ir tavo draugas dar vaidinsite šį rytą?

Kai *BMW* motociklas privažiavo Sovietų ambasadą Kensingtono rūmų soduose, Romanovas nušoko ir laiptais užbėgęs aukštyn, net nepasibeldęs, įsiveržė tiesiai į ambasadoriaus kabinetą. Ambasadoriui net nereikėjo klausti, ar jam pavyko.

– Viskas pavyko taip, kaip planavau. Jis buvo visiškai priblokštas, – išpoškino Romanovas tiesdamas ikoną ambasadoriui.

Ambasadorius apvertė ikoną ir pamatė mažytę sidabrinę caro karūnėlę. Neliko jokių abejonių.

– Man įsakyta nedelsiant išsiųsti ikoną diplomatiniu paštu į Vašingtoną. Negalime delsti.

– Norėčiau pats, – pasvajojo Romanovas.

– Būkite patenkintas, drauge majore, pavyzdingai atlikote savąją operacijos dalį.

Ambasadorius paspaudė mygtuką stalo šone. Tuojau pat pasirodė du vyrai. Vienas laikė atidarytą diplomatinį krepšį, o kitas ramiai stovėjo šalia. Ambasadorius padavė ikoną ir ste-

bėjo, kaip ją įdeda į krepšį. „Du kurjeriai atrodo taip, lyg jiems nekiltų jokių sunkumų išnešti ir ambasadoriaus stalą“, – dingtelėjo Romanovui.

– Hitrou laukia lėktuvas, kuris nugabens jus į Vašingtoną, – pranešė ambasadorius.

– Visi muitinės dokumentai jau sutvarkyti. Turėtumėte nusileisti nacionaliniame oro uoste apie penktą valandą Vašingtono laiku, mūsų draugai Amerikoje turės pakankamai laiko savo užduoties daliai.

Du vyrai linktelėjo, ambasadoriaus akivaizdoje užantspaudavo rankinę ir išėjo. Romanovas priėjo prie lango ir stebėjo, kaip tarnybinis automobilis išveža du vyrus Hitrou kryptimi.

– Degtinės, drauge majore?

– Ačiū, – padėkojo Romanovas, kol matė automobilį, nesitraukė nuo lango.

Ambasadorius priėjo prie šoninės spintelės, išėmė dvi stiklines, iš šaldytuvo ištraukė butelį degtinės ir įpylė Romanovui.

– Neperdėsiu sakydamas, kad suvaidinote savo vaidmenį, kuriant Sovietų Sąjungą – galingiausią valstybę žemėje, – pasakė tiesdamas stiklinę. – Išgerkime už aleutų sugrįžimą į Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjungą.

– Kaip tai? – susidomėjo Romanovas.

– Manau, atėjo laikas jums sužinoti, – paaiškino ambasadorius, – jūsų laimėjimo reikšmę.

Papasakojo Romanovui informaciją, kurią šiandien gavo iš Maskvos.

Romanovas džiaugėsi, kad nežinojo, koks didelis buvo statymas.

– Trečią valandą paskyriau susitikimą Užsienio reikalų sekretoriui, noriu jam pranešti. Galime būti tikri, kad britai domėsis tik garbingu žaidimu, – tęsė ambasadorius. – Man pranešė, kad jis nebuvo patenkintas, kaip tikėjosi, savo partinės šventės atidaryme; britai kažkaip keistai supranta partinę sistemą.

Romanovas nusijuokė.

– Už aleutus, – šūktelėjo pakeldamas stiklinę. – Kas šiuo metu vyksta Vašingtone?

– Mūsų ambasadorius jau paprašė susitikimo su Amerikos valstybės sekretoriumi šiandien aštuntą valandą vakaro. Po susitikimo ambasadoje rengia spaudos konferenciją. Jums tikriausiai bus malonu sužinoti, kad prezidentas Džonsonas atšaukė savo vizitą į Teksasą šį savaitgalį ir paprašė visų transliuotojų leisti kreiptis į „savo bičiulius amerikiečius“ geriausiu laiku pirmadienį tautai svarbiu klausimu.

– Mums pavyko likus vos kelioms valandoms, – kalbėjo Romanovas pats įsipildamas degtinės.

– Kas pirmesnis, kaip pasakytų anglai. Džiaukimės laiko skirtumu tarp Londono ir Amerikos, kitaip niekaip nebūtume spėję iki galutinio termino.

Romanovas nusipurtė nuo minties, kaip viskas arti, ir vienu gurkšniu nurijo antrąją degtinės porciją.

– Turite kartu su manim papietauti. Nors jums įsakyta nedelsiant grįžti į Maskvą, mano sekretorius patikino, kad pirmasis lėktuvas išskrenda tik aštuntą valandą vakaro. Pavydžiu priėmimo, koks jūsų laukia, kai rytoj atvyksite į Kremlių.

– Man vis dar reikia 1000 svarų dėl...

– Ak, taip, – sukruto ambasadorius, – turiu jums paruošęs. – Atrakino mažą stalčiuką ir išėmė pluoštelį banknotų, suvyniotų į celofaninį popierių.

Romanovas įsikišo mažytį paketėlį į kišenę ir nuėjo pietų su ambasadoriumi.

Bušas įsiveržė į Lorenso kabinetą.

– Romanovas turi ikoną, – užbaubė.

Lorensas išsižiojo. Neviltis užliejo veidą.

– Iš kur žinote? – reikalavo pasakyti.

– Gavau žinutę iš Vašingtono. Aštuntą valandą vakaro rusai prašo oficialaus susitikimo su valstybės sekretoriumi.

– Netikiu, – atkirto Lorensas.

– O aš tikiu, – siuto Bušas. – Visada žinojome, kad prakeiktas jūsų draugas, kaip ir jo tėvas, – šlykštus išdavikas. Kito paaiškinimo nėra.

– Gal jis miręs, – tyliai vylėsi Lorensas.

– Tikiuosi, jo paties labui, – pritarė Bušas.

Ant Lorenso stalo suskambo telefonas. Jis čiupo jį tarsi gyvenimo liniją.

– Daktaras Džonas Vensas nori pasakyti jums keletą žodžių, – pranešė sekretorė. – Sako, kad prašėte paskambinti.

Vensas? Vensas? Lorensas prisiminė pavardę, bet negalėjo su niekuo susieti.

– Sujunkite, – paliepė.

– Labas rytas, pone Pembertonai, – pasisveikino balsas.

– Labas rytas, daktare Vensai. Kuo galėčiau būti naudingas?

– Prašėte paskambinti, kai patikrinsiu Skotą.

– Skotą, – pakartojo Lorensas netikėdamas tuo, ką girdi.

– Taip, Adamą Skotą. Tikriausiai prisimenate? Norėjote, kad atliktume medicininį patikrinimą jūsų departamentui.

Lorensas neteko žado.

– Jo sveikata puiki, – tęsė daktaras. – Keletas įpjovimų ir bjaurių nubrozdinimų, bet per keletą dienų viskas užgis.

– Įpjovimų ir nubrozdinimų? – pasitikslino Lorensas.

– Būtent, bičiuli. Bet nesijaudinkite dėl Skoto. Jis gali pradėti darbą kada tik panorėsite. Žinoma, jeigu jis jums vis dar reikalingas.

– Jeigu jis man vis dar reikalingas, – pakartojo Lorensas. – Ar pono Skoto atsitiktinai nėra šiuo momentu su jumis?

– Ne, – atsakė daktaras Vensas, – išvyko iš mano klinikos maždaug prieš dešimt minučių.

– Ar nepasakė, kur vyksta?

– Ne, tiksliai ne. Tik užsiminė turįs išlydėti draugą oro uoste.

Kai nunešė kavą, Romanovas pasižiūrėjo į laikrodį. Jam pakaks laiko susitikimui ir suspės į lėktuvą. Padėkojęs ambasadoriui už visokeriopą pagalbą, paliko jį, nubėgo ambasados laiptais žemyn ir įsėdo į neišsiskiriantį juodą automobilį.

– Ar jūs narys? – paklausė balsas per vidinį ryšį.

– Taip, – patvirtino Romanovas. Išgirdęs metalinį klinktelėjimą, pastūmė duris ir nusileido tamsiais laiptais. Praslinko kelios akimirkos, kol akys apsiprato su tamsa klube. Tada pastebėjo mentorių. Sėdėjo vienas prie stalelio tolimajame kambario kampe.

Romanovas linktelėjo, vyras pakilo ir per šokių aikštelę artėjo prie jo. Romanovas nusekė paskui vyrą į vienintelį tualetą. Įėjęs vidun patikrino, ar jie vieni. Patenkintas atidarė mažytę kabiną, abu suėjo vidun, pasuko spyną taip, kad matytųsi, jog užimta. Romanovas iš kišenės išėmė tūkstantį svarų ir padavė vyrui, šis atsisėdo ant tualeto sėdynės. Mentorius gobšiai išvyniojo paketą, palinko pirmyn ir ėmė skaičiuoti. Jis net nepamatė, kaip Romanovas įtempė pirštus; kai triuškinantis smūgis kirto per sprandą, kūnas nuslinko pirmyn ir susmuko ant grindų.

Romanovas trūktelėjo jį aukštyn; sugaišo tik kelias sekundes, kol surinko pabirusius dešimties svarų banknotus. Kai buvo visas šimtas, įgrūdo į nario kišenę. Tada Romanovas vieną paskui kitą atsagstė kelnių antuko sagas, jos nusmuko iki kulkšnių. Pakėlė tualeto dangtį ir pasodino vyrą ant sėdynės. Paskutiniu judesiu išskėtė žmogaus kojas, kiek leido nusmukusios kelnės, pėdos liko pakreiptos į šalis. Romanovas išlindo per tarpą kabinos apačioje, durys liko užrakintos iš vidaus. Greitai įvertino savo darbą. Iš išorės buvo matyti tik išskėstos kojos ir nusmukusios kelnės.

Po minutės Romanovas jau sėdėjo automobilyje pakeliui į Hitrou oro uostą.

Adamas atvyko į Hitrou likus dviem valandoms iki „Aerofloto“ lėktuvo skrydžio. Jis įsitaisė tokioje vietoje, iš kurios puikiausiai regėjo keturiasdešimt jardų tako, kuriuo praeis Romanovas, norėdamas įsėsti į rusų lėktuvą. Buvo įsitikinęs, kad jis nepasieks „Aerofloto“ laiptelių.

Romanovas užsiregistravo prie *BEA* stalo truputėlį po šešių. Neatsispyrė skrydžiui *BEA*, užuot skridęs „Aeroflotu“. Žinojo, kad Zaborskis raukysis dėl tokios arogancijos, bet abejojo, ar kas nors priekaištaus po visų šių dienų.

Kai gavo įlaipinimo kortelę, eskalatoriumi pakilo į laukiamąjį ir atsisėdo laukti, kol pakvies. Visada tas pats, kai tik baigdavo kokią nors operaciją, labiausiai norėdavo grįžti namo. Pakilo iš vietos, įsipylė kavos ir praeidamas pro stalą salės viduryje pamatė Londono *Evening Standard* antraštę. „Atšauktas Džonsono savaitgalis Teksase! Paslaptis.“ Romanovas pačiupo laikraštį ir perskaitė pirmąją pastraipą, tačiau nerado tokios informacijos, kurios pats nebūtų galėjęs pasakyti. Spėliojimai laikraštyje nė iš tolo nepriartėjo prie tiesos.

Romanovas nekantravo pamatyti pirmąjį *Pravda* puslapį. Žinojo, kad kitą dieną jame bus paskelbta tikroji istorija. Pagal vakarietiškus standartus ji bus išskirtinė.

– *BEA* skelbia 117 skrydį į Maskvą. Visi pirmosios klasės keleiviai kviečiami prie 23-iųjų vartų. Romanovas išėjo iš laukiamojo ir pusės mylios ilgio koridoriumi žingsniavo į lėktu-

vą. Romanovas perėjo taku prie laukiančio lėktuvo be dešimties šeštą. Lėktuvas su ikona nusileis Vašingtone maždaug po dviejų valandų. Romanovas atskris į Maskvą pačiu laiku. Antradienį Lenino stadione galės pasižiūrėti *Dinamo* ir *Spartako* futbolo rungtynes. Svarstė, ar per garsiakalbius praneš apie jį, kai politbiuro nariai stebėdavo rungtynes, visada pranešdavo. Romanovas laipteliais įlipo į lėktuvą, peržengė šalia sėdinčio keleivio kojas, džiaugėsi, kad gavo vietą prie lango.

– Ar norėtumėte ko nors išgerti prieš pakilimą? – paklausė stiuardesė.

– Man juodos kavos, – paprašė jo kaimynas. Romanovas pritariamai linktelėjo.

Po kelių minučių pasirodė stiuardesė su dviem kavos puodeliais, padėjo kaimynui iš atramos rankoms išsitraukti stalelį. Kai stiuardesė padavė kavą, Romanovas atlenkė savąjį.

Gurkštelėjo, bet kava buvo per karšta, taigi pasidėjo ant stalelio. Stebėjo, kaip kaimynas iš kišenės išsitraukė sacharino ir įmetė du žirnelius į garuojančią kavą.

„Kam vargintis, – dingtelėjo Romanovui. – Gyvenimas toks trumpas."

Romanovas žiūrėjo per langą, matė, kaip „Aerofloto" lėktuvas pradeda riedėti pakilimo taku. Nusišypsojo, jo skrydis bus daug patogesnis. Paragavo kavos antrą kartą: kaip tik tokia, kokią mėgsta. Nugėrė didelį gurkšnį ir pasijuto truputėlį suglebęs. Nenustebo, nes praėjusią savaitę beveik nemigo.

Atsilošė kėdėje ir užsimerkė. Priims visą valstybės suteiktą pagarbą. Kai Valčekas parankiai pašalintas iš kelio, gali netgi tikėtis užimti Zaborskio vietą. Jeigu nepavyktų, senelis paliko kitą alternatyvą.

Palieka Londoną gailėdamasis tik vieno – nepavyko nudėti Skoto. Bet paskui nusprendė, kad tuo pasirūpins amerikiečiai. Pirmą kartą per visą savaitę nereikėjo stengtis neužmigti.

Po kelių akimirkų Romanovo kelionės kaimynas paėmė ruso kavos puodelį ir padėjo šalia savojo. Tada atlenkė Romanovo stalelį atgal ir užklojo jo kojas vilnoniu apklotu. Greitai užmovė rusui *BEA* akių apsaugas nuo šviesos ir pridengė išsprogusias akis.

Pakėlęs galvą pamatė šalia stovinčią stiuardesę.

– Gal galėčiau padėti? – šypsodamasi pasiūlė.

– Ne, ačiū. Jis tik prašė netrukdyti skrydžio metu. Buvo labai sunki savaitė.

– Žinoma, pone, – pažadėjo stiuardesė. – Po kelių minučių kilsime, – pridūrė, paėmė du kavos puodelius ir nunešė šalin.

Žmogus nekantriai barbeno pirštais į stalelį. Pagaliau prie jo priėjo vyriausias palydovas.

– Skubus skambutis iš jūsų biuro, pone. Turite nedelsdamas grįžti į Vaitholą.

– To ir tikėjausi, – prisipažino.

Adamas spoksojo į sparčiai kylantį ir pusračiu sukantį į rytus rusų lėktuvą. Negalėjo suprasti, kodėl Romanovas neįsėdo. Tikrai nebūtų skridęs *BEA*. Vos jį pamatęs Adamas pasislėpė priedangoje. Negalėjo patikėti savo akimis. Su pasitenkinimo šypsena veide Lorensas žygiavo pakilimo taku.

EPILOGAS

SOTHEBY'S
ĮKURTAS 1744 M.

SOTHEBY'S AUKCIONAS NAUJOJI BONDO GATVĖ VAKARŲ LONDONAS

1966 m. spalio 18-oji

EPILOGAS

– Parduota džentelmenui kambario viduryje už penkis tūkstančius svarų.

– Pereiname prie daikto Nr. 32, – nuo pakylos apžvelgdamas pilną kambarį paskelbė aukcionierius. – *Šventojo Jurgio ir drakono* ikona, – pranešė, kai padėjėjas ant stovo padėjo mažytį paveikslėlį. Aukcionierius žiūrėjo į ekspertų, mėgėjų ir smalsių stebėtojų veidus. – Kokią kainą siūlyti už šį nuostabų rusų meno šedevrą? – paklausė lėtai tęsdamas žodžius.

Robin pačiupo Adamo ranką.

– Taip nesinervinau nuo to karto, kai akis į akį susidūriau su Romanovu.

– Neprimink, – paprašė Adamas.

– Žinoma, tai ne originalas, kuris kabo Žiemos rūmuose, – tęsė aukcionierius, – bet vis dėlto puiki kopija, nutapyta rūmų dailininko apie 1914-uosius, – pridūrė pritariamai šypsodamasis mažam paveikslėliui. – Turiu pradinį siūlymą. Sakau – aštuoni tūkstančiai.

Kelios sekundės Adamui ir Robin atrodė begalinės.

– Ačiū, pone, – padėkojo aukcionierius, žiūrėdamas į nežinomą ženklą kažkur kambario priekyje. Nei Adamas, nei Robin negalėjo nustatyti, iš kur atėjo pasiūlymas. Praleido pasta-

rąją valandą sėdėdami ir stebėdami, kaip daiktai parduodami iš varžytinių, bet retai matydavo, į kieno rankas jie patenka.

– Kiek ekspertas sakė galima gauti už ją? – pasiteiravo Robin.

– Kažkur tarp dešimties ir dvidešimties tūkstančių, – priminė Adamas.

– Devyni tūkstančiai, – paskelbė aukcionierius, siūlymas atėjo iš dešinės kambario pusės.

– Manau, kad ji žavinga, – kalbėjo Robin. – Kodėl rusai sutiko apsikeisti?

– Kodėl? – pakartojo Adamas. – Kai amerikiečiai ištraukė sutartį, nebuvo nieko blogo leisti rusams turėti savąjį originalą už kopiją, kuri teisėtai priklausė man. Lorensas parodė savo diplomatinio išradingumo viršūnę.

– Dešimt tūkstančių iš kambario priekio. Ačiū, pone, – skelbė aukcionierius.

– Ką ketini daryti su pinigais?

– Nupirksiu naują kontrabosą, dovaną sesers vestuvėms, likusius atiduosiu mamai.

– Vienuolika tūkstančių, naujas pasiūlymas iš vidurinės eilės. Ačiū, ponia.

– Jokie pinigai nebesugrąžins Heidės, – tyliai ištarė Robin.

Adamas mąsliai linktelėjo.

– Kaip praėjo susitikimas su Heidės tėvais?

– Užsienio reikalų sekretorius asmeniškai susitiko su jais praėjusią savaitę. Tai nepadėjo, bet jis bent jau patvirtino, kad aš sakau tiesą.

– Dvylika tūkstančių, – aukcionieriaus akys grįžo į kambario priekį.

– Ar tu susitikai su Užsienio reikalų sekretoriumi?

– Gerasis dangau, ne, mano pareigos per žemos, – atsakė Adamas. – Džiaugiuosi pamatęs Lorensą, ką jau kalbėti apie Užsienio reikalų sekretorių.

Robin nusijuokė.

– Manau, jog tau *pasisekė*, kad iš viso gavai vietą Užsienio reikalų ministerijoje.

– Sutinku, – kikendamas atsiliepė Adamas, – bet vieta atsirado netikėtai.

– Ką reiškia „netikėtai"? – pasitikslino Robin. Ji buvo susikrimtusi, kad nedaug jos klausimų per pastarąjį pusvalandį sulaukė tiesaus atsakymo.

– Galiu tik pasakyti, kad vienas iš Lorenso komandos „anksti atsistatydino", – paaiškino Adamas.

– Ar tiesa apie Romanovą? – Robin beviltiškai stengėsi sužinoti viską, kas įvyko po paskutiniojo jų susitikimo.

– Trylika tūkstančių, – aukcionierius žvelgė į damą vidurinėje eilėje.

– Galų gale vis tiek nebūtų ilgai tempęs, kai jie būtų sužinoję, kad ant Tauerio tilto tau perdavė originalą, o rusams liko kopija, – pareiškė Robin.

– Jis apie tai nebuvo girdėjęs, – nekaltai prisipažino Adamas.

– Visa mūsų informacija leidžia manyti, kad jo vadą Zaborskį greitai pakeis kažkoks Jurijus Andropovas.

– Keturiolika tūkstančių, – paskelbė aukcionierius, vėl žiūrėdamas į vyrą priekyje.

– Kas nutiko, kai pateikei dokumentus, kad ne tavo tėvas įnešė nuodų į Gėringo kamerą?

– Kai rusai patvirtino jų autentiškumą, Lorensas su oficialiu vizitu apsilankė pas pulkininką ir pateikė jam įtikinamus įrodymus.

– Kokia reakcija? – domėjosi Robin.

– Ruošiasi surengti atminimo mišias tėčio garbei, pavedė vyrukui, pavarde Vordas, pulko mišioms nutapyti tėčio portretą. Mamą pakvietė atidengti portretą visų su juo tarnavusiųjų karininkų akivaizdoje.

– Keturiolika tūkstančių, vienas, – paskelbė aukcionierius, keletą colių pakeldamas mažytį plaktukėlį.

– Ji tikriausiai labai džiaugėsi, – svarstė Robin.

– Apsipylė ašaromis, – pasakojo Adamas. – Ji tegalėjo ištarti: „Norėčiau, kad jis būtų gyvas ir viską pamatytų." Tikrai ironiška. Jeigu jis tik būtų atplėšęs tą laišką.

– Keturiolika tūkstančių, du, – skelbė aukcionierius, plaktukėlis pakilo aukščiau.

– Ką manai apie šventinius pietus *Rice?* – pasiteiravo Adamas, patenkintas vykstančiu aukcionu.

– Ne, ačiū, – atsisakė Robin.

Adamas nustebęs pasižiūrėjo į savo kompanionę.

– Nebus itin smagu. Kai ko nors paklausiu, kiekvieną kartą išgirsiu oficialią Užsienio reikalų ministerijos informaciją.

Adamas atrodė suglumęs.

– Apgailestauju, – atsiprašė.

– Taip nesąžininga, – pareiškė Robin. – Dabar tu tenai. Nelengva. Manau, kad turėsiu gulti į kapą svarstydama, kokia sutartis buvo ikonoje.

Adamas nusisuko nuo merginos, kuri jam išgelbėjo gyvybę.

– Galbūt sužinosiu tiesą 1996-aisiais, kai bus paskelbti kabineto dokumentai.

Jis lėtai atsisuko į merginą.

– Deja... – buvo bepradedąs, kai stuktelėjo aukcionieriaus plaktukas. Abu pakėlė galvas.

– Parduota džentelmenui priekyje už keturiolika tūkstančių svarų.

– Nebloga kaina, – šypsodamasis įvertino Adamas.

– Mano nuomone, geras sandėris, – pritarė Robin.

Adamas atsisuko klausiamai žiūrėdamas į ją.

– Galų gale, – sušnibždėjo mergina, – įsivaizduok, kiek būtų nunešusi keturiasdešimt devintoji valstija, jeigu būtų pakliuvusi į aukcioną.

Archer, Jeffrey
Ar53 Garbės reikalas : romanas / Jeffrey Archer ; iš anglų kalbos vertė Dalia Uržaitė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2009]. – 432 p.
ISBN 978-609-403-026-0
Mirdamas britų karininkas palieka savo vieninteliam sūnui paslaptingą laišką. Vos tik Adamas Skotas atplėšia pageltusį voką, jis atsiduria mirtinai pavojingų įvykių sūkuryje. Įvykių, kurie gali sudrebinti visą laisvąjį pasaulį. Po kelių dienų žiauriai nužudoma vaikino mylimoji, o Adamas, kad pats liktų gyvas, priverstas bėgti ir slapstytis didžiuosiuose Europos miestuose. Jį medžioja ne tik KGB, bet ir CŽV bei tėvynainiai. Jų tikslas paprastas: nužudyti Adamą anksčiau nei išaiškės tiesa. Suvokęs, koks neįkainojamas dalykas pateko į jo rankas, herojus nusprendžia bet kokia kaina jį apsaugoti. Nes tai – ne gyvybės ir mirties klausimas, tai – garbės reikalas...

UDK 820-3

Jeffrey Archer
GARBĖS REIKALAS

Iš anglų kalbos vertė *Dalia Uržaitė*
Redaktorė *Raimonda Kavaliauskienė*
Viršelio dizaineris *Andrius Morkeliūnas*
Maketavo *Alma Liuberskienė*

27 sp. l. Užsakymas Nr.
Išleido OBUOLYS®
(OBUOLYS yra registruotas
UAB „MEDIA INCOGNITO“ leidybinis ženklas)
Butrimonių g. 9, LT-50220 Kaunas.
Tel.: +370 699 37779
knygos@obuolys.lt | www.obuolys.lt
Spausdino UAB „Logotipas“, Utenos g. 41a,
LT-08217 Vilnius, tel.: (8–5) 210 11 11, 210 11 14